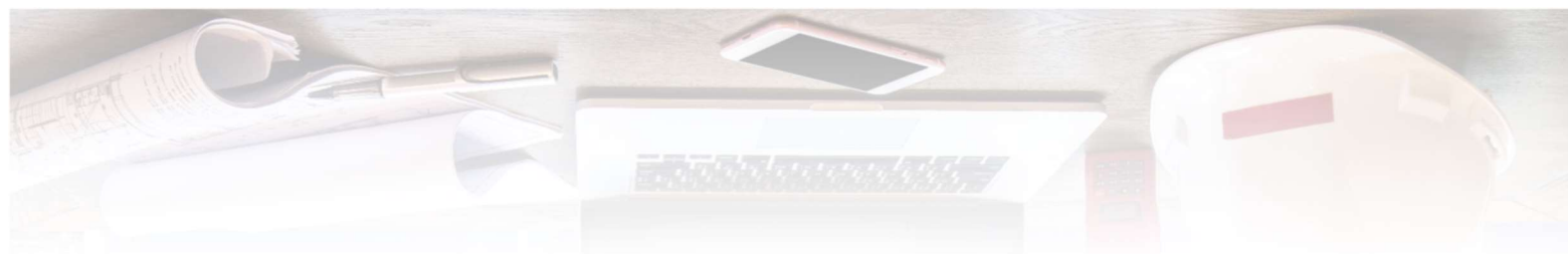

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΤΕΡΜΑΤΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΥΓΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΔΕΦΑ/01/2024

19 Ιανουαρίου 2024

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΤΕΡΜΑΤΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΥΓΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Σύνοψη.....	1
2.	Εισαγωγή.....	7
3.	Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.....	11
3.1	Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή.....	11
3.2	Σκοπός του ελέγχου.....	12
3.3	Μεθοδολογία.....	12
3.3.1	Πρότυπα Ελέγχου.....	12
3.3.2	Ελεγκτική προσέγγιση.....	13
3.3.3	Κριτήρια ελέγχου.....	14
4	Εμπλεκόμενοι στο Έργο.....	15
5	Προκήρυξη, αξιολόγηση και κατακύρωση του διαγωνισμού με αρ. ΕΤΥΦΑ Ε01/2018 για τη Μελέτη, Κατασκευή, Λειτουργία και Συντήρηση του Τερματικού Εισαγωγής Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στην Κύπρο.....	23
5.1	Αποκλεισμός μέλους της επιτυχούσας Κοινοπραξίας από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.....	23
5.2	Αριθμητικές παρατυπίες στην αξιολόγηση της τεχνικής προσφοράς της επιτυχούσας Κοινοπραξίας.....	29
5.3	Τροποποίηση λεκτικού εγγυητικής επιστολής συμμετοχής.....	31
5.4	Μη διασφάλιση ευρύτητας συμμετοχής και ανάπτυξης επαρκούς ανταγωνισμού.....	34
5.5	Χρηματοδότηση και διαθέσιμες πιστώσεις.....	35
5.6	Καταγγελίες για Παροχέα Τεχνογνωσίας/Εμπειρίας στον τομέα της Λειτουργίας και Συντήρησης των υποδομών του τερματικού FSRU.....	40
6	Εκτέλεση της σύμβασης με αρ. ΕΤΥΦΑ Ε01/2018 για τη Μελέτη, Κατασκευή, Λειτουργία και Συντήρηση του Τερματικού Εισαγωγής Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στην Κύπρο.....	46
6.1	Καθυστερήσεις στην εκτέλεση της σύμβασης.....	46
6.1.1	Καθυστέρηση στην έκδοση της εντολής έναρξης εργασιών.....	46
6.1.2	Καθυστερήσεις κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης και αλληλογραφία Εργολάβου και ΕΤΥΦΑ για τις μεταξύ τους διαφορές.....	47
6.1.3	Διενέργεια από την Ελεγκτική Υπηρεσία επιτόπιου ελέγχου στο Έργο.....	55
6.2	Απαιτηση Εργολάβου για καταβολή επιπρόσθετου ποσού ύψους €25εκ. και Διμερής Συμφωνία.....	56
6.2.1	Μη εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στην περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία κατά την εξέταση των απαιτήσεων του Εργολάβου.....	60
6.2.2	Μη εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στη σύμβαση κατά την εξέταση των απαιτήσεων του Εργολάβου.....	63

6.2.3	Μη τήρηση των προνοιών του Ν.140(Ι)/2016	64
6.2.4	Μη τήρηση της απόφασης της ΕΕ για το μέτρο κρατικής ενίσχυσης	67
6.2.5	Απόφαση της ΚΕΑΑ επί της απαίτησης του Εργολάβου και της Διμερούς Συμφωνίας	67
6.3	Αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων στο Έργο (Delay Liquidated Damages).....	69
6.3.1	Διαδικασία επίλυσης διαφορών	73
6.4	Παρατυπίες στις διαδικασίες έγκρισης των εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας και των πιστοποιητικών πληρωμής.....	76
6.5	Παρατυπίες στην έγκριση των Υπεργολάβων του Έργου	82
6.6	Τεχνικοί Έλεγχοι Αποδοχής και Αποδέσμευσης Εξοπλισμού (Factory Acceptance Test – FAT).....	85
6.7	Πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την πρόοδο των κατασκευαστικών εργασιών.....	89
6.7.1	Προβλήματα στην ποιότητα των πασσάλων της προβλήτας του Έργου	93
6.7.2	Προβλήματα κατά τις θαλάσσιες δοκιμές του πλοίου	96
6.7.3	Ζητήματα χωρητικότητας του πλοίου.....	100
7	Διαγωνισμός με αρ. ΕΤΥΦΑ 03/2020 για την παροχή υπηρεσιών Επιβλέποντα Μηχανικού εκ μέρους του Ιδιοκτήτη του Έργου του τερματικού εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου	103
7.1	Αντικατάσταση του Υπεύθυνου Έργου του ΟΕ	108
7.2	Επέκταση της διάρκειας και αύξηση του ποσού της σύμβασης με τον ΟΕ.....	109
8	Διαγωνισμός με αρ. ΔΕΦΑ 47/2022 για την παροχή υπηρεσιών ρύθμισης, σχεδιασμού, επίβλεψης και λειτουργίας για την ανάπτυξη του συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου στην Κυπριακή Δημοκρατία.....	114
8.1	Επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού με αρ. ΔΕΦΑ 50/2023	122
9	Διαγωνισμοί με αρ. ΔΕΦΑ 13/2017 και αρ. ΔΕΦΑ 33/2021 για την παροχή νομικών, εμπορικών και οικονομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών	126
9.1	Γνωμάτευση Νομικού Συμβούλου επί της υποχρέωσης της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ για υποβολή αιτημάτων αλλαγών και απαιτήσεων Αναδόχων στα αρμόδια όργανα	129
10	Γενικά συμπεράσματα	132
11	Γενικές συστάσεις	135

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

BA	Bilateral Agreement (Διμερής Συμφωνία)
CINEA	Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (Εκτελεστικός Οργανισμός Κλίματος, Υποδομών και Περιβάλλοντος)
EBRD	European Bank for Recovery and Development (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης)
EIB	European Investment Bank (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων)
EPCOMA	Engineer, Procure, Construct, Operate and Maintain Agreement (Σύμβαση για τη Μελέτη, Κατασκευή, Λειτουργία και Συντήρηση του Τερματικού Εισαγωγής Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στην Κύπρο)
EPPO	European Public Prosecutor's Office (Ευρωπαϊκή Εισαγγελία)
FSRU	Floating Storage Regasification Unit (Πλωτή Μονάδα Αποθήκευσης και Επαναεριοποίησης)
ICC - URDG	International Chamber of Commerce - Uniform Rules for Demand Guarantees
INEA	Innovation and Networks Executive Agency (Εκτελεστικός Οργανισμός Καινοτομίας και Δικτύων)
LNG	Liquefied Natural Gas (Υγροποιημένο Φυσικό Αέριο)
OE	Owner's Engineer (Επιβλέπων Μηχανικός εκ μέρους του Ιδιοκτήτη του Έργου)
ΑΑΔΣ	Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
ΑΑΠ	Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών
ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΑΦ	Αναθέτων Φορέας
ΒτΑ	Βουλή των Αντιπροσώπων
ΓΔ	Γενικός Διευθυντής
ΓΛτΔ	Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας
ΔΕΦΑ	Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΚΕ	Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος
ΕΤΥΦΑ	Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου
ΕΥ	Ελεγκτική Υπηρεσία
ΚΕΑΑ	Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων
ΡΑΕΚ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου
ΣΕΔΕ	Συντονιστική Επιτροπή Διαχείρισης Έργου
ΣΣ	Συντονιστής της σύμβασης ΕΡCOMA
ΤΕΑΑ	Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων
ΥΕΕΒ	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
ΥΠΟΙΚ	Υπουργείο Οικονομικών
ΥΣ	Υπουργικό Συμβούλιο

Ευθύνη Ελεγκτικής Υπηρεσίας και διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της

Οι Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (ΕΥ) παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτή διενεργεί επί των πολιτικών (policies) και προγραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας ή άλλων ελεγχόμενων οργανισμών ή επί θεμάτων που αφορούν στον Προϋπολογισμό τους ή συγκεκριμένους τομείς αυτού, ή τα αποτελέσματα ελέγχων ιδιωτών ελεγκτών στους οποίους η ΕΥ έχει αναθέσει τον έλεγχο λογαριασμών οποιουδήποτε ελεγχόμενου υπ' αυτής οργανισμού, δυνάμει του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου [Ν.113(Ι)/2002]. Η ΕΥ επιλέγει και σχεδιάζει τις εν λόγω ελεγκτικές δραστηριότητες κατά τρόπον ώστε αυτές να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του δημόσιου συμφέροντος.

Η εκ μέρους της ΕΥ παράθεση ευρημάτων ελέγχου γίνεται στη βάση όσων στοιχείων έχουν τεθεί ενώπιόν της.

Εκτός αν τούτο δηλωθεί ρητά, η μη παράθεση ευρημάτων επί ορισμένων πτυχών ή θεμάτων που αφορούν στο αντικείμενο του ελέγχου, δεν συνιστά διαβεβαίωση, ούτε και υποδηλοί ότι αυτά είναι απαλλαγμένα αδυναμιών ή σφαλμάτων ή αποκλίσεων από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, αφού ο εξωτερικός ελεγκτής δεν αναμένεται ότι μπορεί να εντοπίζει κάθε αδυναμία ή σφάλμα ή απόκλιση από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Οι συστάσεις της ΕΥ αποτελούν εισηγήσεις για τον τρόπο χειρισμού των παρατηρήσεων και ευρημάτων του ελέγχου. Σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εκληφθεί ότι οι συστάσεις αυτές επηρεάζουν την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας, ως εξωτερικού ελεγκτή ή ότι συνεπάγονται συμμετοχή της Υπηρεσίας στη λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης από τη διοίκηση της ελεγχόμενης οντότητας, η οποία εξακολουθεί να φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για την ορθή και νόμιμη λήψη απόφασης, ως προς τον τρόπο χειρισμού των ευρημάτων ελέγχου και συστάσεων.

Ουδεμία πρόνοια στην παρούσα Έκθεση σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί, ότι με αυτή διατυπώνεται κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για εκ προθέσεως κατάχρηση εξουσίας ή για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων. Αυτά, αν υπάρχουν, θα πρέπει να διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές, μόνο δε τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να κρίνουν κάποιο πρόσωπο ως ένοχο οποιουδήποτε αδικήματος. Τονίζεται, επίσης, ότι οι συστάσεις και τα ευρήματα της ΕΥ αφορούν στους ελεγχόμενους φορείς και οποιαδήποτε αναφορά σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ουδόλως εξυπακούει ότι αυτά έχουν προβεί κατ' ανάγκη σε οτιδήποτε μεμπτό, αφού κάτι τέτοιο εκφεύγει του πεδίου ελέγχου της παρούσας Έκθεσης.

1. Σύνοψη

Στην παρούσα Έκθεση καταγράφονται ευρήματα, πορίσματα, συμπεράσματα και συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (ΕΥ), όπως έχουν προκύψει από τον τεχνικό έλεγχο που η Υπηρεσία μας διενήργησε για το Έργο του τερματικού εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο.

Σημειώνεται ότι ο παρών έλεγχος στηρίζεται κυρίως στην αλληλογραφία της Υπηρεσίας μας με τις ελεγχόμενες οντότητες (ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και ΥΕΕΒ), σε αλληλογραφία της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ με τον Εργολάβο και άλλους εμπλεκόμενους στο Έργο, σε επιτόπιο έλεγχο αλλά και σε επιπρόσθετα στοιχεία, έγγραφα και πληροφορίες που έχουμε λάβει από τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ.

Τα σημαντικότερα ευρήματα που έχουν προκύψει από τον έλεγχο, αναφέρονται συνοπτικά πιο κάτω.

Ο διαγωνισμός για τη μελέτη, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση (EPCOMA) του Έργου του τερματικού εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο προκηρύχθηκε στις 5.10.2018, με συνολική εκτιμώμενη αξία ύψους €500εκ. πλέον ΦΠΑ. Ως προθεσμία υποβολής των προσφορών καθορίστηκε αρχικά η 18.1.2019, η οποία με την έκδοση διαδοχικών τροποποιητικών εγγράφων, μετατέθηκε στις 12.7.2019, δηλαδή έξι μήνες αργότερα, οπότε και υποβλήθηκαν προσφορές από τρεις διεθνείς Κοινοπραξίες.

Στις 22.8.2019 ανακοινώθηκε η απόφαση του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ για κατακύρωση του διαγωνισμού στην επιτυχούσα Κοινοπραξία κινεζικών, ελληνικών και νορβηγικών συμφερόντων, της οποίας η προσφορά ανερχόταν σε €499.999.997, το οποίο αναλύεται σε €289.559.212 για τη διετή μελέτη και κατασκευή του Έργου (περιλαμβανομένης της προμήθειας πλωτής μονάδας FSRU) και σε €210.440.785 για την εικοσαετή λειτουργία και συντήρησή του.

Παρά το γεγονός ότι η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ είχε χαρακτηρίσει το αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας ως εξαιρετικά επιτυχημένο, εκ των πραγμάτων, προκύπτει ότι τούτο ουδόλως ισχύει αφού δεν διασφαλίστηκε ικανοποιητική ευρύτητα συμμετοχής, ενώ επιπλέον, από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας, διαπιστώθηκε και μη ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού με τον αποκλεισμό των δύο εκ των τριών προσφοροδοτών στο στάδιο του ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής (προεπιλογή), η οποία οδήγησε τελικά στο στάδιο της αξιολόγησης έναν και μόνο προσφοροδότη.

Σε σχέση με τον μοναδικό «έγκυρο» και τελικά επιτυχόντα προσφοροδότη, διαπιστώσαμε ότι σε ένα εκ των βασικών συνιστώντων μελών της Κοινοπραξίας είχε επιβληθεί, με Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, πρόστιμο ύψους περίπου €38,5εκ. για συμμετοχή του σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και νόθευσης διαγωνισμών δημοσίων έργων. Επίσης, σε συνδεδεμένη του εταιρεία, καθώς ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιρειών, είχε επιβληθεί αποκλεισμός από τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων από την αρμόδια Επιτροπή της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ υπήρχαν και σχετικές Αποφάσεις του Μόνιμου Κακουργιοδικείου Λευκωσίας, βάσει των οποίων ανώτερα στελέχη της εν λόγω εταιρείας, με εξουσίες λήψης αποφάσεων, είχαν ομολογήσει ενοχή και καταδικάστηκαν για τα αδικήματα του δεκασμού/δωροδοκίας δημόσιου λειτουργού και αξιωματούχων, του καταρτισμού και κυκλοφορίας πλαστού εγγράφου, της κατάρτισης ψευδών λογαριασμών και συνωμοσίας με σκοπό

την καταδολίευση και απάτη σε σχέση με την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων για τον ΧΥΤΑ Πάφου και τη Μονάδα ΟΕΔΑ Κόσιης.

Οι πιο πάνω αποφάσεις συνιστούσαν λόγο αποκλεισμού του εν λόγω μέλους της Κοινοπραξίας από τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, κάτι που η ΕΤΥΦΑ παρέλειψε να εντοπίσει. Ωστόσο, όταν το υπέδειξε η Υπηρεσία μας, η ΕΤΥΦΑ αποφάσισε ότι δήθεν είχε δικαίωμα να προχωρήσει σε κατακύρωση του διαγωνισμού και ανάθεση της σύμβασης στα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας, ενώ, με βάση την περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία, η απόφαση για αποκλεισμό του εν λόγω μέλους θα έπρεπε να είχε οδηγήσει σε αποκλεισμό ολόκληρης της Κοινοπραξίας.

Πέραν των πιο πάνω, η δήθεν επιτυχούσα Κοινοπραξία, στην πράξη δεν είχε συγκεντρώσει την καθορισθείσα ελάχιστη βαθμολογία για την τεχνική της ικανότητα, αλλά με αριθμητικά λάθη και παράτυπες στρογγυλοποιήσεις που έγιναν από την Επιτροπή Αξιολόγησης, η προσφορά της κρίθηκε από την ΕΤΥΦΑ ως αποδεκτή. Περαιτέρω, η Κοινοπραξία τροποποίησε το λεκτικό της εγγύησης συμμετοχής με τρόπο που παραβίαζε ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού, κάτι που θα έπρεπε να οδηγήσει σε άνευ ετέρου απόρριψη της προσφοράς της από το στάδιο της προεπιλογής.

Επίσης, ο οικονομικός φορέας ο οποίος είχε υποδειχθεί από την Κοινοπραξία ως ο Παροχέας Τεχνογνωσίας/Εμπειρίας στον τομέα της Λειτουργίας και Συντήρησης των υποδομών του τερματικού FSRU, παρουσίασε έργα ως τεκμήριο δικής του εμπειρίας, τα οποία δεν τεκμηριωνόταν ότι ήταν όντως δικά του. Σημειώνεται ότι αργότερα, κατά την εκτέλεση της σύμβασης, ο ίδιος ο Εργολάβος ζήτησε την αποχώρηση του εν λόγω οικονομικού φορέα από την Κοινοπραξία επειδή, όπως αναφέρθηκε, βρισκόταν στη διαδικασία αλλαγής του επιχειρηματικού του αντικειμένου και δεν ήταν πλέον σε θέση να εκπληρώσει τον αρχικό του ρόλο στο Έργο. Τούτο επιβεβαίωσε επί της ουσίας τις ανησυχίες της Υπηρεσίας μας. Με την αποπομπή του Παροχέα Τεχνογνωσίας/Εμπειρίας στον τομέα της Λειτουργίας και Συντήρησης των υποδομών του τερματικού, αυτού δηλαδή που υποτίθεται ήταν ο ειδικός σε αυτό τον τομέα, η λειτουργία και συντήρηση του Έργου διάρκειας 20 (10+10) ετών που θα ακολουθήσει την κατασκευή του, αποδεδειγμένα, βρίσκεται στον «αέρα».

Η Υπηρεσία μας επικαλούμενη όλες τις πιο πάνω παραβιάσεις της περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσίας οι οποίες έθεταν σε κίνδυνο απώλειας τη χορηγία ύψους έως €101εκ. από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και την ενδεχόμενη μη διαθεσιμότητα των αναγκαίων πιστώσεων που καθιστούσε αδύνατη την υπογραφή της σύμβασης, εισηγήθηκε την ακύρωση και επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού, αφού ο χρόνος μέχρι οι πιστώσεις να καθίσταντο διαθέσιμες μπορούσε πλέον, χωρίς την πρόκληση οποιασδήποτε καθυστέρησης, να χρησιμοποιηθεί ώστε να ακολουθηθεί, για ένα Έργο τέτοιας μεγάλης σημασίας, μια σύννομη διαδικασία όπως επιβάλλουν οι αρχές χρηστής διοίκησης.

Σε συνέχεια σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε υπό τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον Νοέμβριο του 2019 και της θέσης του τότε Υπουργού Οικονομικών ότι το Έργο θα έπρεπε οπωσδήποτε να προχωρήσει με Ανάδοχο τη συγκεκριμένη Κοινοπραξία, ακόμη κι αν αυτό θα σήμαινε την απώλεια της χορηγίας των €101εκ. από την ΕΕ, η ΕΤΥΦΑ, προβάλλοντας ως αιτιολογικό την κατεπείγουσα φύση του Έργου, προχώρησε σε υπογραφή της σύμβασης στις 13.12.2019.

Στη σύμβαση EPCOMA προβλεπόταν ότι η ΕΤΥΦΑ εντός 90 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής της, θα έδινε εντολή έναρξης των εργασιών στον Εργολάβο. Η εντολή έναρξης των εργασιών δόθηκε στις 29.5.2020, δηλαδή 168 ημέρες μετά την υπογραφή της σύμβασης. Και ενώ ως ημερομηνία έναρξης των εργασιών, σύμφωνα με τη σύμβαση, θα έπρεπε να θεωρηθεί η ημερομηνία που δόθηκε η εντολή έναρξης, ως τέτοια καθορίστηκε η 28.9.2020, δηλαδή τέσσερις μήνες αργότερα, αφού εκείνη την ημέρα η ΕΤΥΦΑ ενημέρωσε γραπτώς τον Εργολάβο για την έγκριση του προγράμματος εργασιών. Ως αιτιολογία για την καθυστέρηση, η οποία εξυπηρετούσε και τον Εργολάβο, προτάθηκε η καθυστέρηση από την ΕΤΥΦΑ στην προκήρυξη (13.3.2020) και κατακύρωση του διαγωνισμού για τον Επιβλέποντα Μηχανικό του Έργου (Owner's Engineer), διαδικασία η οποία ολοκληρώθηκε με την υπογραφή της σχετικής σύμβασης στις 31.8.2020.

Δηλαδή, ενώ οι όροι της σύμβασης προέβλεπαν όπως οι εργασίες ξεκινήσουν το αργότερο μέχρι τις 12.3.2020, και ενώ ως αιτιολογικό για τη μη ακύρωση, λόγω των όσων έχουμε προαναφέρει, και την προκήρυξη νέου διαγωνισμού, είχε προβληθεί εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ η κατεπείγουσα φύση του Έργου, τελικά η έναρξη των εργασιών έγινε στις 28.9.2020, με ημερομηνία ολοκλήρωσης τις 27.9.2022. Δηλαδή, το Έργο του οποίου η ανάγκη υλοποίησης είχε επανειλημμένα προβληθεί ως επιτακτική και άμεση, ξεκίνησε δέκα σχεδόν μήνες μετά την υπογραφή της σύμβασης, με την αδικαιολόγητη καθυστέρηση να ανέρχεται σε τουλάχιστον 6,5 μήνες.

Οι σοβαρές καθυστερήσεις του Εργολάβου συνεχίστηκαν και μετά την ημερομηνία έναρξης των εργασιών. Έντονες ανησυχίες σχετικά με τις καθυστερήσεις αυτές εκφράζονταν σε επιστολές μας προς την ΕΤΥΦΑ, αλλά και στις συνεδρίες της Συντονιστικής Επιτροπής Διαχείρισης Έργου (ΣΕΔΕ), καθώς αυτές τεκμηριώνονταν, όχι μόνο από τη φυσική, αλλά και από την οικονομική πρόοδο των εργασιών. Ωστόσο, η ΕΤΥΦΑ επίμονα διαβεβαίωνε ότι ο Εργολάβος λάμβανε τα απαιτούμενα μέτρα για απορρόφηση των καθυστερήσεων και δεσμευόταν για την πραγματοποίηση παράλληλων εργασιών, προκειμένου να καθίστατο εφικτή η συμπλήρωση του Έργου πριν το τέλος του 2022.

Ωστόσο, στην πράξη οι αξιολογήσεις μας περί ύπαρξης σοβαρών καθυστερήσεων εκ μέρους του Εργολάβου επιβεβαιώθηκαν. Ο Εργολάβος επιχείρησε να μεταθέσει στην ΕΤΥΦΑ τις ευθύνες του και στις 27.10.2021 υπέβαλε γραπτώς στην ΕΤΥΦΑ ειδοποίηση καθυστέρησης, με την οποία υπέδειξε περίοδο καθυστέρησης εννέα μηνών, δηλαδή ολοκλήρωση του Έργου στα τέλη Ιουλίου του 2023, αντί στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2022, επικαλούμενος τα μέτρα περιορισμού λόγω της πανδημίας Covid-19. Η ΕΤΥΦΑ στις 15.11.2021 επισήμανε στον Εργολάβο τη συμβατική του υποχρέωση να ολοκληρώσει τις εργασίες σύμφωνα με το πρόγραμμα και εντός των χρονικών οροσήμων που καθορίζονται στη σύμβαση EPCOMA, και ότι η εν λόγω ειδοποίηση καθυστέρησης καθιστούσε σαφές ότι ο Εργολάβος δεν ήταν σε θέση να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις, και αυτό αποτελούσε παράβαση της σύμβασης.

Στις 11.3.2022 ο Εργολάβος υπέβαλε αίτημα για καταβολή επιπρόσθετου ποσού ύψους €25εκ. κατ' επίκληση της αύξησης στην τιμή του χάλυβα. Η ΕΤΥΦΑ εισηγήθηκε στην ΚΕΑΑ όπως ικανοποιηθεί η εν λόγω απαίτηση του Εργολάβου, προβάλλοντας ως μοναδικό επιχείρημα ότι αν το ποσό αυτό δεν δινόταν, ο Εργολάβος θα εγκατέλειπε το Έργο και θα επερχόταν χάος. Και τούτο, παρά την, με

παραδοχή πλέον του ιδίου του Εργολάβου, μη συμμόρφωσή του με τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Η Υπηρεσία μας διαφώνησε έντονα με την καταβολή του εν λόγω ποσού, καθώς η σύμβαση δεν προνοούσε καταβολή αποζημίωσης στον Εργολάβο λόγω αύξησης στις τιμές των υλικών, αφού αυτό ήταν κίνδυνος (ρίσκο) που αναλάμβανε ο ίδιος. Θέση μας ήταν ότι δεν αποφασίζεται η καταβολή ενός ποσού που δεν δικαιολογείται, δήθεν επειδή εάν δεν καταβληθεί το ποσό αυτό, το Έργο δεν θα προχωρήσει. Επισημάναμε ότι κανένα Κράτος δεν μπορεί να εκβιάζεται, ούτε και να φαίνεται ότι ενεργεί υπό το καθεστώς απειλής. Παρά τη θέση της Υπηρεσίας μας, η ΚΕΑΑ, κατά πλειοψηφία, ενέκρινε το εν λόγω αίτημα.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τη διαφωνία της και σε σχέση με τη Διμερή Συμφωνία που επιθυμούσε η ΕΤΥΦΑ να υπογράψει με τον οικονομικό φορέα που ηγείται της Αναδόχου Κοινοπραξίας, η οποία Συμφωνία, πέραν του γεγονότος ότι δεν θα υπογραφόταν με την Κοινοπραξία αλλά με μέλος της, τροποποιούσε ουσιαστικά τη σύμβαση ΕΡСОМА, έστω και αν η ΕΤΥΦΑ με τους Νομικούς της Συμβούλους διαβεβαίωναν για το αντίθετο. Τελικά, η Διμερής Συμφωνία εγκρίθηκε από το ΥΣ και υπογράφηκε την 1.6.2022. Στη συμφωνία αυτή καθοριζόταν ως αναθεωρημένη ημερομηνία ολοκλήρωσης του Έργου, η 31.7.2023, δηλαδή γινόταν ουσιαστικά αποδεκτή επιπρόσθετη αδικαιολόγητη καθυστέρηση δέκα και πλέον μηνών στην υλοποίηση του Έργου, με ταυτόχρονη έμμεση απεμπόληση του δικαιώματος της ΕΤΥΦΑ για επιβολή στον Εργολάβο των προβλεπόμενων ρητρών (αποζημιώσεων) λόγω αδικαιολόγητων καθυστερήσεων.

Μετά την έγκριση της ΚΕΑΑ για αύξηση του κόστους της κατασκευαστικής σύμβασης ΕΡСОМА κατά €25εκ. και μετά από μεγάλη σειρά αναβολών εκ μέρους του Εργολάβου, αυτός υπέβαλε στις 21.1.2023 αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα εργασιών, μεταθέτοντας περαιτέρω την ολοκλήρωση του Έργου, από τις 31.7.2023 στις 20.10.2023. Ωστόσο, ακόμη και αυτή η νέα ημερομηνία ολοκλήρωσης ήταν ουσιαστικά εντελώς εκτός πραγματικότητας, όπως επισημάνθηκε από την ίδια την ΕΤΥΦΑ, αφού ούτε υπήρχε η αναμενόμενη πρόοδος στο Έργο, ούτε ο ρυθμός υλοποίησης των εργασιών ήταν τέτοιος που να μπορούσε να υποστηρίξει τέτοιο χρονικό ορίζοντα. Τούτο υποδείχθηκε άμεσα στον Εργολάβο, ο οποίος τελικά στις 21.7.2023 υπέβαλε αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα εργασιών, με ένδειξη ολοκλήρωσης τις 23.7.2024. Δηλαδή, το Έργο του οποίου η μελέτη και κατασκευή θα έπρεπε συμβατικά να ολοκληρωνόταν εντός 24 μηνών, αυτό θεωρητικά θα παραδοθεί 22 μήνες μετά τη συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσής του, δηλαδή σε διπλάσιο χρόνο, αν και εκφράζουμε σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσο τούτο θα υλοποιηθεί στην πράξη.

Από τις 17.2.2023 βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία διαιτησίας, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος εκ μέρους του Εργολάβου. Άξιο αναφοράς είναι ότι, μέχρι και τη στιγμή έκδοσης της παρούσας Έκθεσης, ενώ στις 31.7.2023 παρήλθε η καθορισμένη, μετά την παράταση χρόνου, συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης των εργασιών, δεν έχουν πραγματοποιηθεί οποιεσδήποτε αποκοπές ποσών από τις πληρωμές προς τον Εργολάβο, ως αποζημιώσεις λόγω των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων στην ολοκλήρωση του Έργου, ούτε έγινε κατάσχεση (ολική ή εν μέρει) της εγγύησης πιστής εκτέλεσης, ούτε λήφθηκε εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ, οποιαδήποτε άλλη ενέργεια προς διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.

Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας επί των εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας και των τιμολογίων/πιστοποιητικών πληρωμής που αποστέλλονταν από την ΕΤΥΦΑ στη ΣΕΔΕ για έγκριση, προέκυψε, μεταξύ άλλων, ότι έγιναν παρατυπίες στις συμφωνηθείσες μεταξύ των μερών διαδικασίες έγκρισης, αφού φαίνεται να προωθήθηκαν από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ πληρωμές προς τον Εργολάβο, προτού οι σχετικές εκτελεσθείσες εργασίες εξεταστούν και εγκριθούν από την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ, το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ και τη ΣΕΔΕ, ως έπρεπε. Επίσης εντοπίστηκαν παρατυπίες στην έγκριση των υπεργολάβων του Έργου, αφού φαίνεται ότι, με απόφαση του ΓΔ της ΕΤΥΦΑ, δεν εφαρμόστηκαν οι διαδικασίες που καθορίζονται στη σύμβαση, ενώ όπως προαναφέρθηκε δεν έχουν ακόμα επιβληθεί στον Εργολάβο, ρήτρες καθυστέρησης.

Τον Μάιο του 2023, διαπιστώθηκε στον χώρο αποθήκευσής τους και πριν την εγκατάστασή τους, αστοχία/ξεφλούδισμα της εποξικής κάλυψης των πασσάλων της προβλήτας, στην οποία θα προσδεθεί μόνιμα η πλωτή μονάδα (πλοίο) αποθήκευσης και επαναεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (FSRU) και θα τοποθετηθεί ο εξοπλισμός παραλαβής και ο αγωγός μεταφοράς του φυσικού αερίου προς τη ξηρά. Σωρεία αστοχιών και ελαττωμάτων εντοπίστηκαν και στο πλοίο, κατά τις θαλάσσιες δοκιμές του στο ναυπηγείο στην Κίνα, τα οποία έθεταν ζητήματα λειτουργικότητας και ασφάλειάς του. Πρόσφατα, την επικαιρότητα απασχόλησαν και δημοσιεύματα τα οποία σχετίζονται με τη μικρή χωρητικότητα του πλοίου σε σχέση με τα πλοία-μεταφορείς τα οποία θα εκφορτώνουν σε αυτό, το υγροποιημένο φυσικό αέριο.

Από τον έλεγχο προκύπτει ότι η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ αλλά και το ΥΕΕΒ, ουκ ολίγες φορές προέβαλαν ως επιτακτική και άμεση την ανάγκη υλοποίησης του Έργου, προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις οι οποίες κάθε άλλο παρά διασφάλιζαν το δημόσιο συμφέρον. Απότοκο των επανειλημμένων λανθασμένων αποφάσεων και ενεργειών, είναι να εξακολουθεί να τελεί εν αμφιβόλω, αφενός, κατά πόσο και πότε το πλοίο θα καταφθάσει στην Κύπρο, και εάν αυτό καταστεί εφικτό εάν θα παρουσιάζει προβλήματα λειτουργικότητας και ασφάλειας και, αφετέρου, εάν το Έργο στο σύνολό του θα παραδοθεί έστω και στην αναθεωρημένη ημερομηνία που έχει δηλώσει ο Εργολάβος. Και τούτο, με την επιφύλαξη ότι ο Εργολάβος δεν θα επανέλθει με νέες ατεκμηρίωτες απαιτήσεις, τις οποίες οι εμπλεκόμενοι φορείς θα φροντίσουν για ακόμη μια φορά να ικανοποιήσουν υπό την απειλή της εγκατάλειψης του Έργου.

Ο Συντονιστής της σύμβασης ΕΡСОМА (ΣΣ) υπέβαλε στις 30.8.2023 γραπτώς την παραίτηση και αποχώρησή του, με άμεση ισχύ, από τη θέση του Προϊσταμένου του Κλάδου Λειτουργίας και Διαχείρισης Έργων της ΔΕΦΑ, και ως εκ τούτου από το Έργο.

Οι κάκιστες σχέσεις του ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ με τον παραιτηθέντα ΣΣ συμπληρώνουν την σαθρή εικόνα που υπάρχει σε σχέση με το Έργο.

Η σύμβαση του Επιβλέποντα Μηχανικού εκ μέρους του Ιδιοκτήτη του Έργου (ΟΕ, Owner's Engineer) επεκτάθηκε χρονικά δύο φορές, αρχικά μέχρι τις 31.8.2023 και στη συνέχεια μέχρι τις 31.8.2024. Το ποσό της σύμβασης από €6.184.000, αυξήθηκε την πρώτη φορά σε €9.276.000 και τη δεύτερη σε €11.656.815, δηλαδή σχεδόν διπλασιάστηκε.

Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι οι δαπάνες που αφορούν αποκλειστικά το εν λόγω Έργο, ξεπερνούν συνολικά, χωρίς το ΦΠΑ, το ποσό των €542εκ. Συγκεκριμένα, στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται, πέραν από την αξία της σύμβασης ERCOMA που ανέρχεται σε περίπου €500εκ., το εγκεκριμένο από την ΚΕΑΑ ποσό των €25εκ., ποσό ύψους περίπου €11,6εκ. το οποίο αφορά στη δις ανανεωθείσα σύμβαση του Επιβλέποντα Μηχανικού, και ποσό ύψους περίπου €6,1εκ. το οποίο αφορά στις συμβάσεις της ΔΕΦΑ με Νομικούς, Εμπορικούς και Οικονομικούς Συμβούλους για το Έργο.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι ο διαγωνισμός που είχε προκηρυχθεί, με καθυστέρηση, σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ρύθμισης, σχεδιασμού, επίβλεψης και λειτουργίας για την ανάπτυξη του συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου στην Κυπριακή Δημοκρατία, εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα.

Πρόθεση της Υπηρεσίας μας είναι όπως, αφού αποκρυσταλλωθεί η εικόνα σε σχέση, αφενός με τον χρόνο παράδοσης του πλοίου και, αφετέρου, με τον χρόνο ολοκλήρωσης των εργασιών στο Βασιλικό, να ενημερώσει σχετικά την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO, European Public Prosecutor's Office) αφού στο Έργο έχουν δοθεί χρήματα από φορείς της ΕΕ.

2. Εισαγωγή

Η Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου (ΔΕΦΑ), συστάθηκε τον Νοέμβριο του 2007 ως ένας ανεξάρτητος φορέας ιδιωτικού δικαίου, στο πλαίσιο υλοποίησης της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ) με αρ. 65.652 και ημερ. 6.6.2007. Ο περί Δημόσιας Επιχείρησης Φυσικού Αερίου Νόμος [N.140(I)/2022] ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων (ΒτΑ) στις 14.7.2022 και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 28.7.2022. Με την Απόφαση του ΥΣ αρ. 94.315 και ημερ. 26.1.2023, αποφασίστηκε να καθοριστεί ως ημερομηνία έναρξης ισχύος του Ν.140(I)/2022, η ημερομηνία δημοσίευσης της Απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Στις 17.2.2023, οπότε και τέθηκε σε ισχύ ο Νόμος Ν.140(I)/2022, η ΔΕΦΑ κατέστη νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Στις 17.12.2007 ψηφίστηκε από τη ΒτΑ και στις 31.12.2007 τέθηκε σε ισχύ ο Ν.199(I)/2007, ο οποίος τροποποίησε τους περί της Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμους του 2004 και 2006. Στα πλαίσια του πιο πάνω Νόμου και της Απόφασης του ΥΣ με αρ. 67.366 και ημερ. 18.6.2008, η καθολική εισαγωγή και διάθεση του φυσικού αερίου εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ανατέθηκε στη ΔΕΦΑ.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση, κατόπιν διενέργειας μελέτης σκοπιμότητας το 2016, αποφάσισε να προχωρήσει στην ανάπτυξη εγκατάστασης εισαγωγής, αποθήκευσης και επαναεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG, Liquefied Natural Gas) στο Βασιλικό στην Επαρχία Λεμεσού. Απαιτήση της Κυβέρνησης ήταν όπως ο νέος τερματικός σταθμός εισαγωγής LNG ολοκληρωνόταν έως τις 30.11.2020.

Το ΥΣ με την Απόφασή του αρ. 85.309 και ημερ. 4.7.2018, αποφάσισε τη σύσταση Συντονιστικής Επιτροπής Διαχείρισης Έργου (ΣΕΔΕ, Project Steering Committee) για την υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών για την έλευση υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο, με συγκεκριμένους όρους εντολής και λειτουργίας, οι οποίοι αναφέρονται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 4. Η Υπηρεσία μας δύναται να συμμετέχει με το καθεστώς του παρατηρητή στις συνεδρίες της εν λόγω Επιτροπής, δυνάμει του Κανονισμού 19 της ΚΔΠ 201/2007.

Το ΥΣ με την Απόφασή του αρ. 82.652 και ημερ. 18.5.2017, εξουσιοδότησε τον τότε Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) να δώσει οδηγίες στη ΔΕΦΑ για προκήρυξη δύο ξεχωριστών διαγωνιστικών διαδικασιών. Η πρώτη θα αφορούσε στη μακροπρόθεσμη προμήθεια βασικών ποσοτήτων LNG στην Κύπρο για σκοπούς ηλεκτροπαραγωγής, εξετάζοντας παράλληλα τη βέλτιστη επιλογή για τον τρόπο που θα συμπληρώνονταν οι υπόλοιπες ποσότητες για τις ανάγκες της κυπριακής αγοράς, και η δεύτερη θα αφορούσε στην εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή για την κατασκευή και μετέπειτα λειτουργία των απαραίτητων υποδομών για την έλευση του LNG στην Κύπρο.

Την ευθύνη για την ανάπτυξη και ιδιοκτησία του τερματικού εισαγωγής LNG (Έργο) ανέλαβε τελικά η Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ), η οποία συστάθηκε από τη ΔΕΦΑ ως εταιρεία ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicle, SPV). Η ΕΤΥΦΑ, εκτός από Ιδιοκτήτης του Έργου, είναι και ο Αναθέτων Φορέας (ΑΦ) του διαγωνισμού και κατ' επέκταση και της σύμβασης EPCOMA (Engineer, Procure, Construct, Operate and Maintain Agreement) για τη Μελέτη, Κατασκευή,

Λειτουργία και Συντήρηση του Τερματικού Εισαγωγής LNG στην Κύπρο. Στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΤΥΦΑ συμμετέχει η ΔΕΦΑ με ποσοστό 70% (€101εκ.) και η ΑΗΚ με ποσοστό 30% (€43εκ.), σύμφωνα με την προαναφερθείσα Απόφαση του ΥΣ με αρ. 82.652 και ημερ. 18.5.2017 καθώς και με την Απόφαση του ΥΣ αρ. 84.772 και ημερ. 24.4.2018.

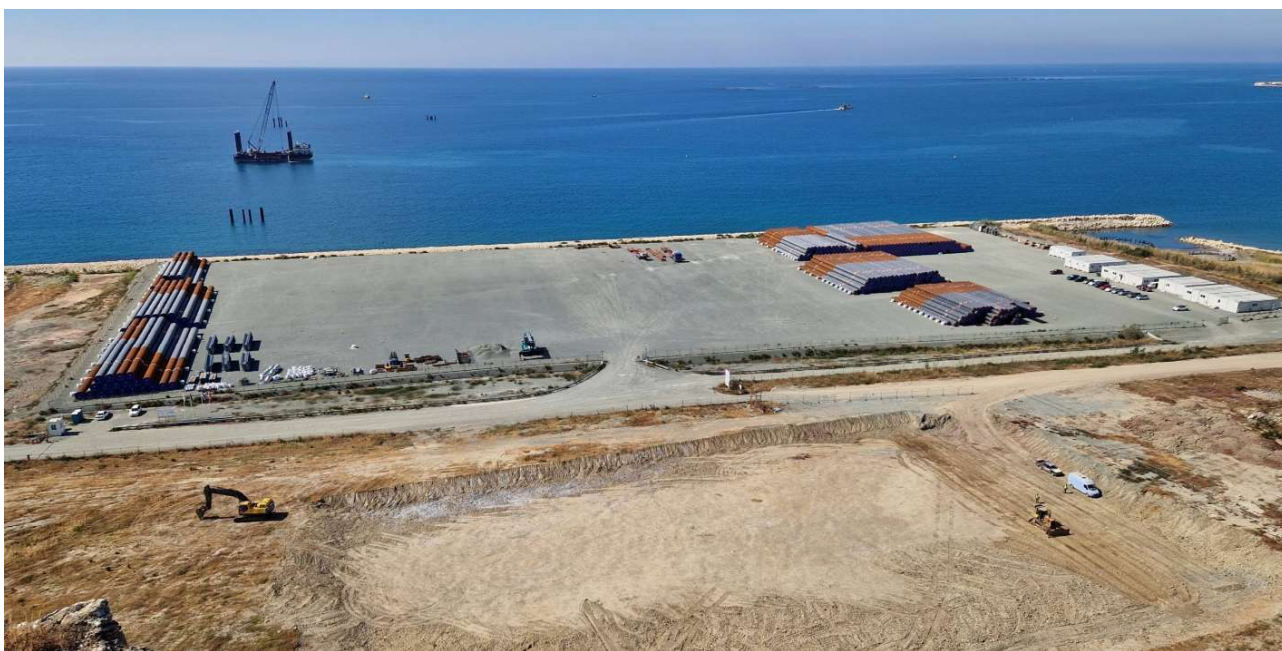
Το Έργο, το οποίο φέρει την ονομασία "CyprusGas2EU", αποτελείται από τα ακόλουθα μέρη:

- ♦ αγορά/απόκτηση πλωτής μονάδας (πλοίου) αποθήκευσης και επαναεριοποίησης LNG (FSRU, Floating Storage and Regasification Unit),
- ♦ κατασκευή και ανάπτυξη προβλήτας (jetty) με γεφύρωμα επί πασσάλων και συνοδού εξοπλισμού πρόσδεσης, για την ασφαλή και μόνιμη πρόσδεση της πλωτής μονάδας,
- ♦ κατασκευή επί της προβλήτας εξοπλισμού παραλαβής φυσικού αερίου και αγωγού μεταφοράς προς τη ξηρά,
- ♦ κατασκευή χερσαίου αγωγού φυσικού αερίου,
- ♦ κατασκευή χερσαίων υποδομών παραλαβής φυσικού αερίου και μετρητικού και ρυθμιστικού σταθμού,
- ♦ κατασκευή συστήματος συστοιχίας αγωγών για αύξηση της εσωτερικής ικανότητας αποθήκευσης φυσικού αερίου σε αέρια μορφή για ασφάλεια εφοδιασμού (buffer),
- ♦ άλλες σχετικές χερσαίες σωληνώσεις και υποδομές για την παράδοση φυσικού αερίου στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό της ΑΗΚ στο Βασιλικό και ενδεχομένως σε άλλους καταναλωτές φυσικού αερίου.

Το Έργο "CyprusGas2EU", η δημιουργία του οποίου προσφέρει τη δυνατότητα σύνδεσης της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου και την άρση της ενεργειακής απομόνωσης της Κύπρου, συμπεριλαμβάνεται στη λίστα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) ως Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ). Τα ΕΚΕ είναι έργα διασυνοριακών υποδομών που συνδέουν τα ενεργειακά συστήματα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Ενέργειας. Στοχεύουν στο να παρέχουν βοήθεια προς την Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να πετύχει τους στόχους της για την ενεργειακή πολιτική, την ενέργεια και το κλίμα, όπως επίσης για προσιτή οικονομία, ασφαλή και βιώσιμη ενέργεια και μακροπρόθεσμη απεξάρτηση της οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές, σύμφωνα με τη Συμφωνία του Παρισιού ("Paris Agreement"), η οποία υπογράφηκε στις 22.4.2016.

Η διαδικασία αδειοδότησης του Έργου ακολουθεί τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 347/2013, ο οποίος καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές για την έγκαιρη ανάπτυξη και διαλειτουργικότητα των διαδρόμων και ζωνών προτεραιότητας των διευρωπαϊκών ενεργειακών υποδομών, δηλαδή υποδομών ΕΚΕ που συνδέουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και μία ή περισσότερες τρίτες χώρες και αφορούν ηλεκτρική ενέργεια, φυσικό αέριο, πετρέλαιο και διοξείδιο του άνθρακα. Περαιτέρω, μεταξύ άλλων, ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 347/2013, καθορίζει τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των ΕΚΕ για χρηματοδοτική στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 1316/2013 για τη σύσταση της διευκόλυνσης "Συνδέοντας την Ευρώπη (CEF)", και προνοεί καθεστώς προτεραιότητας για τα ΕΚΕ σε εθνικό επίπεδο, για να διασφαλιστεί η ταχεία διοικητική μεταχείρισή τους και επιβάλλει στα κράτη μέλη όπως θεσπίσουν αρμόδια αρχή, γνωστή και ως Εθνική Αρμόδια Αρχή, για την ενοποίηση ή τον συντονισμό όλων των διαδικασιών αδειοδότησης.

Η Κυπριακή Δημοκρατία προωθεί από το 2013 τρία ΕΚΕ, εκ των οποίων τα δύο Έργα είναι ΕΚΕ αερίου στον Νότιο διάδρομο μεταφοράς φυσικού αερίου ("SGC"). Το πρώτο είναι το Έργο "CyprusGas2EU" που αφορά η παρούσα η Έκθεση και το δεύτερο είναι το Έργο "EastMed Pipeline" το οποίο στοχεύει στη σύνδεση της ευρωπαϊκής αγοράς με τις νέες ανακαλύψεις στη Λεκάνη της Λεβαντίνης. Πρόκειται για υποθαλάσσιο αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου που θα συνδέει Ισραήλ - Κύπρου - Ελλάδα. Το τρίτο Έργο είναι το ΕΚΕ ηλεκτρισμού στις διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας Βορρά - Νότου στην κεντροανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη ("NSI East Electricity"), με την προηγούμενη ονομασία "EuroAsia Interconnector", και νυν "Great Sea Interconnector", το οποίο είναι μια ηλεκτρική διασύνδεση που θα συνδέει τα ηλεκτρικά συστήματα Ισραήλ - Κύπρου - Κρήτης μέσω υποθαλάσσιου HVDC καλωδίου. Συγκεκριμένα, πρόκειται για δύο ΕΚΕ, τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις Ισραήλ - Κύπρου και Κύπρου - Κρήτης.

Το ΥΣ, με την Απόφαση αρ. 75.948 και ημερ. 23.10.2013, καθόρισε το ΥΕΕΒ ως την Εθνική Αρμόδια Αρχή η οποία έχει την ευθύνη του συντονισμού των διαδικασιών αδειοδότησης των ΕΚΕ.

Η παρούσα Έκθεση περιλαμβάνει τα ευρήματα που έχουν προκύψει από τη διενέργεια ελέγχου για το Έργο του τερματικού εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο, τόσο επί των διαδικασιών προκήρυξης του διαγωνισμού, αξιολόγησης των προσφορών και ανάθεσης της σύμβασης, όσο και επί των αποφάσεων και των ενεργειών που λαμβάνονταν από την ΕΤΥΦΑ, αλλά και άλλους εμπλεκόμενους φορείς, κατά την εκτέλεση του Έργου.

3. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία

3.1 Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και των προνοιών του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου [N.20(I)/2014].

Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή, ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό, ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους χώρους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή, ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά Νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 109 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου [N.20(I)/2014], ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο των λογαριασμών κάθε οντότητας Γενικής Κυβέρνησης, Αρχής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κρατικού οργανισμού και κρατικής επιχείρησης.

Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο [N.38(I)/2014], ο ελέγχων λειτουργός κάθε Κονδυλίου οφείλει να διασφαλίσει την ορθότητα και νομιμότητα των εισπράξεων και πληρωμών και την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία της υλοποίησης του οικείου Προϋπολογισμού, στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης [άρθρα 7(1) και 8].

Για τον σκοπό αυτό, η ΕΥ προχωρεί σε οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Επίσης, με βάση την περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία, ο Γενικός Ελεγκτής ή εκπρόσωπός του έχει δικαίωμα να λαμβάνει αντίγραφο των εγγράφων του διαγωνισμού ταυτόχρονα με την προκήρυξή του και να παρακάθεται σε συνεδρίες των αρμόδιων Συμβουλίων Προσφορών και Επιτροπών Αξιολόγησης ως ανεξάρτητος παρατηρητής και να εκφράζει τις απόψεις του.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος [N.113(I)/2002] παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή, να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

3.2 Σκοπός του ελέγχου

Σκοπός του παρόντος τεχνικού ελέγχου αποτελεί η διερεύνηση/εξακρίβωση του βαθμού συμμόρφωσης με το νομοθετικό και συμβατικό πλαίσιο των διαδικασιών που έχουν ακολουθήσει οι ελεγχόμενοι φορείς αναφορικά με τη διαδικασία προκήρυξης του διαγωνισμού, την αξιολόγηση των προσφορών, την κατακύρωση του διαγωνισμού, καθώς και την εκτέλεση της σύμβασης που αφορά τη μελέτη, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του Έργου του τερματικού εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο.

3.3 Μεθοδολογία

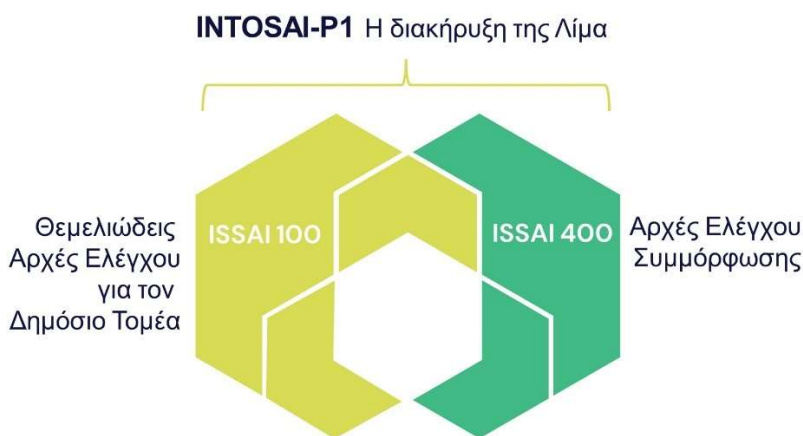
3.3.1 Πρότυπα Ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου [Ν.20(Ι)/2014], ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της ΕΥ διεξάγονται σύμφωνα με το Πλαίσιο Επαγγελματικών Διακηρύξεων που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα Διεθνή Πρότυπα Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAI), τα οποία αποτελούν μέρος του πιο πάνω Πλαισίου, διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους, τους ελέγχους συμμόρφωσης και τους διαχειριστικούς ελέγχους. Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

Το θεμελιώδες Πρότυπο INTOSAI-P1 ουσιαστικά καταγράφει αυτούσια τη Διακήρυξη, η οποία υιοθετήθηκε το 1977 από το Παγκόσμιο Συνέδριο του INTOSAI στη Λίμα του Περού (Διακήρυξη της Λίμα). Όπως στο ίδιο το Πρότυπο καταγράφεται, το έγγραφο αυτό θεωρείται η "Magna Carta" στην

άσκηση εξωτερικού ελέγχου των κυβερνήσεων, καθώς έθεσε τα θεμέλια του δημόσιου ελέγχου. Η Διακήρυξη θέτει τα βασικά σημεία ελέγχου και τις βασικές αρχές για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα που είναι αναγκαίες, ώστε να επιτευχθούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Οι αρχές που εγκαθιδρύθηκαν στη Διακήρυξη της Λίμα αναγνωρίστηκαν από τις Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ με αρ. 66/209 (ημερ. 22.12.2011) και 69/228 (ημερ. 19.12.2014). Το Πρότυπο INTOSAI-P1, όπως και το Πρότυπο INTOSAI-P10 (Διακήρυξη του Μεξικού), αποτελούν μέρος του κοινοτικού κεκτημένου.

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών Νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων.

3.3.2 Ελεγκτική προσέγγιση

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε επισκόπηση εγγράφων και αρχείων αλληλογραφίας, σε επιτόπιο έλεγχο ο οποίος διενεργήθηκε από λειτουργούς της Υπηρεσίας μας στο Έργο, καθώς και σε στοιχεία που ζητήθηκαν και υποβλήθηκαν τόσο από τον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, όσο και από τον Συντονιστή της σύμβασης EPCOMA (ΣΣ), ο οποίος κλήθηκε και σε συνάντηση στα γραφεία της Υπηρεσίας μας στις 28.8.2023.

Ο έλεγχος καλύπτει τα έτη 2019-2023, εκτός όπου ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Το προσχέδιο της παρούσας Ειδικής Έκθεσης με τα ευρήματα του ελέγχου διαβιβάστηκε στις 21.11.2023 στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και στον ΓΔ του ΥΕΕΒ, με την παράκληση όπως έχουμε τα δικά τους σχόλια το συντομότερο, και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από τις 5.12.2023. Ζητήσαμε επίσης έγκριση για χρήση/δημοσιοποίηση, στην παρούσα Ειδική Έκθεση, φωτογραφικού υλικού το οποίο λήφθηκε από τα έγγραφα που είχαν αποσταλεί στην Υπηρεσία μας. Το ΥΕΕΒ στις 24.11.2023 ζήτησε όπως δοθεί παράταση για την υποβολή σχολίων εκ μέρους του μέχρι τις 15.12.2023. Η Υπηρεσία μας, την ίδια ημέρα, πληροφόρησε, τόσο τον ΓΔ του ΥΕΕΒ, όσο και τον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, ότι η τελευταία ημερομηνία για την υποβολή των σχολίων τους μετατίθεται από τις 5.12.2023 στις 15.12.2023, ως το αίτημα του ΥΕΕΒ.

Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 απέστειλε τα σχόλια της τα οποία ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυτο, στο κυρίως κείμενο της παρούσας Έκθεσης. Το ΥΕΕΒ στις 18.12.2023 μας πληροφόρησε ότι δεν έχει σχόλια επί του προσχεδίου της Ειδικής Έκθεσης.

Διευκρινίζουμε ότι, για σκοπούς δημοσίευσης της παρούσας Ειδικής Έκθεσης, έχουν απαλειφθεί όλες οι αναφορές που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η

συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, χωρίς ωστόσο να περιορίζεται ουσιωδώς η κοινοποίηση των ευρημάτων και διαπιστώσεων της Υπηρεσίας μας που επιβάλλουν τα εφαρμοστέα διεθνή πρότυπα.

3.3.3 Κριτήρια ελέγχου

Για σκοπούς του ελέγχου χρησιμοποιήθηκαν, ως αρχές και κανόνες, τα ακόλουθα:

- ◆ Ο περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Φορέων που Δραστηριοποιούνται στους Τομείς του Υδάτος, της Ενέργειας, των Μεταφορών και των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος [N.140(I)/2016] και οι δυνάμει αυτού εκδοθέντες Κανονισμοί και οι σχετικές εγκύκλιοι, περιλαμβανομένου του Οδηγού Βέλτιστων Πρακτικών που έχει εκδώσει η Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.
- ◆ Ο περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος [N.158(I)/99].
- ◆ Ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος [N.20(I)/2014] και οι δυνάμει αυτού εκδοθέντες Κανονισμοί.
- ◆ Ο περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμος [N.38(I)/2014] και οι δυνάμει αυτού εκδοθέντες Κανονισμοί και οι σχετικές εγκύκλιοι.
- ◆ Οι περί της Διαχείρισης της Εκτέλεσης Δημοσίων Συμβάσεων και των Διαδικασιών Αποκλεισμού των Οικονομικών Φορέων από Διαδικασίες Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Κανονισμοί του 2016 (ΚΔΠ 138/2016).
- ◆ Κανονισμοί δυνάμει του άρθρου 89 του περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμου (ΚΔΠ 201/2007).
- ◆ Κανονισμοί δυνάμει του άρθρου 89 του περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμου, για τους Οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου και τις Κοινότητες (ΚΔΠ 242/2012).
- ◆ Σύμβαση "Engineer, Procure, Construct, Operate and Maintain Agreement (EPCOMA) relating to Vasilikos LNG Receiving and Regasification Terminal".
- ◆ Σύμβαση "Provision of Owner's Engineer Services for the Cyprus LNG Import Terminal Project".
- ◆ Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, σχετικές με τη ΔΕΦΑ, την ΕΤΥΦΑ, τη ΣΕΔΕ και το Έργο.

4 Εμπλεκόμενοι στο Έργο

Πιο κάτω παρατίθενται οι κυριότεροι βασικοί εμπλεκόμενοι/παράγοντες του Έργου.

ΔΣ ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ

Στη βάση του ιδρυτικού εγγράφου και καταστατικού της ΕΤΥΦΑ, το οποίο εγκρίθηκε με την Απόφαση του ΥΣ αρ. 85.475 και ημερ. 25.7.2018, αλλά και στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων μεταξύ ΔΕΦΑ και ΑΗΚ για οριστικοποίηση των συμφωνίας συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΤΥΦΑ, συμφωνήθηκε όπως τα μέλη του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ θα είναι στο σύνολο εννέα, εκ των οποίων τα έξι να προέρχονται από το ΔΣ της ΔΕΦΑ και τα τρία από το ΔΣ της ΑΗΚ. Το ΥΠΟΙΚ και το ΥΕΕΒ έκριναν απαραίτητο όπως τα δύο μέλη του ΔΣ της ΔΕΦΑ, τα οποία προέρχονται από τα αντίστοιχα Υπουργεία, σύμφωνα με την Απόφαση του ΥΣ αρ. 85.048 και ημερ. 30.5.2018, συμμετέχουν στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, ως δύο από τα έξι μέλη που θα προέλθουν από το ΔΣ της ΔΕΦΑ, εκπροσωπώντας έτσι τα δύο Υπουργεία και διασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία της εταιρείας με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον.

Το ΥΠΟΙΚ και το ΥΕΕΒ με την πρότασή τους αρ. 1628/2019 ημερ. 16.9.2019 προς το ΥΣ εισηγήθηκαν, με αιτιολογία τον τεράστιο όγκο εργασίας της ΔΕΦΑ, όπως η αντιμισθία του Προέδρου και των Μελών του ΔΣ της ΔΕΦΑ από €100/συνεδρία να γίνει €1.200/μήνα για τον Πρόεδρο του ΔΣ και €1.000/μήνα για κάθε Μέλος του ΔΣ. Η εισήγηση ήταν όπως η αύξηση της αντιμισθίας γίνει άμεσα και διαρκέσει μέχρι και το τέλος του 2021, όταν θα ολοκληρωνόταν η διαδικασία συμπλήρωσης όλων των κενών θέσεων στο οργανόγραμμα της ΔΕΦΑ. Η εισήγηση για αύξηση της αντιμισθίας συνεπαγόταν αύξηση της σχετικής ετήσιας δαπάνης κατά €85.400, η οποία θα καλυπτόταν από εξοικονομήσεις και άλλα κονδύλια στον προϋπολογισμό της ΔΕΦΑ.

Το ΥΣ με την Απόφασή του αρ. 88.202 ημερ. 18.9.2019, ενέκρινε τη συμμετοχή στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ των δύο εκπροσώπων των ΥΠΟΙΚ και ΥΕΕΒ στο ΔΣ της ΔΕΦΑ και τον καθορισμό της αντιμισθίας του Προέδρου και των Μελών του ΔΣ της ΔΕΦΑ στα €1.200/μήνα και €1.000/μήνα αντίστοιχα, μέχρι και το τέλος του 2021.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας πληροφόρησε ότι με την αντικατάσταση του προηγούμενου ΔΣ, η αντιμισθία των €1200/μήνα και €1000/μήνα για τον Πρόεδρο και τα Μέλη, αντίστοιχα, έχει τερματιστεί τον Δεκέμβριο του 2021, με τις απολαβές τους να μειώνονται στην προβλεπόμενη από τον Νόμο αντιμισθία.

Εκπρόσωπος του Ιδιοκτήτη

Σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA, ως Εκπρόσωπος του Ιδιοκτήτη (Owner's Representative) ενεργεί ο Πρόεδρος (Chairman) του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ. Από την αλληλογραφία προκύπτει ότι ως Εκπρόσωπος του Ιδιοκτήτη ενεργεί και ο ΟΕ.

Γενικός Διευθυντής της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ, κατόπιν προκήρυξης της θέσης τον Ιούλιο του 2021, διορίστηκε με απόφαση του ΔΣ της ΔΕΦΑ, τον Νοέμβριο του 2021 για πενταετή θητεία. Ο διορισμός του ΓΔ της ΔΕΦΑ

προβλέπεται στον περί Δημόσιας Επιχείρησης Φυσικού Αερίου Νόμο [Ν.140(Ι)/2022], με τον οποίο η ΔΕΦΑ από νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μετατράπηκε σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Ως εκ τούτου, έγινε μεταφορά του καθεστώτος εργοδότησης του εν λόγω προσώπου στη νέα οντότητα. Κατόπιν διορισμού από το ΔΣ της ΔΕΦΑ, ο ΓΔ της ΔΕΦΑ ενεργεί και ως ΓΔ της ΕΤΥΦΑ, χωρίς ωστόσο να φαίνεται ότι προβλέπεται θέση ΓΔ στην ΕΤΥΦΑ.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας πληροφόρησε ότι ο διορισμός του και ως ΓΔ της ΕΤΥΦΑ έγινε μετά από λήψη νομικής γνωμάτευσης και ότι είναι καθόλα νομότυπος. Στις 2.12.2021 ο Πρόεδρος του ΔΣ έλαβε νομική γνωμάτευση από τον εξωτερικό Νομικό Σύμβουλο η οποία ανέφερε ότι: «Αναφορικά με το θέμα διορισμού του ανωτέρου ΓΔ της ΔΕΦΑ και ως ΓΔ της ΕΤΥΦΑ σας ενημερώνω ότι στη Σύμβαση Εργοδότησης του ΓΔ με τη ΔΕΦΑ δεν υπάρχει οτιδήποτε που να εμποδίζει την εν λόγω εργοδότηση του εις την ΕΤΥΦΑ από νομικής απόψεως».

Υπεύθυνος Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας

Το ΥΣ με την Απόφαση αρ. 85.309 και ημερ. 4.7.2018 διόρισε λειτουργό του ΥΕΕΒ ως Υπεύθυνη Έργου (Project Manager) εκ μέρους της Δημοκρατίας, η οποία ανέλαβε και χρέη Γραμματέα της ΣΕΔΕ. Ως Υπεύθυνη Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας, έχει τη γενική επίβλεψη του Έργου από πλευράς Κυβέρνησης, επιβλέπει την πρόοδο των εργασιών και υποβοηθά τη διαδικασία αδειοδότησης με σκοπό την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων. Στη συνεδρία της ΣΕΔΕ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 15.6.2020, ο τότε Πρόεδρος του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ ζήτησε από τον τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ να ξεκαθαρίσει τον ρόλο της Υπεύθυνης Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας. Ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ανέφερε ότι ο ρόλος της είναι υποβοηθητικός στην προσπάθεια επίσπευσης των διαδικασιών υλοποίησης του Έργου, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα θέματα αδειοδότησης.

Το ΥΣ σε συνεδρία του στις 10.5.2023 αποφάσισε να διορίσει το εν λόγω άτομο ως μέλος στο ΔΣ της ΔΕΦΑ, σε αντικατάσταση του νυν ΓΔ του ΥΕΕΒ, για περίοδο μέχρι τη λήξη της θητείας του ΔΣ, δηλαδή μέχρι τις 23.11.2026. Στην Απόφαση του ΥΣ, το εν λόγω άτομο αναφέρεται ως εκπρόσωπος του ΥΕΕΒ, χωρίς να καταγράφεται ότι ταυτόχρονα είναι και η Υπεύθυνη Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας.

Συντονιστική Επιτροπή Διαχείρισης Έργου (ΣΕΔΕ)

Όπως έχει αναφερθεί και στην Εισαγωγή, το ΥΣ με την Απόφαση του με αρ. 85.309 και ημερ. 4.7.2018, αποφάσισε τη σύσταση της ΣΕΔΕ για την υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών για έλευση υδροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο, με συγκεκριμένους όρους εντολής και λειτουργίας.

Ως Πρόεδρος της ΣΕΔΕ ενεργεί ο Γενικός Διευθυντής (ΓΔ) του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) ή εκπρόσωπός του, και σε αυτήν συμμετέχουν ο ΓΔ του Υπουργείου Οικονομικών (ΥΠΟΙΚ), ο Διευθυντής του Τμήματος Δημοσίων Έργων, ο Διευθυντής του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, ο Διευθυντής του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, ή εκπρόσωποί τους, καθώς και εκπρόσωπος της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και η Υπεύθυνη Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας (Project Manager), η οποία εκτελεί και χρέη Γραμματέα της Επιτροπής. Η Υπηρεσία

μας δύναται να συμμετέχει με το καθεστώς του παρατηρητή στις συνεδρίες της εν λόγω Επιτροπής, δυνάμει του Κανονισμού 19 της ΚΔΠ 201/2007.

Σύμφωνα με τους όρους εντολής της, και άνευ επηρεασμού των αρμοδιοτήτων των διαφόρων φορέων που συμμετέχουν ως μέλη σε αυτήν, η ΣΕΔΕ έχει, εκτός από τη γενική εποπτεία και τον συντονισμό για την ανάπτυξη του έργου υλοποίησης των υποδομών για έλευση υγροποιημένου φυσικού αερίου και την ευθύνη για τα ακόλουθα:

- ◆ συνολική επίβλεψη/παρακολούθηση του Έργου (προς τον σκοπό αυτό διορίστηκε και Υπεύθυνη Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας),
- ◆ ετοιμασία εκθέσεων προς το ΥΣ για την πρόοδο εργασιών του Έργου,
- ◆ έγκριση των εγγράφων του Έργου (έγγραφα διαγωνισμού, πιστοποιητικά ολοκλήρωσης έργων, πιστοποιητικά πληρωμής, κ.λπ.),
- ◆ υποβολή εκθέσεων προόδου (reporting) προς τον οργανισμό INEA, όπως απαιτείται από τη Συμφωνία Παροχής Χορηγίας από το CEF,
- ◆ παρακολούθηση της προόδου των εργασιών του Έργου, τον συντονισμό με ΕΤΥΦΑ και τους Συμβούλους της,
- ◆ διευκόλυνση της διαδικασίας αδειοδότησης του Έργου, όπως προνοείται από τη σχετική νομοθεσία,
- ◆ διαχείριση και συντονισμό άλλων στρατηγικών αποφάσεων / απαιτήσεων, καθώς και
- ◆ οτιδήποτε άλλο προκύψει για την έγκαιρη και ορθολογιστική προώθηση του Έργου.

Συντονιστής της σύμβασης EPCOMA

Ως Συντονιστής της σύμβασης EPCOMA (ΣΣ, Project Director) ορίστηκε ο Προϊστάμενος του Κλάδου Λειτουργίας και Διαχείρισης Έργων της ΔΕΦΑ. Έχει τη συνολική ευθύνη για την επιτυχή έναρξη, μελέτη, σχεδιασμό, εκτέλεση, παρακολούθηση, έλεγχο και ολοκλήρωση του Έργου. Είναι επίσης ο ΣΣ για την παροχή υπηρεσιών Επιβλέποντα Μηχανικού εκ μέρους του Ιδιοκτήτη του Έργου (ΟΕ, Owner's Engineer). Τα καθήκοντα του περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη διασφάλιση της υλοποίησης των παρακάτω βασικών δραστηριοτήτων που αφορούν στο Έργο, σε συνεννόηση και συντονισμό με τον ΟΕ:

- ◆ κατευθύνει και συντονίζει την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ,
- ◆ αναφέρεται στο ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και συντονίζει την εφαρμογή όλων των σχετικών αποφάσεων,
- ◆ συμμετέχει στη ΣΕΔΕ,
- ◆ διαχειρίζεται όλη την επικοινωνία/ αλληλογραφία με τον Εργολάβο, όλες τις αρμόδιες κρατικές Αρχές και άλλους εμπλεκόμενους φορείς στο Έργο,
- ◆ αξιολογεί όλα τα σχέδια διαχείρισης του Έργου που αφορούν στον χρονοπρογραμματισμό, τα κόστη, την ποιότητα, τους πόρους, τα ρίσκα, κ.ά.,

- ♦ παρακολουθεί και συντονίζει την εφαρμογή του πεδίου εργασιών (contract scope) του Έργου,
- ♦ έχει ενεργό ρόλο στην έγκριση και παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος των εργασιών και του προϋπολογισμού του Έργου και
- ♦ έχει ενεργό ρόλο στην έγκριση και παρακολούθηση της εκτελεσθείσας εργασίας και των πιστοποιητικών πληρωμής/ τιμολογίων.

Ο ΣΣ στις 30.8.2023 υπέβαλε γραπτώς την παραίτηση και αποχώρησή του, με άμεση ισχύ, από τη θέση του Προϊσταμένου του Κλάδου Λειτουργίας και Διαχείρισης Έργων της ΔΕΦΑ, και ως εκ τούτου από το Έργο.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας πληροφόρησε ότι με απόφαση του ΔΣ αρ. 96/2023 ημερ. 23.10.2023 η Μηχανικός Έργων της ΔΕΦΑ διορίστηκε και ανέλαβε άμεσα τη θέση του ΣΣ ΕPCOMA και ΣΣ ΟΕ όπως επίσης και καθήκοντα Προϊστάμενης Ομάδας Έργου. Επιπρόσθετα, ανέφερε ότι ουδέποτε υπήρξε κενό ως προς την εκτέλεση των υποχρεώσεων της ΕΤΥΦΑ, το οποίο να συνεπάγεται επηρεασμό των συμφερόντων της Δημοκρατίας, παρόλη τη σοβαρή υποστελέχωση που διαχρονικά ταλανίζει την ΔΕΦΑ με ελλείψεις σε εξειδικευμένη εμπειρία.

Σημειώνουμε ότι ο διορισμός του νέου ΣΣ έγινε σχεδόν δύο μήνες μετά την παραίτηση του αρχικού ΣΣ και ακόμη και μέχρι σήμερα δεν υπογράφει ως ΣΣ στα ηλεκτρονικά μηνύματα προς τη ΣΕΔΕ. Τούτο δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους για διαχείριση της σύμβασης με τρόπο που δεν θα διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον.

Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ

Η ΕΤΥΦΑ με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας και την έγκαιρη ολοκλήρωση του Έργου, οφείλει να διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων οικονομικών πόρων, ώστε να επιτρέπεται η απρόσκοπτη υλοποίηση του Έργου.

Η Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ (Owner's Project Team) είναι το εργαλείο της ΕΤΥΦΑ, ως Ιδιοκτήτη του Έργου και ΑΦ της σύμβασης ΕPCOMA, για παρακολούθηση της υλοποίησης του Έργου. Είναι ο σύνδεσμος του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ με τον ΟΕ, με τον Εργολάβο και με όλα τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που σχετίζονται με την υλοποίηση του Έργου. Η Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ είναι επταμελής, με πέντε μέλη/λειτουργούς της ΔΕΦΑ και δύο μέλη/λειτουργούς της ΑΗΚ. Της Ομάδας Έργου προΐσταται ο ΣΣ.

Η επαλήθευση της επιτυχούς ολοκλήρωσης όλων των παραδοτέων από τον Εργολάβο, σε τεχνικό, οικονομικό και διαδικαστικό επίπεδο παραμένει αποκλειστική ευθύνη της εξειδικευμένης και έμπειρης ομάδας του ΟΕ. Ο ΟΕ υποστηρίζει επαρκώς και διαρκώς όλες τις διαδικασίες έγκρισης από την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ, το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ και τη ΣΕΔΕ. Η Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ έχει την εξουσία να διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο επί όλων των διαδικασιών/παραδοτέων και να απαιτεί την υποβολή οποιονδήποτε στοιχείων/πληροφοριών κρίνει ότι χρειάζεται από την ομάδα του ΟΕ και τον Εργολάβο.

Η Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ έχει συναντήσεις με εκπροσώπους της ομάδας του ΟΕ σε εβδομαδιαία βάση, στις οποίες συζητούνται, μεταξύ άλλων, η πρόοδος και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Έργο. Η ηλεκτρονική αλληλογραφία της Ομάδας Έργου, καθώς και τα πρακτικά των εν λόγω συναντήσεων, κοινοποιούνται πάντοτε στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ.

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του Έργου, η Ομάδα Έργου καλείται να διαχειριστεί και να συντονίσει:

- ◆ την επικοινωνία και συνεργασία με τον Εργολάβο,
- ◆ την εκπροσώπηση του Ιδιοκτήτη στη ΣΕΔΕ,
- ◆ την επικοινωνία και συνεργασία με την ομάδα του ΟΕ,
- ◆ τις πληρωμές στον Εργολάβο,
- ◆ τις πληρωμές στον ΟΕ,
- ◆ τις εκταμιεύσεις των δανείων από ΕΙΒ και ΕΒΡΔ, καθώς και τη συμφωνία επιχορήγησης της ΕΕ,
- ◆ την αναφορά της εξέλιξης του Έργου στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ και σε οποιουσδήποτε άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, π.χ. ΕΕ, χρηματοδοτικούς οργανισμούς, Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) κ.τ.λ.,
- ◆ οποιαδήποτε άλλη απαίτηση για επικοινωνία με Κυβερνητικές Αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για συντονισμό του Έργου.

Επιβλέπων Μηχανικός εκ μέρους του Ιδιοκτήτη του Έργου

Ο Επιβλέπων Μηχανικός εκ μέρους του Ιδιοκτήτη του Έργου (ΟΕ, Owner's Engineer) έχει τη γενική επίβλεψη του Έργου από πλευράς ΕΤΥΦΑ. Έχει την ευθύνη της παρακολούθησης όλων των εργασιών που εκτελούνται από τον Εργολάβο, μέχρι την έκδοση του Πιστοποιητικού Παραλαβής του Έργου ("Certificate of Confirmation of Acceptance"), και της επιβεβαίωσης ότι αυτές υλοποιούνται στη βάση των τεχνικών απαιτήσεων της σύμβασης. Ο ΟΕ αλληλογραφεί με τον Εργολάβο για τεχνικά θέματα που άπτονται της σύμβασης, ετοιμάζει εκθέσεις προόδου για σκοπούς ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων, πιστοποιεί την εκτελεσθείσα εργασία, εισηγείται τη διενέργεια πληρωμών στη βάση της εκτελεσθείσας εργασίας και υποβάλλει εισηγήσεις αναφορικά με τα επόμενα βήματα. Το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ και η ΣΕΔΕ έχουν την ευθύνη της τελικής έγκρισης της εκτελεσθείσας εργασίας και της πληρωμής των σχετικών τιμολογίων.

Νομικοί, Εμπορικοί και Οικονομικοί Σύμβουλοι της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ

Εκτενής αναφορά στους Νομικούς, Εμπορικούς και Οικονομικούς Συμβούλους της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ περιλαμβάνεται στο Κεφάλαιο 9 της παρούσας Έκθεσης.

Όπως διαφάνηκε από τα ευρήματά μας, δεν υπάρχει ξεκάθαρος διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων, ούτε πλήρης τήρηση της ιεραρχίας και των νενομισμένων διαδικασιών. Όπως εξάγεται, δεν λειτούργησε ορθά η επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων, ούτε υπήρχε πλήρης

διαφάνεια που θα βοηθούσε σε μια συλλογική προσπάθεια για την ολοκλήρωση του Έργου και στην έγκαιρη, και στη βάση των προνοιών της σύμβασης και της σχετικής νομοθεσίας, αντιμετώπιση των προβλημάτων του Έργου και απόκρουση των όποιων ανυπόστατων ισχυρισμών και απαιτήσεων του Αναδόχου της σύμβασης ΕΡСОМА (Εργολάβου).

Οι σχέσεις του ΣΣ με τον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ

Οι κάκιστες σχέσεις του ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ με τον σήμερα παραιτηθέντα ΣΣ συμπληρώνουν την σαθρή εικόνα που υπάρχει σε σχέση με το Έργο.

Ενδεικτικό της παντελούς έλλειψης επικοινωνίας που υπήρχε μεταξύ του ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και του ΣΣ, είναι το γεγονός της μη ενημέρωσης του δεύτερου από τον πρώτο, για την παραίτηση του τέως Προέδρου του ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, με αποτέλεσμα την κοινοποίηση προς αυτόν εμπιστευτικών πληροφοριών για το Έργο, σε χρονική στιγμή που ουδεμία σχέση είχε με τη ΔΕΦΑ και την ΕΤΥΦΑ.

Επιπρόσθετα, όπως έχουμε εντοπίσει από την ηλεκτρονική αλληλογραφία την οποία έχουμε στη διάθεσή μας, είναι διάχυτο το κάκιστο κλίμα στην επικοινωνία μεταξύ του ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και του ΣΣ. Τούτο επιβεβαιώνεται άλλωστε από το γεγονός ότι, τον Σεπτέμβριο του 2022, ο ΣΣ προέβη σε καταγγελία στην Αστυνομία, υποστηρίζοντας ότι ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ χειροδίκησε εναντίον του. Η υπόθεση εξετάστηκε από την Αστυνομία και τελικά ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε να μην ασκηθεί ποινική δίωξη, επικαλούμενος λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Όπως έχουμε προαναφέρει, ο ΣΣ υπέβαλε στις 30.8.2023 τη γραπτή παραίτησή του από τη ΔΕΦΑ. Υποστήριξε ότι οι εργασιακές συνθήκες στη ΔΕΦΑ μετά τα γεγονότα χειροδικίας, επίθεσης, απειλής, παρενόχλησης και εργασιακού εκφοβισμού του ΓΔ εναντίον του, συνέχισαν να είναι οι ίδιες, ενδεχομένως και χειρότερες, χωρίς να ληφθεί οποιοδήποτε μέτρο από τη ΔΕΦΑ για την προστασία του. Ο ΣΣ αναφέρθηκε σε καταδίωξη, εκδικητικότητα και συστηματική προσπάθεια πλήξης του, σημειώνοντας ότι κατά το παρελθόν ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, με τη στήριξη του ΔΣ, τον απέκλεισαν από διαγωνιστικές διαδικασίες του Τμήματος που προϊστάτο μαζί με άλλους συναδέλφους του. Υποστήριξε ότι υπήρξε συστηματική παράκαμψη και μη ενημέρωσή του από μέλη του Τμήματος που προϊσταται, με παρακίνηση και οδηγίες του ΓΔ, δημιουργώντας σκόπιμα κλίμα υπόσκαψης και παρεμπόδισης άσκησης των καθηκόντων του ως Προϊστάμενος.

Σε σχέση με το Έργο, ανέφερε ότι γινόταν συνεχώς προσπάθεια παραγκωνισμού και περιθωριοποίησής του από τα καθήκοντα, ευθύνες και αρμοδιότητές του ως Διευθυντής Έργου και ΣΣ. Γίνονταν, υποστήριξε, επαναλαμβανόμενες συναντήσεις και επαφές με τον Εργολάβο, χωρίς να λαμβάνει οποιαδήποτε σχετική ενημέρωση, περιορίζοντας τη δυνατότητα να ασκήσει τα καθήκοντά του, κάποια εκ των οποίων προκύπτουν από τον νόμο, χαρακτηρίζοντας τη στάση αυτή ως αυξημένου κινδύνου, αφού ΔΕΦΑ και ΕΤΥΦΑ αποστερούνταν τις γνώσεις και την εμπειρία του Προϊστάμενου Μηχανικού ο οποίος δόμησε το Έργο εκ βάθρων σε τεχνικό, συμβατικό και ρυθμιστικό επίπεδο (προσλήφθηκε στη ΔΕΦΑ τον Μάιο του 2010, αποτελώντας το πρώτο μέλος του επιστημονικού προσωπικού της).

Η δική του περιθωριοποίηση, ανέφερε, καθώς και άλλων μερών που σχετίζονται με το Έργο, δημιουργεί συνθήκες που ο Εργολάβος θα μπορεί να εκμεταλλευτεί στρατηγικά και να πλήξει τα συμφέροντα της ΕΤΥΦΑ και κατά συνέπεια της Δημοκρατίας, κάτι που θα έχει σημαντικότερες επιπτώσεις δεκάδων εκατομμυρίων, ιδιαίτερα σε περίπτωση επηρεασμού της διαδικασίας της διαιτησίας για επίλυση των συμβατικών διαφορών με τον Εργολάβο, σε σχέση με τις καθυστερήσεις του Έργου.

Οι πιο πάνω πράξεις και γεγονότα, οι οποίες/τα οποία όπως υποστήριξε είχαν επιπτώσεις στην υγεία του, σε συνδυασμό με τη σκόπιμη, κατά τον ίδιο, διαρροή για ύπαρξη πειθαρχικών δώξεων εναντίον του, και την εκ νέου απειλή εναντίον του για πειθαρχική δίωξη σε περίπτωση μη φυσικής παρουσίας του στη συνάντηση προϊσταμένων στις 30.8.2023, αποδείκνυαν συνολική προσπάθεια εκφοβισμού και παρενόχλησής του, εξαναγκάζοντάς τον, όπως ανέφερε, σε παραίτηση και αποχώρησή του από τη ΔΕΦΑ με άμεση ισχύ.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας πληροφόρησε ότι στις 12.9.2022, ως αποτέλεσμα της κατ' ισχυρισμό χειροδικίας και καταγγελίας στην Αστυνομία από τον ΣΣ, το ΔΣ αποφάσισε όπως μέχρι να ολοκληρωθούν οι έρευνες της Αστυνομίας, ο ΣΣ δύναται αν επιθυμεί να συνεχίσει να εργάζεται από τα γραφεία της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στο Βασιλικό. Στις 23.11.2022, με επιστολή της Αστυνομίας, το ΔΣ ενημερώθηκε για την απόφαση της Νομικής Υπηρεσίας να μην διωχθεί ποινικά οποιοδήποτε πρόσωπο για λόγους δημοσίου συμφέροντος και συνεπώς δεν προχώρησε οποιαδήποτε δίωξη στη βάση της καταγγελίας του ΣΣ, αλλά ούτε και της καταγγελίας του ΓΔ εναντίον του ΣΣ.

Μετά το κλείσιμο της εν λόγω έρευνας, το ΔΣ ενημερώθηκε από τον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ ότι ο ΣΣ καταχώρησε ιδιωτική ποινική εναντίον του την 1.3.2023, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου. Ανάλογη ενημέρωση έγινε μεταγενέστερα προς το ΔΣ της ΔΕΦΑ από τον δικηγόρο του ΣΣ.

Ο ΓΔ πρόσθεσε ότι εργοδοτήθηκε, μετά από προκήρυξη της θέσης, στις 15.11.2021 από τη ΔΕΦΑ, και πως από την πρώτη ημέρα της εργοδότησής του ήρθε αντιμέτωπος με την προβληματική συμπεριφορά του ΣΣ, ο οποίος δεν ενημέρωνε, ως όφειλε, τον ίδιο για τα θέματα του Οργανισμού, και πως υπήρχαν περιπτώσεις ακόμη και παραπληροφόρησης.

Ο ΓΔ μας ανέφερε ότι παρά τις εκκλήσεις του ιδίου προς τον ΣΣ για να προσέλθει σε συναντήσεις με τους Προϊστάμενους των άλλων Τμημάτων, ο ίδιος αρνιόταν επικαλούμενος την κατ' ισχυρισμό χειροδικία και παρά το γεγονός ότι δεν προχώρησε η καταγγελία του. Ο ΓΔ, επικαλούμενος σκοπούς πληρότητας, σημείωσε ότι ο ΣΣ παρακαθόταν σε εξωτερικές συναντήσεις στις οποίες παρευρισκόταν και ο ίδιος χωρίς να εκφράζει αντιρρήσεις, όπως για παράδειγμα σε συναντήσεις της ΣΕΔΕ, σε συνεδρίες του ΔΣ, όπως επίσης και στη συνάντηση με την Υπηρεσία μας στο Βασιλικό κ.λπ. Ανέφερε επίσης ότι η εν λόγω στάση του ΣΣ, πέραν των άλλων προβλημάτων, δημιουργούσε επιπρόσθετο φόρτο εργασίας δεδομένου ότι ο ΣΣ αρνείτο να έχει προφορική επικοινωνία και κατ' ιδίαν συναντήσεις με τον ίδιο. Επιπλέον, μας ανέφερε ότι ο ΣΣ αρνείτο να παρευρεθεί στο χώρο εργασίας του με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πολλαπλά προβλήματα επικοινωνίας και

συντονισμού με το Τμήμα Υποδομών και να παρουσιάζονται σημαντικές καθυστερήσεις στα παραδοτέα, τα οποία επηρεάζουν τη ΔΕΦΑ μέχρι και σήμερα.

Επισήμανε επίσης ότι υπήρχε προβληματική συμπεριφορά του ΣΣ και με μέλη του προσωπικού της ΔΕΦΑ και συγκεκριμένα με ιεραρχικά κατώτερους συναδέλφους του, με αποτέλεσμα η Διεύθυνση και το ΔΣ της ΔΕΦΑ να λάβουν, μέσω της συντεχνίας τους, σχετικές επιστολές. Τόνισε ότι το θέμα της προβληματικής συμπεριφοράς του ΣΣ είχε τεθεί ενώπιον του ΔΣ από τις 25.7.2022, δηλαδή πριν τα κατ' ισχυρισμό του ΣΣ, γεγονότα. Σημείωσε δε ότι για τον εν λόγω υπηρεσιακό εκκρεμούσαν κατά την ημερομηνία της παραίτησης του, 14 καταγγελίες για διαφορετικά ενδεχόμενα πειθαρχικά παραπτώματα.

Ο ΓΔ μας ανέφερε ότι την 1.11.2022 εξετάστηκε συγκεκριμένο αίτημα από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων της ΒτΑ για αντιμετώπιση περιστατικών εκφοβισμού που παρατηρούνται στους εργασιακούς χώρους, που όπως διαφάνηκε ήταν έπειτα από εισήγηση συγκεκριμένου βουλευτή που συνδέεται με συγγένεια εξ αγχιστείας με τον ΣΣ. Στην εν λόγω συνεδρία καλέστηκε και ο Πρόεδρος του ΔΣ της ΔΕΦΑ. Το εν λόγω θέμα επανήλθε στη ΒτΑ στις 25.4.2023 αυτεπάγγελτα μετά από εισήγηση του ιδίου βουλευτή και μετέπειτα ακόμη τρεις φορές.

Σημείωσε επίσης, ότι το ΔΣ έχοντας πρωτίστως ως γνώμονα την υγεία του προσωπικού και την εύρυθμη λειτουργία της ΔΕΦΑ, με απόφαση του στις 10.7.2023 παρέπεμψε τον ΣΣ σε Γιατρό Εργασίας, δεδομένου ότι κατ' ισχυρισμό του ιδίου δεν μπορούσε να επιστρέψει στα γραφεία της ΔΕΦΑ γιατί του προκαλούσε τρόμο, αγωνία και επηρέαζε αρνητικά την υγεία του.

Τέλος, ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ μας πληροφόρησε ότι το ΔΣ της ΔΕΦΑ στη συνεδρία του ημερ. 7.9.2023 και αρ. 289/2023 έκανε δεκτή την παραίτηση του εν λόγω εργοδοτούμενου απορρίπτοντας όλους τους ισχυρισμούς του οι οποίοι περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα επιστολή του.

Θεωρούμε όλα τα πιο πάνω ως πολύ σημαντικά αφού, αυτό το πολύ κακό κλίμα διαπροσωπικών σχέσεων, βλάπτει κατά κανόνα τον ίδιο τον οργανισμό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, μόνος κερδισμένος μπορεί να εξέλθει ο Εργολάβος, αφού τα προβλήματα αυτά εντός της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ δυσχεραίνουν την απόκρουση των όποιων ανυπόστατων ισχυρισμών και απαιτήσεών του.

5 Προκήρυξη, αξιολόγηση και κατακύρωση του διαγωνισμού με αρ. ΕΤΥΦΑ Ε01/2018 για τη Μελέτη, Κατασκευή, Λειτουργία και Συντήρηση του Τερματικού Εισαγωγής Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στην Κύπρο

Ο διαγωνισμός με αρ. ΕΤΥΦΑ Ε01/2018 "Engineer, Procure, Construct, Operate and Maintain Agreement (EPCOMA) relating to Vasilikos LNG Receiving and Regasification Terminal" προκηρύχθηκε στις 5.10.2018 με συνολική εκτιμώμενη αξία ύψους €500εκ. πλέον ΦΠΑ, εκ των οποίων €300εκ. αφορούσαν το κόστος μελέτης και κατασκευής του Έργου, περιλαμβανομένης της προμήθειας πλωτής μονάδας, και €200εκ. αφορούσαν τη δεκαετή, με δικαίωμα ανανέωσης για άλλα δέκα έτη, λειτουργία και συντήρηση του Έργου.

Ως προθεσμία υποβολής των προσφορών καθορίστηκε αρχικά η 18.1.2019. Ωστόσο, με την έκδοση διαδοχικών τροποποιητικών εγγράφων (addenda), η προθεσμία υποβολής προσφορών μετατέθηκε αρχικά στις 29.3.2019, μετέπειτα στις 31.5.2019 και τελικά στις 12.7.2019, δηλαδή έξι μήνες μετά την αρχική καθορισθείσα ημερομηνία. Η ΔΕΦΑ, με δελτίο τύπου στις 12.7.2019, ανακοίνωσε ότι είχαν υποβληθεί προσφορές από τρεις διεθνείς Κοινοπραξίες, χαρακτηρίζοντας ως εξαιρετικά επιτυχημένο το αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Στη συνεδρία της ΣΕΔΕ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22.8.2019, και στην οποία η Υπηρεσία μας συμμετείχε με το καθεστώς του παρατηρητή, δυνάμει του Κανονισμού 19 της ΚΔΠ 201/2007, ανακοινώθηκε η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) της ΕΤΥΦΑ για κατακύρωση του διαγωνισμού στην επιτυχούσα Κοινοπραξία Α, κινεζικών, ελληνικών και νορβηγικών συμφερόντων, κατόπιν αποκλεισμού των άλλων δύο προσφερόντων/Κοινοπραξιών. Η αξία της σύμβασης ανερχόταν σε €289.559.212 για τη διετή μελέτη και κατασκευή του Έργου και σε €210.440.785 για την εικοσαετή λειτουργία και συντήρησή του. Σχετικό δελτίο τύπου με το αποτέλεσμα κατακύρωσης του υπό αναφορά διαγωνισμού, δημοσιεύτηκε από τη ΔΕΦΑ στις 23.8.2019.

Η Υπηρεσία μας σεβόμενη την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών για το συγκεκριμένο Έργο, και δεδομένου, αφενός, ότι το αποτέλεσμα του υπό αναφορά διαγωνισμού είχε δημοσιοποιηθεί με το προαναφερόμενο δελτίο τύπου της ΔΕΦΑ ημερ. 23.8.2019 και, αφετέρου, ότι είχαν ενημερωθεί όλοι οι προσφοροδότες και είχε παρέλθει και η ανασταλτική προθεσμία των 15 ημερολογιακών ημερών (+2 εργάσιμων ημερών) χωρίς να υποβληθεί οποιαδήποτε προσφυγή στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ), ζήτησε με επιστολή της ημερ. 16.9.2019, από το ΥΕΕΒ και τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, την παρουσίαση με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του διαγωνισμού που είχε γίνει στη συνεδρία της ΣΕΔΕ στις 22.8.2019. Επισημάναμε, δε, ότι ουδέποτε είχαμε λάβει πρόσκληση για συμμετοχή μας, ως παρατηρητής, στις συνεδρίες της Επιτροπής Αξιολόγησης του υπό αναφορά διαγωνισμού, ζητώντας όπως μας αποσταλεί και η σχετική Έκθεση Αξιολόγησης για έλεγχο από την Υπηρεσία μας.

5.1 Αποκλεισμός μέλους της επιτυχούσας Κοινοπραξίας από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων

Με την προαναφερθείσα επιστολή μας ημερ. 16.9.2019, ζητήσαμε, επίσης, πληροφόρηση από την ΕΤΥΦΑ, ως ο ΑΦ, κατά πόσο πριν τη λήψη της απόφασης για ανάθεση της σύμβασης στην

επιτυχούσα Κοινοπραξία Α, είχαν εξεταστεί και ληφθεί υπόψη τα πιο κάτω δεδομένα σε σχέση με τον οικονομικό φορέα Β, ο οποίος ήταν εκ των βασικών συνιστώντων μελών της Κοινοπραξίας Α:

- ♦ η Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού αρ. 642/2017 και ημερ. 10.3.2017, σύμφωνα με την οποία είχε επιβληθεί πρόστιμο ύψους €38.495.453 στον οικονομικό φορέα Β για συμμετοχή του σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και νόθευσης διαγωνισμών δημοσίων έργων στο διάστημα από 11.5.2005 έως 26.11.2012, κατά παράβαση του άρθρου 1 του περί της Προστασίας του Ελεύθερου Ανταγωνισμού Νόμου (Ν.3959/2011) και του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Η εν λόγω Απόφαση συνιστούσε λόγο αποκλεισμού του εμπλεκόμενου οικονομικού φορέα Β από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, με βάση το άρθρο 57(4)(γ) ή/και (δ) του Ν.73(Ι)/2016 [γίνεται παραπομπή από το άρθρο 77 του Ν.140(Ι)/2016 ο οποίος διέπει τον υπό αναφορά διαγωνισμό], έως και τρία έτη από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης, δηλαδή έως τις 10.3.2020,
- ♦ η Απόφαση της Επιτροπής Αποκλεισμού Οικονομικών Φορέων από Διαδικασίες Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων ημερ. 29.6.2018 για αποκλεισμό συνδεδεμένης με τον οικονομικό φορέα Β εταιρείας (ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιρειών), από τις διαδικασίες συμμετοχής σε δημόσιες συμβάσεις, από τις 9.3.2016 για διάστημα πέντε ετών. Συναφώς, είχαμε καταγράψει και τις σχετικές Αποφάσεις του Μόνιμου Κακουργιοδικείου Λευκωσίας ημερ. 12.5.2017 και 9.6.2017 (μετέπειτα λήφθηκε Απόφαση και στις 7.2.2020), βάσει των οποίων ανώτερα στελέχη της εν λόγω εταιρείας, με εξουσίες λήψης αποφάσεων, είχαν ομολογήσει ενοχή και καταδικάστηκαν για τα αδικήματα του δεκασμού δημόσιου λειτουργού και της δωροδοκίας δημοσίων αξιωματούχων, του καταρτισμού πλαστού εγγράφου, της κυκλοφορίας πλαστού εγγράφου, της πλαστογραφίας εγγράφου, της κατάρτισης ψευδών λογαριασμών με σκοπό την καταδολίευση, της συνομωσίας προς καταδολίευση και απάτη σε σχέση με την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων για την κατασκευή και λειτουργία του Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Πάφου και της Μονάδας Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) Κόσιης.

Ζητήσαμε επίσης πληροφόρηση κατά πόσο είχαν υποβληθεί τυχόν στοιχεία από τον οικονομικό φορέα Β για να αποδείξει την αξιοπιστία του, δυνάμει του άρθρου 57(6) του Ν.73(Ι)/2016, παρότι συνέτρεχε λόγος αποκλεισμού του.

Η ΕΤΥΦΑ, στην επιστολή της ημερ. 17.10.2019, μας ανέφερε πως μετά το πέρας της αξιολόγησης, η οποία κατέδειξε την Κοινοπραξία Α ως την επιτυχούσα της διαγωνιστικής διαδικασίας, προχώρησε σε διερεύνηση των συμμετεχόντων σε αυτήν, με βάση τις απαιτήσεις των εγγράφων του διαγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη και τις υποδείξεις της Υπηρεσίας μας σε σχέση με τον οικονομικό φορέα Β.

Σε σχέση με τις Αποφάσεις της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, η ΕΤΥΦΑ ζήτησε και έλαβε παραστάσεις από τον οικονομικό φορέα Β. Επιπλέον, ενημέρωσε σχετικά και τον οικονομικό φορέα Γ που ηγείται της Κοινοπραξίας Α, ο οποίος εξέφρασε τη θέση ότι θα τιμήσει την όποια απόφαση της ΕΤΥΦΑ, εκφράζοντας τη δέσμευσή του στο Έργο και την πρόθεση να συνεχίσει στο στάδιο της

οριστικοποίησης της σύμβασης στην περίπτωση αποκλεισμού ή αποχώρησης του οικονομικού φορέα Β από την Κοινοπραξία Α, αναλαμβάνοντας και τις εργασίες τις οποίες αυτός θα εκτελούσε.

Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, οι Νομικοί της Σύμβουλοι, κατά τον έλεγχο και διερεύνηση των συμμετεχόντων στην επιτυχή Κοινοπραξία, ετοίμασαν και απέστειλαν σχετικά σημειώματα με πολύ σημαντικά ευρήματα για μελέτη και λήψη σχετικών αποφάσεων από το ΔΣ. Τα ευρήματα κατέδειξαν την ύπαρξη της Απόφασης της Επιτροπής Αποκλεισμού Οικονομικών Φορέων από Διαδικασίες Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με τον οριζόντιο αποκλεισμό εταιρειών του ομίλου στον οποίο ανήκει ο οικονομικός φορέας Β, έως τις 9.3.2021, όπως η Υπηρεσία μας είχε καταγράψει στην επιστολή της. Με βάση τα πιο πάνω, οι Σύμβουλοι κατέληξαν στην ανάλυσή τους, ότι δεν υπήρχε οποιαδήποτε άλλη επιλογή από πλευράς ΕΤΥΦΑ, από την εφαρμογή της προαναφερθείσας απόφασης οριζόντιου αποκλεισμού.

Επιπρόσθετα, η ΕΤΥΦΑ, σύμφωνα με όσα οι Σύμβουλοί της είχαν αναφέρει, με βάση την εφαρμογή του περί Δημοσίων Συμβάσεων Νόμου, αλλά και τη σχετική πρακτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είχε τη δυνατότητα, αλλά και την υποχρέωση, να αποκλείσει τον οικονομικό φορέα Β ο οποίος αντιμετώπιζε τον συγκεκριμένο περιορισμό, αλλά και την επιλογή, υπό προϋποθέσεις, να προχωρήσει στην κατακύρωση της σύμβασης στα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας Α, νοουμένου όμως ότι θα εξασφάλιζε τη σχετική συγκατάθεση/πρόθεσή τους.

Όπως ανέφερε η ΕΤΥΦΑ στην επιστολή της, στη συγκεκριμένη περίπτωση, αυτό κρίθηκε εφικτό επειδή δεν υπήρχε κρίσιμη εξάρτηση για την υλοποίηση του Έργου από τον οικονομικό φορέα Β, καθώς η ανάλυση και η εισήγηση των Νομικών, Εμπορικών, Τεχνικών και Οικονομικών Συμβούλων της, κατέδειξε ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας δεν κατείχε σημαντικό μέρος στην Κοινοπραξία Α, ούτε και ήταν κύριος συμμετέχων σε συγκεκριμένες απαιτήσεις τεχνογνωσίας/εμπειρίας, με βάση τις απαιτήσεις των εγγράφων του διαγωνισμού, αλλά υπήρχε μόνο μικρή συμμετοχή του σε μη κρίσιμα μέρη του Έργου κατά τη διάρκεια της κατασκευής του.

Το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ σε συνεδρία του ημερ. 14.10.2019, αφού μελέτησε το όλο θέμα και τις εισηγήσεις των Συμβούλων, αποφάσισε τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα Β από τον διαγωνισμό, και την υλοποίηση του Έργου από τα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας Α, νοουμένου όμως ότι αυτό θα ήταν αποδεκτό και από αυτά. Σε συνέχεια των πιο πάνω αποφάσεων, η ΕΤΥΦΑ απέστειλε σχετικές επιστολές για ενημέρωση του εν λόγω οικονομικού φορέα και της Κοινοπραξίας για τις αποφάσεις της. Σε σχέση με την Κοινοπραξία, ζητήθηκε και λήφθηκε επίσημη επιβεβαίωση για την πρόθεση/διάθεσή της για να προχωρήσει το Έργο στη φάση οριστικοποίησης και υπογραφής της σύμβασης.

Από το περιεχόμενο της εν λόγω επιστολής της ΕΤΥΦΑ, διαφάνηκε ότι όλα όσα είχαμε αναφέρει σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού του συγκεκριμένου μέλους της Κοινοπραξίας, δεν είχαν ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση και στη συνέχεια κατά την απόφαση για κατακύρωση του διαγωνισμού στην επιτυχή Κοινοπραξία. Κατόπιν της υπόδειξης της Υπηρεσίας μας, η ΕΤΥΦΑ αποφάσισε ότι δήθεν είχε δικαίωμα να προχωρήσει στην κατακύρωση του διαγωνισμού στα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας Α, ενώ η απόφαση για αποκλεισμό του οικονομικού φορέα Β θα έπρεπε να είχε οδηγήσει σε αποκλεισμό ολόκληρης της Κοινοπραξίας.

Επί του θέματος αυτού, σε επιστολή μας ημερ. 31.10.2019, επισημάναμε τα ακόλουθα:

- ♦ στην πρόσκληση για υποβολή προσφοράς (Request for Proposal - RFP) ρητά αναφερόταν ότι ο διαγωνισμός διέπεται από τον Ν.140(Ι)/2016, στο άρθρο 77 του οποίου γίνεται παραπομπή στους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 57 του Ν.73(Ι)/2016. Με βάση το άρθρο 57(7) του Ν.73(Ι)/2016, οι Αναθέτουσες Αρχές δεν αναθέτουν δημόσια σύμβαση σε οικονομικό φορέα ή σε ένωση οικονομικών φορέων στην οποία συμμετέχει οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, για την περίοδο του αποκλεισμού του,
- ♦ στην Έκθεση Αξιολόγησης αναφερόταν πως οι υποβληθείσες προσφορές έτυχαν αξιολόγησης από την Επιτροπή Αξιολόγησης με τη συμμετοχή της συμβουλευτικής ομάδας, η οποία αποτελείτο από Νομικούς, Εμπορικούς, Τεχνικούς και Οικονομικούς Συμβούλους. Ουδμία αναφορά στους προαναφερθέντες λόγους αποκλεισμού είχε γίνει, είτε από τη συμβουλευτική ομάδα, είτε από την Επιτροπή Αξιολόγησης,

- ♦ μετά τη λήψη της επιστολής μας ημερ. 16.9.2019, και άρα μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού, με επιστολή της ημερ. 24.9.2019, η ΕΤΥΦΑ ζήτησε από τον οικονομικό φορέα Β να προσκομίσει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που είχε λάβει επαρκούσαν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρά το γεγονός ότι συνέτρεχε σχετικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με το άρθρο 57(6) του Ν.73(Ι)/2016. Παράλληλα, με επιστολή ίδιας ημερομηνίας, η ΔΕΦΑ ενημέρωσε σχετικά τον οικονομικό φορέα Γ που ηγείται της Κοινοπραξίας Β, ζητώντας την επιβεβαίωσή της ότι εξακολουθούσε να επιθυμεί να προχωρήσει με την υπογραφή της σύμβασης, έστω κι αν αποκλειόταν το υπό αναφορά μέλος της,

Επισημάναμε το απαράδεκτο του γεγονότος ότι η ΕΤΥΦΑ αλληλογράφησε με το συγκεκριμένο μέλος της Κοινοπραξίας, ενώ η αλληλογραφία γίνεται με τους προσφοροδότες και τους δηλωθέντες εκπροσώπους τους. Σχετική παράγραφος, η οποία ρητά καθόριζε ότι τυχόν διευκρινίσεις του ΑΦ ζητούνται από τους προσφοροδότες, περιλαμβανόταν στο RFP,

- ♦ οι Νομικοί Σύμβουλοι της ΕΤΥΦΑ, σε υπόμνημα (memorandum) τους ημερ. 10.10.2019, αναφέρθηκαν στην προαναφερθείσα απόφαση της Επιτροπής Αποκλεισμού Οικονομικών Φορέων από Διαδικασίες Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων. Στη βάση αυτού, η ΕΤΥΦΑ αποφάσισε ότι δεν είχε άλλη επιλογή από την εφαρμογή της απόφασης οριζόντιου αποκλεισμού, ενημερώνοντας σχετικά, τόσο τον οικονομικό φορέα Β, όσο και τα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας Α, με επιστολές της ημερ. 15.10.2019. Ωστόσο, ενώ η απόφαση για αποκλεισμό του μέλους αυτού θα έπρεπε να οδηγήσει σε αποκλεισμό ολόκληρης της Κοινοπραξίας, η ΕΤΥΦΑ αποφάσισε ότι δήθεν είχε δικαίωμα να προχωρήσει σε κατακύρωση του διαγωνισμού στα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας.

Θεωρήσαμε πρωτοφανή την απόφαση αυτή, σημειώνοντας τη ρητή αναφορά σε παράγραφο του RFP ότι *“Tenderers that have not satisfied the Qualification Criteria will not have their Technical and O&M Proposals or Financial Proposal evaluated”*. Ήταν συνεπώς προφανές ότι κατά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας της συγκεκριμένης Κοινοπραξίας, αυτή θα έπρεπε να αποκλειστεί σε εκείνο το στάδιο της προεπιλογής και να μην προχωρήσει η αξιολόγηση του τεχνικού και οικονομικού της φακέλου. Σχετική ήταν επίσης, παράγραφος του RFP η οποία

ανέφερε ότι *“If a Proposal is not substantially responsive to the requirements of the Tender Documents, it shall be rejected by Contracting Authority and may not subsequently be made responsive by correction of the material deviation, reservation, or omission”*,

- ♦ στο προαναφερόμενο υπόμνημα των Νομικών Συμβούλων της ΕΤΥΦΑ ημερ. 10.10.2019, καταγραφόταν ότι σημαντικός αριθμός ατόμων από το προσωπικό του οικονομικού φορέα Β θα κατείχε θέσεις κλειδιά στην οργανωτική δομή, καθώς και ότι τεχνικοί και εμπειρογνώμονες του φορέα θα αναλάμβαναν καθήκοντα, ενώ αναγκαίος εξοπλισμός του φορέα αυτού θα τύγχανε αξιοποίησης στα κατασκευαστικά έργα. Ως εκ τούτου, θέση της Υπηρεσίας μας ήταν ότι η όποια διαβεβαίωση των Συμβούλων της ΔΕΦΑ για περιορισμένη συμμετοχή του φορέα Β στο Έργο, δεν τεκμηριωνόταν επαρκώς, αλλά τουναντίον επέτεινε τις ανησυχίες ως προς τη διαχείρισή του,
- ♦ η ΕΤΥΦΑ, στην επιστολή της προς την επιτυχούσα Κοινοπραξία ημερ. 15.10.2019, ζήτησε όπως της υποβληθεί αναθεωρημένη η επιστολή δήλωσης συμμετοχής (proposal letter), υπογεγραμμένη από όλες τις εταιρείες της "νόμιμης" ("permitted"), όπως την αποκάλεσε, Κοινοπραξίας Δ, δηλ. της Κοινοπραξίας Α χωρίς τον οικονομικό φορέα Β. Ο οικονομικός φορέας Γ, που ηγείται της Κοινοπραξίας Δ, σε απαντητική του επιστολή ημερ. 17.10.2019, είχε αναφέρει ότι θα υποβάλει τη ζητηθείσα επιστολή δήλωσης συμμετοχής με αναθεωρημένη περίοδο ισχύος, αφού πρώτα συζητούσε με τα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας Δ και τον προμηθευτή της πλωτής μονάδας.

Σημειώσαμε ότι η σημασία της επιστολής αυτής τεκμαίρεται από παράγραφο του RFP στην οποία καταγράφεται ότι *“Any Proposal not including the Proposal Letter in the required form will be rejected by Contracting Authority as non-responsive”*. Εντούτοις, η ΕΤΥΦΑ είχε ζητήσει από την Κοινοπραξία να επαναυποβάλει εκ των υστέρων, μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού, την επιστολή αυτή,

- ♦ τέλος, σημειώσαμε ότι δεν είχε διαλάβει της προσοχής μας η πρόνοια της παραγράφου του RFP η οποία προέβλεπε ότι *“The substitution of a consortium/joint venture member at any time following the submission of Proposals will be subject to the prior written approval of the Contracting Authority, such approval shall be at the sole discretion of the Contracting Authority. The substitute consortium / joint venture member must have equivalent or greater experience (and if an Experience Provider, Reference Projects) than the original consortium/joint venture member and must meet the other criteria set out in Section II”*.

Κατά την άποψή μας, θα μπορούσε όντως η Κοινοπραξία ενδεχομένως να ισχυριστεί ότι μπορούσε να αντικαταστήσει χωρίς οποιοδήποτε πρόβλημα το συγκεκριμένο μέλος της κατά το στάδιο της προεπιλογής, θεωρήσαμε όμως αδιανόητο, μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της επιλεξιμότητας των μελών της Κοινοπραξίας και μετά την αξιολόγηση του τεχνικού και οικονομικού φακέλου, και κυρίως μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού και τη δημοσιοποίηση του αποτελέσματος, να αποφασίζει ο ΑΦ να προχωρήσει στην κατακύρωση του διαγωνισμού στα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας.

Η ΕΤΥΦΑ στην επιστολή της ημερ. 20.11.2019 μας ανέφερε ότι στις 30.10.2019 το συγκεκριμένο μέλος της Κοινοπραξίας μετά τον αποκλεισμό του, υπέβαλε την προσφυγή αρ. 44/2019 ενώπιον της ΑΑΠ. Η ΑΑΠ στις 6.11.2019 αποφάσισε να απορρίψει το αίτημα για χορήγηση προσωρινών μέτρων, καταγράφοντας στην απόφασή της ότι έλαβε την απόφαση αυτή συνεκτιμώντας και συνυπολογίζοντας τις πιθανές συνέπειες των προσωρινών μέτρων για όλα τα συμφέροντα που ενδεχομένως να ζημιώνονταν, καθώς και το δημόσιο συμφέρον. Ο οικονομικός φορέας Β στις 13.12.2019 απέσυρε την εν λόγω προσφυγή από την ΑΑΠ.

Πρόσθεσε ότι η Επιτροπή Αξιολόγησης δεν αντιμετώπισε το ζήτημα του αποκλεισμού του μέλους αυτού κατά το στάδιο προεπιλογής και αξιολόγησης πρωτίστως της επιλεξιμότητας των προσφερόντων. Ο ΑΦ ενεπλάκη σε εις βάθος εξέταση του θέματος κατά το στάδιο που προηγείται της οριστικοποίησης και κατακύρωσης της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη και το περιεχόμενο της επιστολής μας ημερ. 16.9.2019. Κατά την εν λόγω εξέταση, αξιολογήθηκαν όλα τα δεδομένα, περιλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής Αποκλεισμού Οικονομικών Φορέων από Διαδικασίες Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων.

Ανέφερε ότι είναι απόλυτα σύνηθες και ενδεδειγμένο για τους ΑΦ να διατηρούν θέματα επιλεξιμότητας υπό διαρκή παρακολούθηση και ότι στην περίπτωση που προκύψει οποιοδήποτε ζήτημα, αυτό θα πρέπει να εξετάζεται. Στην προκειμένη περίπτωση, αυτό ακριβώς έπραξε η ίδια, ως ΑΦ, εφόσον κατέστη αναγκαίο να αλληλογραφήσει με τον οικονομικό φορέα Β ώστε να του γνωστοποιήσει ότι σύμφωνα με την κυπριακή νομοθεσία δεν ήταν δυνατό να του ανατεθεί δημόσια σύμβαση, και όχι σε αντικατάσταση της Κοινοπραξίας, αφού παράλληλα τα γεγονότα τύγχαναν επικοινωνίας και με αυτήν.

Έκρινε επίσης ότι ήταν απαραίτητο και ορθό να σταθμίσει τα συμφέροντα και των άλλων οικονομικών φορέων οι οποίοι είχαν δαπανήσει σημαντικό χρόνο και χρήμα στην υποβολή των προσφορών τους για το Έργο και είχαν έννομα δικαιώματα. Κατόπιν λοιπόν της σχετικής επικοινωνίας με τους υπόλοιπους οικονομικούς φορείς, η Κοινοπραξία Δ δήλωσε ότι ήταν έτοιμη και διατεθειμένη να προχωρήσει σε οριστικοποίηση της σύμβασης χωρίς τον οικονομικό φορέα Β. Η εν λόγω ενέργεια, σύμφωνα με την ίδια την ΕΤΥΦΑ, όχι απλώς δεν ήταν "πρωτοφανής" όπως τη χαρακτήρισε η Υπηρεσία μας, αλλά ήταν απόλυτα επιβεβλημένη και ορθή εκ μέρους της, ακριβώς λόγω της πρόνοιας του σχετικού νόμου.

Υποστήριξε δε, ότι παρά την ορθή εισήγηση της Υπηρεσίας μας πως είχε το δικαίωμα να αποκλείσει την Κοινοπραξία λόγω ύπαρξης απαγορευμένης οντότητας ως μέλους της, εντούτοις, δεν ήταν υποχρεωμένη να το πράξει. Είχε, όπως ανέφερε, περαιτέρω την επιλογή και το δικαίωμα να προχωρήσει, όπως έπραξε, με μοναδικό γνώμονα τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος εντός του πλαισίου της νομιμότητας και την τελική επιλογή της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς με την εφαρμογή μιας δίκαιης διαδικασίας. Η σχετική πρόνοια της νομοθεσίας επιβάλλει τη μη ανάθεση σε κοινοπραξία όπου μετέχει αποκλεισμένος οικονομικός φορέας. Ως εκ τούτου, ενόσω συμμετείχε ο οικονομικός φορέας Β στις τάξεις της κοινοπραξίας Α, δεν μπορούσε να ολοκληρώσει την ανάθεση και είχε να αποφασίσει, είτε να αποκλείσει ολόκληρη την Κοινοπραξία, είτε να δρομολογήσει ενέργειες που θα διασφάλιζαν την αποβολή του αποκλεισμένου οικονομικού φορέα από την όλη διαδικασία.

Τέλος, η ΕΤΥΦΑ μας ανέφερε ότι είχε το δικαίωμα και την υποχρέωση, αφού είχε κοινοποιήσει στον οικονομικό φορέα Β ότι είναι αποκλεισμένη οντότητα, να ζητήσει επιστολή δήλωσης συμμετοχής από την Κοινοπραξία Δ, δηλαδή εξαιρουμένου του συγκεκριμένου φορέα, προκειμένου να καταλήξει στις οριστικές της αποφάσεις.

Όπως είχαμε πληροφορηθεί, αφότου ο οικονομικός φορέας Β απέσυρε την προσφυγή του εναντίον της ΔΕΦΑ από την ΑΑΠ στις 13.12.2019, προχώρησε στην καταχώρηση προσφυγής στο Διοικητικό Δικαστήριο (Υπόθεση αρ. 1813/2019), το οποίο την απέρριψε στις 10.2.2023.

Σύσταση: Σύμφωνα με τη νομοθεσία, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να μην αναθέτει δημόσια σύμβαση σε οικονομικό φορέα ή σε ένωση οικονομικών φορέων στην οποία συμμετέχει οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, για την περίοδο του αποκλεισμού του. Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, από το στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, να εξετάζει την επιλεξιμότητα κάθε οικονομικού φορέα που συμμετέχει σε κοινοπραξία η οποία υποβάλλει προσφορά, και εάν διαφαίνεται ότι συντρέχουν οποιοδήποτε λόγοι αποκλεισμού, να ζητά διευκρινιστικά στοιχεία. Σε περίπτωση επιβεβαίωσης των λόγων αποκλεισμού, τότε η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ οφείλει να προχωρεί σε απόρριψη της προσφοράς από αυτό το στάδιο της αξιολόγησης, και στον αποκλεισμό ολόκληρης της κοινοπραξίας από τη διαγωνιστική διαδικασία.

5.2 Αριθμητικές παρατυπίες στην αξιολόγηση της τεχνικής προσφοράς της επιτυχούσας Κοινοπραξίας

Η αξιολόγηση των τριών προσφορών, σύμφωνα με την Έκθεση Αξιολόγησης, πραγματοποιήθηκε σε τρία στάδια, στο στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής (προεπιλογή), στο στάδιο αξιολόγησης του τεχνικού τμήματος και του τμήματος της λειτουργίας και συντήρησης, και στο στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης. Το στάδιο προεπιλογής αποτελείτο από τρία διακριτά κριτήρια/όρους συμμετοχής, τα οποία ήταν η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, η επιστολή δήλωσης συμμετοχής και η τεκμηρίωση χρηματοοικονομικής και τεχνικής επάρκειας. Βάσει της αξιολόγησης στο στάδιο προεπιλογής, ο ένας προσφοροδότης απορρίφθηκε επειδή δεν πληρούσε το πρώτο και το δεύτερο κριτήριο, αφού δεν υπέβαλε την εγγυητική επιστολή συμμετοχής και ταυτόχρονα διαφοροποίησε σημαντικά το περιεχόμενο της επιστολής δήλωσης συμμετοχής αναφέροντας, μεταξύ άλλων, ότι αυτή δεν είναι δεσμευτική, αλλά αποτελεί πρόσκληση για διαπραγμάτευση. Ο άλλος προσφοροδότης απορρίφθηκε επειδή δεν πληρούσε το δεύτερο κριτήριο, καθώς έθεσε όρους στην επιστολή δήλωσης συμμετοχής ως προς την ευθύνη του Εργολάβου, μετά τη συμπλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών. Το στάδιο προεπιλογής πέρασε επιτυχώς μόνο η επιτυχούσα Κοινοπραξία, η οποία αξιολογήθηκε ότι πληρούσε και τα τρία κριτήρια.

Σύμφωνα με τα κριτήρια τεχνικής αξιολόγησης που είχαν καθοριστεί στα έγγραφα του διαγωνισμού, η κατηγορία "Project Execution" είχε συντελεστή βαρύτητας 10%. Οι επιμέρους υποκατηγορίες "Draft Project Execution Plan", "Construction Activities & Method" και "Draft Project Commissioning Plan" είχαν συντελεστές βαρύτητας 4%, 3% και 3%, αντίστοιχα. Στην Έκθεση Αξιολόγησης, οι εν λόγω υποκατηγορίες παρουσιάζονταν, σε αντίθεση με τα έγγραφα του διαγωνισμού, να έχουν συντελεστές βαρύτητας 4%, 4% και 2%, αντίστοιχα. Βάσει της Έκθεσης

Αξιολόγησης, η βαθμολογία του επιτυχόντα προσφοροδότη στην κατηγορία "Project Execution" ανερχόταν σε 7,60 από τα 10 και η συνολική βαθμολογία της τεχνικής του αξιολόγησης σε 75,05%. Ωστόσο, με τους συντελεστές βαρύτητας που είχαν καθοριστεί στα έγγραφα του διαγωνισμού, η ορθή βαθμολογία του προσφοροδότη στην εν λόγω κατηγορία ανερχόταν σε 7,40 από τα 10 και η συνολική βαθμολογία της τεχνικής του αξιολόγησης σε 74,85%.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στα έγγραφα του διαγωνισμού ρητά αναφερόταν ότι για να πληρούνται τα κριτήρια της τεχνικής αξιολόγησης θα έπρεπε ο προσφοροδότης να λάβει συνολική βαθμολογία τουλάχιστον 75%, επισημάναμε στην ΕΤΥΦΑ με την επιστολή μας ημερ. 31.10.2019 ότι, πέραν της παράλειψής της να τον αποκλείσει για τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω, λανθασμένα είχε προχωρήσει σε περαιτέρω αξιολόγησή του καθώς δεν πληρούνταν ούτε και τα εν λόγω κριτήρια. Σε σχέση με την αναφορά στην Έκθεση Αξιολόγησης ότι, παρά το γεγονός πως στα έγγραφα του διαγωνισμού οι βαθμολογίες για επιτυχία στην αξιολόγηση του τεχνικού τμήματος και του τμήματος λειτουργίας και συντήρησης είχαν καθοριστεί αμφότερες σε τουλάχιστον 75%, θα θεωρείτο ως αποδεκτή για επιτυχία, βαθμολογία τουλάχιστον 60% και στις δύο περιπτώσεις αξιολόγησης, επιστήσαμε την προσοχή στην ΕΤΥΦΑ, στην καλά εμπεδωμένη αρχή ότι τα κριτήρια αξιολόγησης επ' ουδενί λόγο μπορούν να τροποποιηθούν μετά την υποβολή των προσφορών.

Η ΕΤΥΦΑ, στην επιστολή της ημερ. 20.11.2019, μας ανέφερε πως η απαίτηση, σύμφωνα με τα έγγραφα του διαγωνισμού, ήταν όπως οι προσφορές ικανοποιούν το ελάχιστο όριο βαθμολογίας το οποίο είχε καθοριστεί σε 75 μονάδες. Αυτό που έπρεπε να επιτευχθεί, σύμφωνα με την ίδια, ήταν συνολική βαθμολογία τουλάχιστον 75 μονάδων ("an overall score of at least 75 points"), δηλαδή όχι 75,00, με την αιτιολογία ότι το ελάχιστο όριο βαθμολογίας εκφράζεται ως (μόνο) δύο μαθηματικά "σημαντικά ψηφία".

Επίσης, μας ανέφερε ότι υπάρχει αναγνωρισμένη τεχνική πρακτική, κάτι που της επιβεβαιώθηκε από τους Τεχνικούς της Συμβούλους, η οποία υποστηρίζει πως εύλογα εικάζεται ότι τα σημαντικά ψηφία της παρεχόμενης αξίας θέτουν το πρότυπο για τον βαθμό ακρίβειας που απαιτείται. Κατά συνέπεια, η προσδοκία της διαδικασίας αξιολόγησης του διαγωνισμού ήταν να εκφραστεί η τελική βαθμολογία κάθε προσφοράς ως δύο σημαντικά ψηφία. Εάν απαιτείτο, θα εφαρμοζόταν στρογγυλοποίηση, προκειμένου να επιτευχθούν δύο σημαντικά ψηφία.

Το ελάχιστο όριο βαθμολογίας, σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, έπρεπε να ληφθεί υπόψη αφότου είχε εφαρμοστεί η κατάλληλη στρογγυλοποίηση στην τελική βαθμολογία των προσφορών. Το αποτέλεσμα του σφάλματος, πριν την εφαρμογή της στρογγυλοποίησης, ήταν βαθμολογία 74,85. Με τη στρογγυλοποίηση των δύο σημαντικών ψηφίων, η τελική βαθμολογία ήταν 75, η οποία και ικανοποιούσε το ελάχιστο όριο βαθμολογίας. Υποστήριξε δε, ότι σε κάθε περίπτωση το εργαλείο της βαθμολογίας προσφέρεται στον ΑΦ προκειμένου να μπορέσει να υπηρετήσει τον στόχο του εντοπισμού της πιο οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς και έτσι ακριβώς λειτούργησε και στη συγκεκριμένη περίπτωση για την ίδια.

Η ΕΤΥΦΑ παραδέχθηκε ότι όντως υπήρξαν δύο αριθμητικά σφάλματα σε συντελεστές τεχνικής αξιολόγησης και ότι το τελικό αριθμητικό αποτέλεσμα εσφαλμένα ήταν 75,05 αντί 74,85, υποστηρίζοντας ωστόσο ότι αυτό που θα έπρεπε να εξεταστεί είναι η επίδραση του σφάλματος στη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών. Κατά την ίδια, το σφάλμα αυτό δεν είχε

οποιαδήποτε επίδραση στο αποτέλεσμα στο οποίο ήδη είχε καταλήξει και κοινοποιήσει στην Κοινοπραξία, και, ως εκ τούτου, η απόφασή της θα έπρεπε να παραμείνει αναλλοίωτη. Ανέφερε ότι αυτό που έχει καίρια σημασία είναι ο εντοπισμός της πιο οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς και όχι η πιστή προσκόλληση σε αριθμητικά αποτελέσματα βαθμολογίας. Με τη διαδικασία που ακολούθησε, εντοπίστηκε ο καταλληλότερος οικονομικός φορέας σύμφωνα με τις αρχές της αμεροληψίας, διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και αναλογικότητας, την οποία χαρακτήρισε ως ύψιστης σημασίας. Όπως ανέφερε, εφαρμόζοντας αναγνωρισμένους και κατάλληλους κανόνες, η διαδικασία βαθμολόγησης οδήγησε την Κοινοπραξία στην επίτευξη του δημοσιευθέντος ελάχιστου ορίου βαθμολογίας.

Κατά την άποψή της, το σφάλμα ήταν απαραίτητο να εξεταστεί στο πλαίσιο της ορθής προσέγγισης που πρέπει να υιοθετείται σε αξιολογήσεις προσφορών και αυτό δεν δικαιολογούσε τη λήψη απόφασης ότι η επιτυχούσα Κοινοπραξία δεν ικανοποίησε το ελάχιστο όριο βαθμολογίας. Η εφαρμογή των λεπτομερών κανόνων της διαδικασίας του διαγωνισμού, σύμφωνα με την ίδια, οδήγησε σε μία συνολικά δίκαιη διαδικασία και στον εντοπισμό της πιο συμφέρουσας οικονομικά προσφοράς, όπως εξάλλου ήταν και ο σκοπός, αφού εάν προσέγγιζε τη διαδικασία με την απλή εκτέλεση διαδικασίας βαθμολόγησης, θα ήταν αδύνατο, όπως υποστήριξε, να κατανοήσει τους νομικούς και οικονομικούς σκοπούς ενός δίκαιου διαγωνισμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανέφερε, περαιτέρω, πως θα ήταν δυσανάλογο και αντίθετο προς τα έννομα συμφέροντα των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν προσφορά να μην αναθέσει τη σύμβαση στην επιτυχούσα Κοινοπραξία λόγω του σφάλματος αυτού, προβάλλοντας ως αιτιολογία ότι οι εν λόγω οικονομικοί φορείς υπέστησαν τεράστιο κόστος για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του διαγωνισμού.

Τέλος, η ΕΤΥΦΑ, επιχειρώντας να δικαιολογήσει ότι η προσέγγισή της αποτελεί γενική προσέγγιση των οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σφάλματα που πραγματοποιούνται σε δημόσιους διαγωνισμούς, με διαχωρισμό τους σε σημαντικά (ουσιώδη) και αμελητέα (ασήμαντα) σφάλματα, επικαλέστηκε την απόφαση του SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management), μιας κοινής πρωτοβουλίας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να επισημάνει την πολιτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου στην αποδοχή ότι δεν είναι ρεαλιστικό να υποθέτουμε ότι σε δημόσιους διαγωνισμούς δεν σημειώνονται σφάλματα στην πράξη και ότι *“κατά συνέπεια, θα πρέπει να θεωρείται αποδεκτός ένας βαθμός ανοχής όσον αφορά το κατάλληλο επίπεδο ακρίβειας”*.

Σύσταση: Τα κριτήρια αξιολόγησης, όπως αυτά καθορίζονται στα έγγραφα διαγωνισμών, περιλαμβανομένων βαθμολογιών και συντελεστών που αφορούν στην τεχνική αξιολόγηση, επ’ ουδενί λόγο να τροποποιούνται μετά την υποβολή των προσφορών. Προσφορές οι οποίες δεν συγκεντρώνουν την ελάχιστη βαθμολογία τεχνικής αξιολόγησης, εάν καθορίζεται τέτοια στα έγγραφα του διαγωνισμού, να απορρίπτονται σε αυτό το στάδιο της αξιολόγησης.

5.3 Τροποποίηση λεκτικού εγγυητικής επιστολής συμμετοχής

Η Κοινοπραξία Α, σύμφωνα με την Έκθεση Αξιολόγησης ημερ. 21.8.2019, τροποποίησε το λεκτικό της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, ούτως ώστε να μην διέπεται από το κυπριακό δίκαιο, αλλά από τους κανόνες "Uniform Rules for Demand Guarantees 2010 revision, ICC publ. 758" ("Κανόνες URDG"). Συγκεκριμένα, στην εγγυητική επιστολή συμμετοχής αναφέρεται ότι αυτή θα διέπεται και

ερμηνεύεται σύμφωνα με τους εν λόγω κανόνες, και στο βαθμό που αυτοί δεν έρχονται σε αντίθεση με τους νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας, η εγγυητική θα διέπεται και ερμηνεύεται σύμφωνα με τους νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η ΕΤΥΦΑ αποδέχθηκε την εν λόγω τροποποίηση, όπως αποδέχθηκε και απόκλιση στο λεκτικό της ίδιας εγγυητικής, ώστε το τραπεζικό ίδρυμα να έχει ευχέρεια πέντε εργάσιμων ημερών, αντί τριών που καθορίζεται στα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών, ως προθεσμία για την πληρωμή σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγυητικής.

Σε αντίθεση με την προθεσμία των πέντε ημερών, η προθεσμία των τριών ημερών δεν παρέχει την ευχέρεια στον Ανάδοχο/Εργολάβο να επιδιώξει μέσω δικαστηρίου την έκδοση προσωρινών μέτρων που θα εμποδίζουν το τραπεζικό ίδρυμα στο να προχωρήσει σε καταβολή του ποσού στον Εργοδότη. Η δε προθεσμία των τριών ημερών περιλήφθηκε στο τυπικό δείγμα που έχει υιοθετηθεί από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων μετά από πολλές συζητήσεις και με τον Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου, ούτως ώστε να διασφαλιστεί το δημόσιο συμφέρον.

Με την επιστολή μας ημερ. 31.10.2019, τονίσαμε στην ΕΤΥΦΑ ότι σύμφωνα με τις εμπεδωμένες αρχές της νομολογίας, από προηγούμενες δικαστικές αποφάσεις, οι όροι που αφορούν στην υποβολή ορθής ή/και έγκυρης εγγύησης συμμετοχής θεωρούνται ουσιώδεις και οποιαδήποτε προσφορά δεν πληροί και δεν ανταποκρίνεται σε ουσιώδη όρο του διαγωνισμού είναι άκυρη και, κατ' επέκταση, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης. Ούτε χωρεί διαφοροποίηση σε ουσιώδη ή επουσιώδη απόκλιση από ουσιώδη όρο. Η απόκλιση ή παρέκκλιση από ουσιώδη όρο αποτελεί ουσιαστική παράβαση, που κανονικά οδηγεί σε αποκλεισμό του ενδιαφερομένου.

Ως εκ τούτου, επισημάναμε στην ΕΤΥΦΑ ότι η προσφορά της Κοινοπραξίας Α θα έπρεπε να απορριφθεί από το στάδιο του ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, λόγω υποβολής μη έγκυρης τραπεζικής εγγύησης συμμετοχής, χωρίς να γίνει περαιτέρω αξιολόγηση της προσφοράς της. Ωστόσο, η ΕΤΥΦΑ, κατά παράβαση των όρων του διαγωνισμού, προχώρησε όχι μόνο στην οικονομική αξιολόγηση της προσφοράς της Κοινοπραξίας Α αλλά και σε κατακύρωση του διαγωνισμού σε αυτήν.

Η ΕΤΥΦΑ στην επιστολή της ημερ. 20.11.2019 μας ανέφερε ότι, με τη συμβουλή των Νομικών της Συμβούλων, αποφάσισε πως οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις στο λεκτικό της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής δεν ήταν ουσιώδεις και πως ήταν στη διακριτική της ευχέρεια να αποδεχθεί αυτές τις αποκλίσεις και να συνεχίσει τη διαδικασία του διαγωνισμού με την Κοινοπραξία Α. Επικαλέστηκε δικαστική υπόθεση, σύμφωνα με την οποία κρίθηκε ότι όταν μια προσφορά δεν συμμορφώνεται με τις "θεμελιώδεις" υποχρεώσεις που θέτει ο ΑΦ, αυτή δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Σύμφωνα με την ίδια, το θέμα της μη συμμόρφωσης μιας προσφοράς με απαίτηση σε σχέση με αυτό που παρέχεται (δηλαδή το FSRU/jetty) πρέπει να θεωρείται θεμελιώδες, εάν ο προσφοροδότης αποκομίσει πλεονέκτημα από τη μη συμμόρφωσή του ή εάν ο ΑΦ θίγεται από τη μη συμμόρφωση. Η ΕΤΥΦΑ χαρακτηρίζοντας τις προαναφερθείσες αποκλίσεις στην εγγυητική επιστολή συμμετοχής ως "διαδικαστικές", μας ανέφερε ότι καμία από αυτές δεν μπορούσε να θεωρηθεί ουσιώδης, καθώς ο προσφοροδότης δεν αποκομίζει οποιοδήποτε πλεονέκτημα από τις εν λόγω αποκλίσεις, ούτε αυτές είναι επιζήμιες προς τον ΑΦ.

Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, για την ερμηνεία εγγυητικών επιστολών, είναι χρήσιμο να λαμβάνεται υπόψη ότι αυτές λαμβάνουν τη μορφή μίας ιδιαίτερα αυστηρής αποζημίωσης (indemnity) αντί μιας "πραγματικής εγγύησης". Η απόκλιση σε σχέση με την περιορισμένη αύξηση της χρονικής περιόδου πληρωμής είναι τόσο αυτονόητα ασήμαντη, όσο και σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα για εγγυήσεις.

Σε σχέση με τους Κανόνες URDG, μας ανέφερε ότι είναι διεθνώς αποδεκτοί τυποποιημένοι όροι για εγγυήσεις και ότι, αν μη τι άλλο, η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων είναι προς όφελος του ΑΦ καθώς παρέχουν μεγαλύτερη βεβαιότητα ως προς τις απαιτήσεις και πληρωμές. Σημείωσε περαιτέρω ότι ενώ η εγγύηση διέπεται από τους Κανόνες URDG, αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με την υποχρέωση ότι η εγγυητική επιστολή συμμετοχής πρέπει να διέπεται από το κυπριακό δίκαιο, και πως οι Κανόνες URDG θα εφαρμόζονται σύμφωνα με το κυπριακό δίκαιο το οποίο και συνεχίζει να διέπει την εγγύηση, χαρακτηρίζοντας οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία ως προφανώς εσφαλμένη.

Οι εν λόγω αποκλίσεις, σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, είναι απλώς διαδικαστικού χαρακτήρα, και δεν σχετίζονται με τις υπηρεσίες που θα προσφέρει ο προσφοροδότης. Δεν δημιουργούν καμία ανισότητα μεταξύ των προσφερόντων και ούτε λειτουργούν με σκοπό να αποθαρρύνουν προσφορές, καθότι διασφαλίζουν ότι δεν υφίσταται άνιση μεταχείριση ή ευνοιοκρατία έναντι οποιωνδήποτε προσφερόντων. Η αποδοχή της απόκλισης δεν ευνοεί καμία εθνική οντότητα, ούτε θίγει οποιονδήποτε από τους άλλους προσφοροδότες, οι οποίοι, εν πάση περιπτώσει, αποκλείστηκαν.

Σημείωσε, τέλος ότι οι αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις λήφθηκαν υπόψη για τη λήψη όλων των αποφάσεων ως προς το κατά πόσο οι αποκλίσεις ήταν αποδεκτές από τον ΑΦ. Κανένας προσφοροδότης δεν υπέστη διάκριση και όλοι οι προσφοροδότες έτυχαν ίσης μεταχείρισης, αφού και δεύτερος προσφοροδότης ζήτησε την ίδια απόκλιση σε σχέση με την εφαρμογή των Κανόνων URDG στην εγγυητική επιστολή συμμετοχής και ο ΑΦ την έκανε αποδεκτή. Περαιτέρω, αποκλεισμός προσφοροδότη με βάση τις αποκλίσεις που αναφέρονται πιο πάνω, θα παραβίαζε την αρχή της αναλογικότητας, καθότι πρόκειται για διεθνή πρότυπα στα οποία οι περισσότερες, εάν όχι όλες, οι τράπεζες θα επιμείνουν όταν παρέχουν εγγύηση τέτοιου είδους.

Η τέως Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας (ΓΛΤΔ), με επιστολή της ημερ. 15.11.2019, είχε αναφέρει στην ΕΤΥΦΑ ότι κατά τη διαδικασία αξιολόγησης είχαν ακολουθηθεί πρακτικές που καθόλου δεν συνάδουν με το πλαίσιο που διέπει κανονιστικά τις δημόσιες συμβάσεις και πόρρω απέχουν από βέλτιστες πρακτικές. Τους ανέφερε ότι, επί της ουσίας, η Έκθεση Αξιολόγησης βρίθει θεμάτων που απαιτούν εξηγήσεις και τεκμηρίωση, προκειμένου να μπορούν να σταθούν στη βάση της κριτικής ανάγνωσης. Ως παράδειγμα, η τέως ΓΛΤΔ, ανέφερε ότι οι υποβληθείσες εγγυήσεις συμμετοχής δεν συνάδουν με τους όρους των εγγράφων του διαγωνισμού και συγκεκριμένα ότι ενώ το λεκτικό στο καθορισμένο έντυπο της εγγύησης συμμετοχής είχε τροποποιηθεί αυθαίρετα από δύο προσφοροδότες, γινόταν εισήγηση όπως αυτό γίνει αποδεκτό ως ουσιαστικά παρόμοιο ("substantially similar"). Σημείωσε δε, ότι παρόμοια θέματα είχαν κριθεί δικαστικώς και υπήρχε δεδουλευμένο. Τέλος, επισήμανε στην ΕΤΥΦΑ ότι δεν είχε επιδείξει την επιμέλεια που ενδεικνυόταν για ένα Έργο τέτοιας εμβέλειας, ίσως το μεγαλύτερο της Δημοκρατίας, ώστε τα αποτελέσματα, με πλήρη διαφάνεια, να είναι αδιαμφισβήτητα.

Σύσταση: Με βάση τη νομολογία, οι όροι που αφορούν την υποβολή ορθής ή/και έγκυρης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, θεωρούνται ουσιώδεις. Υποβληθείσες προσφορές, όπου η εγγυητική επιστολή συμμετοχής δεν συνάδει πλήρως με τις απαιτήσεις που ορίζονται στα έγγραφα του διαγωνισμού, παραβιάζουν ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού και, ως εκ τούτου, να απορρίπτονται στο στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση.

5.4 Μη διασφάλιση ευρύτητας συμμετοχής και ανάπτυξης επαρκούς ανταγωνισμού

Η ΕΤΥΦΑ σε Δελτίο Τύπου που εξέδωσε στις 12.7.2019, χαρακτήρισε ως "εξαιρετικά επιτυχημένο το αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας" και επισήμανε "το μεγάλο ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε για το μεγάλο αυτό ενεργειακό Έργο της Κύπρου από πολύ σημαντικούς παράγοντες της ευρωπαϊκής αλλά και της παγκόσμιας αγοράς φυσικού αερίου", χαρακτηρίζοντας τις συμμετοχές ως "αξιολογες και δυνατές". Ωστόσο, όπως αναφέραμε και πιο πάνω, υποβλήθηκαν τρεις προσφορές, εκ των οποίων η μία απορρίφθηκε λόγω του ότι ο προσφοροδότης δεν υπέβαλε την εγγυητική επιστολή συμμετοχής και διαφοροποίησε σημαντικά το περιεχόμενο της επιστολής δήλωσης συμμετοχής αναφέροντας, μεταξύ άλλων, ότι δεν είναι δεσμευτική αλλά αποτελεί πρόσκληση για διαπραγμάτευση και η άλλη προσφορά απορρίφθηκε κυρίως λόγω των όρων που έθεσε ο προσφοροδότης στην επιστολή δήλωσης συμμετοχής ως προς την ευθύνη του Εργολάβου μετά τη συμπλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών. Το στάδιο προεπιλογής πέρασε επιτυχώς μόνο ένας προσφοροδότης, του οποίου η προσφορά αξιολογήθηκε ότι πληρούσε και τα τρία κριτήρια.

Στην επιστολή μας ημερ. 31.10.2019 επισημάναμε ότι, ως εκ του αποτελέσματος, ήταν πρόδηλη η ευθύνη της ΕΤΥΦΑ για τον καθορισμό τέτοιων όρων σε ένα διαγωνισμό κολοσσιαίου μεγέθους, οι οποίοι δεν διασφάλισαν ευρύτητα συμμετοχής, δεν κατέστησαν δυνατή την ανάπτυξη ανταγωνισμού και, με τον αποκλεισμό των δύο εκ των τριών προσφερόντων στο στάδιο του ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, οδήγησαν τελικά στο στάδιο της αξιολόγησης έναν και μόνο προσφοροδότη. Εισηγηθήκαμε, δε, στον τότε αρμόδιο Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, όπως λάβει μέτρα για αναζήτηση ευθυνών για αυτή την κατάληξη του διαγωνισμού, όπως και για το γεγονός ότι η αξιολόγηση φαινόταν να ήταν ευνοϊκή υπέρ της επιτυχούσας Κοινοπραξίας.

Η ΕΤΥΦΑ, στην επιστολή της ημερ. 20.11.2019, χαρακτήρισε τον πιο πάνω ισχυρισμό μας ως εσφαλμένο, αναφέροντας ότι οι όροι είχαν συζητηθεί και συνδιαμορφωθεί στα πλαίσια λειτουργίας της ΣΕΔΕ. Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, το γεγονός ότι υποβλήθηκαν μόνο τρεις προσφορές δεν μπορούσε να επηρεαστεί από την επακόλουθη προσέγγισή της σε θέματα επιλεξιμότητας, αξιολόγησης, βαθμολόγησης ή διακριτικής ευχέρειας, ούτε και η προσέγγισή της στα εν λόγω θέματα είχε οποιοδήποτε αντίκτυπο στη φύση των προσφορών που υπέβαλαν δύο από τους προσφοροδότες. Η μια προσφορά δεν ήταν ρεαλιστική προσφορά, αλλά "πρόσκληση για διαπραγμάτευση", ενώ η άλλη απέτυχε να προεπιλεγεί λόγω του αριθμού προϋποθέσεων που επιβάλλονταν στον διαγωνισμό, τις οποίες ο προσφοροδότης όφειλε να γνωρίζει, γεγονότα τα

οποία από μόνα τους θα οδηγούσαν, όπως και οδήγησαν, στον αυτόματο αποκλεισμό της εν λόγω προσφοράς.

Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, σημαντικό ρόλο για την ανταπόκριση οικονομικών φορέων της συγκεκριμένης αγοράς/τομέα δραστηριότητας για συμμετοχή στον διαγωνισμό διαδραμάτισαν το ύψος και η χρονική διάρκεια των "liabilities" της σύμβασης (στη βάση μηνυμάτων που λήφθηκαν από σημαντικούς οικονομικούς φορείς κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού), καθώς και η επιλεχθείσα δομή για ενοποίηση κατασκευαστικών και άλλων έργων κάτω από μία ομπρέλα με ενιαία ανάληψη ευθύνης έναντι της Δημοκρατίας ("jointly and severally liable") για αποφυγή της ύπαρξης εγγενούς ρίσκου από ανομοιομορφίες μεταξύ των διαφόρων συμβάσεων και διαφορές στη χρονική υλοποίηση από ενδεχόμενες καθυστερήσεις σε επιμέρους τμήματα των κατασκευαστικών εργασιών. Η δομή του διαγωνισμού, το ύψος και η διάρκεια των "liabilities" καθορίστηκαν στα πλαίσια της λειτουργίας της ΣΕΔΕ.

Τέλος, η ΕΤΥΦΑ μας ανέφερε ότι, όπως τεκμαίρεται από την προσέγγιση και τις αλλαγές που υποβλήθηκαν σε σχέση με την εγγυητική επιστολή συμμετοχής, σχετική με το συγκεκριμένο θέμα μπορεί να κριθεί γενικά και η προσέγγιση, η μορφή και το περιεχόμενο των Πρότυπων Εγγράφων Διαγωνισμών που χρησιμοποιούνται από τη Δημοκρατία. Κατά την ίδια, είναι προφανές ότι συγκεκριμένες προσεγγίσεις δεν γίνονται αποδεκτές από όλες τις αγορές/τομείς δραστηριότητας, καθώς επίσης ότι χρησιμοποιούνται διαφορετικά πρότυπα και κοινές προσεγγίσεις μεταξύ οικονομικών φορέων αναλόγως θέματος και διαδικασίας.

Σύσταση: Οι προϋποθέσεις συμμετοχής που καθορίζονται στα έγγραφα διαγωνισμών, αφενός, να μην είναι υπερβολικά αυστηρές για να μην περιορίζουν την ευρύτητα συμμετοχής και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού και, αφετέρου, να μην είναι υπερβολικά χαλαρές ή/και κάποιες από αυτές να μην εφαρμόζονται, για να αποφεύγεται η επιλογή Αναδόχου ο οποίος ενδεχομένως να μην έχει την ικανότητα να ανταποκριθεί με επιτυχία στην εκτέλεση και συμπλήρωση των εργασιών που απαιτούνται από τη σύμβαση. Για την επίτευξη αυτού, πριν την ετοιμασία των εγγράφων και την προκήρυξη ενός διαγωνισμού, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ δύναται, με βάση τη νομοθεσία, να διεξάγει διαβουλεύσεις με την αγορά προκειμένου να προετοιμάσει τη διαδικασία σύναψης σύμβασης και να ενημερώσει τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις του όσον αφορά τη σύμβαση.

5.5 Χρηματοδότηση και διαθέσιμες πιστώσεις

Το Έργο, συνολικής εκτιμώμενης αξίας €500εκ., αναμενόταν να λάβει χρηματοδότηση ύψους έως €101εκ. ως χορηγία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) και τη διευκόλυνση "Συνδέοντας την Ευρώπη" (CEF, Connecting Europe Facility), μέσω του Εκτελεστικού Οργανισμού Καινοτομίας και Δικτύων (INEA, Innovation and Networks Executive Agency). Γίνονταν επίσης διαβουλεύσεις για παραχώρηση δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΙΒ, European Investment Bank) και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΒΡΔ, European Bank for Recovery and Development), τα οποία θα έφεραν κυβερνητική εγγύηση και τα οποία επρόκειτο να εξοφληθούν με χορηγίες που θα έδινε το ΥΕΕΒ στη ΔΕΦΑ. Επίσης, όπως έχει προαναφερθεί, είχαν ληφθεί Αποφάσεις από το ΥΣ για συμμετοχή της ΑΗΚ στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΤΥΦΑ σε ποσοστό 30%, με ποσό ύψους €43εκ.

Σε σχέση με την αναφορά σε επιστολή μας ημερ. 31.10.2019 ότι στο ηλεκτρονικό σύστημα σύναψης συμβάσεων (e-procurement) υπήρχε καταχωρημένο ποσό ύψους €835.794.796, ως η ονομαστική αξία της προσφοράς της επιτυχούσας Κοινοπραξίας, η ΕΤΥΦΑ μας πληροφόρησε ότι αυτό είναι το κόστος ζωής του Έργου ("project lifetime cost") για περίοδο 20 χρόνων. Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, λόγω των πολλών και διαφορετικών τεχνικών παραμέτρων που αναμενόταν να υποβάλει η κάθε Κοινοπραξία στην προσφορά της, για να είναι δυνατή η ύπαρξη μίας κοινής βάσης σύγκρισης για σκοπούς αξιολόγησης (με ίση και διαφανή διαδικασία), χρησιμοποιήθηκε το κόστος ζωής του Έργου για περίοδο 20 χρόνων, όπου συνυπολογίζεται ο αντίκτυπος πληθώρας παραμέτρων που επηρεάζουν το κόστος κατασκευής και λειτουργίας (καταναλώσεις καυσίμου, εμπορικός αντίκτυπος από το μέγεθος της πλωτής μονάδας, διαθεσιμότητα, ημερομηνία έναρξης εργασιών κ.ά.).

Συναφής με το θέμα της χρηματοδότησης του Έργου ήταν η επιστολή της τέως ΓΛΤΔ ημερ. 25.9.2019 προς το ΥΕΕΒ και τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, στην οποία εξέφραζε τις βαθιές της ανησυχίες, όχι μόνο για τη διαδικασία των προσφορών και στα όσα είχαμε καταγράψει στην επιστολή μας ημερ. 16.9.2019, αλλά και για την οικονομική διαχείριση για την υλοποίηση του Έργου, που υπολογιζόταν να είναι της τάξης του μισού δις ευρώ. Συγκεκριμένα, η τέως ΓΛΤΔ ανέφερε ότι υπήρχε σωρεία εκκρεμοτήτων για τον καθορισμό του τρόπου χρηματοδότησης του υπό αναφορά διαγωνισμού, περιλαμβανομένων και των διαθέσιμων πιστώσεων, καθώς και ότι η ίδια είχε ζητήσει επανειλημμένα τις απαραίτητες διευθετήσεις και διευκρινίσεις από τους αρμόδιους φορείς, τόσο στη Δημοκρατία, όσο και στην ΕΕ. Καταλήγοντας στην επιστολή της, η τέως ΓΛΤΔ τόνισε στην ΕΤΥΦΑ να μην προχωρήσει στην υπογραφή της σύμβασης προτού τύχουν διευκρίνισης τα πιο πάνω ζητήματα.

Ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ανέφερε σε επιστολή του ημερ. 29.10.2019 προς την τέως ΓΛΤΔ, ότι τον Ιανουάριο του 2018, η Δημοκρατία εξασφάλισε χρηματοδότηση ύψους περί των €101εκ. από την ΕΕ και συγκεκριμένα από τον INEA για την υλοποίηση του Έργου. Ανέφερε ότι τη σύμβαση χρηματοδότησης από τον INEA υπέγραψε ο ίδιος εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας, μετά την Απόφαση του ΥΣ αρ. 84.960 και ημερ. 21.5.2018, επειδή δεν υπήρχε χρόνος με βάση τις διαδικασίες του INEA, να συσταθεί η ΕΤΥΦΑ και να περιληφθεί, ως συνδεδεμένη οντότητα ("affiliated entity") με το ΥΕΕΒ. Κατά τις συζητήσεις με την ΕΕ, τον INEA και την ΕΙΒ, που προηγήθηκαν της υπογραφής της εν λόγω σύμβασης χρηματοδότησης, αλλά και αυτές που ακολούθησαν, αποφασίστηκε από κοινού με τον INEA ότι με την υπογραφή της σύμβασης για την υλοποίηση του Έργου, θα υποβαλλόταν από το ΥΕΕΒ αίτημα προς τον INEA για τροποποίηση της σύμβασης χρηματοδότησης, ούτως ώστε να συμπεριληφθεί η ΕΤΥΦΑ ως συνδεδεμένη οντότητα και να τροποποιηθεί το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Έργου, για να συνάδει με αυτά που θα συμφωνηθούν με την Κοινοπραξία που θα αναλάμβανε την υλοποίηση του Έργου.

Πρόσθεσε ότι διεξάγονταν διαβουλεύσεις τόσο με την ΕΙΒ όσο και με την ΕΒΡΔ, για παραχώρηση δανείου, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, μέσω της παροχής κρατικών εγγυήσεων. Ανέφερε ότι το ΥΣ είχε ενημερωθεί για το μοντέλο χρηματοδότησης του Έργου, το οποίο περιλάμβανε δανειοδότηση από ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς οργανισμούς, ενώ ενημέρωση θα τύγχανε για το εν λόγω θέμα και το Γραφείο Διαχείρισης Κυβερνητικών Εγγυήσεων, μόλις ολοκληρώνονταν οι διαδικασίες διαβούλευσης με τους εν λόγω οργανισμούς.

Σημείωσε ότι η τεχνική αξιολόγηση από τους δύο χρηματοδοτικούς οργανισμούς είχε σχεδόν ολοκληρωθεί, εκτιμώντας ότι η τελική απόφαση για έγκριση της τελικής σύμβασης από την EBRD, μπορούσε να ληφθεί εντός Νοεμβρίου 2019, ενώ η τελική έγκριση της χρηματοδότησης από την EIB αναμενόταν εντός του πρώτου τριμήνου του 2020. Επισήμανε ότι οι τελικές συμβάσεις χρηματοδότησης δεν μπορούσαν να υπογραφούν με τις εν λόγω τράπεζες, προτού ολοκληρώνονταν οι διαδικασίες αξιολόγησης των προσφορών για το Έργο και υπογραφόταν η σχετική σύμβαση με τον επιτυχόντα προσφοροδότη.

Πέραν δηλαδή από τη χρηματοδότηση ύψους €101εκ. από τον INEA, αναμενόταν επίσης να προέλθει χρηματοδότηση από την EIB για ενδεικτικό μέγιστο ποσό ύψους €150εκ., και από την EBRD για ενδεικτικό μέγιστο ποσό ύψους €115εκ. Επιπλέον, με την οριστικοποίηση της συμφωνίας μετοχών, η ΑΗΚ θα προχωρούσε σε καταβολή ποσού ύψους €43εκ. για συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΤΥΦΑ, με ποσοστό 30%.

Για το θέμα των κρατικών εγγυήσεων, ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ανέφερε ότι αυτό συζητήθηκε με τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ο οποίος υπέβαλε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της ΕΕ όλα τα απαιτούμενα έγγραφα για έγκριση.

Επιπρόσθετα, ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ανέφερε ότι για το 2019 είχε ήδη καταβληθεί η πρώτη χορηγία από τον INEA ύψους €26,3εκ., η οποία και περιλαμβανόταν στον προϋπολογισμό του ΥΕΕΒ μέσω της ενδεδειγμένης διαδικασίας συμπληρωματικού προϋπολογισμού από το λογιστήριο του ΥΕΕΒ. Επιπρόσθετα, το ΥΕΕΒ είχε περιλάβει το ποσό των €40εκ. (η τότε προβλεπόμενη επόμενη δόση από χορηγία INEA), στον προϋπολογισμό του για το 2020.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ενδεικτικά χρονοδιαγράμματα για την έγκριση της χρηματοδότησης από τις δύο τράπεζες, όπως αναφέρονται πιο πάνω, καθώς και την τροποποίηση της σύμβασης χρηματοδότησης με τον INEA, ούτως ώστε η ΕΤΥΦΑ να είναι συνδεδεμένη οντότητα και να δικαιούται να ανακτά απευθείας τα κεφαλαιουχικά κόστη του Έργου, ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ανέφερε ότι δεν διαφαινόταν να προκύπτει ανάγκη για να προβεί σε εξασφάλιση πρόσθετων πιστώσεων μέσα από τον προϋπολογισμό του ΥΕΕΒ.

Στην επιστολή μας προς τη ΔΕΦΑ ημερ. 31.10.2019 αναφέραμε ότι το ΥΕΕΒ ουσιαστικά δεν απάντησε στο ερώτημα που είχε θέσει η τέως ΓΛΤΔ ως προς τη διαθεσιμότητα των πιστώσεων. Επισημάναμε ότι, με βάση το άρθρο 22 του Περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου [Ν.38(Ι)/2014], όταν οι κυβερνητικές εγγυήσεις υπερβαίνουν το ποσό του €1εκ., αυτές πρέπει να τυγχάνουν της έγκρισης της ΒτΑ. Με δεδομένο ότι ουδεμία τέτοια έγκριση είχε δοθεί, δεν μπορούσε η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να θεωρεί ότι είναι διαθέσιμο το ποσό για το οποίο θα υπήρχε κυβερνητική εγγύηση για τα δάνεια από τις EIB και EBRD. Η αναφορά στην εν λόγω επιστολή του ΥΕΕΒ ότι για το θέμα είχε ενημερωθεί ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, δεν αναιρούσε την προϋπόθεση για εκ των προτέρων εξασφάλιση έγκρισης από τη ΒτΑ. Κατ' επέκταση, δεν υπήρχαν διαθέσιμες πιστώσεις για τη σύναψη της σχετικής σύμβασης.

Επίσης, δεδομένου ότι το πλήρες ποσό του δανείου θα εξοφλείτο από το Κράτος μέσω πολυετών ετήσιων χορηγιών προς τη ΔΕΦΑ, ουδεμία τέτοια πολυετή δέσμευση δεν μπορούσε να αναλάβει το ΥΕΕΒ αν δεν τηρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 68 του Περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης

και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου [Ν.20(Ι)/2014], που προφανώς τότε δεν τηρούνταν. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση ύψους έως €101εκ. του ΙΝΕΑ, σημειώσαμε ότι, με βάση την επιστολή του ΓΔ του ΥΕΕΒ, εκκρεμούσε η έγκριση για συμπερίληψη της ΕΤΥΦΑ στη σύμβαση χρηματοδότησης.

Με βάση το άρθρο 7(1) του Ν.38(Ι)/2014, που σύμφωνα με το άρθρο 34 εφαρμόζεται και στις κρατικές επιχειρήσεις, ο ελέγχων λειτουργός εξουσιοδοτεί τη διενέργεια δαπανών μόνο όταν υπάρχουν ανάλογες πιστώσεις. Στη βάση αυτού επιστήσαμε την προσοχή στο γεγονός ότι δεν μπορούσε η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ νόμιμα να προχωρήσει σε υπογραφή οποιασδήποτε σύμβασης, αν δεν είχε προηγουμένως εξασφαλίσει τις αναγκαίες πιστώσεις. Κατ' ανάλογο τρόπο, ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ δεν είχε δικαίωμα να δεσμεύσει το Κράτος ότι θα καταβάλει τις δόσεις των δανείων που μελλοντικά θα συνάπτονταν, ούτε και ότι το Κράτος θα εγγυηθεί τα δάνεια αυτά, χωρίς να είχε προς τούτο εξασφαλίσει την έγκριση της ΒτΑ. Σχετικό είναι και το άρθρο 7(2) του Ν.38(Ι)/2014, στο οποίο καθορίζεται ότι ελέγχων λειτουργός ο οποίος εξουσιοδοτεί τη διενέργεια δαπάνης κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 7(1) διαπράττει ποινικό αδίκημα και επιπλέον ευθύνεται αστικά για κάθε τέτοια πληρωμή.

Ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ σε επιστολή του ημερ. 18.11.2019 ανέφερε στην τέως ΓΛτΔ ότι όταν η ΕΙΒ έθεσε το θέμα των κρατικών εγγυήσεων, το Υπουργείο του αποτάθηκε στο ΥΠΟΙΚ και εξασφάλισε την έγκριση του τότε οικείου Υπουργού για παροχή κυβερνητικών εγγυήσεων, από την αρχή μέχρι το τέλος της δανειακής συμφωνίας. Το ΥΠΟΙΚ ενημέρωσε ότι οι συμφωνίες δανείου και εγγύησης που υπογράφονται με την ΕΙΒ συνομολογούνται με βάση τα άρθρα 169(1) και 169(3) του Συντάγματος και συνεπώς δεν απαιτείται έγκριση των κρατικών εγγυήσεων από τη ΒτΑ. Σημείωσε ότι το θέμα των κρατικών εγγυήσεων και της έγκρισής τους ή όχι από τη ΒτΑ, το είχε θίξει στη ΣΕΔΕ η Νομική Υπηρεσία, η οποία ακολουθώντας επιβεβαίωσε και με επιστολή της ημερ. 27.9.2018, ότι δεν απαιτείται η έγκριση της ΒτΑ. Στη βάση των πιο πάνω, αλλά και όσων κατέγραψε στην επιστολή του ημερ. 29.10.2019, ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ανέφερε ότι θεωρούσε πως υπήρχαν οι απαραίτητες πιστώσεις.

Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων με επιστολή του ημερ. 27.11.2019, επισήμανε στον τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ότι τυχόν παραχώρηση εγγύησης από τη Δημοκρατία για το δάνειο το οποίο η ΕΤΥΦΑ επρόκειτο να συνάψει με την ΕΙΒ ή/και την EBRD, πριν την έγκριση της εγγύησης από την ΕΕ, καθιστούσε αυτόματα την εγγύηση παράνομη κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων. Επιπρόσθετα του διευκρίνισε ότι σε περίπτωση που η υπό αναφορά ενίσχυση κρινόταν από την ΕΕ ως ασύμβατη με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, τότε η ΕΕ θα ζητούσε είτε την επιβολή όρων που θα καθιστούσαν την ενίσχυση συμβατή είτε την ανάκτησή της από τον δικαιούχο.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 2.12.2019, επισήμανε στον τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ότι η εν λόγω επιστολή του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ημερ. 27.11.2019, επιβεβαίωνε τη θέση μας ότι οι αναγκαίες πιστώσεις για το Έργο δεν ήταν διαθέσιμες, αναφέροντας του ότι θεωρούσαμε δεδομένο πως θα προχωρούσε σε ενημέρωση της ΔΕΦΑ ότι το Κράτος δεν μπορούσε να αναλάβει οποιαδήποτε εγγύηση δανείου από την ΕΙΒ (€150εκ.) ή/και την EBRD (€115εκ.) προς τη ΔΕΦΑ,

προτού λαμβανόταν η σχετική έγκριση από την ΕΕ, όπως υποδεικνυε ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.

Επαναλάβαμε, συναφώς, ότι στη σύσκεψη υπό τον τέως Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 22.11.2019, ο τότε Υπουργός ΕΕΒ είχε παραδεχθεί ότι, ενόψει της πιθανότητας ύπαρξης ευρημάτων εκ μέρους της ΕΕ σχετικά με παραβιάσεις της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων στη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών που είχε ακολουθηθεί, δεν έπρεπε να θεωρείται δεδομένη ούτε και η χρηματοδότηση ύψους έως €101εκ. από την ΕΕ (INEA). Ο δε τότε Υπουργός Οικονομικών είχε εκφράσει στη σύσκεψη τη θέση του Υπουργείου του ότι το Έργο θα έπρεπε οπωσδήποτε να προχωρήσει με Ανάδοχο την Κοινοπραξία Δ, ακόμη κι αν αυτό θα σήμαινε την απώλεια της χορηγίας των €101εκ. από την ΕΕ.

Αναφέραμε περαιτέρω πως γινόταν αντιληπτό ότι, όπως έχριζε έγκρισης από την ΕΕ, για σκοπούς συμβατότητας με το δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, η ανάληψη εκ μέρους του Κράτους της εγγύησης των δανείων που θα παραχωρούνταν στη ΔΕΦΑ, ομοίως θα έχριζε έγκρισης και η απευθείας χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το αξιοσημείωτο δε, ήταν που ενώ το Υπουργείο γνώριζε ότι εκκρεμούσε η παραχώρηση έγκρισης από την ΕΕ, τίποτε δεν λέχθηκε προς ενημέρωση του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας και των άλλων παρευρισκόμενων στην προαναφερθείσα σύσκεψη.

Σημειώσαμε, ότι οι θέσεις της Υπηρεσίας μας ως προς την ουσία του υπό αναφορά διαγωνισμού παρέμεναν οι ίδιες ως είχαν καταγραφεί σε προηγούμενες επιστολές μας, όπως δηλαδή εκφράστηκαν και στη σύσκεψη υπό τον τέως Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 22.11.2019. Επιπλέον, η επιβεβαίωση της θέσης μας ότι οι αναγκαίες πιστώσεις δεν ήταν διαθέσιμες και η σύμβαση δεν μπορούσε να υπογραφεί, αναιρούσε το προβληθέν επιχείρημα ότι η ακύρωση και επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού θα προκαλούσε καθυστέρηση στην υλοποίηση του Έργου, αφού ο χρόνος μέχρι οι πιστώσεις να καθίσταντο διαθέσιμες μπορούσε πλέον, χωρίς την πρόκληση οποιασδήποτε καθυστέρησης, να χρησιμοποιηθεί ώστε να ακολουθηθεί, για ένα Έργο τέτοιας μεγάλης σημασίας, μια σύννομη διαδικασία όπως επιβάλλουν οι αρχές χρηστής διοίκησης, αλλά και προς αντιμετώπιση του κινδύνου απώλειας της χορηγίας ύψους €101εκ. από την ΕΕ.

Ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ σε επιστολή του ημερ. 12.12.2019 ανέφερε στην Υπηρεσία μας ότι δεν απέκρυψε ποτέ το θέμα της έγκρισης της κρατικής εγγύησης από την ΕΕ αφού με την επιστολή του ημερ. 18.11.2019, η οποία κοινοποιήθηκε και στην Υπηρεσία μας, ενημέρωσε σχετικά την τέως ΓΛτΔ. Σε επιστολή του ΥΠΟΙΚ ημερ. 12.12.2019 προς τον ίδιο, την οποία επισύναψε στην επιστολή του, αναφερόταν ότι είχε ήδη εκταμιευθεί από τον INEA και διατεθεί μέσω συμπληρωματικού προϋπολογισμού του 2019 ποσό ύψους €26,3εκ. ενώ στον περί Προϋπολογισμού του 2020 Νόμο του 2019 και στο Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2020-2022 είχαν περιληφθεί σχετικές πρόνοιες ύψους €40εκ. για το 2020, €34εκ. για το 2021 και €1,5εκ. για το 2022, που αφορούσαν στο σύνολο των εκταμιεύσεων από τον INEA. Τα εν λόγω ποσά είχαν δεσμευτεί κατά τη ψήφιση. Περαιτέρω, επαναλήφθηκε η δέσμευση του πρώην Υπουργού Οικονομικών στη σύσκεψη ημερ. 22.11.2019, να εξεύρει την αναγκαία χρηματοδότηση από άλλες πηγές, μη αποκλειόμενης της έκδοσης κυβερνητικού ομολόγου, σε περίπτωση που δεν μπορούσε να καταστεί δυνατή η παραχώρηση χορηγίας ή δανείου από τον INEA, την EIB και την EBRD, είτε λόγω μη κατάληξης σε

συμφωνία, είτε λόγω ασυμβατότητας της παραχώρησης κρατικής ενίσχυσης με το κοινοτικό κεκτημένο.

Δεδομένου του κινδύνου να τύγχανε έγκρισης από τη ΒτΑ δαπάνη για το εν λόγω Έργο χωρίς το σώμα να είναι επαρκώς ενήμερο για όλα τα πιο πάνω θέματα, η επιστολή μας ημερ. 31.10.2019 είχε κοινοποιηθεί στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Στη συνεδρία της ΣΕΔΕ ημερ. 15.6.2020, ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ ανέφερε ότι η καταβολή από την ΑΗΚ στην ΕΤΥΦΑ του ποσού των €43εκ για αγορά του 30% του μετοχικού της κεφαλαίου είχε ήδη πραγματοποιηθεί, καθώς και ότι το δάνειο ύψους έως και €150εκ από ΕΙΒ, έλαβε έγκριση από το ΔΣ της ΕΙΒ στις 11.6.2020. Εντός Ιουνίου 2020 (24.6.2020) αναμενόταν η έγκριση από το ΔΣ της ΕΒRD για λήψη δάνειου ύψους έως και €80εκ για κάλυψη άλλων εξόδων, όπως η αποκατάσταση της περιοχής από φωσφογύψο, η αμοιβή του ΟΕ, οι ασφάλειες του Έργου και άλλα τυχόν έξοδα που δυνατό να προέκυπταν.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, πριν την υπογραφή μιας σύμβασης, να διασφαλίζει ότι υπάρχουν διαθέσιμες οι αναγκαίες πιστώσεις.

5.6 Καταγγελίες για Παροχέα Τεχνογνωσίας/Εμπειρίας στον τομέα της Λειτουργίας και Συντήρησης των υποδομών του τερματικού FSRU

Στην Έκθεση Αξιολόγησης του διαγωνισμού αναφερόταν ότι ο οικονομικός φορέας Ε έχει το ρόλο του Παροχέα Τεχνογνωσίας/Εμπειρίας στον τομέα της Λειτουργίας και Συντήρησης των υποδομών του τερματικού FSRU για την εισαγωγή υγροποιημένου φυσικού αερίου (Experience Provider O&M for the Operation and Maintenance of the Infrastructure and FSRU). Η υπόδειξη του Experience Provider O&M αποτελούσε βασική προϋπόθεση στην τεκμηρίωση χρηματοοικονομικής και τεχνικής επάρκειας στο στάδιο της προεπιλογής.

Στα έγγραφα του διαγωνισμού, στη σχετική προϋπόθεση συμμετοχής αναφερόταν ότι:

“Experience Provider - O&M:

Tenderer shall complete Schedule 2 to demonstrate that its nominated O&M Experience Provider has successfully, during the five years immediately preceding the Submission Date, continuously operating for a period of not less than 24 months for each, two (Reference Projects):

- *FSRUs with storage capacity of at least 125.000m³; and / or*
- *On shore LNG import terminals with storage capacity of at least 125.000m³”.*

Στην Έκθεση Αξιολόγησης καταγράφηκε το πιο κάτω:

“Operation and Maintenance:

Tenderer 1 has nominated [...] as its experience provider for the requirements detailed in paragraph 5.1.3 of this section. Following a clarification request, the Tenderer confirmed that [...] completed the reference projects provided, as follows:

- *FSRU Brazil: This project was for the continuous operation of a FSRU with storage capacity of 135.240m³. The contracted period was from September 2010 to January 2016, and*

- *FSRU Kuwait: This project was for the continuous operation of a FSRU with storage capacity of 166.809m³. The contracted period was from February 2014 to January 2016, being 24 months inclusive.*

Accordingly Tenderer 1 has provided a sufficient number of valid reference projects required as described in paragraph 5.1.3 of this section”.

Στην Υπηρεσία μας υποβλήθηκαν καταγγελίες ότι ο Experience Provider O&M των υποδομών του τερματικού FSRU στη Βραζιλία και στο Κουβέιτ δεν ήταν ο οικονομικός φορέας Ε, ως είχε δηλωθεί στην προσφορά της Κοινοπραξίας Α, αλλά άλλες εταιρείες. Σύμφωνα με τις καταγγελίες, ο οικονομικός φορέας Ε δημιούργησε Κοινοπραξία με μία εκ των εταιρειών αυτών, η οποία ωστόσο δεν ήταν ο Experience Provider O&M αλλά ασχολείτο με τη διεξαγωγή ναυτιλιακών μεταφορών (cruising) και την παροχή τεχνικής υποστήριξης και λογιστικών υπηρεσιών. Στη βάση των πιο πάνω καταγγελιών, ζητήσαμε στις 13.11.2019 τα σχόλια της ΕΤΥΦΑ, επισημαίνοντας τη σοβαρότητα του ζητήματος λόγω τόσο του υψηλού κόστους λειτουργίας και συντήρησης των υποδομών του τερματικού FSRU (€210.440.785 έναντι εκτιμώμενης αξίας €200.000.000, για χρονική περίοδο 20 ετών), όσο και της τεράστιας σημασίας του Έργου για την κυπριακή οικονομία.

Ωστόσο, μετά λύπης, παρατηρήσαμε ότι στην απαντητική επιστολή της ημερ. 12.12.2019, η ΕΤΥΦΑ περιορίστηκε στο να μας αναφέρει ότι ο οικονομικός φορέας Ε με τα έγγραφα που είχε υποβάλει στην ίδια, είχε αποδείξει ότι έχει την τεχνογνωσία που απαιτείται από τα έγγραφα του διαγωνισμού για να είναι Experience Provider O&M. Αγνοώντας ουσιαστικά τις εν λόγω καταγγελίες, η ΕΤΥΦΑ προχώρησε στις 13.12.2019 σε υπογραφή της σύμβασης με την Κοινοπραξία Δ στην οποία συμμετείχε, ως Experience Provider O&M, ο οικονομικός φορέας Ε.

Ενόψει του γεγονότος ότι η ΕΤΥΦΑ, στην εν λόγω επιστολή της, δεν έκανε οποιαδήποτε αναφορά επί της ουσίας στα όσα είχαμε αναφέρει, με νέα επιστολή μας ημερ. 31.12.2019, επανήλθαμε στο συγκεκριμένο ζήτημα λόγω της κρισιμότητάς του, ζητώντας πλήρη, σαφή και τεκμηριωμένη αιτιολόγηση πώς ο οικονομικός φορέας Ε είχε αποδείξει ότι διαθέτει την απαιτούμενη από τα έγγραφα του διαγωνισμού τεχνογνωσία. Ωστόσο, με μεγάλη έκπληξη, παρατηρήσαμε ότι και στη δεύτερη απαντητική επιστολή ημερ. 4.2.2020, η ΕΤΥΦΑ περιορίστηκε, και πάλι, στο να μας αναφέρει μόνο ότι όλοι οι φάκελοι που περιέχουν τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τον οικονομικό φορέα Ε, με τα οποία είχε αποδείξει ότι έχει την τεχνογνωσία που απαιτείται από τα έγγραφα του διαγωνισμού για να είναι Experience Provider O&M, ήταν στη διάθεσή μας για μελέτη στα γραφεία της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, χωρίς επί της ουσίας να δοθεί οποιαδήποτε απάντηση.

Η Υπηρεσία μας επισήμανε στην ΕΤΥΦΑ ότι στις 31.10.2019 είχαμε ζητήσει όπως μας αποσταλούν οι τρεις υποβληθείσες προσφορές, καθώς και οποιαδήποτε άλλα σχετικά, με τον υπό αναφορά διαγωνισμό, έγγραφα. Ωστόσο, δεδομένης της αναφοράς στην Έκθεση Αξιολόγησης ότι “[...]Following a clarification request, the Tenderer confirmed that [...] completed the reference projects provided [...]”, και του γεγονότος ότι στα έγγραφα τα οποία μας είχαν αποσταλεί στις 20.11.2019, δεν περιλαμβανόταν ούτε το υπό αναφορά "clarification request", ούτε η σχετική απάντηση της Κοινοπραξίας Α, στις 5.3.2020 ζητήσαμε όπως αυτά μας αποσταλούν.

Η ΕΤΥΦΑ στις 9.3.2020 απέστειλε στην Υπηρεσία μας την επιστολή της προς την Κοινοπραξία Α ημερ. 16.8.2019, με την οποία, ασκώντας το δικαίωμα της να ζητήσει επιπρόσθετες διευκρινήσεις επί της υποβληθείσας προσφοράς στη βάση σχετικής πρόνοιας των εγγράφων του διαγωνισμού, ζήτησε να καταστεί σαφής ο ρόλος του οικονομικού φορέα Ε, ή των ελεγχόμενων θυγατρικών του φορέων, στα έργα (reference projects), ως αυτά καταγράφονταν στην υποβληθείσα προσφορά της Κοινοπραξίας. Επίσης, η ΕΤΥΦΑ μας απέστειλε την απαντητική επιστολή της Κοινοπραξίας ημερ. 20.8.2019, στην οποία η τελευταία περιορίστηκε να αναφέρει ότι ο οικονομικός φορέας Ε είναι Experience Provider και μέλος της Κοινοπραξίας, καθώς επίσης ότι είναι ο διαχειριστής (operator) των τριών υποδομών FSRU που είχαν υποβληθεί αναφορικά με την εμπειρία σε Ο/Μ στην προσφορά της. Σημειώνεται ότι σε σχέση με τις υποδομές του τερματικού FSRU στην Τουρκία, που ήταν το τρίτο τερματικό το οποίο είχε συμπεριλάβει στην προσφορά της, είχε υποβληθεί μόνο το συμπληρωμένο σχετικό έντυπο πληροφοριών "project experience" των εγγράφων του διαγωνισμού, χωρίς οποιαδήποτε υποστηρικτικά έγγραφα.

Η Υπηρεσία μας διεξήγαγε ενδελεχή έλεγχο των εγγράφων της προσφοράς η οποία υποβλήθηκε από την Κοινοπραξία Α και στην οποία συμμετέχει ο οικονομικός φορέας Ε. Συγκεκριμένα, ελέγξαμε τη δήλωση επάρκειας (qualification form), τη συμφωνία μεταξύ του οικονομικού φορέα Ε και της Κοινοπραξίας Α (περιλαμβανομένου και του μετέπειτα αποκλεισμένου οικονομικού φορέα Β), καθώς και τα στοιχεία ιδιοκτησίας, διαχείρισης και λειτουργίας των υποδομών του τερματικού FSRU στη Βραζιλία και στο Κουβέιτ, παρατηρώντας ότι σε αυτά δεν αναφερόταν οπουδήποτε, είτε ο οικονομικός φορέας Ε, είτε η Κοινοπραξία στην οποία αυτός συμμετείχε.

Περαιτέρω, έτυχαν ελέγχου δύο έγγραφα (documents of compliance) από οργανισμό με έδρα τη Νορβηγία, όπου σε αμφότερα αναγραφόταν ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου συμμόρφωσης η 27.9.2012, ως ημερομηνία έκδοσης/έναρξης ισχύος του εγγράφου η 27.9.2012 και ως ημερομηνία λήξης της ισχύος του εγγράφου η 27.2.2013, δηλαδή ημερομηνίες εκτός του χρονικού ορίου που είχε τεθεί στα έγγραφα του διαγωνισμού. Στα έγγραφα αυτά δηλωνόταν ότι το σύστημα διαχείρισης ασφάλειας της Κοινοπραξίας Στ στην οποία συμμετείχε ο οικονομικός φορέας Ε με τον οικονομικό φορέα Ζ είχε ελεγχθεί και συμμορφωνόταν με τις απαιτήσεις του Διεθνούς Κώδικα Διαχείρισης για την Ασφαλή Λειτουργία των Πλοίων και για την Πρόληψη Ρύπανσης για πλοία μεταφοράς αερίου. Τα δύο αυτά έγγραφα είχαν εκδοθεί στη βάση των διατάξεων της Διεθνούς Σύμβασης για την Ασφάλεια της Ζωής στη Θάλασσα (International Convention for the Safety of Life at Sea), 1974, ως αυτές είχαν τροποποιηθεί υπό την εξουσία, το μεν πρώτο της Δημοκρατίας της Λιβερίας (κράτος της δυτικής Αφρικής), το δε δεύτερο από τη Δημοκρατία των Νήσων Μάρσαλ.

Τέλος, ελέγξαμε τη συμφωνία ημερ. 4.9.2015 μεταξύ του οικονομικού φορέα Ζ και του οικονομικού φορέα Ε, για πώληση στον οικονομικό φορέα Ζ των μετοχών που κατείχε ο οικονομικός φορέας Ε στην Κοινοπραξία Στ, την οποία Κοινοπραξία κατείχαν από κοινού με μερίδιο κεφαλαίου 60% - 40%, αντίστοιχα. Παρατηρήσαμε ότι, όχι μόνο η Κοινοπραξία Στ δεν αποτελούσε τον Experience Provider Ο&Μ των υποδομών του τερματικού FSRU στη Βραζιλία και στο Κουβέιτ, βάσει των προαναφερόμενων στοιχείων ιδιοκτησίας, διαχείρισης και λειτουργίας, αλλά ούτε ο οικονομικός φορέας Ε κατείχε στην Κοινοπραξία αυτή το κατ' ελάχιστο 50% του κεφαλαίου, ως η απαίτηση από τα έγγραφα του διαγωνισμού.

Θέση της Υπηρεσίας μας ήταν ότι τα υποβληθέντα έγγραφα και στοιχεία, ουδόλως τεκμηρίωναν τη θέση της ΕΤΥΦΑ ότι ο οικονομικός φορέας Ε είχε αποδείξει ότι έχει την εμπειρία και τεχνογνωσία που απαιτείτο από τα έγγραφα του διαγωνισμού, ούτε αποδείκνυαν με οποιοδήποτε τρόπο πως αυτός ήταν ο Experience Provider O&M των υποδομών του τερματικού FSRU στη Βραζιλία και στο Κουβέιτ.

Ενόψει των πιο πάνω, με επιστολή μας ημερ. 11.3.2020 αναφέραμε στην ΕΤΥΦΑ πως οι απαντήσεις της στις επανειλημμένες επιστολές μας ήταν επιεικώς ανεπαρκείς, καθώς απέφευγε να παραδεχθεί ότι, ως διαφαινόταν, δεν είχε προχωρήσει σε ενδελεχή εξέταση και αξιολόγηση κατά πόσο ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληρούσε τα κριτήρια που είχαν τεθεί στα έγγραφα του διαγωνισμού. Η δε αναφορά στην επιστολή της ημερ. 9.3.2020 ότι υπήρχαν περαιτέρω στοιχεία που υποβλήθηκαν από την Κοινοπραξία Α με τα οποία αποδεικνυόταν ότι διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία και ότι είναι στη διάθεσή μας για μελέτη στα γραφεία της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, δεν μπορούσε να διαφοροποιήσει την εικόνα, καθώς τα συγκεκριμένα στοιχεία είχαν ζητηθεί επανειλημμένα, τόσο γραπτώς, όσο και προφορικώς, και δεν είχαν αποσταλεί στην Υπηρεσία μας, ούτε και γινόταν επίκληση τέτοιων στοιχείων στην Έκθεση Αξιολόγησης. Άλλωστε, η απάντηση της Κοινοπραξίας Α στη διευκρίνιση που της είχε ζητήσει η ΕΤΥΦΑ δόθηκε στις 20.8.2019, δηλαδή μία ημέρα πριν τη σύνταξη της Έκθεσης Αξιολόγησης και συνεπώς δεν μπορεί να δόθηκαν και άλλα στοιχεία σχετικά με το θέμα αυτό, τα οποία να ήταν ενώπιον του αρμοδίου οργάνου, δηλαδή του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, κατά την απόφαση κατακύρωσης του διαγωνισμού.

Η ΕΤΥΦΑ με επιστολή της ημερ. 8.7.2020 επισήμανε ότι οι προηγούμενες επιστολές της ημερ. 4.2.2020 και 9.3.2020 για το συγκεκριμένο θέμα ήταν πλήρως τεκμηριωμένες και ότι τα στοιχεία που υποβλήθηκαν εξ αρχής από την Κοινοπραξία Α και συγκεκριμένα από τον οικονομικό φορέα Ε ήταν επαρκή για να αποδείξουν την τεχνογνωσία και την εμπειρία του, και υποβλήθηκαν σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού.

Ανέφερε περαιτέρω ότι οι όροι του εν λόγω διαγωνισμού, όπως και τα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, βασιζόνταν σε συμπλήρωση δηλώσεων από τους ίδιους τους συμμετέχοντες προσφοροδότες, πληροφορώντας μας ότι, όπως η ίδια ενημερώθηκε από τους Νομικούς της Συμβούλους, η Ευρωπαϊκή Ένωση ακολουθεί τη μέθοδο αυτό-πιστοποίησης από το 2014 και συγκεκριμένα με την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις Δημόσιες Συμβάσεις. Πρόσθεσε πως αν και στηρίχτηκε στα υποβληθέντα έγγραφα από την Κοινοπραξία Α, εντούτοις, μετά την επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 13.11.2019, αποφάσισε όπως ζητηθούν από την Κοινοπραξία συγκεκριμένα έγγραφα αναφορικά με τον οικονομικό φορέα Ε σε σχέση με τα δηλωθέντα έργα. Ακολούθως, και πριν την υπογραφή της σύμβασης, η Κοινοπραξία απέστειλε στοιχεία τα οποία επιβεβαίωναν την εμπειρία του οικονομικού φορέα Ε σε σχέση με τα έργα της Βραζιλίας και του Κουβέιτ. Σύμφωνα πάντοτε με την ΕΤΥΦΑ, τα εν λόγω έγγραφα μελετήθηκαν από τους εξωτερικούς Τεχνικούς και Νομικούς της Συμβούλους, οι οποίοι τη συμβούλευσαν ότι δεν υπήρχε λόγος να αποκλειστεί η Κοινοπραξία ή να διακοπεί η διαδικασία υπογραφής της σύμβασης.

Στις 17.7.2020 επαναλάβαμε στην ΕΤΥΦΑ όλα όσα είχαμε καταγράψει στην προηγούμενη επιστολογραφία μας προς αυτήν για το εν λόγω θέμα. Επισημάναμε, δε, ότι με τη δήλωσή της πως

βασίστηκε στη λεγόμενη μέθοδο αυτο-πιστοποίησης και ότι ζήτησε από την Κοινοπραξία να υποβάλει τα σχετικά έγγραφα, κατόπιν παραλαβής της επιστολής μας ημερ. 13.11.2019, παραδέχθηκε ότι όχι μόνο τα συγκεκριμένα στοιχεία δεν είχαν υποβληθεί εξαρχής στην προσφορά της Κοινοπραξίας, αλλά ούτε αυτά ζητήθηκαν από την Επιτροπή Αξιολόγησης κατά το στάδιο της προεπιλογής, στάδιο στο οποίο η Επιτροπή όφειλε να προβεί σε ενδελεχή έλεγχο των υποβληθέντων εγγράφων και με βάση τους όρους των εγγράφων του διαγωνισμού, να ζητήσει οποιαδήποτε διευκρίνιση (clarification) έκρινε ως απαραίτητη. Επιβεβαιωνόταν, περαιτέρω, η θέση της Υπηρεσίας μας, ως αυτή είχε διατυπωθεί σε επιστολή μας ημερ. 11.3.2020, ότι δηλαδή δεν μπορεί να δόθηκαν οποιαδήποτε άλλα στοιχεία πέραν της πιο πάνω διευκρίνισης και να τέθηκαν ενώπιον του αρμοδίου οργάνου, δηλαδή του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, κατά την απόφαση κατακύρωσης του διαγωνισμού.

Η Υπηρεσία μας διαπιστώνοντας, μετά από έλεγχο και των συνημμένων στην τελευταία επιστολή της ΕΤΥΦΑ εγγράφων, ότι εξακολουθούσε να μην τεκμηριώνεται η θέση της πως ο οικονομικός φορέας Ε είχε αποδείξει ότι διέθετε την απαιτούμενη από τα έγγραφα του διαγωνισμού εμπειρία και τεχνογνωσία και συγκεκριμένα πως ήταν ο Experience Provider O&M των υποδομών του τερματικού FSRU στη Βραζιλία και στο Κουβέιτ, σημείωσε ότι η όλη αντιμετώπιση της ΔΕΦΑ και σε αυτή την περίπτωση ήταν εφάμιλλη του επιδερμικού τρόπου με τον οποίο είχε αξιολογήσει την επιλεξιμότητα του οικονομικού φορέα Β, μέλους της αρχικά συσταθείσας Κοινοπραξίας η οποία υπέβαλε προσφορά, η ανεπαρκής αξιολόγηση του οποίου, την οδήγησε να προχωρήσει αρχικά σε κατακύρωση του διαγωνισμού στην Κοινοπραξία Α, περιλαμβανομένου του φορέα αυτού.

Τέλος, με αφορμή τη συνεχή επίκληση της ΕΤΥΦΑ ότι οι αποφάσεις της λαμβάνονταν κατόπιν καθοδήγησης/εισηγήσεων/γνωματεύσεων από τους εξειδικευμένους εξωτερικούς Νομικούς, Τεχνικούς και Εμπορικούς της Συμβούλους, επισημάναμε ότι, σε κάθε περίπτωση, η αξιολόγηση των προσφορών και η λήψη τελικής απόφασης κατακύρωσης ενός διαγωνισμού γίνεται από τα αρμόδια όργανα, και όχι από τους Συμβούλους, οι οποίοι παρά το όποιο δικαίωμά τους να παρακάθονται στις σχετικές συνεδρίες και να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες, κατόπιν εξουσιοδότησης από τον ΑΦ, δεν έχουν λόγο στην τελική εισήγηση/απόφαση. Ως εκ τούτου, οι όποιες αποφάσεις είχαν παρθεί αφορούσαν αποφάσεις και θέσεις του αρμοδίου οργάνου, δηλαδή του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ και όχι των Συμβούλων.

Όπως αναφέρεται στη συνέχεια, και συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 6.5, ο οικονομικός φορέας Γ υπέβαλε τον Δεκέμβριο του 2022 αίτημα στην ΕΤΥΦΑ για αλλαγή στη σύνθεση της Αναδόχου Κοινοπραξίας Δ, με αποχώρηση όλων των οικονομικών φορέων από την Κοινοπραξία πλην του ιδίου, αναφέροντας ότι ο οικονομικός φορέας Ε βρισκόταν στη διαδικασία αλλαγής του επιχειρηματικού του αντικειμένου και δεν ήταν πλέον σε θέση να εκπληρώσει τον αρχικό του ρόλο στο Έργο, επιβεβαιώνοντας επί της ουσίας τη θέση της Υπηρεσίας μας.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, στο στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, να προβαίνει σε ενδελεχή εξέταση του κατά πόσο οι οικονομικοί φορείς όντως πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής που καθορίζονται στα έγγραφα του διαγωνισμού και σε περίπτωση που εγείρονται οποιαδήποτε ερωτήματα σε σχέση με την αξιοπιστία των υποβληθέντων στην προσφορά εγγράφων που θα πρέπει να αποδεικνύουν την προηγούμενη τεχνογνωσία/εμπειρία τους, να

ζητά σχετικές διευκρινήσεις. Η επιλεξιμότητα κάθε οικονομικού φορέα να εξετάζεται σε αυτό το στάδιο της αξιολόγησης και εάν υπάρχουν οποιεσδήποτε αμφιβολίες για την εγκυρότητα των στοιχείων που έχουν υποβληθεί ή εάν αυτά είναι ελλιπή, ο οικονομικός φορέας να οφείλει να αποδείξει στη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ με τα επιπρόσθετα στοιχεία που θα προσκομίσει, εντός του χρονικού διαστήματος που θα του παραχωρηθεί, ότι τεκμηριωμένα και πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας, πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία. Σε αντίθετη περίπτωση, συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του οικονομικού φορέα και απόρριψης της προσφοράς του (ή της κοινοπραξίας εάν συμμετέχει σε τέτοια) από αυτό το στάδιο της αξιολόγησης. Επίσης, σε καμία περίπτωση, δεν επιτρέπεται να γίνεται εκ των υστέρων, δηλαδή μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης, έλεγχος των κριτηρίων επιλεξιμότητας ενός οικονομικού φορέα.

6 Εκτέλεση της σύμβασης με αρ. ΕΤΥΦΑ Ε01/2018 για τη Μελέτη, Κατασκευή, Λειτουργία και Συντήρηση του Τερματικού Εισαγωγής Υδροποιημένου Φυσικού Αερίου στην Κύπρο

6.1 Καθυστερήσεις στην εκτέλεση της σύμβασης

6.1.1 Καθυστέρηση στην έκδοση της εντολής έναρξης εργασιών

Στη σύμβαση EPCOMA προβλεπόταν ότι η ΕΤΥΦΑ εντός 90 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ("Effective Date"), θα έδινε εντολή έναρξης των εργασιών ("Notice to Proceed") στον Εργολάβο. Η Υπηρεσία μας, στο πλαίσιο ελέγχου των εγγράφων του διαγωνισμού με αρ. ΕΤΥΦΑ 03/2020 για την παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης και επίβλεψης του Έργου από τον ΟΕ, ο οποίος προκηρύχθηκε στις 13.3.2020, επισήμανε σε επιστολή της ημερ. 9.4.2020, την καθυστέρηση στην έναρξη των εργασιών, ζητώντας ενημέρωση από την ΕΤΥΦΑ για τους λόγους της καθυστέρησης αυτής καθώς και σε ποιες ενέργειες είχε προβεί ή σκόπευε να προβεί σχετικά.

Η ΕΤΥΦΑ σε γραπτή της απάντηση τρεις μήνες αργότερα, και συγκεκριμένα στις 8.7.2020, μας ανέφερε ότι η εντολή έναρξης των εργασιών δόθηκε στις 29.5.2020, δηλαδή 168 ημέρες μετά την υπογραφή της σύμβασης (13.12.2019), και ότι λόγω της πανδημίας, ακόμη και αν αυτή δινόταν νωρίτερα, ο Εργολάβος δεν θα μπορούσε να ενεργήσει απρόσκοπτα και ανεπηρέαστα. Ακόμη και

ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ στην τηλεδιάσκεψη της ΣΕΔΕ στις 15.6.2020 είχε αναφέρει ότι η ΕΤΥΦΑ, με βάση τις πρόνοιες της σύμβασης, είχε 240 ημέρες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης να δώσει εντολή έναρξης εργασιών στην Κοινοπραξία για έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών και πως η εντολή δόθηκε εντός του πιο πάνω χρονοδιαγράμματος. Τόσο η ΕΤΥΦΑ, όσο και ο τέως ΓΔ του ΥΕΕΒ, αγνόησαν τη ρητή πρόνοια της σύμβασης, η οποία αναφέρει ότι εάν η εντολή

έναρξης εργασιών δοθεί από 91 έως 240 ημέρες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, δίνεται το δικαίωμα στον Εργολάβο να διεκδικήσει διαφοροποίηση στην αξία της σύμβασης, ώστε αυτή να αντικατοπτρίζει οποιοδήποτε πραγματικό, άμεσο, τεκμηριωμένο και μη ανακτήσιμο κόστος θα έχει υποστεί ως συνέπεια της καθυστέρησης αυτής, με το χρηματικό ποσό της εν λόγω αποζημίωσης να ανέρχεται σε έως και €800.000.

Τελικά, και ενώ ως ημερομηνία έναρξης των εργασιών ("Commencement Date"), σύμφωνα με τη σύμβαση, θα έπρεπε να θεωρηθεί η ημερομηνία που δόθηκε η εντολή έναρξης (29.5.2020), ως τέτοια καθορίστηκε η 28.9.2020, τέσσερις μήνες δηλαδή αργότερα, αφού εκείνη την ημέρα η ΕΤΥΦΑ ενημέρωσε γραπτώς τον Εργολάβο για την έγκριση του προγράμματος εργασιών. Ως αιτιολογία για την καθυστέρηση, η οποία εξυπηρετούσε και τον Εργολάβο, προτάθηκε η καθυστέρηση από την ΕΤΥΦΑ στην προκήρυξη (13.3.2020) και κατακύρωση του διαγωνισμού για τον ΟΕ, διαδικασία η οποία ολοκληρώθηκε με την υπογραφή της σχετικής σύμβασης στις 31.8.2020.

Ως εκ των πιο πάνω, ενώ οι όροι της σύμβασης προέβλεπαν όπως οι εργασίες ξεκινήσουν το αργότερο εντός 90 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, δηλαδή έως και τις 12.3.2020, και ενώ ως αιτιολογικό για τη μη, λόγω των όσων έχουν καταγραφεί στο Κεφάλαιο 5, ακύρωση και προκήρυξη νέου διαγωνισμού είχε προβληθεί εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ η κατεπείγουσα φύση του Έργου, τελικά η έναρξη των εργασιών έγινε στις 28.9.2020, με στόχο την ολοκλήρωσή του εντός περιόδου 24 μηνών, δηλαδή μέχρι τις 27.9.2022. Δηλαδή, το Έργο του οποίου η υλοποίηση είχε επανειλημμένα προβληθεί ως επιτακτική και άμεση, ξεκίνησε δέκα σχεδόν μήνες μετά την υπογραφή της σύμβασης, με την αδικαιολόγητη καθυστέρηση να ανέρχεται σε 6,5 μήνες.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να δίνει εντολή έναρξης των εργασιών στον Ανάδοχο/Εργολάβο εντός των προβλεπόμενων από τη σύμβαση χρονοδιαγραμμάτων, και συγκεκριμένα εντός της καθορισθείσας χρονικής περιόδου από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης.

6.1.2 Καθυστερήσεις κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης και αλληλογραφία Εργολάβου και ΕΤΥΦΑ για τις μεταξύ τους διαφορές

Οι σοβαρές καθυστερήσεις του Εργολάβου συνεχίστηκαν και μετά την ημερομηνία έναρξης των εργασιών. Έντονες ανησυχίες σχετικά με τις καθυστερήσεις αυτές εκφράζονταν και στις συνεδρίες της ΣΕΔΕ, καθώς αυτές τεκμηριώνονταν, όχι μόνο από τη φυσική, αλλά και από την οικονομική πρόοδο των εργασιών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία τα οποία παρουσίασε η ίδια η ΕΤΥΦΑ στην Επιτροπή, τον Σεπτέμβριο του 2021 είχαν πραγματοποιηθεί εργασίες σε ποσοστό 12,85%, αντί στο αρχικά προγραμματιζόμενο 47,39%, και αυτό σχεδόν αποκλειστικά λόγω της αγοράς και των εργασιών μετατροπής της πλωτής μονάδας οι οποίες βρίσκονταν σε εξέλιξη. Ωστόσο, η ΕΤΥΦΑ επίμονα διαβεβαίωνε ότι ο Εργολάβος λάμβανε τα απαιτούμενα μέτρα για απορρόφηση των καθυστερήσεων και δεσμευόταν για την πραγματοποίηση παράλληλων εργασιών προκειμένου να καταστεί εφικτή η συμπλήρωση του Έργου πριν το τέλος του 2022, υποδεικνύοντας μάλιστα στην Επιτροπή ότι δεν θα έπρεπε να εστιάζει σε αυτό το ζήτημα, αφού το αρχικό χρονοδιάγραμμα παρέμενε αναλλοίωτο.

Ο Εργολάβος επιχείρησε να μεταθέσει στην ΕΤΥΦΑ τις ευθύνες του και στις 27.10.2021 υπέβαλε γραπτώς στην ΕΤΥΦΑ ειδοποίηση καθυστέρησης ("Notice of Delay") με την οποία υπέδειξε περίοδο καθυστέρησης εννέα μηνών, δηλαδή ολοκλήρωση του Έργου στα τέλη Ιουλίου του 2023 αντί στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2022, σημειώνοντας ότι με την έναρξη της υλοποίησης του Έργου εντός του 2020, η παγκόσμια αγορά και η βιομηχανία ήρθαν αντιμέτωπες με την πανδημία Covid-19. Σύμφωνα με τον Εργολάβο, η εν λόγω καθυστέρηση δημιουργήθηκε λόγω των επιπτώσεων από τα μέτρα του περιορισμού που επιβλήθηκαν λόγω της πανδημίας, τα οποία επηρέασαν σημαντικά τις εφοδιαστικές αλυσίδες, την προμήθεια υλικών, το κόστος υλικών, τη μετακίνηση προσωπικού και άλλες σχετικές δραστηριότητες.

Η ΕΤΥΦΑ, με επιστολή της ημερ. 15.11.2021, επισήμανε στον Εργολάβο τη συμβατική του υποχρέωση να ολοκληρώσει τις εργασίες σύμφωνα με το πρόγραμμα και εντός των χρονικών οροσήμων (milestones) που καθορίζονται στη σύμβαση ΕΡСОМА, και ότι η εν λόγω ειδοποίηση καθυστέρησης καθιστούσε σαφές ότι ο Εργολάβος δεν ήταν σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του αυτές. Κατά συνέπεια, και λόγω της ειδοποίησης καθυστέρησης, ο Εργολάβος

ήταν υπεύθυνος για αθέτηση υποχρεώσεων σύμφωνα με τις διατάξεις της σύμβασης EPCOMA ("the Default") και αυτό αποτελούσε παράβαση της σύμβασης.

Η ΕΤΥΦΑ πληροφόρησε τον Εργολάβο ότι, υπό το πρίσμα της παράβασης αυτής, θα εξέταζε τα δικαιώματά της βάσει της σύμβασης EPCOMA. Υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων αυτών, καθώς και τυχόν μέτρων που ενδεχομένως να λάμβανε κατά του Εργολάβου, τον ενημέρωσε ότι ήταν πρόθυμη να προσέλθει, άνευ βλάβης δικαιωμάτων ("on a without prejudice basis"), σε συνάντηση μαζί του, προκειμένου να του δώσει τη δυνατότητα να της παραθέσει τους λόγους της παράβασης αυτής, καθώς και τα μέτρα που είχε, αλλά και που επρόκειτο να λάβει, για μετριασμό των επιπτώσεων, αποφυγή τυχόν επανάληψής τους στο μέλλον και επίσπευση των εργασιών.

Η ΕΤΥΦΑ τόνισε στον Εργολάβο ότι για να παραστεί σε οποιαδήποτε συνάντηση μαζί του, όπως είχε η ίδια προτείνει, αυτή θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί στην Κύπρο το αργότερο την εβδομάδα που θα άρχιζε στις 29.11.2021, δηλώνοντας ότι ήταν πρόθυμη να εξετάσει εναλλακτικό χώρο διεξαγωγής, εάν αυτό δικαιολογείτο. Ανάμεσα στις προϋποθέσεις που έθεσε η ΕΤΥΦΑ για τη συνάντηση αυτή, ήταν επίσης ότι ο Εργολάβος θα έπρεπε να υποβάλει γραπτώς στην ΕΤΥΦΑ τα αναφερθέντα στην προηγούμενη παράγραφο το αργότερο μέχρι τις 22.11.2021, καθώς επίσης ότι ο Εργολάβος θα έπρεπε να επιβεβαιώσει γραπτώς, το αργότερο μέχρι τις 22.11.2021, ότι θα αποζημίωνε την ΕΤΥΦΑ για τα έξοδα στα οποία εύλογα θα υποβαλλόταν για την αντιμετώπιση των θεμάτων που προέκυψαν από την εν λόγω παράβαση, εντός 14 ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος αποζημίωσης.

Τέλος, επισήμανε στον Εργολάβο ότι τίποτα στην εν λόγω επιστολή ή σε οποιαδήποτε άλλη επικοινωνία που είχε, είτε η ίδια, είτε οι Σύμβουλοί της, μαζί του, θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως τροποποίηση ή παρέκκλιση από τη σύμβαση EPCOMA, έως ότου, και εάν, οποιαδήποτε τέτοια τροποποίηση/αλλαγή τύγχανε έγκρισης από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ), ως το αρμόδιο όργανο βάσει της σχετικής νομοθεσίας. Τον ενημέρωσε, δε, ότι σε περίπτωση που δεν λάμβανε απάντηση εκ μέρους του έως τις 22.11.2021, θα προχωρούσε στις απαιτούμενες ενέργειες για διεκδίκηση των δικαιωμάτων της στη βάση της σύμβασης EPCOMA και της σχετικής νομοθεσίας.

Σε συνέχεια των συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα στις 22.12.2021 και στις 23.12.2021, μεταξύ του Εργολάβου και της ΕΤΥΦΑ (με τη συμβουλευτική της ομάδα), ακολούθησε αλληλογραφία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, όπου καταγράφηκαν σημαντικές διαφορές τους. Στην επιστολή του ημερ. 13.1.2022, ο Εργολάβος πληροφόρησε την ΕΤΥΦΑ ότι θα προχωρούσε σε βελτιστοποίηση του σχεδιασμού της προβλήτας, με την αύξηση του συμβατικού κόστους λόγω της αύξησης στο κόστος του χάλυβα να ανέρχεται σε σχεδόν €30εκ., χωρίς να περιλαμβάνονται στο ποσό αυτό άλλα επιπρόσθετα έμμεσα κόστη, τα οποία, όπως υποστήριξε, δεν θα διεκδικούσε, νοουμένου όμως ότι θα κατέληγαν με την ΕΤΥΦΑ, έως τις 31.1.2022, σε μια συνολική δεσμευτική συμφωνία για όλα τα εκκρεμή θέματα. Επιπλέον, θα έπρεπε να υπάρχει διαθέσιμο ένα επιπρόσθετο ποσό ύψους €2,7εκ. σε περίπτωση που θα απαιτούνταν προκαταρκτικές γεωτρήσεις για την έμπηξη των πασσάλων της προβλήτας σε βραχώδη υποστρώματα. Όπως υποστήριξε ο Εργολάβος, εργάστηκε σκληρά και με δικό του οικονομικό κίνδυνο για να ξεπεράσει τις προκλήσεις που προέκυψαν μετά την υπογραφή της σύμβασης τον

Δεκέμβριο του 2019, περιλαμβανομένης της άμβλυσης του αντίκτυπου από την καθυστέρηση των εννέα μηνών στην έκδοση της οδηγίας για έναρξη των εργασιών και της ικανοποίησης των διαφόρων εξωσυμβατικών απαιτήσεων της ΕΤΥΦΑ και των Συμβούλων της.

Ανέφερε επίσης ότι ο χρόνος και η προσέγγιση που είχε υιοθετηθεί σε σχέση με τον κύκλο αξιολόγησης του Σχεδιασμού ("Design Review Cycle") από την ΕΤΥΦΑ και τους Τεχνικούς της Συμβούλους, καθώς και το πάγωμα της βάσης του Σχεδιασμού, είχε παραλυτική επίδραση στο κατασκευαστικό κομμάτι, και κατ' επέκταση, στην προμήθεια των υλικών. Για να επιλυθεί αυτό, ζήτησε όπως τα συμβαλλόμενα μέρη επιστρέψουν σε αυτά που προνοούνται στη σύμβαση EPCOMA βάσει της οποίας, ο Εργολάβος παραμένει εξ ολοκλήρου υπεύθυνος για τον Σχεδιασμό του Έργου σύμφωνα με τη σύμβαση και ο Ιδιοκτήτης, δηλαδή η ΕΤΥΦΑ, λαμβάνει γραπτώς τον Σχεδιασμό του Έργου αποκλειστικά για σκοπούς παρακολούθησης της απόδοσης. Στον βαθμό που ο Ιδιοκτήτης επιθυμεί να υποβάλει σχετικά σχόλια, το πράττει εντός 15 εργάσιμων ημερών, ενώ εκδίδει οδηγία προς τον Εργολάβο εάν επιθυμεί τροποποίηση του Σχεδιασμού του Έργου.

Ο Εργολάβος τόνισε στην ΕΤΥΦΑ ότι έπρεπε να τακτοποιεί τις πληρωμές της προς αυτόν στη βάση της προόδου των εργασιών και να μην απορρίπτει εκτελεσθείσα εργασία ή/και να παρακρατεί πληρωμές. Συγκεκριμένα ζήτησε την αποδέσμευση ποσού παρακράτησης ύψους €6.926.783 που αντιστοιχούσε σε "Retention Bond" που παρασχέθηκε από τον ίδιο τον προηγούμενο Αύγουστο, του ποσού που παρακρατήθηκε σε σχέση με το έντυπο εκτελεσθείσας εργασίας ημερ. 26.11.2021 και το σχετικό τιμολόγιο ημερ. 1.12.2021, καθώς και την πληρωμή των τόκων υπερημερίας για τα υπό αναφορά ποσά. Όπως ανέφερε, είχε ενημερώσει γραπτώς την ΕΤΥΦΑ για τα θέματα αυτά στις 11.1.2022.

Ανέφερε ότι υπάρχουν κενά στη σύμβαση EPCOMA, καθώς σε αυτήν δεν περιλαμβάνονται ορισμοί που να αφορούν στην κατάσταση της πλωτής μονάδας κατά την άφιξή της στην προβλήτα. Επισήμανε στην ΕΤΥΦΑ ότι θα έπρεπε να συμφωνήσει, με γραπτή τροποποίηση της σύμβασης, στη βάση του Σχεδίου Λειτουργίας ("Commissioning Plan") καθώς και με τις παραμέτρους που προτείνονταν από τον ίδιο για τις δύο λειτουργικές δοκιμές ("Operation Endurance Runs") της πλωτής μονάδας.

Ζήτησε όπως συνεργαστούν με την ΕΤΥΦΑ προκειμένου να ανατρέψουν τη θέση του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας σχετικά με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για Εξοπλισμό υπό Πίεση (PED, Pressure Equipment Directive) για την πλωτή μονάδα. Ανέφερε ότι η απόφαση βασίστηκε σε λανθασμένες πληροφορίες και ελλιπή κατανόηση, ιδίως σχετικά με τους λόγους για τους οποίους η Οδηγία δεν εφαρμόζεται σε FRSU, διεθνείς πρακτικές και στην ταξινόμηση των Lloyds Register, αναφέροντας περαιτέρω ότι αυτή η εσφαλμένη απόφαση προκλήθηκε από τον Εκπρόσωπο του Ιδιοκτήτη και ότι τυχόν αποτυχία ανάκλησης αυτής της απόφασης θα εξέθετε το Έργο άσκοπα σε σημαντική καθυστέρηση και πρόσθετο κόστος.

Συνεχίζοντας, ανέφερε ότι από την έναρξη του Έργου, υπήρξαν ορισμένα γεγονότα που επηρέασαν και, σε πολλές περιπτώσεις, εξακολουθούσαν να επηρεάζουν την παράδοσή του, σημειώνοντας ότι τα συμβαλλόμενα μέρη θα έπρεπε να αναθεωρήσουν το πρόγραμμα και τον προϋπολογισμό του Έργου για να αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα της τρέχουσας κατάστασης. Σε αυτό το πλαίσιο, ανέφερε ότι τα συμβαλλόμενα μέρη θα έπρεπε να επανεξετάσουν τις τεχνικές προτάσεις

του ίδιου καθώς αυτές θα προσέφεραν στην ΕΤΥΦΑ και στην Κυπριακή Δημοκρατία την ευκαιρία να επωφεληθούν από σημαντική εξοικονόμηση κόστους και χρόνου.

Τέλος, ο Εργολάβος ενημέρωσε την ΕΤΥΦΑ ότι κατανοούσε και συμφωνούσε με την επιθυμία της για αναβολή και προώθηση με ξεχωριστή διαδικασία της εξέτασης των απαιτήσεων του για παραχώρηση επιπρόσθετου χρόνου και κόστους. Πρόσθεσε, ωστόσο, ότι για την αναστολή του συμβατικού χρονοδιαγράμματος και την αναβολή της εξέτασης των απαιτήσεων σε εκείνο το χρονικό σημείο, τα συμβαλλόμενα μέρη θα έπρεπε να συμφωνήσουν γραπτώς τα ζητήματα αυτά για να διατηρήσουν το status quo και να χορηγηθεί στον Εργολάβο απαλλαγή από αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων ("liquidated damages"), εν αναμονή της εξέτασης των απαιτήσεων του.

Η ΕΤΥΦΑ σε απαντητική της επιστολή ημερ. 28.1.2022 αναφέρθηκε στο αυξημένο κόστος χάλυβα για το Έργο, το οποίο εκτιμήθηκε από τον Εργολάβο σε σχεδόν €30εκ., επισημαίνοντάς του ότι ο ίδιος σε πρόσφατη μεταξύ τους συνάντηση, είχε παραδεχθεί ότι δεν είχε συμβατικό δικαίωμα να ζητήσει οποιαδήποτε αύξηση στο συνολικό κατ' αποκοπή ποσό ως απόρροια οποιασδήποτε αύξησης στο κόστος των πρώτων υλών, θέση με την οποία συμφώνησε τότε και η ΕΤΥΦΑ. Πρόσθεσε ότι, στο βαθμό που θα μπορούσε να είναι σχετικό, αν και η ίδια αμφέβαλλε γι' αυτό, δεν είχε γίνει οποιαδήποτε διερεύνηση για εφαρμογή του "Variation" σύμφωνα με τον σχετικό όρο της σύμβασης EPCOMA.

Ανέφερε στον Εργολάβο ότι, υπό το φως των διάφορων επιστολών του που είχε λάβει από τον Δεκέμβριο του 2021, είχε καταστεί σαφές ότι δεν ήταν σε θέση να εκτελέσει το Έργο σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασιών και εντός των χρονικών οροσήμενων που ορίζονται στη σύμβαση EPCOMA. Επίσης, δεν είχε λάβει δεόντως υπόψη τη δυνατότητα εφαρμογής της Οδηγίας για Εξοπλισμό υπό Πίεση και τις απαιτήσεις σχεδιασμού που απορρέουν από αυτήν. Του επισήμανε ότι είχε αθετήσει τη συμβατική του υποχρέωση να υποβάλει προς την ίδια, εντός 120 ημερών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών, προσχέδιο του "Testing and Commissioning Plan" για έγκριση. Το εν λόγω σχέδιο δεν είχε υποβληθεί ποτέ, έστω και με καθυστέρηση, χωρίς να δοθεί επί αυτού οποιαδήποτε εξήγηση.

Περαιτέρω, επισήμανε στον Εργολάβο ότι ο ίδιος επιχειρούσε να αγνοήσει τη σημασία της επίβλεψης που παρασχέθηκε από την ίδια προς όφελος των εργασιών, για την οποία τώρα παραπονιόταν ότι ήταν κατά κάποιον τρόπο καταπιεστική ή παράλογη και επηρέαζε την πρόοδο του Έργου. Του τόνισε, ωστόσο, ότι είναι αυτή η επιμέλεια και προσοχή εκ μέρους της και του ΟΕ, που είχε ως αποτέλεσμα, άμεσα, ο ίδιος ο Εργολάβος να προβεί σε καίριες αλλαγές στην ομάδα του, αλλά και να αναθεωρήσει την προσέγγισή του στο Έργο τον Μάρτιο του 2021, όπως επιβεβαιωνόταν και σε σχετική επιστολή του εκείνη την περίοδο. Συγκεκριμένα, ανάμεσα σε άλλα, επικαλέστηκε την παραδοχή του Εργολάβου για αποτυχία του μέλους της Κοινοπραξίας το οποίο ήταν υπεύθυνο για τον χερσαίο και θαλάσσιο Σχεδιασμό του Έργου να ανταπεξέλθει επιτυχώς στις συμβατικές του υποχρεώσεις με αποτέλεσμα να του αφαιρεθεί η εν λόγω ευθύνη. Επιπρόσθετα, ο Εργολάβος είχε παραδεχθεί ότι μέλη του εν λόγω οικονομικού φορέα ήταν ανεπαρκή για αυτή την εργασία, προκαλώντας προβλήματα τόσο στον ίδιο τον Εργολάβο όσο και στην ΕΤΥΦΑ και στον ΟΕ.

Σε σχέση με το θέμα των παρακρατήσεων ποσών που είχε θίξει ο Εργολάβος στην επιστολή του, η ΕΤΥΦΑ του ανέφερε ότι γνώριζε πολύ καλά τη θέση της πως, λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές

συμβατικές του παραβάσεις, η ίδια διατηρούσε το δικαίωμα του συμψηφισμού ("set-off"). Εξέφρασε παράλληλα τη λύπη της για το γεγονός πως ο Εργολάβος δεν συμφωνούσε πως η υποχρέωση αποδέσμευσης των ποσών που αφαιρούνται ως παρακράτηση δεν προέκυπτε από τη σύμβαση EPCOMA, κάτι που ίσχυε προφανώς, παραπέμποντάς τον στον σχετικό συμβατικό όρο.

Περαιτέρω του ανέφερε πως επιθυμία της δεν ήταν η διενέργεια νέου διαγωνισμού, αλλά η επιτυχής υλοποίηση του Έργου με την παρούσα Κοινοπραξία, πληροφορώντας τον ότι οι χρηματοδότες από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ως άμεσα ενδιαφερόμενοι, παρακολουθούν στενά το ζήτημα, και ότι η ίδια, ως δημόσιος φορέας, λειτουργεί σε ένα αυστηρά ελεγχόμενο περιβάλλον όπου απαιτείται η εξασφάλιση αδειών για όποιες αποφάσεις λαμβάνονται. Εάν η υλοποίηση του Έργου επρόκειτο να προχωρήσει με ικανοποιητικό ρυθμό έτσι ώστε να επιστραφούν τα παρακρατηθέντα ποσά και να εξοφληθούν τυχόν άλλα οφειλόμενα και εκκρεμή ποσά, η ΕΤΥΦΑ θα απαιτούσε τη λήψη ενός πακέτου μέτρων. Η ΕΤΥΦΑ ανέφερε στον Εργολάβο ότι, εάν επερχόταν συμφωνία επί αυτών, θα ήταν πρόθυμη να αντιμετωπίσει τους προαναφερθέντες περιορισμούς, για να επιδιωχθεί ένα θετικό αποτέλεσμα.

Σε σχέση με την εφαρμογή της Οδηγίας για τον Εξοπλισμό υπό Πίεση, ανέφερε στον Εργολάβο ότι υπάρχει σχετική νομοθεσία και είναι θέμα μεταξύ του ιδίου και της αρμόδιας κυβερνητικής Αρχής. Ως εκ τούτου, η ΕΤΥΦΑ θα μπορούσε να συμφωνήσει να προσφέρει εύλογη βοήθεια στον Εργολάβο, ωστόσο η λύση πιθανό να έπρεπε να δοθεί από τους έμπειρους Τεχνικούς του Συμβούλους. Εάν επιλύονταν και τα άλλα θέματα που είχαν εγερθεί στη μεταξύ τους αλληλογραφία, άποψη της ΕΤΥΦΑ ήταν ότι τυχόν διαφορές που είχαν προκύψει σε σχέση με το "Testing and Commissioning Plan" και το "Design Review Cycle" θα μπορούσαν να επιλυθούν. Η ΕΤΥΦΑ εξέφρασε την επιθυμία της να λάβει το "Testing and Commissioning Plan" ώστε να κατανοήσει καλύτερα τη θέση του Εργολάβου, ενώ όσον αφορούσε στην προσέγγιση του Σχεδιασμού (με τη συγκεκριμένη φάση του Έργου να πλησιάζει στην ολοκλήρωσή της), θα ήταν ατυχές εάν δεν ήταν σε θέση να καταλήξουν σε μια ικανοποιητική θέση και για τους δύο, σύμφωνα με τις πρακτικές δεσμεύσεις και τους όρους της σύμβασης EPCOMA.

Η ΕΤΥΦΑ σημείωσε ότι ήταν ζωτικής σημασίας για την ίδια όπως τα ζητήματα της υπεργολαβίας και της ιδιοκτησίας της πλωτής μονάδας επιλύονταν ικανοποιητικά, αναφέροντας ότι ήταν πιθανό, δεδομένης της θέσης των Νομικών Συμβούλων του Εργολάβου, να κατέληγαν σε συμφωνία αναφορικά με τους όρους της υπεργολαβίας στον Υπεργολάβο Η. Επισήμανε, ωστόσο, ότι δεν υπήρξε ποτέ ούτε ως σκέψη από την ίδια, ότι η πλωτή μονάδα, ως μέρος του αντικειμένου της σύμβασης EPCOMA, θα ανήκε σε φορέα, ο οποίος δεν θα ήταν ούτε μέλος της Κοινοπραξίας που αξιολογήθηκε κατά τη διαγωνιστική διαδικασία, ούτε συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση EPCOMA η οποία με τις διατάξεις που περιλαμβάνει προστατεύει τα δικαιώματα της ΕΤΥΦΑ σε σχέση με το Έργο. Υπέδειξε, ως εκ τούτου, στον Εργολάβο ότι απαραίτητη προϋπόθεση για να καταλήξουν σε μεταξύ τους συμφωνία για τα ζητήματα που ήγειρε στην επιστολή του, ήταν όπως το κρίσιμο ζήτημα της ιδιοκτησίας της πλωτής μονάδας επιλυόταν μέσω της χορήγησης μετοχικής εγγύησης για το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου στον Υπεργολάβο Θ (που η ΕΤΥΦΑ πίστευε ότι κατέχει ο οικονομικός φορέας Γ), μαζί με την υποθήκευση της πλωτής μονάδας, βάσει του κυπριακού δικαίου.

Σε σχέση με τις καθυστερήσεις, ανέφερε στον Εργολάβο ότι με την πρόσφατη επιστολογραφία του, είχε δώσει την εντύπωση ότι ήταν ανέφικτο να πετύχει ολοκλήρωση ("Acceptance") του Έργου εντός των συμβατικών χρονοδιαγραμμάτων ("Final Target Milestone Date"), κάτι το οποίο προκάλεσε έντονες ανησυχίες και προβληματισμό και έθεσε σε συναγερμό τόσο την ίδια την ΕΤΥΦΑ όσο και τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους για το Έργο. Πρόσθεσε ότι, αν και ήταν ενήμερη για τα προβλήματα που αντιμετώπιζε ο Εργολάβος, δεν ανέμενε να είναι πιθανή μια καθυστέρηση διάρκειας έως και εννέα μηνών στην υλοποίηση του Έργου.

Πρόσθεσε ότι θα της προκαλούσε έκπληξη εάν ο Εργολάβος επιδίωκε με οποιοδήποτε τρόπο να καταλογίσει ευθύνες στην ΕΤΥΦΑ για τις καθυστερήσεις για τις οποίες είχε τύχει προειδοποίησης, σημειώνοντας ότι ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα ήταν άκρως μη ρεαλιστικό και πως αμφέβαλλε ότι θα συνέβαινε ποτέ. Τόνισε στον Εργολάβο ότι, σε περίπτωση που θα καλείτο να το πράξει, η ΕΤΥΦΑ θα παρέθετε με κάθε λεπτομέρεια τους λόγους καθυστέρησης, αποδεικνύοντας ότι η ίδια δεν έφερε οποιαδήποτε ευθύνη. Ωστόσο, ανέφερε στον Εργολάβο πως θεωρούσε ότι η επιστολή του είχε πολύ διαφορετικό σκοπό και επιδίωκε ρητά να αμβλύνει τις ανησυχίες χωρίς να καταλογίζει ευθύνες.

Η ΕΤΥΦΑ ανέφερε στον Εργολάβο πως εάν όλα τα άλλα θέματα που εγείρονταν στην επιστολή του επιλύονταν προς ικανοποίησή της, θα αποδεχόταν, με την επιφύλαξη πάντα της τελικής έγκρισης από τα αρμόδια όργανα, να αποδεχθεί την εισήγησή του για επίτευξη συμφωνίας αναφορικά με την αναβολή της καταβολής αποζημιώσεων λόγω καθυστερήσεων ("Liquidated Damages"), δεδομένης της αναβολής στην εξέταση των απαιτήσεών του. Ωστόσο, δεν προέκυπτε ανάγκη να του χορηγήσει απαλλαγή από αποζημιώσεις που θα μπορούσαν να καταστούν πληρωτέες, πόσο δε μάλλον όταν η διάρκεια της καθυστέρησης στην ολοκλήρωση του Έργου δεν ήταν ακόμη γνωστή. Προκειμένου να προστατευτεί από τις επιπτώσεις οποιασδήποτε περαιτέρω καθυστέρησης πέραν αυτής που είχε ήδη δηλώσει ο Εργολάβος, η ΕΤΥΦΑ του ανέφερε ότι εάν επρόκειτο να καταλήξουν σε συμφωνία για την πιο πάνω αναβολή, συναρτήσει του "Variation", θα χρειαζόταν να γίνει προσαρμογή στις διατάξεις της σύμβασης EPCOMA αναφορικά με τις εν λόγω αποζημιώσεις. Το ποσό αυτών των αποζημιώσεων θα έπρεπε επίσης να αντισταθμιστεί με αύξηση του ποσού της Εγγύησης Πιστής Εκτέλεσης.

Τέλος, σε σχέση με την απαίτηση του Εργολάβου για αύξηση του ποσού της σύμβασης λόγω αύξησης του κόστους του χάλυβα, η ΕΤΥΦΑ τον πληροφόρησε ότι αυτή εξεταζόταν από τους μηχανικούς της και αναμενόταν να έχει σύντομα τη θέση τους.

Η Υπηρεσία μας, σε συνέχεια των αρχικών της παρατηρήσεων οι οποίες, εκ του αποτελέσματος, αποδείχθηκαν ορθές, στις 25.1.2022 ζήτησε γραπτώς από την ΕΤΥΦΑ ενημέρωση για τις έως τότε δαπάνες για το Έργο και σύγκρισή τους με το συμβατικό διάγραμμα χρηματικής ροής, περιγραφή της προόδου των εργασιών σε σχέση με την αρχικά καθορισθείσα, και την αναμενόμενη εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ, ημερομηνία ολοκλήρωσης και παραλαβής του Έργου. Ζητήσαμε επίσης να μας αναφερθούν οι λόγοι στους οποίους οφείλονταν οι αποκλίσεις από το αρχικό χρονοδιάγραμμα και κατά πόσο αυτές είχαν αξιολογηθεί και προωθηθεί στα αρμόδια όργανα. Τέλος, ζητήσαμε τις απόψεις της ΕΤΥΦΑ σε σχέση με τον καταμερισμό ευθυνών για τα προβλήματα και τις καθυστερήσεις που είχαν προκύψει και τις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί για την επίλυση/

αντιμετώπισή τους, στοιχεία για τυχόν υποβληθείσες απαιτήσεις εκ μέρους του Εργολάβου, καθώς και πληροφόρηση για τυχόν επηρεασμό της χρηματοδότησης του Έργου.

Μεταξύ των λόγων του έντονου προβληματισμού μας σχετικά με τη χρηματοδότηση του Έργου, πέραν των υπολοίπων άκρως σοβαρών ζητημάτων που προαναφέρθηκαν, αποτελούσε και το γεγονός ότι η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ συνεχώς και επίμονα επικαλείτο ότι ενδεχόμενη καθυστέρηση στην κατακύρωση του διαγωνισμού για την υλοποίηση του Έργου, ιδιαίτερα εξ' υπαιτιότητας της ίδιας ή/και της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο την επιτυχή εξασφάλιση της χορηγίας ύψους €101εκ. που είχε λάβει από την ΕΕ μέσω του ΙΝΕΑ. Άμεσα συνδεδεμένες με τη χρηματοδότηση του Έργου ήταν και οι διαδικασίες οι οποίες, σύμφωνα με τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, βρίσκονταν σε εξέλιξη για την παροχή χρηματοδότησης, μέσω δανεισμού, από την ΕΙΒ για ποσό ύψους €150εκ. και την EBRD για ποσό ύψους €80εκ., οι οποίες επίσης προβάλλονταν ως δικαιολογία για μη ακύρωση της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης λόγω των παράτυπων διαδικασιών που είχαν ακολουθηθεί, καθώς, σύμφωνα πάντοτε με τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, η χρηματοδότηση τέτοιας φύσης έργων θα καταργείτο μέχρι το τέλος του 2021 και το συγκεκριμένο Έργο αποτελούσε το τελευταίο υπό μελέτη έργο για χρηματοδότηση.

Αντί απάντησης στην επιστολή μας, μας ζητήθηκε συνάντηση με την τέως Υπουργό ΕΕΒ, στην παρουσία και του τέως Προέδρου του ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, η οποία πραγματοποιήθηκε την 1.2.2022. Στη συνάντηση αυτή έγινε μια πολύ γενική ενημέρωση και θεωρητική ανταλλαγή απόψεων, καθώς και επεξήγηση της διαδικασίας που έπρεπε τάχιστα να ακολουθηθεί από τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και το ΥΕΕΒ για εξέταση και επίλυση του θέματος, αφού δεν είχαμε οποιαδήποτε ενημέρωση για τις απαιτήσεις του Εργολάβου και τα προβλήματα που παρουσίαζε το Έργο. Στις 3.2.2022 κληθήκαμε σε σύσκεψη υπό τον τέως Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η οποία πραγματοποιήθηκε αυθημερόν, όπου μας παραδόθηκε συνοπτικό σημείωμα με γενικού πάλι τύπου ενημέρωση για τις απαιτήσεις του Εργολάβου, τις συζητήσεις που είχε η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ μαζί του και περίγραμμα προκαταρκτικής συμφωνίας.

Με αφορμή τη σύσκεψη αυτή και σχετικά δημοσιεύματα στον τύπο με κατηγορίες προς την Υπηρεσία μας για τις θέσεις της αναφορικά με τις απαιτήσεις του Εργολάβου, προχωρήσαμε στις 6.2.2022 στην έκδοση σχετικής ανακοίνωσης. Σε αυτήν καταγράψαμε συνοπτικά τις παρατυπίες που είχαν γίνει εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ κατά το στάδιο αξιολόγησης και κατακύρωσης του διαγωνισμού, τονίσαμε τη θέση αρχής ότι η απαίτηση του Εργολάβου θα έπρεπε να αξιολογηθεί με βάση τις πρόνοιες και το δίκαιο των συμβάσεων, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητα του Έργου και το ύψος του διεκδικούμενου ποσού και επισημάναμε ότι 16 μήνες μετά την έναρξη του Έργου, το οποίο θα έπρεπε να ολοκληρωθεί σε 24 μήνες, ακόμη αυτό βρισκόταν στο στάδιο των μελετών και δεν είχε γίνει επί τόπου η παραμικρή εργασία. Σημειώσαμε δε ότι, σε κάθε περίπτωση, οι πάντοτε τεκμηριωμένες θέσεις της Υπηρεσίας μας θα καταθέτονταν τόσο στην ΚΕΑΑ, στην οποία συμμετέχουμε με το καθεστώς του παρατηρητή, όσο και στην ίδια την ΕΤΥΦΑ και το ΥΕΕΒ, όταν θα λαμβάναμε τα πλήρη στοιχεία που είχαμε ζητήσει.

Σε συνέχεια της επιστολής μας ημερ. 25.1.2022 και σε αναμονή της σχετικής απάντησης, ζητήσαμε με ηλεκτρονικό μας μήνυμα ημερ. 7.2.2022 από την ΕΤΥΦΑ να μας αποστείλει ανάλυση των ποσών

που είχαν ήδη καταβληθεί στον Εργολάβο με αναφορά στα άρθρα/πρόνοιες της σύμβασης τα οποία αφορούσαν στο κάθε ποσό ξεχωριστά. Ζητήσαμε επίσης λεπτομερή κατάσταση των επιτόπου εργασιών στο εργοτάξιο και εάν τυχόν είχαν αρχίσει, καθώς επίσης πληροφόρηση για τον Εργολάβο που εκτελούσε ή θα εκτελούσε τις κατασκευαστικές εργασίες. Τέλος ζητήσαμε τις εγκρίσεις των Συμβούλων και της ίδιας της ΕΤΥΦΑ αναφορικά με τα παραδοτέα των μελετών. Ο τέως Πρόεδρος του ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ με επιστολή του ημερ. 15.3.2022 μας ανέφερε ότι τα ερωτήματα που είχαμε υποβάλει στην επιστολή μας ημερ. 25.1.2022 και στο ηλεκτρονικό μας μήνυμα ημερ. 7.2.2022 θα τύγχαναν απάντησης μέσω του αιτήματος της ΕΤΥΦΑ προς την ΚΕΑΑ, το οποίο αναμενόταν να υποβληθεί το συντομότερο δυνατό. Η ΕΤΥΦΑ υπέβαλε γραπτώς στις 10.5.2022 στην ΚΕΑΑ αίτημα για αύξηση του ποσού της κατασκευαστικής σύμβασης κατά €25εκ. μαζί με προσχέδιο της Διμερούς Συμφωνίας την οποία επιθυμούσε να υπογράψει με τον οικονομικό φορέα Γ. Εκτενής αναφορά στο εν λόγω αίτημα γίνεται στο Κεφάλαιο 6.2. Ωστόσο τα ερωτήματα που είχε θέσει η Υπηρεσία μας ουδόλως απαντήθηκαν, όπως μας είχε διαβεβαιώσει ο τέως Πρόεδρος του ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ ότι θα γινόταν, στη σχετική Εισηγητική Έκθεση με την οποία η ΕΤΥΦΑ υπέβαλε το προαναφερόμενο αίτημά της προς την ΚΕΑΑ.

Η προβληματική προσέγγιση της οποίας τυγχάνει η διαχείριση του Έργου, το οποίο λόγω της σημαντικότητάς του θα έπρεπε να αποτελεί πρώτο μέλημα των εμπλεκόμενων σε αυτό, προκειμένου να εξευρεθούν τρόποι αντιμετώπισης των αναρίθμητων προβλημάτων και των καθυστερήσεων που παρουσιάζει, αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι η τελευταία ενημέρωση της ΣΕΔΕ για την πρόοδο των εργασιών, έλαβε χώρα στη συνεδρία της η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22.3.2023. Δηλαδή, έκτοτε έχουν περάσει δέκα μήνες χωρίς η αρμόδια Επιτροπή να λάβει οποιαδήποτε σχετική πληροφόρηση για την εξέλιξη του Έργου, εκτός από τα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας τα οποία αποστέλλονται στην Επιτροπή από την ΕΤΥΦΑ. Παρέλκει δε να σημειώσουμε ότι, όπως φαίνεται, όχι μόνο τα πρακτικά της εν λόγω συνεδρίας δεν έχουν ετοιμαστεί ακόμα, αλλά ούτε καν προσχέδιο αυτών έχει αποσταλεί στα μέλη και στους παρατηρητές για τα σχόλια/παρατηρήσεις τους. Όλες αυτές οι αδυναμίες στη διαχείριση του Έργου εξυπηρετούσαν τον Εργολάβο αφού δυσχέραιναν την απόκρουση των όποιων ανυπόστατων ισχυρισμών και απαιτήσεων του.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να λαμβάνει έγκαιρα μέτρα για αποφυγή καθυστερήσεων εκ μέρους των Αναδόχων στην εκτέλεση των κρίσιμων εργασιών οι οποίες αναπόφευκτα θα οδηγήσουν σε καθυστέρηση στην υλοποίηση των Έργων. Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να προειδοποιεί γραπτώς τους Αναδόχους για τις περιπτώσεις όπου παρατηρείται καθυστέρηση, καλώντας τους, αφενός, να συμμορφώνονται πλήρως με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις και, αφετέρου, να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για απορρόφηση των καθυστερήσεων, ή εάν αυτό δεν είναι εφικτό, για μετριασμό των επιπτώσεων που αυτές θα προκαλέσουν στην έγκαιρη υλοποίηση του Έργου, και παράλληλα να επιβάλλει τις ανάλογες ρήτρες στους Αναδόχους λόγω της αδικαιολόγητης καθυστέρησης.

6.1.3 Διενέργεια από την Ελεγκτική Υπηρεσία επιτόπιου ελέγχου στο Έργο

Με αφορμή τις καθυστερήσεις εκ μέρους του Εργολάβου και τα προβλήματα που παρουσίαζε η εκτέλεση της σύμβασης, αρμόδιοι Λειτουργοί της Υπηρεσίας μας διενήργησαν στις 18.11.2022 επιτόπιο έλεγχο στο Έργο. Στα γραφεία του εργοταξίου είχαν συνάντηση με τον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, τον ΣΣ, καθώς και με εκπρόσωπο της ομάδας του ΟΕ. Η Υπηρεσία μας έτυχε πληροφόρησης για τις καθυστερήσεις στην υλοποίηση των κατασκευαστικών εργασιών, για τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Έργο, για τις διαφορές μεταξύ ΕΤΥΦΑ και Εργολάβου, καθώς και για διάφορα άλλα ζητήματα που τυγχάνουν αντιμετώπισης σε καθημερινή βάση στον χώρο του εργοταξίου, περιηγήθηκε στους διάφορους χώρους του εργοταξίου και επιθεώρησε ποιες εργασίες είχαν πραγματοποιηθεί και ποιες όχι.

Από τον επιτόπιο έλεγχο στο εργοτάξιο επιβεβαιώθηκε ότι, ενώ οι κατασκευαστικές εργασίες θα έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου του 2022 και το Έργο να βρίσκεται ήδη σε λειτουργία, αυτές εξελίσσονταν με πάρα πολύ αργό ρυθμό, αφού μόνο χωματουργικές εργασίες στον χώρο κατασκευής της συστοιχίας αγωγών για σύνδεση με την ΑΗΚ (onshore buffer) είχαν πραγματοποιηθεί. Επίσης, στο εργοτάξιο είχε καταφθάσει τις προηγούμενες ημέρες η πρώτη παρτίδα με τους μεταλλικούς πασσάλους για την κατασκευή της προβλήτας (jetty) ενώ, όπως ενημερωθήκαμε, αναμενόταν να ακολουθήσει η παραλαβή και άλλων παρτίδων στο επόμενο χρονικό διάστημα. Επίσης, όπως εύκολα γινόταν αντιληπτό, ουδεμία εργασία είχε πραγματοποιηθεί στον θαλάσσιο χώρο.

Τόσο ο ΣΣ, όσο και ο εκπρόσωπος της ομάδας του ΟΕ, κατά τη συζήτηση που είχαμε μαζί τους, ανέφεραν ότι η προετοιμασία του εργοταξίου (onshore site mobilization) ξεκίνησε στις 22.4.2021, ενώ οι εργασίες επί τόπου ξεκίνησαν δέκα μήνες αργότερα, στις 18.2.2022. Επισήμαναν την κακή απόδοση του Εργολάβου και τη μη συμμόρφωση του με τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης ERCOMA, κυρίως στην ετοιμασία των μελετών, αναφέροντάς μας ότι είχε γίνει και αλλαγή στους υπεργολάβους μελετητές, με αποτέλεσμα ακόμα και τότε, μελέτες, όπως για παράδειγμα η μελέτη για την τοποθέτηση του αγωγού στην ανωδομή της προβλήτας, να μην ήταν ολοκληρωμένες.

Έγινε αναφορά στο γεγονός ότι γίνονταν συνεχείς αλλαγές στους Βασικούς Εμπειρογνώμονες (Key Experts) της Ομάδας Έργου του Εργολάβου, καθώς και μία φορά αλλαγή στον Υπεύθυνο του Έργου εκ μέρους του Εργολάβου (Project Director), όπως αναφέρεται στη συνέχεια στο Κεφάλαιο 7.1. Αναφέρθηκε, επίσης, ότι στις 27.10.2021 είχε υποβληθεί χρονοδιάγραμμα από τον Εργολάβο με αναθεωρημένη ημερομηνία ολοκλήρωσης του Έργου, τέλη Ιουλίου του 2023, χωρίς ωστόσο να έχει υποβληθεί αίτημα για παραχώρηση παράτασης χρόνου. Στο ερώτημά μας για το πότε εκτιμούσε η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ ότι θα ολοκληρωνόταν το Έργο, λάβαμε την απάντηση ότι δεν ήταν εφικτή η οποιαδήποτε εκτίμηση παρά μόνο ότι αναμενόταν, στη βάση της μέχρι τότε απόδοσης του Εργολάβου, περαιτέρω καθυστερήσεις, ιδιαιτέρως λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ο κύριος

όγκος των επικείμενων εργασιών αφορούσε στην κατασκευή της προβλήτας στον θαλάσσιο χώρο εντός της χειμερινής περιόδου.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε πληροφόρηση σχετικά με την τήρηση ημερολογίου εργοταξίου (Site Daily Logs) και ενδεικτικά αντίγραφα για έλεγχο. Όπως διαφάνηκε, το ημερολόγιο εργοταξίου συμπληρωνόταν και υποβαλλόταν σε μορφή άλλη από αυτήν που προνοείται στη σύμβαση ΕΡСОМА/νομοθεσία, δεν υπογραφόταν

ούτε από τον ΟΕ ούτε από τον ΣΣ, και η χρήση του περιοριζόταν μόνο σε πληροφόρηση της ΕΤΥΦΑ. Όπως μας αναφέρθηκε, από ελέγχους που είχε πραγματοποιήσει ο ΟΕ επί των μηχανημάτων και του προσωπικού του Εργολάβου, ανά διαστήματα προέκυπταν διαφορές με αυτά που δήλωνε ο Εργολάβος στο ημερολόγιο εργοταξίου. Στα πρακτικά της Εβδομαδιαίας Συνάντησης Εργοταξίου (Weekly Site Meeting) η οποία πραγματοποιήθηκε στις 18.11.2022, καταγράφηκε η ανησυχία τόσο του Ιδιοκτήτη όσο και του ΟΕ ότι, παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις τους, ο Εργολάβος εξακολουθούσε να μην έχει προβεί στις ενδεδειγμένες ενέργειες για πλήρη συμμόρφωση του ημερολογίου εργοταξίου με τη σχετική νομοθεσία (Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμος - ΚΕΦ. 96).

Στο τέλος ζητήθηκε από τον ΣΣ όπως μας παραδώσει αντίγραφα για τα πιο κάτω στοιχεία:

- ◆ καθηκοντολόγιο της Ομάδας Έργου της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ,
- ◆ οργανόγραμμα του ΟΕ,
- ◆ ενδεικτικές επιστολές του ΟΕ προς τον Εργολάβο,
- ◆ αλληλογραφία της ΕΤΥΦΑ με τον Εργολάβο σχετικά με τις καθυστερήσεις στο Έργο και το αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα,
- ◆ πακέτα εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας και πιστοποιητικών πληρωμής/τιμολογίων,
- ◆ πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία που προηγήθηκε της υπογραφής της Διμερούς Συμφωνίας, και
- ◆ επιστολογραφία σχετικά την παραχώρηση Άδειας Χρήσης Λιμενικής Περιοχής για το Έργο από την Αρχή Λιμένων Κύπρου.

6.2 Απαίτηση Εργολάβου για καταβολή επιπρόσθετου ποσού ύψους €25εκ. και Διμερούς Συμφωνία

Ο ΣΣ, σε Έκθεσή του ημερ. 7.4.2022, ανέφερε ότι με την υπογραφή και έναρξη της υλοποίησης του Έργου, η παγκόσμια αγορά και βιομηχανία ήρθαν αντιμέτωπες με την πανδημία Covid-19. Η πανδημία και οι συνεπακόλουθες επιπτώσεις από τα μέτρα περιορισμού, τον επηρέασμο στις

εφοδιαστικές αλυσίδες, στην προμήθεια και στο κόστος των υλικών, στη μετακίνηση του προσωπικού, καθώς και άλλες σχετικές επιπλοκές, έφεραν την υλοποίηση του Έργου αντιμέτωπη με πρωτοφανείς προκλήσεις.

Ο Εργολάβος στις 24.11.2021 ζήτησε και είχε συνάντηση με το ΥΕΕΒ όπου ανέφερε τη δική του εκδοχή σε σχέση με τα θέματα που αντιμετώπιζε στην εκτέλεση της σύμβασης. Στις 25.11.2021 οι εκπρόσωποι της ΕΤΥΦΑ (Διοίκηση, Ομάδα Έργου, Σύμβουλοι Μηχανικοί και Νομικοί Σύμβουλοι) προσκλήθηκαν σε νέα συνάντηση στο ΥΕΕΒ με τους εκπροσώπους του Εργολάβου, όπου ο Εργολάβος για πρώτη φορά ανέφερε ότι λόγω των διάφορων προκλήσεων της εποχής με την αύξηση της τιμής των υλικών κ.λπ. που αντιμετώπιζε και διάφορων άλλων αιτιάσεων, θα χρειαζόταν επιπλέον €100εκ. για να μπορέσει να ολοκληρώσει το Έργο, καθώς και ότι δεν ήταν σε θέση να το ολοκληρώσει εμπρόθεσμα.

Οι εκπρόσωποι της ΕΤΥΦΑ ενημέρωσαν τον Εργολάβο πως οι όποιες αναφορές και ενδείξεις για καθυστερήσεις δεν γίνονται αποδεκτές με τέτοιες απλές αναφορές, όπως επίσης, σε σχέση με το κόστος, ότι κάτι τέτοιο αποτελεί μια εξαιρετικά μεγάλη απαίτηση και θα πρέπει ο Εργολάβος να αιτιολογήσει την τεχνική βάση σχεδιασμού και υπολογισμού του συγκεκριμένου ποσού. Ακολούθησαν επαφές και συντονισμός των Νομικών Συμβούλων των δύο συμβαλλομένων μερών και στη συνέχεια αποφασίστηκε, από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, όπως οι τεχνικές ομάδες των μερών βρεθούν και αναλύσουν την προτεινόμενη τεχνική λύση και το συνεπαγόμενο κόστος, προσπαθώντας να βρουν λύσεις που θα οδηγούσαν στη μείωση του κόστους αυτού.

Εντός Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκαν επαφές μεταξύ των Μηχανικών των δύο μερών, κατά τις οποίες αναλύθηκαν τα σημαντικά κόστη και οι συγκεκριμένες τεχνικές προσεγγίσεις του Εργολάβου και αναδείχθηκαν τα σημεία που θα μπορούσαν να βελτιωθούν για να μειωθεί το συνολικό κόστος. Με βάση τις τεχνικές συζητήσεις, ο Εργολάβος ανέφερε ότι υπήρχαν δυνατότητες για εξοικονομήσεις και ότι θα εργαζόταν για την ετοιμασία του σχεδιασμού και των μελετών που θα επέτρεπαν τον επαναυπολογισμό του συνολικού κόστους. Σε σχέση με τα υπόλοιπα θέματα που τέθηκαν από τον Εργολάβο, έγινε ενημέρωση ότι αυτά θα τα συζητούσε και θα τα διαπραγματευόταν απευθείας και αποκλειστικά η Διαπραγματευτική Ομάδα της ΕΤΥΦΑ, απαρτιζόμενη από τον Πρόεδρο του ΔΣ με την υποστήριξη των εξωτερικών Νομικών Συμβούλων.

Κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών, πραγματοποιήθηκαν επαφές με σκοπό τη συνομολόγηση Μνημονίου Συναντίληψης (Memorandum of Understanding - MoU) όπου θα καλύπτονταν όλα τα θέματα που τελούσαν υπό διαπραγμάτευση. Κατά τη διαπραγμάτευση αποφασίστηκε όπως, αντί Μνημόνιο Συναντίληψης, υπογραφεί Συμπληρωματική Συμφωνία (Memorandum of Agreement - MoA) μεταξύ της ΕΤΥΦΑ και της Κοινοπραξίας του Αναδόχου/Εργολάβου. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η σύμβαση ΕΡСОМА αποτελεί μια δημόσια σύμβαση, η όλη υπογραφή και εφαρμογή της Συμπληρωματικής Συμφωνίας θα ακολουθούσε τις νενομισμένες διαδικασίες που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις και τις σχετικές με αυτές αλλαγές και απαιτήσεις.

Στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης προέκυψε ότι υπήρχε αδυναμία για εκτέλεση της Συμπληρωματικής Συμφωνίας από πλευράς Εργολάβου και οι Νομικοί Σύμβουλοι των δύο μερών, μετά από διαβουλεύσεις, κατέληξαν ότι μπορούσε να ακολουθηθεί μια εναλλακτική οδός, με

εξέταση των σχετικών αιτημάτων από την ΕΤΥΦΑ με βάση τις απαιτήσεις των διαδικασιών για δημόσιες συμβάσεις, και για τα υπόλοιπα σχετικά θέματα να υπογραφεί μια Διμερής Συμφωνία (Bilateral Agreement - BA) μεταξύ της ΕΤΥΦΑ και του οικονομικού φορέα Γ που ηγείται της Κοινοπραξίας του Αναδόχου/Εργολάβου.

Σύμφωνα με τους Νομικούς Συμβούλους της ΕΤΥΦΑ, η συγκεκριμένη συμφωνία δεν τροποποιούσε τη σύμβαση EPCOMA και κατά συνέπεια δεν χρειαζόταν έγκριση από την ΚΕΑΑ, καθώς μόνο οφέλη παρείχε προς την ΕΤΥΦΑ. Ωστόσο αποφασίστηκε όπως η εν λόγω συμφωνία κοινοποιηθεί σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη για σκοπούς διαφάνειας, για να φανεί το πραγματικό ισοζύγιο που θα επιτυγχανόταν από τη συνολική συμφωνία με τον Εργολάβο και να αναδειχθεί η καλύτερη θέση που θα βρισκόταν η ΕΤΥΦΑ με τις κλειδωμένες περαιτέρω διασφαλίσεις, οι οποίες αφορούσαν στη:

- ◆ δέσμευση του οικονομικού φορέα Γ για επιπρόσθετες/συμπληρωματικές ρήτρες για "liquidated damages" με επιπρόσθετες αποζημιώσεις προς την ΕΤΥΦΑ σε περίπτωση περαιτέρω καθυστέρησης πέραν ενός χρονικού σημείου λίγο μετά την πάροδο της περιόδου εφαρμογής των αρχικών "liquidated damages",
- ◆ υποβολή από τον οικονομικό φορέα Γ επιπρόσθετης εγγυητικής πιστής εκτέλεσης ύψους €10εκ.,
- ◆ αποζημίωση της ΕΤΥΦΑ από τον οικονομικό φορέα Γ για όλες τις αξιώσεις, υποχρεώσεις κ.λπ. σε σχέση με παραβιάσεις από τον Εργολάβο των υποχρεώσεών του όσον αφορά στις υπεργολαβίες,
- ◆ συμφωνία όπως ο οικονομικός φορέας Γ να μην μηνύσει την ΕΤΥΦΑ σε σχέση με τις παρακρατήσεις των χρημάτων της κράτησης κ.λπ. και περαιτέρω αποζημίωση προς την ΕΤΥΦΑ σε περίπτωση που άλλο μέρος της Κοινοπραξίας του Αναδόχου/ Εργολάβου μηνύσει την ΕΤΥΦΑ και,
- ◆ μεταφορά της κυριότητας του υπό μετατροπή πλοίου στην ΕΤΥΦΑ άμεσα, σε αντίθεση με την αρχικά προβλεπόμενη παράδοσή του με το υπόλοιπο Έργο στο τέλος των κατασκευαστικών εργασιών (με την επίσημη παραλαβή του Έργου).

Σύμφωνα πάντα με την Έκθεση του ΣΣ, ο Εργολάβος, μετά τις τεχνικές συζητήσεις και τον επανασχεδιασμό τμημάτων των υποδομών με τις νέες προσεγγίσεις, κατάφερε να μειώσει σημαντικά το αρχικό απαιτούμενο ποσό και να το συνδέσει μόνο με τις διαφοροποιήσεις των τιμών των πρώτων υλών (χάλυβα) και του κόστους των μεταφορικών. Στις 11.3.2022 ο Εργολάβος υπέβαλε επίσημο αίτημα για κάλυψη επιπλέον κόστους €25εκ., με έκπτωση από τα περίπου υπολογιζόμενα €40εκ.

Ο ΣΣ, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, τη νομική βάση και αιτιολόγηση από τους Νομικούς Συμβούλους, την τεχνική και οικονομική ανάλυση και αιτιολόγηση από τους Σύμβουλους Μηχανικούς και το επιτευχθέν γενικότερο πλαίσιο διασφαλίσεων για την ΕΤΥΦΑ, εισηγήθηκε όπως εγκριθεί η αύξηση στην αξία της κατασκευαστικής σύμβασης ("Construction Contract Price") κατά €25εκ., ως το αίτημα του Εργολάβου, καθώς επίσης επιπλέον ποσό ύψους €70.000, ως ο συμφωνημένος τόκος επί των παρακρατημένων ποσών. Το ποσό αυτό περιλαμβανόταν στη Διμερή

Συμφωνία και θα καταβαλλόταν με την πληρωμή του τιμολογίου "Retention Bond", χωρίς να αποτελεί αύξηση στην αξία της σύμβασης.

Η Υπηρεσία μας συμμετείχε με το καθεστώς του παρατηρητή, δυνάμει του Κανονισμού 13(1) της ΚΔΠ 138/2016, στη συνεδρία της ΚΕΑΑ στις 11.5.2022, όταν τέθηκε το πιο πάνω αίτημα προς εξέταση. Καθώς ήταν η πρώτη φορά που υποβαλλόταν αίτημα στην ΚΕΑΑ από την ΕΤΥΦΑ, κρίναμε σκόπιμο και ορθό, στη γραπτή θέση μας η οποία υποβλήθηκε στη συνεδρία της ΚΕΑΑ, να καταγράψουμε σε συντομία τις ενέργειες της ΕΤΥΦΑ, ως αυτές έχουν εκτενώς καταγραφεί στα προηγούμενα Κεφάλαια της παρούσας Έκθεσης, ξεκινώντας από την απόφασή της για ανάθεση της σύμβασης ΕΡСОМА στον συγκεκριμένο Εργολάβο και καταλήγοντας στο υπό εξέταση αίτημα. Τούτο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η σύμβαση ΕΡСОМА αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες σε αξία συμβάσεις που έχει συνάψει η Κυπριακή Δημοκρατία, και σημαντικότερες εάν, πέραν του βεληνεκούς του ίδιου του Έργου, ληφθούν υπόψη, τόσο οι κατά καιρούς συσκέψεις υπό τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας για το θέμα αυτό, όσο και η επιστολή του Προέδρου της ΚΕΑΑ προς τα μέλη της ΚΕΑΑ με την οποία τους ζητούσε όπως παραστούν προσωπικά, αντί των εκπροσώπων τους, στη συγκεκριμένη συνεδρία (ζήτημα το οποίο σχολιάζεται πιο κάτω), ενέργεια που δεν είχε γίνει ξανά στο παρελθόν, ούτε και επαναλήφθηκε έκτοτε.

Σημειώσαμε την εκ μέρους της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, συνεχή παρεμβολή προσκομμάτων στον νενομισμένο έλεγχο από την Υπηρεσία μας, κατ' επίκληση δήθεν εμπιστευτικότητας, τη στιγμή που στα θέματα δημοσίων συμβάσεων απαιτείται, μετά την ολοκλήρωση ενός διαγωνισμού, πλήρης διαφάνεια.

Συγκεκριμένα, αναφερθήκαμε στο γεγονός πως ενώ είχαμε επανειλημμένα ζητήσει γραπτώς, στο πλαίσιο των εξουσιών και αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας μας, όπως μας υποβληθεί πιστό αντίγραφο της σύμβασης ΕΡСОМА, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ αρνείτο να το πράξει, επικαλούμενη ότι είναι άκρως εμπιστευτική, επισημαίνοντας ότι αυτή είναι διαθέσιμη για μελέτη στα γραφεία της κατόπιν διευθέτησης επίσκεψης. Τελικά μας δόθηκε αντίγραφο της σύμβασης στις 13.10.2021, μόνο μετά που εκφράσαμε τις επιφυλάξεις μας σχετικά με το κατά πόσο η διαδικασία επιστροφής στον Εργολάβο του ποσού παρακράτησης (Retention Money) των €6,9εκ., πληρούσε τις πρόνοιες της σύμβασης, καθώς τα στοιχεία τα οποία η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ είχε υποβάλει προς εξέταση και έγκριση στη Συντονιστική Επιτροπή Διαχείρισης Έργου (ΣΕΔΕ) ήταν ελλιπή.

Αξιοσημείωτο ήταν δε το γεγονός πως η εν λόγω σύμβαση την οποία η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ αρνείτο να παραδώσει στην Υπηρεσία μας, δήθεν επειδή ήταν άκρως εμπιστευτική, κυκλοφορούσε ως απλό και χωρίς καμία διαβάθμιση έγγραφο στα μέλη της ΚΕΑΑ με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στο πλαίσιο εξέτασης του υπό αναφορά αιτήματος.

Τα κυριότερα σημεία στα οποία αναφερθήκαμε, ήταν τα ακόλουθα:

- ♦ δεν διασφαλίστηκε ευρύτητα συμμετοχής, ενώ διαπιστώθηκε και μη ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού με τον αποκλεισμό των δύο εκ των τριών προσφοροδοτών στο στάδιο του ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής (προεπιλογή), η οποία οδήγησε τελικά στο στάδιο της αξιολόγησης έναν και μόνο προσφοροδότη,

- ♦ στο ένα εκ των βασικών συνιστώντων μελών της Κοινοπραξίας είχε επιβληθεί με Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, πρόστιμο ύψους περίπου €38,5εκ. για συμμετοχή του σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και νόθευσης διαγωνισμών δημόσιων έργων. Επίσης, σε συνδεδεμένη του εταιρεία, καθώς ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιρειών, είχε επιβληθεί αποκλεισμός από τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων από την αρμόδια Επιτροπή της Δημοκρατίας, ενώ υπήρχαν και σχετικές Αποφάσεις του Μόνιμου Κακουργιοδικείου Λευκωσίας, βάσει των οποίων ανώτερα στελέχη της εν λόγω εταιρείας, με εξουσίες λήψης αποφάσεων, είχαν ομολογήσει ενοχή και καταδικάστηκαν. Τις εν λόγω αποφάσεις η ΕΤΥΦΑ δεν τις είχε εντοπίσει και όταν εμείς τις υποδείξαμε, η ΕΤΥΦΑ αποφάσισε ότι δήθεν είχε δικαίωμα να προχωρήσει σε κατακύρωση του διαγωνισμού και ανάθεση της σύμβασης στα υπόλοιπα μέλη της Κοινοπραξίας, ενώ η απόφαση για αποκλεισμό του εν λόγω μέλους θα έπρεπε να είχε οδηγήσει σε αποκλεισμό ολόκληρης της Κοινοπραξίας,
- ♦ η δήθεν επιτυχή Κοινοπραξία, που ήταν και ο μοναδικός "έγκυρος" προσφοροδότης, στην πράξη δεν συγκέντρωσε την καθορισθείσα ελάχιστη βαθμολογία για την τεχνική της ικανότητα, αλλά με αριθμητικά λάθη και παράτυπες στρογγυλοποιήσεις που έγιναν από την Επιτροπή Αξιολόγησης, η προσφορά της κρίθηκε από την ΕΤΥΦΑ ως αποδεκτή,
- ♦ η «επιτυχή» Κοινοπραξία τροποποίησε το λεκτικό της εγγύησης συμμετοχής με τρόπο που παραβίαζε ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού, κάτι που θα έπρεπε να οδηγήσει σε απόρριψη της προσφοράς της από το στάδιο της προεπιλογής, και
- ♦ ο οικονομικός φορέας ο οποίος είχε υποδειχθεί από την Κοινοπραξία ως ο Παροχέας Τεχνογνωσίας/Εμπειρίας στον τομέα της Λειτουργίας και Συντήρησης των υποδομών του τερματικού FSRU, παρουσίασε έργα ως τεκμήριο δικής του εμπειρίας, τα οποία δεν τεκμηριωνόταν ότι ήταν όντως δικά του.

Επίσης, αναφερθήκαμε εκτενώς και στις σοβαρές καθυστερήσεις που παρατηρούνταν στην υλοποίηση του Έργου.

Επί του συγκεκριμένου αιτήματος που υποβλήθηκε για εξέταση στην ΚΕΑΑ, καταγράψαμε τις διαδικασίες οι οποίες προβλέπονται στην περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία και στη σύμβαση ΕΡСОМА, οι οποίες δεν εφαρμόστηκαν κατά την εξέταση των απαιτήσεων του Εργολάβου, καθώς επίσης στις πρόνοιες του Ν.140(Ι)/2016 και στην απόφαση της ΕΕ για το μέτρο κρατικής ενίσχυσης οι οποίες δεν τηρήθηκαν.

Πιο κάτω, παρατίθενται οι σημαντικότερες παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας επί των εν λόγω διαδικασιών, όπως τις υποβάλαμε γραπτώς στην ΚΕΑΑ, μετά τη λήψη της απόφασής της.

6.2.1 Μη εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στην περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία κατά την εξέταση των απαιτήσεων του Εργολάβου

Διαδικασία εξέτασης των απαιτήσεων του Εργολάβου από την ΚΕΑΑ

Στον Κανονισμό 10 της ΚΔΠ 138/2016, καθορίζονται τα ex officio μέλη της ΚΕΑΑ τα οποία έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν οι ίδιοι, ή οι εκπρόσωποί τους. Άποψη της Υπηρεσίας μας είναι ότι η

απόφαση αυτή ανήκει στο κάθε μέλος. Με επιστολή της ημερ. 3.5.2022, ο Πρόεδρος της ΚΕΑΑ κάλεσε τα ex officio μέλη να παραστούν τα ίδια στη συνεδρία στην οποία θα συζητείτο το εν λόγω κρίσιμο ζήτημα, και όχι οι εκπρόσωποί τους, σημειώνοντας ότι η προσωπική τους παρουσία θεωρείτο απαραίτητη. Θεωρούμε ότι τούτο μόλυνε τη διαδικασία, αφού δεν έχει εξουσία ο Πρόεδρος της ΚΕΑΑ να καθορίζει τη σύνθεση του οργάνου.

Διαδικασία εξέτασης των απαιτήσεων του Εργολάβου από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ

Η ΕΤΥΦΑ αποφάσισε ότι το ρόλο του Προϊστάμενου, όπως αυτός ορίζεται στην ΚΔΠ 138/2016, θα αναλάμβανε το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ. Με βάση τον Κανονισμό 17, τα μέλη των αρμοδίων οργάνων που συστήνονται με βάση τους Κανονισμούς, υπογράφουν δήλωση ευσυνείδητης και αμερόληπτης εκτέλεσης των καθηκόντων τους. Τα μέλη του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ δεν φαίνεται να είχαν υπογράψει τέτοια δήλωση. Σχετικός είναι και ο Κανονισμός 17(3) που δεικνύει την ανάγκη ελέγχου τυχόν ύπαρξης τέτοιας σύγκρουσης συμφέροντος εκ μέρους του Προϊσταμένου.

Με βάση το σχετικό πρακτικό της συνεδρίας της Τμηματικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΤΕΑΑ), αυτή συνήλθε στις 7.4.2022 η ώρα 8.00π.μ. Η Έκθεση του ΣΣ έκτασης περίπου 400 σελίδων με πολύπλοκους υπολογισμούς δεκάδων σελίδων, υποβλήθηκε την ίδια ημέρα. Ως εκ τούτου, ήταν προφανές ότι η ΤΕΑΑ έλαβε την απόφασή της, χωρίς τα μέλη της να μελετήσουν το θέμα.

Το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ αποφάσισε να εξουσιοδοτήσει τη Διεύθυνση όπως ξεκινήσει όλες τις διαδικασίες ώστε το θέμα να σταλεί στην ΚΕΑΑ. Από την Έκθεση του ΣΣ ημερ. 7.4.2022, φαινόταν ότι το ΔΣ συμφώνησε τα πάντα με τον οικονομικό φορέα Γ σε σχέση με τη Διμερή Συμφωνία, όπως αναλύεται στη συνέχεια, και στη βάση της συμφωνίας αυτής, ο ΣΣ κλήθηκε να προωθήσει τα διαδικαστικά.

Επισημάναμε επίσης ότι ενώ το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ αποφάσισε στις 28.3.2022 να εγκρίνει την αλλαγή με όλες τις παραμέτρους της, στη συνέχεια, αποφασίστηκε ότι το ΔΣ θα ενεργήσει και ως ο Προϊστάμενος του ΑΦ, και έτσι στις 11.4.2022 το ΔΣ ενέκρινε την εισήγηση της ΤΕΑΑ και του ΣΣ, που ήταν υλοποίηση της απόφασης του ΔΣ ημερ. 28.3.2022. Πρόκειται για κατάφωρη παραβίαση των διαδικασιών που προβλέπει ο Κανονισμός 19 της ΚΔΠ 138/2016. Ομοίως, κατάφωρη παραβίαση των διαδικασιών αυτών αποτελούσε το γεγονός ότι, όπως καταγραφόταν στην Έκθεση του ΣΣ, η λεγόμενη διαπραγματευτική ομάδα απαρτιζόταν αποκλειστικά από τον Πρόεδρο του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ με την υποστήριξη των εξωτερικών Νομικών Συμβούλων.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας πληροφόρησε ότι το ΔΣ λάμβανε συνεχή ενημέρωση από τους Νομικούς Συμβούλους.

Διμερής Συμφωνία

Το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ συνήλθε σε συνεδρία στις 28.3.2022 και αποφάσισε να εγκρίνει Διμερή Συμφωνία μεταξύ της ΕΤΥΦΑ και του οικονομικού φορέα Γ, ο οποίος δεν είναι ο Ανάδοχος της σύμβασης (Εργολάβος), αλλά ένας εκ των τεσσάρων οικονομικών φορέων που όλοι μαζί αποτελούν την Ανάδοχο Κοινοπραξία. Ο οικονομικός φορέας Γ ηγείται της Αναδόχου Κοινοπραξίας. Στη Διμερή Συμφωνία προβλέπονταν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- ♦ η ΕΤΥΦΑ δεσμεύεται ότι αν δεν επιλυθεί η διαφορά για το θέμα των χρονικών καθυστερήσεων τελεσίδικα στη διαιτησία, δεν θα επιβάλει οποιαδήποτε ποινική ρήτρα,

- ♦ η ΕΤΥΦΑ θα πληρώσει στον Εργολάβο το ποσό κράτησης ("Retention Money Due") ύψους €6,9εκ.,
- ♦ η ΕΤΥΦΑ θα πληρώσει στον Εργολάβο ένα ποσό της τάξης των €1,25εκ. που επίσης παρουσιάζεται ως οφειλόμενο,
- ♦ η ΕΤΥΦΑ θα καταβάλει επί των πιο πάνω ποσών, τόκο υπερημερίας με επιτόκιο ύψους 3%, με οροφή του ποσού αυτού τις €75.000,
- ♦ ο οικονομικός φορέας Γ, αλλά όχι ο Εργολάβος αφού δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Διμερή Συμφωνία, δηλώνει ότι η εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ πληρωμή των πιο πάνω ποσών δεν υποδηλοί παραδοχή της ότι ευθυνόταν για τη μη πληρωμή τους.

Τονίσαμε ότι, με βάση τη σύμβαση EPCOMA, τόκος καταβάλλεται όταν υπάρχει ευθύνη του ενός μέρους στην πληρωμή οφειλόμενων ποσών. Συνεπώς, η καταβολή τόκων υποδηλοί παραδοχή της ΕΤΥΦΑ ότι ευθύνεται για τη μη πληρωμή,

- ♦ αν ο Εργολάβος ολοκληρώσει το Έργο μετά τις 31.7.2023, τότε ο οικονομικός φορέας Γ (όχι ο Εργολάβος) θα πληρώνει ποινικές ρήτρες, έχοντας όμως περίοδο χάριτος 60 ημερών. Επίσης, αν θα πρέπει για την ίδια περίοδο να πληρώσει και ο Εργολάβος ποινικές ρήτρες, τότε οι ποινικές ρήτρες του οικονομικού φορέα Γ δεν θα ισχύουν. Οι ποινικές ρήτρες του οικονομικού φορέα Γ, επίσης δεν θα ισχύουν αν η ημερομηνία ολοκλήρωσης καθοριστεί μετά από "Variation" σύμφωνα με το άρθρο 16.2 της σύμβασης EPCOMA οποιαδήποτε ημερομηνία μετά τις 30.4.2023,
- ♦ αν συμφωνηθεί ή καθοριστεί ότι ο Εργολάβος θα πρέπει να πληρώσει ποινικές ρήτρες για καθυστερήσεις, η ΕΤΥΦΑ συμφωνεί να αποποιηθεί ποσό ύψους €3εκ. από τέτοιες ποινικές ρήτρες αν ο Εργολάβος πετύχει ολοκλήρωση του Έργου κατά τρεις μήνες νωρίτερα από τις 31.7.2023 και,
- ♦ η ΕΤΥΦΑ και ο οικονομικός φορέας Γ συμφωνούν ότι υπάρχουν υπερεργολάβοι οι οποίοι, κατά παράβαση της σύμβασης EPCOMA, δεν έχουν λάβει έγκριση από την ΕΤΥΦΑ, και ο οικονομικός φορέας Γ αναλαμβάνει να καλύψει και εξασφαλίσει (indemnify) την ΕΤΥΦΑ αν αυτοί οι υπερεργολάβοι δεν τηρήσουν τις πρόνοιες της σύμβασης EPCOMA και αν τα υπόλοιπα συμβαλλόμενα μέρη που αποτελούν τον Ανάδοχο/Εργολάβο της σύμβασης αυτής, έχουν απαιτήσεις σχετικά με τα ποσά που θα καταβληθούν από την ΕΤΥΦΑ στον Εργολάβο (€6,9εκ. + €1,25εκ. + τόκους).

Σημειώσαμε επίσης την απουσία υπολογισμών για το πώς είχε καθοριστεί ως ημερομηνία ολοκλήρωσης των εργασιών ("Adjusted Completion Date") η 31.7.2023 και γιατί αναφερόταν ότι αυτή ενδεχομένως να τύγχανε τροποποίησης στη βάση άλλης πρόνοιας της Διμερούς Συμφωνίας.

Για σκοπούς πληρότητας, αναφέρουμε ότι σύμφωνα με τη Διμερή Συμφωνία, οι προαναφερόμενες συμπληρωματικές ποινικές ρήτρες/αποζημιώσεις (Supplemental Liquidated Damages) που είναι υπόχρεος ο οικονομικός φορέας Γ να καταβάλει στην ΕΤΥΦΑ σε περίπτωση που η Ανάδοχος Κοινοπραξία καθυστερήσει την παράδοση του Έργου μέχρι και τρεις μήνες μετά τις 31.7.2023, ανέρχονται συνολικά σε €22,5εκ.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να εφαρμόζει τις διαδικασίες που προβλέπονται στην περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία κατά την εξέταση των απαιτήσεων των Αναδόχων. Οι Συντονιστές των συμβάσεων να ετοιμάζουν και να υποβάλλουν έγκαιρα τις Εισηγητικές Εκθέσεις τους αναφορικά με τα υπό εξέταση αιτήματα των Αναδόχων στα αρμόδια όργανα χειρισμού αλλαγών και απαιτήσεων (ΤΕΑΑ, ΔΣ, ΚΕΑΑ). Τα μέλη των αρμοδίων οργάνων οφείλουν να υπογράψουν δήλωση ευσυνείδητης και αμερόληπτης εκτέλεσης των καθηκόντων τους και σε περίπτωση που προκύπτει σύγκρουση συμφέροντος, όπως προβλέπεται στον περί Γενικών Αρχών Διοικητικού Δικαίου Νόμο, να το δηλώνουν εκ των προτέρων και να μην λαμβάνουν μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Επίσης, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ οφείλει τυχόν συμπληρωματικές συμφωνίες να τις συνάπτει με τους Αναδόχους, και στην περίπτωση που οι Ανάδοχοι είναι κοινοπραξίες, να συνάπτονται με όλα τα μέλη των κοινοπραξιών και όχι με μεμονωμένα μέλη. Επιπρόσθετα, στις συμφωνίες αυτές να μην περιλαμβάνονται όροι οι οποίοι αντίκεινται ή/και θέτουν περιορισμούς στους όρους της αρχικής σύμβασης.

6.2.2 Μη εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στη σύμβαση κατά την εξέταση των απαιτήσεων του Εργολάβου

Απουσία νομικής/συμβατικής βάσης της απαίτησης του Εργολάβου

Σημειώσαμε στη θέση μας ότι η ΚΕΑΑ θα προχωρούσε στην εξέταση μίας απαίτησης Εργολάβου που κατέληγε με εισήγηση του ΑΦ για παραχώρηση πρόσθετης πληρωμής ύψους €25εκ., πλέον αποδεσμεύσεις κρατήσεων, πλέον απεμπόληση (θεωρητικά προσωρινά, αλλά με σοβαρούς κινδύνους στην πράξη) του δικαιώματος επιβολής ποινικών ρητρών, χωρίς να έχει ενώπιον της ούτε μία επιστολή από τον Εργολάβο στην οποία να καταγράφεται η απαίτησή του και η βάση και τεκμηρίωση της απαίτησης αυτής.

Κατά τη μελέτη του θέματος από την Υπηρεσία μας στις 9.5.2022, όταν διαπιστώσαμε ότι δεν είχε υποβληθεί στην ΚΕΑΑ οποιαδήποτε αλληλογραφία της ΕΤΥΦΑ με τον Εργολάβο, ζητήσαμε την αλληλογραφία αυτή από τον ΣΣ και αυτή μας διαβιβάστηκε την επόμενη ημέρα περί το μεσημέρι. Η αλληλογραφία αυτή ουσιαστικά αφορούσε επιστολές μεταξύ της ΕΤΥΦΑ και του Εργολάβου που ανταλλάχθηκαν τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2022. Πουθενά σε αυτή δεν υπήρχε αναφορά στη νομική βάση της απαίτησης του Εργολάβου.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε επιστολή της ΕΤΥΦΑ προς τον Εργολάβο ημερ. 28.1.2022 αναφερόταν ότι:

“As you explained however during the recent meeting held in Limassol, and we agreed with you, the Contractor has no contractual entitlement to any uplift in the total lump sum price, as a result of any escalation in the cost of raw materials (see EPCOM Agreement, cl. 16.8). As we have previously observed, insofar as could be relevant (which we doubt), there has been no attempt to seek a Valuation pursuant to clause 16 of the EPCOM Agreement”.

Στις 3.2.2022 ο Εργολάβος αντέδρασε στην πιο πάνω επιστολή απαιτώντας διαγραφή της πιο πάνω παραγράφου από την επιστολή της ΕΤΥΦΑ, με το αιτιολογικό ότι αυτά λέχθηκαν μεν στη συνάντηση των δύο μερών, αλλά είχε συμφωνηθεί ότι αυτά δεν επηρεάζουν τα δικαιώματα των μερών και άρα δεν θα έπρεπε να καταγραφούν από την ΕΤΥΦΑ στην επιστολή της. Μάλιστα σε

επόμενη επιστολή του ημερ. 11.2.2022, ο Εργολάβος επισύναψε ο ίδιος την εν λόγω επιστολή της ΕΤΥΦΑ ημερ. 28.1.2022 μαυρίζοντας την πιο πάνω παράγραφο ώστε να διαγραφεί παντελώς.

Στη βάση των πιο πάνω, τονίσαμε το απαράδεκτο να τύχει έγκρισης, απαίτηση τέτοιου ύψους, χωρίς να έχει υποβληθεί γραπτή και τεκμηριωμένη απαίτηση από τον Εργολάβο και χωρίς καν να αναφέρει το άρθρο της σύμβασης στο οποίο βασίζει την απαίτησή του.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να εξετάζει απαιτήσεις των Αναδόχων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές υποβάλλονται γραπτώς, εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων, και είναι πλήρως τεκμηριωμένες, με σαφή αναφορά στα άρθρα της σύμβασης στα οποία βασίζονται.

6.2.3 Μη τήρηση των προνοιών του Ν.140(Ι)/2016

Στην Εισηγητική Έκθεσή της ημερ. 7.4.2022, η ΤΕΑΑ υιοθέτησε την εισήγηση που κατέγραψε ο ΣΣ στην Έκθεση του ημερ. 7.4.2022, για παραπομπή του θέματος στην ΚΕΑΑ για εξέταση και λήψη απόφασης για αύξηση της αξίας της κατασκευαστικής σύμβασης κατά €25εκ. Για τη διαφοροποίηση αυτή, έγινε επίκληση στο άρθρο 86(1)(ε) του Ν.140(Ι)/2016 το οποίο προνοεί ότι οι συμβάσεις και οι συμφωνίες - πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια του εδαφίου (4) του εν λόγω άρθρου. Το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ σε συνεδρία του στις 11.4.2022 ενέκρινε την εισήγηση της ΤΕΑΑ και απέστειλε το θέμα στην ΚΕΑΑ στις 13.4.2022 για λήψη απόφασης.

Προφανώς, εκ των υστερών, και μετά την υποβολή της Εισηγητικής Έκθεσης στην ΚΕΑΑ στις 13.4.2022, η ΕΤΥΦΑ αντιλήφθηκε ότι η επίκληση των προνοιών του άρθρου 86(1)(ε) για να επιτύχει την τροποποίηση της σύμβασης και να καταβάλει στον Εργολάβο επιπρόσθετο ποσό ύψους €25εκ., ήταν παντελώς ανεδαφική και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τον ισχυρισμό αυτό, επιλέγοντας να επικαλεστεί, με νέα Εισηγητική Έκθεση προς την ΚΕΑΑ ημερ. 10.5.2022, το άρθρο 86(1)(γ) του Ν.140(Ι)/2016, το οποίο προβλέπει ότι οι συμβάσεις και οι συμφωνίες - πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, όταν πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: (i) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από ένα επιμελή ΑΦ, και (ii) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης.

Όπως ρητά αναφέρεται σε αυτό, το άρθρο 86(1)(γ) αφορά την ανάγκη τροποποιήσεων σε μία σύμβαση που δεν μπορούσαν προβλεφθούν από έναν επιμελή ΑΦ. Στην προκειμένη περίπτωση δεν προέκυπτε τέτοιο θέμα. Ο ΑΦ επιμελώς είχε προβλέψει την ανάγκη μεταφοράς του ρίσκου αυξήσεων των υλικών και εργατικών στον Εργολάβο. Συγκεκριμένα, στη σύμβαση ΕΡСОМА αναφέρεται ότι:

“Unless otherwise stated in the Contract, the Contractor is responsible for all costs and accepts all risks associated with the execution and Completion of the Work and the performance of the Services in accordance with the Contract.”

Στη σύμβαση ΕΡСОМА περιλαμβάνεται εδάφιο με τίτλο "Variations - Right of the Owner to issue instructions", το οποίο αναφέρεται στη δυνατότητα της ΕΤΥΦΑ να δίνει οδηγίες στον Εργολάβο για τροποποιήσεις. Οι τροποποιήσεις αυτές μπορεί να αφορούν αλλαγές στις προς εκτέλεση εργασίες

ή στον χρόνο εκτέλεσής τους. Η ανάγκη για τροποποίηση με βάση το άρθρο 86(1)(γ) του Ν.140(I)/2016 θα δινόταν, εάν προέκυπτε ανάγκη για μία τροποποίηση στη βάση του εδαφίου αυτού. Προφανώς το εν λόγω εδάφιο της σύμβασης EPCOMA δεν σχετίζεται με την απαίτηση (που ούτε καν υποβλήθηκε ρητά, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω) του Εργολάβου για αυξήσεις στο κόστος του χάλυβα.

Η υπό αναφορά τροποποίηση αφορούσε, μεταξύ άλλων, παραχώρηση πρόσθετης αποζημίωσης ύψους €25εκ. για την αύξηση στο κόστος του χάλυβα. Με βάση την ΚΔΠ 138/2016, αυτό εμπίπτει στον ορισμό της "οικονομικής απαίτησης" και τυγχάνει χειρισμού σύμφωνα με τον Κανονισμό 22. Στη σύμβαση EPCOMA, οι οικονομικές απαιτήσεις και οι απαιτήσεις για παράταση χρόνου ("χρονικές απαιτήσεις" κατά την ΚΔΠ 138/2016), ρυθμίζονται από το εδάφιο το οποίο τιτλοφορείται "Variations in respect of delay and/or additional cost", όπου καταγράφονται οι λόγοι τους οποίους μπορεί να επικαλεστεί ο Εργολάβος για να υποβάλει τέτοιες απαιτήσεις. Σε αυτούς, δεν περιλαμβάνονται τυχόν προβλεπτές ή απρόβλεπτες αυξήσεις εργατικών υλικών, αντίθετα μάλιστα, αναφέρονται τα ακόλουθα:

"For the avoidance of doubt, the Construction Contract Price shall not be adjusted and no Variation granted for rises or falls in the cost of labour, goods and other inputs to the Work, except as otherwise expressly agreed to by the Owner."

Ουσιαστικά, δηλαδή, ουδεμία πρόνοια η οποία δικαιολογούσε την απαίτηση του Εργολάβου για καταβολή επιπλέον €25εκ. λόγω αύξησης της τιμής του χάλυβα, εντοπίζεται στη σύμβαση EPCOMA. Είναι δε γνωστό και καταγράφεται ρητά και στην Εγκύκλιο ΚΕΑΑ 1 ότι:

- ◆ το βάρος της απόδειξης για κάθε υποβληθείσα απαίτηση (για παράταση χρόνου ή πρόσθετη πληρωμή) το φέρει πάντοτε ο απαιτητής,
- ◆ σε καμία περίπτωση δεν δύναται ο ΑΦ να εξετάζει οικονομικές ή χρονικές "απαιτήσεις" που δεν υποβλήθηκαν, αφού κάτι τέτοιο θα παραβίαζε την πιο πάνω θεμελιώδη αρχή, ότι το βάρος της απόδειξης για κάθε υποβληθείσα απαίτηση το φέρει πάντοτε ο απαιτητής,
- ◆ με βάση το άρθρο 73(1) του περί Συμβάσεων Νόμου, σε περίπτωση παράβασης της σύμβασης, ο συμβαλλόμενος που ζημιώνεται από την εν λόγω παράβαση έχει δικαίωμα αποζημίωσης από τον υπαίτιο αντισυμβαλλόμενο, για τη ζημιά ή απώλεια που υπέστη συνεπεία αυτής, η οποία προέκυψε φυσικά κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων από την εν λόγω παράβαση, ή την οποία οι συμβαλλόμενοι γνώριζαν όταν συνήπτετο η σύμβαση, ως ενδεχόμενη συνέπεια της παράβασης της σύμβασης.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, καμία απολύτως παράβαση της σύμβασης δεν υπήρξε από την ΕΤΥΦΑ. Αντιθέτως, υπήρξε σοβαρή καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών από τον Εργολάβο, κάτι που έσπρωξε χρονικά την υλοποίηση του Έργου σε περιόδους μεγαλύτερων αυξήσεων στην τιμή του χάλυβα και

- ◆ εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, κάθε αντισυμβαλλόμενος αναλαμβάνει τον κίνδυνο (ρίσκο) της δικής του αντιπαροχής.

Θεωρήσαμε σημαντικό να καταγράψουμε στη θέση μας και το γεγονός πως η ΕΤΥΦΑ προσήλθε στην ΚΕΑΑ με εισήγηση για ανάληψη από την ίδια του κόστους που κατά την ίδια θα επωμιζόταν ο Εργολάβος, συγκρίνοντας την αύξηση στην τιμή του χάλυβα μεταξύ Δεκεμβρίου του 2019 και Δεκεμβρίου του 2021. Επ' αυτών σημειώσαμε ότι το κόστος των αυξήσεων για την πιο πάνω περίοδο υπολογιζόταν σε €29,9εκ. και η ΕΤΥΦΑ το αναλάμβανε σχεδόν ολόκληρο. Κατά ένα προκλητικό τρόπο, η ΕΤΥΦΑ ερχόταν να καλύψει σχεδόν πλήρως τον Εργολάβο από κάθε αύξηση στην τιμή του χάλυβα την οποία ισχυριζόταν ότι θα υποστεί.

Η ΕΤΥΦΑ αγνοούσε το γεγονός ότι, εάν το Έργο ξεκινούσε όπως προβλεπόταν στη σύμβαση και μετά την έναρξή του προχωρούσε όπως θα έπρεπε, το κόστος αυτό θα ήταν πολύ μικρότερο. Ουσιαστικά, ο Εργολάβος επιχειρούσε να μετακυλήσει στην ΕΤΥΦΑ τον λογαριασμό των δικών του καθυστερήσεων, και παράλληλα να πετύχει παγοποίηση του δικαιώματος της ΕΤΥΦΑ για επιβολή ποινικών ρητρών για καθυστερήσεις. Ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΤΥΦΑ, ενώπιον της ΚΕΑΑ, εξήγησε ότι υπήρχε υπερημερία του Εργολάβου και αυτή οδήγησε το Έργο σε περίοδο αύξησης των τιμών του χάλυβα. Επιπλέον, η ΕΤΥΦΑ δεν φρόντισε ούτε καν να καλυφθεί έναντι νέων απαιτήσεων που θα ακολουθούσαν για νέες αυξήσεις που μπορούσε να επικαλεστεί ο Εργολάβος στη βάση του προηγούμενου που θα δημιουργούσε η έγκριση της συμφωνίας που είχε κάνει, π.χ. λόγω του πολέμου στην Ουκρανία.

Επισημάναμε επίσης ότι το Έργο παρουσίαζε τεράστιες καθυστερήσεις και, παρά ταύτα, θα παραχωρείτο ένα εξαιρετικά μεγάλο ποσό ύψους €25εκ., χωρίς να υπήρχε διασφάλιση ότι το Έργο θα ολοκληρωνόταν. Αντίθετα, με την παράνομη Διμερή Συμφωνία που σκόπευε να συνάψει με τον οικονομικό φορέα Γ, η ΕΤΥΦΑ απεμπολούσε ουσιαστικά το δικαίωμα επιβολής των ποινικών ρητρών.

Όπως προέκυπτε από την επιστολή της ΕΤΥΦΑ προς τον Εργολάβο ημερ. 28.1.2022 η οποία μας είχε δοθεί, κατόπιν αιτήματός μας, μία ημέρα πριν τη συνεδρία της ΚΕΑΑ, στο Έργο υπήρχαν σοβαρότατα προβλήματα και πολύ σοβαρές παραβιάσεις της σύμβασης, με καθυστερήσεις, προβλήματα στο σχεδιασμό από τον Εργολάβο, υπερβολικές αναθέσεις κατά παράβαση της σύμβασης κ.λπ. Αυτά τα προβλήματα δεν τύγχαναν οποιουδήποτε χειρισμού.

Περαιτέρω, σύμφωνα με στοιχεία που είχαν παρουσιαστεί από την ΕΤΥΦΑ στη ΣΕΔΕ τον Σεπτέμβριο του 2021, μέχρι τότε είχαν γίνει συνολικές πληρωμές στον Εργολάβο της τάξης των €84,4εκ., εκ των οποίων €29εκ. αφορούσαν ποσό προκαταβολής και €55,4εκ. αφορούσαν ποσό έναντι της αγοράς και μετατροπής της πλωτής μονάδας, χωρίς ωστόσο η ιδιοκτησία της ΕΤΥΦΑ επί αυτής να έχει διασφαλιστεί. Ενώπιον της ΚΕΑΑ, ο Τεχνικός Σύμβουλος της ομάδας του ΟΕ, ανέφερε ότι οι πληρωμές αντιστοιχούσαν στο 60% του συνολικού ποσού, ενώ η πρόοδος των εργασιών βρισκόταν μόνο στο 28%.

Η Υπηρεσία μας απέρριψε το επιχείρημα ότι το ποσό των €25εκ. θα έπρεπε να δοθεί διαφορετικά ο Εργολάβος θα εγκατέλειπε το Έργο. Αυτό προφανώς παρέπεμπε σε εκβιασμό του Κράτους. Ο ίδιος ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΤΥΦΑ, ενώπιον της ΚΕΑΑ, ανέφερε ότι εκ μέρους του Εργολάβου υπήρξε απειλή άρσης εργασιών. Επισημάναμε ότι τυχόν εγκατάλειψη του Έργου, πέραν των οικονομικών αξιώσεων της Δημοκρατίας, συνεπαγόταν μαυροπινακισμό της Αναδόχου

Κοινοπραξίας/Εργολάβου, με βάση την ΚΔΠ 138/2016, σε ευρωπαϊκό επίπεδο και διακυβευόταν διεθνώς το όνομα τόσο της ίδιας, όσο και των συνιστώντων μελών της.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να τηρεί πιστά τις πρόνοιες του Ν.140(Ι)/2016 και να μην τροποποιεί συμβάσεις, κατά την εκτέλεσή τους, εάν δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις. Σε περίπτωση υποβολής αιτημάτων από τους Ανάδοχους με τα οποία διεκδικούν χρονική παράταση ή/και οικονομική αποζημίωση, για γεγονότα ή καταστάσεις των οποίων η ευθύνη/ρίσκο ανήκει στους ίδιους τους Ανάδοχους, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ οφείλει να τα απορρίπτει, καθώς δεν προκύπτει από τη σύμβαση οποιαδήποτε υποχρέωσή της να ικανοποιήσει τα εν λόγω αιτήματα.

6.2.4 Μη τήρηση της απόφασης της ΕΕ για το μέτρο κρατικής ενίσχυσης

Στη θέση μας σημειώσαμε ότι στην Απόφαση της ΕΕ "State Aid to Cyprus LNG Terminal" ημερ. 8.12.2020, στην οποία υπάρχει πλήρης περιγραφή του Έργου και της σύμβασης, προβλέπεται ότι:

"126. The Commission reminds the Cypriot authorities that in accordance with Article 108 (3) TFEU, any plans to refinance, alter or change this aid have to be notified to the Commission pursuant to the provisions of the Commission Regulation (EC) 794/2004."

Στη βάση των πιο πάνω, διαφωνήσαμε με την απόφαση για έγκριση της απαίτησης για παραχώρηση του ποσού των €25εκ. και με την πρόθεση της ΕΤΥΦΑ να συνάψει Διμερή Συμφωνία με τον οικονομικό φορέα Γ. Σε καμία περίπτωση η Υπηρεσία μας δεν μπορούσε να συμφωνήσει με την καταβολή οποιουδήποτε ποσού χωρίς να δικαιολογείται, με το μοναδικό επιχείρημα που προβαλλόταν από τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, την αποκλειστικά υπεύθυνη για την πρωτοφανή τραγική διαχείριση του Έργου, ότι αν το ποσό δεν δινόταν, ο Εργολάβος θα εγκατέλειπε το Έργο και θα επερχόταν χάος. Η σπουδαιότητα του Έργου είναι δεδομένη, αλλά δεν αποφασίζεται η καταβολή ενός ποσού που δεν δικαιολογείται, δήθεν επειδή εάν δεν καταβληθεί το ποσό αυτό, το Έργο δεν θα προχωρήσει. Ως Υπηρεσία αναντίλεκτα θεωρούμε ότι κανένα Κράτος δεν μπορεί να εκβιάζεται, ούτε και να φαίνεται ότι ενεργεί υπό το καθεστώς απειλής.

Δεδομένου δε ότι επηρεάζονταν τα συμφέροντα της ΕΕ, η Υπηρεσία μας κατέγραψε την πρόθεσή της να ενημερώσει αρχικά την ίδια την ΕΕ και ακολούθως, ανάλογα με τα δεδομένα, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO, European Public Prosecutor's Office), εκτός εάν η ίδια η Δημοκρατία προέβαινε στις απαραίτητες ενέργειες και εξασφάλιζε τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής για το σύνολο των διευθετήσεων που είχαν συμφωνηθεί.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να τηρεί τις αποφάσεις της ΕΕ σχετικά με μέτρα κρατικής ενίσχυσης και να εξασφαλίζει, εκ των προτέρων, τη σύμφωνη γνώμη της για αλλαγές σε συμβάσεις οι οποίες έχουν τύχει τέτοιας ενίσχυσης.

6.2.5 Απόφαση της ΚΕΑΑ επί της απαίτησης του Εργολάβου και της Διμερούς Συμφωνίας

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίας της στις 11.5.2022, η ΚΕΑΑ ανέφερε ότι η Διμερής Συμφωνία δεν αφορούσε τροποποίηση της σύμβασης ΕΡСОМА και, ως εκ τούτου, δεν θα προχωρούσε στην εξέτασή της. Αποφάσισε, ωστόσο, κατά πλειοψηφία, να εγκρίνει την αύξηση στην αξία της

κατασκευαστικής σύμβασης κατά €25εκ. στη βάση του άρθρου 86(1)(γ) του Ν.140(I)/2016. Ανάμεσα στις αντίθετες απόψεις που είχαν εκφραστεί από κάποια εκ των μελών της ΚΕΑΑ ήταν και το γεγονός ότι τυχόν έγκριση του εν λόγω αιτήματος, χωρίς να προβλέπεται στη σύμβαση η καταβολή αποζημίωσης στον Εργολάβο λόγω αύξησης των τιμών των υλικών, θα αποτελούσε προηγούμενο και θα έθετε νέα δεδομένα ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης μεγάλου αριθμού άλλων συμβάσεων, την ίδια στιγμή που στο παρελθόν είχαν απορριφθεί παρόμοια αιτήματα. Επιπρόσθετα, ακόμα και η καταβολή του ποσού των €25εκ. σε καμία περίπτωση δεν διασφάλιζε τη βιωσιμότητα του Έργου, ειδικά λαμβάνοντας υπόψη το πολύ χαμηλό ποσοστό εκτέλεσής του. Επισημάναμε δε ότι κανένα Κράτος δεν μπορεί να εκβιάζεται, ούτε και να φαίνεται ότι ενεργεί υπό το καθεστώς απειλής. Μέλη της ΚΕΑΑ εξέφρασαν την άποψη ότι έγκριση του αιτήματος θα αποτελούσε προηγούμενο και θα έθετε νέα δεδομένα ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης μεγάλου αριθμού άλλων συμβάσεων, την ίδια στιγμή που στο παρελθόν είχαν απορριφθεί παρόμοια αιτήματα. Επιπρόσθετα, ακόμα και η καταβολή του ποσού των €25εκ. σε καμία περίπτωση δεν διασφάλιζε τη βιωσιμότητα του Έργου, ειδικά λαμβάνοντας υπόψη το πολύ χαμηλό ποσοστό εκτέλεσής του. Η ΚΕΑΑ αποφάσισε κατά πλειοψηφία την έγκριση του εν λόγω αιτήματος.

Η ΚΕΑΑ στην απόφασή της κατέγραψε ότι η εν λόγω έγκριση δινόταν νοουμένου ότι θα:

- ♦ γινόταν δημοσίευση της γνωστοποίησης για τροποποίηση της σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Ν.140(I)/2016,
- ♦ ενημερώνονταν σχετικά η ΕΕ, σύμφωνα με την προαναφερθείσα Απόφαση της "State Aid to Cyprus LNG Terminal" ημερ. 8.12.2020,
- ♦ ενημερώνονταν οι χρηματοδότες του Έργου, ΕΙΒ και EBRD,
- ♦ διασφαλιζόταν η μεταφορά της κυριότητας του υπό μετατροπή πλοίου στην ΕΤΥΦΑ.

Η ΕΤΥΦΑ στις 23.9.2022 ενημέρωσε γραπτώς την ΚΕΑΑ με τα ακόλουθα:

- ♦ στις 31.5.2022 είχε γίνει δημοσίευση της γνωστοποίησης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει της επιφύλαξης του άρθρου 86(1) του Ν.140(I)/2016,
- ♦ στις 17.6.2022 το ΥΕΕΒ είχε αποστείλει σχετική επιστολή στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, δυνάμει της Απόφασης της ΕΕ "State Aid to Cyprus LNG Terminal",
- ♦ με ηλεκτρονική αλληλογραφία ημερ. 2.6.2022 έγινε ενημέρωση των χρηματοδοτών του Έργου για την απόφαση της ΚΕΑΑ. Έκτοτε, σημείωσε η ΕΤΥΦΑ, εκταμιεύθηκαν ποσά και από τα δύο χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, χωρίς οποιοδήποτε πρόβλημα και
- ♦ η μεταφορά της κυριότητας του πλοίου προς την ΕΤΥΦΑ έγινε την 1.6.2022 και είχε εκδοθεί το σχετικό πιστοποιητικό νηολόγησης του πλοίου με όνομα "ΕΤΥΦΑ PROMETHEAS" (το αρχικό του όνομα ήταν "GALEA") προς την ΕΤΥΦΑ.

Στο μεταξύ, στις 25.5.2022 το ΥΕΕΒ υπέβαλε πρόταση προς το ΥΣ με την οποία ζήτησε έγκριση της Διμερούς Συμφωνίας μεταξύ της ΕΤΥΦΑ και του οικονομικού φορέα Γ, ο οποίος ηγείται της Κοινοπραξίας του Αναδόχου/Εργολάβου. Η εν λόγω συμφωνία υπογράφηκε την 1.6.2022.

6.3 Αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων στο Έργο (Delay Liquidated Damages)

Στη σύμβαση EPCOMA προνοείται ότι στην περίπτωση που ο Εργολάβος αποτύχει να ολοκληρώσει το Έργο εντός της προθεσμίας, δηλαδή μέχρι τις 27.9.2022 ("final Milestone Target Day"), τότε υπάρχουν καθορισμένες αποζημιώσεις για καθυστερήσεις ("Delay Liquidated Damages") τις οποίες ο Εργολάβος οφείλει να καταβάλει στην ΕΤΥΦΑ. Οι αποζημιώσεις αυτές αυξάνονται κλιμακωτά, καθώς για τις πρώτες 30 ημέρες καθυστέρησης, επιβάλλεται ημερήσια αποζημίωση ύψους €80.000, για τις επόμενες 60 ημέρες, η ημερήσια αποζημίωση ανέρχεται σε €170.000 και για τις τελευταίες 90 ημέρες, η αποζημίωση ανέρχεται σε €360.000 ημερησίως. Δηλαδή, για έξι μήνες καθυστέρησης στην ολοκλήρωση των εργασιών, το συνολικό ποσό των αποζημιώσεων που οφείλει να καταβάλει ο Εργολάβος στην ΕΤΥΦΑ ανέρχεται στο ποσό των €45εκ. Σε περίπτωση που οι καθυστερήσεις ξεπεράσουν τους έξι μήνες, υπάρχει δικαίωμα για τερματισμό της σύμβασης προς όφελος της ΕΤΥΦΑ.

Το εν λόγω ζήτημα είχε συζητηθεί σε συνεδρία της ΚΕΑΑ στις 5.9.2022, όταν εξετάστηκε το αίτημα της ΕΤΥΦΑ για έγκριση της επέκτασης της σύμβασης του ΟΕ. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τη θέση ότι οι εν λόγω αποζημιώσεις θα έπρεπε να είναι πληρωτέες από τη στιγμή που προκύπτουν καθυστερήσεις στο Έργο, δηλαδή από τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2022, και ότι αυτό θα έπρεπε να γινόταν με αποκοπές από τις πληρωμές προς τον Εργολάβο για τη σχετική πιστοποιημένη και εγκεκριμένη εκτελεσθείσα εργασία για πληρωμή. Η όποια απόφαση λαμβανόταν επί του ζητήματος κατά την επίλυση της διαφοράς των καθυστερήσεων σε διαιτησία, θα έπρεπε μόνο να αφορά/ να καταδείξει κατά πόσο είχαν γίνει ορθά οι εν λόγω αποκοπές ή όχι.

Η ΕΤΥΦΑ, στη βάση της πιο πάνω θέσης της Υπηρεσίας μας, ζήτησε γνωμάτευση από τους Νομικούς της Συμβούλους σχετικά με τον τρόπο που θα έπρεπε να χειριστεί μελλοντικές πληρωμές οι οποίες θα καθίσταντο πληρωτέες προς τον Εργολάβο και συγκεκριμένα κατά πόσο θα νομιμοποιείτο να προβεί σε οποιαδήποτε αποκοπή ποσών που αντιστοιχούσαν σε αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων, δυνάμει της σύμβασης EPCOMA.

Ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΤΥΦΑ σε γνωμάτευσή του ημερ. 20.9.2022 ανέφερε ότι στον όρο 5 της Διμερούς Συμφωνίας ορίζεται ο τρόπος με τον οποίο ο Εργολάβος δύναται να εκτεθεί σε περαιτέρω αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων πέραν αυτών που προνοούνται στη σύμβαση EPCOMA, και ότι η εν λόγω Διμερής Συμφωνία διασφαλίζει ότι δεν θα υπάρξει διπλή κοστολόγηση των αποζημιώσεων αυτών. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Νομικό Σύμβουλο, η ΕΤΥΦΑ, στη βάση του όρου 3 της Συμφωνίας, αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην παρακρατεί οποιοδήποτε ποσό σχετίζεται με την Ανακύψασα Διαφορά λόγω Καθυστερήσεων ("Existing Delay Dispute"), μέχρις ότου τέτοιο δικαίωμα αναγνωρισθεί ή αποφασισθεί από το διαιτητικό δικαστήριο. Το δικαίωμα "παρακράτησης", σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA, επιτρέπει στην ΕΤΥΦΑ σε περίπτωση διαφοράς, να παρακρατεί το ποσό που αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς, έναντι οποιασδήποτε πληρωμής καθίσταται πληρωτέα προς τον Εργολάβο. Ως εκ τούτου, διαφαινόταν ότι δυνάμει της Διμερούς Συμφωνίας, η ΕΤΥΦΑ δεν είχε τη δυνατότητα να προβεί στην παρακράτηση οποιουδήποτε ποσού στηριζόμενη επί του συγκεκριμένου όρου.

Πρόσθεσε ότι η σύμβαση EPCOMA, ωστόσο, προνοεί και άλλη περίπτωση κατά την οποία η ΕΤΥΦΑ δύναται να συμψηφίσει ("set-off") ποσά τα οποία είναι πληρωτέα προς τον Εργολάβο. Συγκεκριμένα, επιτρέπεται στην ΕΤΥΦΑ να συμψηφίσει έναντι πληρωμών που έχουν καταστεί πληρωτέες προς τον Εργολάβο, οποιεσδήποτε αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων καταστούν πληρωτέες από τον Εργολάβο, σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA. Θέση του Νομικού Συμβούλου ήταν, ως εκ τούτου, ότι σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA, και παρά τις πρόνοιες της Διμερούς Συμφωνίας, η ΕΤΥΦΑ θα μπορούσε υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, οι οποίες ενδεχομένως να συνέτρεχαν και στην προκειμένη περίπτωση, να συμψηφίσει (αλλά όχι να παρακρατήσει με την έννοια που αναφέρθηκε πιο πάνω) πληρωμές έναντι των αποζημιώσεων, λόγω καθυστερήσεων που θα είχαν προκύψει.

Ανέφερε ότι για σκοπούς ολιστικής παράθεσης των επιλογών της ΕΤΥΦΑ, κρινόταν σκόπιμο να ξεκαθαρίσει το όλο ζήτημα όπως αναλύθηκε ανωτέρω. Ωστόσο, εν όψει της απόφασης του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ για τη διατήρηση μιας σχέσης εποικοδομητικής συνεργασίας με τον Εργολάβο, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η ολοκλήρωση του συγκεκριμένου Έργου το οποίο κρίνεται ως καίριο, τόσο για την ΕΤΥΦΑ όσο και για την κυπριακή οικονομία γενικότερα, θα αποτελούσε, κατά τη γνώμη του, απονενομημένη κίνηση η προσπάθεια συμψηφισμού μεταξύ των αποζημιώσεων λόγω καθυστερήσεων και ποσών που θα καθίσταντο πληρωτέα προς τον Εργολάβο σε εκείνη τη φάση, καθώς μια τέτοια κίνηση θα είχε ως βέβαιο αποτέλεσμα τη διακοπή του Έργου. Ως εκ τούτου, εκείνο που θα έπρεπε να διέπει, κατά την άποψή του, τις αποφάσεις της ΕΤΥΦΑ, ήταν η μη άσκηση του προνομίου που παρέχεται από τη σύμβαση EPCOMA για συμψηφισμό, όπως αυτό εξηγήθηκε πιο πάνω. Θεωρούσε, περαιτέρω, ότι η μη άσκηση του δικαιώματος συμψηφισμού, δεν έβλαπτε καθ' οιονδήποτε τρόπο ή έστω μείωνε τις δυνατότητες που παρέχονται στην ΕΤΥΦΑ από τη σύμβαση EPCOMA για προφύλαξη των συμφερόντων της.

Ανέφερε ότι για να εκτιμηθεί η όλη κατάσταση, θα έπρεπε να συνυπολογιστούν όλοι οι σχετικοί παράγοντες όπως π.χ. το ποσό της εγγύησης πιστής εκτέλεσης το οποίο αυξήθηκε κατά €10εκ., στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης που οδήγησε στη μερική επίλυση της διαφοράς μεταξύ των μερών με την υπογραφή της Διμερούς Συμφωνίας. Η δική του συμβουλή, υπό τις περιστάσεις, ήταν να μην επιχειρηθεί η άσκηση αυτού του προνομίου της ΕΤΥΦΑ στην προκειμένη φάση, αφού κάτι τέτοιο θα οδηγούσε πιθανότατα στη ματαίωση του όλου Έργου. Σημείωσε δε, ότι δεν αποτελεί αρμοδιότητα της Υπηρεσίας μας να υποδεικνύει στην ΕΤΥΦΑ πως να χειριστεί ζητήματα που άπτονται της αποκλειστικής της διακριτικής ευχέρειας, αλλά ούτε και να εκφράζει απόψεις για τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων της, ως ο ΑΦ, σε μια δημόσια σύμβαση.

Στις 7.10.2022, σε απάντηση του ηλεκτρονικού μηνύματος ημερ. 5.10.2022 του Προέδρου της ΣΕΔΕ με το οποίο μας αποστάλθηκε η υπό αναφορά γνωμάτευση, επισημάναμε τις εξουσίες και αρμοδιότητες της Υπηρεσίας μας, όπως προκύπτουν από τη νομοθεσία.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 13(1) της ΚΔΠ 138/2016, ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας ή εκπρόσωπος του έχει δικαίωμα να παρακάθεται ως ανεξάρτητος παρατηρητής στις συνεδρίες της ΚΕΑΑ, να εκφράζει τις απόψεις του επί των συζητούμενων θεμάτων και να ζητά όπως αυτές καταγράφονται στα τηρούμενα πρακτικά. Η Υπηρεσία μας στη συνεδρία της ΚΕΑΑ η οποία πραγματοποιήθηκε στις 11.5.2022, και αφού πρώτα λήφθηκε η απόφαση για έγκριση της αύξησης

του "Construction Contract Price" της σύμβασης EPCOMA κατά €25εκ., υπέβαλε γραπτώς τη θέση της με σωρεία παρατηρήσεων, εκφράζοντας τη διαφωνία της τόσο με το αίτημα της καταβολής στον Εργολάβο του εν λόγω ποσού λόγω της αύξησης της τιμής του χάλυβα, όσο και με την υπογραφή της Διμερούς Συμφωνίας, η οποία, όπως σημειώσαμε μεταξύ άλλων, επρόκειτο να συναφθεί όχι με την Ανάδοχο Κοινοπραξία Δ, αλλά μόνο με τον οικονομικό φορέα Γ ο οποίος ηγείται της Αναδόχου Κοινοπραξίας Δ/Εργολάβου. Επίσης, στη συνεδρία της ΚΕΑΑ ημερ. 5.9.2022, η Υπηρεσία μας κατέθεσε γραπτώς τη διαφωνία της με το αίτημα της οικονομικής αποζημίωσης της επέκτασης της σύμβασης του ΟΕ. Μεταξύ άλλων σοβαρών ζητημάτων τα οποία θέσαμε σε σχέση με τη σύμβαση EPCOMA, ήταν και η θέση μας επί του χρόνου επιβολής των αποζημιώσεων λόγω καθυστερήσεων, στο οποίο αναφέρθηκε ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΤΥΦΑ στην προαναφερθείσα γνωμάτευσή του.

Αντίστοιχα, σύμφωνα με τον Κανονισμό 19 της ΚΔΠ 201/2007, η Υπηρεσία μας συμμετέχει με το καθεστώς του παρατηρητή στις συνεδρίες της ΣΕΔΕ, η οποία έχει συσταθεί υπό το ΥΕΕΒ. Σε αυτό το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, είχαμε αποστείλει ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 8.7.2022, τόσο προς το Υπουργείο, όσο και προς την ΕΤΥΦΑ, με ερωτήματα σε σχέση με συγκεκριμένα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας και πιστοποιητικά πληρωμής / τιμολόγια, όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 6.4. Παρομοίως, απόψεις/παρατηρήσεις/συστάσεις μας επί των αποφάσεων και ενεργειών της ΕΤΥΦΑ σε σχέση με τη σύμβαση EPCOMA και τη σύμβαση με τον ΟΕ, γίνονται στο πλαίσιο της δυνατότητας που παρέχεται στην Υπηρεσία μας να συμμετέχει με το καθεστώς του παρατηρητή στα αρμόδια όργανα λήψης αποφάσεων της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, δυνάμει του Κανονισμού 9 της ΚΔΠ 242/2012.

Στη βάση των πιο πάνω, επισημάναμε ότι δεν γινόταν αντιληπτή η σκοπιμότητα της αναφοράς του Νομικού Συμβούλου της ΕΤΥΦΑ πως δεν αποτελεί αρμοδιότητα της ΕΥ να υποδεικνύει στην ΕΤΥΦΑ πως να χειριστεί ζητήματα που άπτονται της αποκλειστικής της διακριτικής ευχέρειας, αλλά ούτε και να εκφράζει απόψεις για τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων της σε μια δημόσια σύμβαση.

Σε κάθε περίπτωση, τονίσαμε, ότι στο πλαίσιο άσκησης των εξουσιών και αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας μας, διατηρούμε ακέραιο κάθε δικαίωμα να εκφράζουμε εκ των προτέρων τις απόψεις ή/και να καταθέτουμε τις θέσεις μας ή/και να διενεργούμε εκ των υστέρων έλεγχο, στη βάση των σχετικών ελεγκτικών προτύπων, επί οποιουδήποτε θέματος κρίνουμε σκόπιμο, περιλαμβανομένων των σχετικών αποφάσεων που λαμβάνονται από τα αρμόδια όργανα, οι οποίες κρίνονται εκ του αποτελέσματος. Διευκρινίσαμε, επίσης, ότι η εκ μέρους της Υπηρεσίας μας καταγραφή παρατηρήσεων και απόψεων/θέσεων βασίζεται σε δειγματοληπτικό έλεγχο, γίνεται στη βάση όσων στοιχείων τίθενται ενώπιόν μας, και η μη έκφραση απόψεων/θέσεων επί άλλων σημείων δεν υποδηλοί ότι επί αυτών δεν υπάρχουν παρατηρήσεις, ούτε ότι συμφωνούμε με τα σημεία αυτά. Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέραμε και στο προηγούμενο ηλεκτρονικό μας μήνυμα ημερ. 3.10.2022, την αποκλειστική ευθύνη των αποφάσεων που λαμβάνονται φέρουν αποκλειστικά η ΕΤΥΦΑ, ως ο ΑΦ, καθώς και η ΣΕΔΕ, στο πλαίσιο των δικών της αρμοδιοτήτων.

Όσον αφορά το επί της ουσίας περιεχόμενο της εν λόγω γνωμάτευσης, παρατηρήσαμε ότι ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΤΥΦΑ παραδεχόταν τη σημαντικότητα της Διμερούς Συμφωνίας και πως αυτή υπερκεράζει τη σύμβαση EPCOMA στο θέμα των αποζημιώσεων λόγω καθυστερήσεων που

πρέπει να ζητηθούν από τον Εργολάβο λόγω μη συμμόρφωσής του με συμβατικές του υποχρεώσεις, επιλέγοντας όμως επιδεικτικά να αγνοήσει ότι η εν λόγω συμφωνία δεν έχει υπογραφεί με την Ανάδοχο Κοινοπραξία/Εργολάβο, αλλά μόνο με τον οικονομικό φορέα ο οποίος ηγείται της Αναδόχου Κοινοπραξίας, γεγονός που η Υπηρεσία μας είχε επισημάνει στη γραπτή της θέση προς την ΚΕΑΑ ημερ. 11.5.2022.

Αξίζει να αναφερθεί ότι ο εν λόγω Νομικός Σύμβουλος είχε διατελέσει στο παρελθόν μέλος του ΔΣ της ΔΕΦΑ, κατόπιν Απόφασης του ΥΣ αρ. 76.655 και ημερ. 12.3.2014. Παρά το γεγονός ότι στην εν λόγω Απόφαση αναφερόταν ότι η θητεία του αφορούσε στην περίοδο μέχρι την 1.11.2015, με την Απόφαση του ΥΣ αρ. 77.658 και ημερ. 30.9.2014 έγινε αντικατάστασή του, αφού, όπως αναφέρεται σε αυτήν, το εν λόγω άτομο υπέβαλε την παραίτησή του από μέλος του ΔΣ της ΔΕΦΑ. Ο υπό αναφορά Σύμβουλος είχε υποστηρίξει ενώπιον της ΚΕΑΑ, στη συνεδρία της στις 11.5.2022, την καταβολή των επιπλέον €25εκ. στον Εργολάβο και την υπογραφή της Διμερούς Συμφωνίας με τον οικονομικό φορέα Γ (και όχι τον Εργολάβο).

Το άλλο μέλος της Κοινοπραξίας των Νομικών Συμβούλων της ΕΤΥΦΑ, σε ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερ. 28.9.2022, ανέφερε ότι η παρακράτηση ποσών, που καταβάλλονται δυνάμει της σύμβασης ΕPCOMA, λόγω της Ανακύψασας Διαφοράς λόγω Καθυστερήσεων απαγορεύεται ρητά από τον όρο 3 της Διμερούς Συμφωνίας, ο οποίος ορίζει ότι πριν από την πλήρη και οριστική επίλυση της διαφοράς μεταξύ του Ιδιοκτήτη και του Εργολάβου, ο Ιδιοκτήτης δεν θα παρακρατήσει πληρωμή (ολικά ή εν μέρει) λόγω αυτής της διαφοράς, οποιουδήποτε οφειλόμενου ποσού βάσει της σύμβασης ΕPCOMA, εκτός εάν ή έως ότου αυτό το δικαίωμα θα έχει συμφωνηθεί ή καθοριστεί σε διαιτησία.

Αυτή η απαγόρευση, σύμφωνα με τον Νομικό Σύμβουλο, ήταν ένα σημαντικό σημείο στις διαπραγματεύσεις. Ήταν καίριας σημασίας στη συμφωνία μεταξύ των μερών ότι η εν λόγω διαφορά θα επιλύεται με τον κατάλληλο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και ότι στο μεταξύ, η σύμβαση ΕPCOMA θα παραμένει σε ισχύ, με την ΕΤΥΦΑ να συνεχίζει να καταβάλλει τα προβλεπόμενα ποσά, χωρίς καμία παρακράτηση. Η απαγόρευση παρακράτησης ποσών επεκτείνεται και στις αποζημιώσεις που οφείλονται ως αποτέλεσμα καθυστερήσεων οι οποίες υφίστανται κατά την ημερομηνία υπογραφής της Διμερούς Συμφωνίας, καθώς πρόκειται για ποσά που αφορά η σύμβαση ΕPCOMA, και οποιαδήποτε τέτοια παρακράτηση θεωρείται ότι γίνεται στη βάση της Ανακύψασας Διαφοράς λόγω Καθυστερήσεων.

Ο όρος 4.2 της Διμερούς Συμφωνίας προβλέπει ότι η ΕΤΥΦΑ δεν μπορεί να υποβάλει απαίτηση σε σχέση με την Ανακύψασα Διαφορά λόγω Καθυστερήσεων, είτε βάσει της αρχικής Εγγύησης Πιστής Εκτέλεσης είτε βάσει της Αναθεωρημένης Εγγύησης Πιστής Εκτέλεσης, μέχρις ότου συμφωνηθεί η ευθύνη (liability) του Εργολάβου ή μετά από διαιτητική απόφαση, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχει ξεκινήσει η διαδικασία διαιτησίας αναφορικά με την Ανακύψασα Διαφορά λόγω Καθυστερήσεων εντός έξι μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της Διμερούς Συμφωνίας. Ως εκ τούτου, εάν η διαιτησία δεν ξεκινούσε έως την 1.12.2022, η ΕΤΥΦΑ είχε τη δυνατότητα να υποβάλει απαίτηση σε σχέση με την Ανακύψασα Διαφορά λόγω Καθυστερήσεων στη βάση της Εγγύησης Πιστής Εκτέλεσης, διαφορετικά θα έπρεπε να αναμένει το αποτέλεσμα της διαιτησίας.

Θα μπορούσε, σύμφωνα με τον Νομικό Σύμβουλο, εν ευθέτω χρόνο να θεωρηθεί εύλογο να παραταθεί η προαναφερθείσα ημερομηνία πέραν της 1.12.2022, ώστε να αποφευχθεί η εμπλοκή των μερών σε μια τόσο μεγάλη διαφορά, σε χρονικό σημείο όπου το Έργο θα έχει ουσιαστικά συμπληρωθεί. Αυτό θα ήταν επίσης σύμφωνο με τις απόψεις του Προέδρου του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, με τις οποίες ο Νομικός Σύμβουλος συμφώνησε πλήρως. Κατά την άποψή του, δεν προέκυπτε οτιδήποτε σημαντικό στην ανάλυση που παρέθεσε, το οποίο να αφορούσε στο γεγονός ότι το αντισυμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση ΕΡСОМА είναι διαφορετικό από αυτό με το οποίο υπογράφηκε η Διμερής Συμφωνία. Τα δικαιώματα που περιγράφονται στην ανάλυσή του, ανέφερε ότι ξεκάθαρα θα μπορούσαν να επιλυθούν στα Κυπριακά δικαστήρια.

Ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΤΥΦΑ, ενεργώντας εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ, σε επιστολή του ημερ. 22.9.2022 προς τον εκπρόσωπο του Εργολάβου και τον Νομικό Σύμβουλο αυτού, επεσήμανε την υποχρέωση του Εργολάβου να παραδώσει το Έργο (Acceptance) πριν την τελική ημερομηνία/ορόσημο (final Milestone Target Date). Η ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με το ΕΡСОМА, είναι 23 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης των εργασιών (28.9.2020), δηλαδή μέχρι τις 28.8.2022. Του ανέφερε ότι πλέον συσσωρεύονται αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων οι οποίες καθίστανται πληρωτέες από τον Εργολάβο, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης ΕΡСОМА, τους οποίους και παρέθεσε στην επιστολή του. Τέλος, τον κάλεσε να επιβεβαιώσει την ημερομηνία που αναμενόταν να παραδώσει το Έργο, σημειώνοντας ότι ανεξαρτήτως από το περιεχόμενο ή τις παραλείψεις της επιστολής αυτής, η ΕΤΥΦΑ επιφυλασσόταν όλων των δικαιωμάτων της βάσει της σύμβασης ΕΡСОМА και γενικά κατά τον νόμο.

Το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ σε συνεδρία του στις 28.9.2022, λαμβάνοντας υπόψη τις γνωματεύσεις των Νομικών του Συμβούλων, και συγκεκριμένα τον όρο 3 της Διμερούς Συμφωνίας, αποφάσισε όπως μην προχωρήσει σε αποκοπή ποσών που αφορούν αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων, ενώ λαμβάνοντας υπόψη τον όρο 4.2, αποφάσισε όπως επαναξιολογήσει την πιθανότητα αποκοπής ποσών τον Νοέμβριο του 2022.

Η ενημέρωση που έχουμε είναι ότι, μέχρι και τη στιγμή έκδοσης της παρούσας Έκθεσης, δεν είχαν πραγματοποιηθεί οποιεσδήποτε αποκοπές ποσών από τις πληρωμές προς τον Εργολάβο, ως αποζημιώσεις λόγω των καθυστερήσεων στην ολοκλήρωση του Έργου, ούτε έγινε κατάσχεση (ολική ή εν μέρει) της εγγύησης πιστής εκτέλεσης, ούτε λήφθηκε εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ, οποιαδήποτε άλλη, σχετική με την εν λόγω διαφορά, ενέργεια.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ οφείλει να εφαρμόζει πιστά τους όρους των συμβάσεων, διασφαλίζοντας με επάρκεια το δημόσιο συμφέρον. Οι αποζημιώσεις καθίστανται πληρωτέες από τη στιγμή που προκύπτουν αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στην ημερομηνία ολοκλήρωσης μιας σύμβασης, και η καταβολή τους γίνεται με ανάλογες αποκοπές από τις οφειλόμενες προς τον Ανάδοχο πληρωμές για εγκεκριμένες εκτελεσθείσες εργασίες.

6.3.1 Διαδικασία επίλυσης διαφορών

Με βάση το αρχικό χρονοδιάγραμμα, η ολοκλήρωση του Έργου θα έπρεπε να γίνει τέλη Σεπτεμβρίου του 2022. Ο ΣΣ με ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερ. 9.3.2023 ενημέρωσε τη ΣΕΔΕ ότι ο Εργολάβος κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων της Διμερούς Συμφωνίας το 2022, υπέβαλε

αναθεωρημένο πρόγραμμα με ημερομηνία ολοκλήρωσης στα τέλη Ιουλίου του 2023. Ωστόσο, δεν υπήρχε η αναμενόμενη πρόοδος και ο ρυθμός υλοποίησης των εργασιών που να μπορούσαν να υποστηρίξουν τέτοιο χρονικό ορίζοντα, με αποτέλεσμα να υποβληθεί επίσημα από τον Εργολάβο στις 13.2.2023, εκ νέου αναθεωρημένο πρόγραμμα με ημερομηνία ολοκλήρωσης των εργασιών περί τα τέλη Οκτωβρίου του 2023.

Σύμφωνα με τον ΣΣ, το αναθεωρημένο πρόγραμμα, όπως και το προηγούμενο που διαφοροποιούσε την ημερομηνία ολοκλήρωσης, δεν είχε γίνει αποδεκτό και βρισκόταν υπό μελέτη από τους εξωτερικούς Νομικούς και Τεχνικούς Συμβούλους της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ. Σημείωσε, ωστόσο, ότι ούτε το νέο αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα θα μπορούσε να υλοποιηθεί με βάση τα μέχρι τότε δεδομένα απόδοσης και τις εκκρεμούσες εργασίες για ολοκλήρωση.

Όπως είχε αναφερθεί και κατά την τελευταία συνεδρίαση της ΣΕΔΕ, το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, λαμβάνοντας υπόψη τις καθυστερήσεις και τη διαφορετική θέση μεταξύ των μερών σε σχέση με τις καθυστερήσεις και ότι το ζήτημα αυτό αναμενόταν να προχωρήσει σε διαδικασία επίλυσης συμβατικών διαφορών, είχε προχωρήσει σε ανάθεση της προετοιμασίας και του χειρισμού της διαδικασίας αυτής σε εξωτερικούς Νομικούς Συμβούλους. Για τον σκοπό αυτό, σύμφωνα με τον ΣΣ, είχε ήδη ξεκινήσει κάποια προετοιμασία από τους Νομικούς Συμβούλους, την ομάδα του ΟΕ και μέλη της Ομάδας Έργου της ΕΤΥΦΑ.

Ο ΣΣ ανέφερε επίσης ότι στις 29.11.2022 είχε αποσταλεί επίσημα στον Εργολάβο Ειδοποίηση Διαφοράς ("Notice of Dispute") εξαιτίας της αποτυχίας του να ολοκληρώσει και να παραδώσει το Έργο εντός της περιόδου που προνοούσε η σύμβαση EPCOMA, ενημερώνοντας τον ότι λόγω της καθυστέρησης αυτής, υπόκειτο στην καταβολή των προαναφερόμενων αποζημιώσεων ("liquidated damages") προς την ίδια. Με βάση τη σύμβαση, δίνεται περιθώριο 60 ημερών για συζήτηση του θέματος που αφορά στη διαφορά, χωρίς κανένα συμβαλλόμενο μέρος να έχει δικαίωμα για έναρξη νομικών ή διαιτητικών διαδικασιών εντός του συγκεκριμένου διαστήματος. Το διάστημα των 60 ημερών είχε παρέλθει και στις 24.2.2023 επιδόθηκε στη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ Ειδοποίηση Διαιτησίας ("Request for Arbitration") με ημερ. 17.2.2023 με την οποία οι Νομικοί Σύμβουλοι του Εργολάβου την πληροφορούσαν για την, εκ μέρους του, υποβολή σχετικού αιτήματος για διαιτησία στο Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο του Λονδίνου. Η ειδοποίηση κοινοποιήθηκε από τον ΓΔ της ΔΕΦΑ στον ΣΣ και στην Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ στις 8.3.2023, με οδηγίες όπως ενημερωθεί η ΣΕΔΕ. Με βάση το χρονοδιάγραμμα που προβλέπεται για τη εν λόγω διαδικασία, θα έπρεπε να είχε ετοιμαστεί απάντηση μέχρι τις 21.3.2023.

Τέλος, ο ΣΣ ενημέρωσε τη ΣΕΔΕ ότι ο Εργολάβος είχε υποβάλει αίτημα διαφοροποίησης της σύμβασης EPCOMA στις 20.12.2022, σε σχέση με τη σύσταση και τα μέλη της Κοινοπραξίας Δ, και στις 16.2.2023 σε σχέση με την αύξηση του χρόνου και του κόστους της σύμβασης. Το πρώτο αίτημα, για το οποίο γίνεται αναφορά στο Κεφάλαιο 6.5, αναμενόταν να απαντηθεί εκείνη την ημέρα και το δεύτερο αίτημα είχε απορριφθεί με σχετική επιστολή ημερ. 2.3.2023.

Στην Ειδοποίηση Διαιτησίας, ο Εργολάβος υποστήριξε ότι η ΕΤΥΦΑ είχε καθυστερήσει και/ή διακόψει τις δραστηριότητες τόσο του Σχεδιασμού του Έργου (Engineering), όσο και της Προμήθειας (Procurement), οι οποίες αποτελούσαν δική του ευθύνη, με πολλούς τρόπους συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των πιο κάτω:

- ♦ αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην ανάπτυξη της βάσης σχεδιασμού και του περαιτέρω σχεδιασμού που ετοιμαζόταν από τον Εργολάβο, μέσω ακατάλληλων και/ή αδικαιολόγητων και/ή εξωσυμβατικών και/ή ουσιωδώς λανθασμένων και/ή αντιφατικών σχολίων επί του σχεδιασμού και/ή αδικαιολόγητης άρνησης στην έγκριση του σχεδιασμού αυτού και/ή αδικαιολόγητης και εξωσυμβατικής καθυστέρησης στην έγκριση αυτή,
- ♦ επιδιώκοντας μέσω αυτής της διαδικασίας αναθεώρησης του σχεδιασμού να τροποποιήσει ουσιωδώς και να βελτιώσει το Έργο χωρίς να εφαρμόσει τις προβλεπόμενες από τη σύμβαση διαδικασίες αλλαγής και/ή αδικαιολόγητα και/ή ακατάλληλα προσπαθώντας να ασκήσει πίεση (commercial pressure) στον Εργολάβο να αποδεχθεί τέτοιες αλλαγές χωρίς πρόσθετη πληρωμή,
- ♦ τροποποιώντας και/ή επιδιώκοντας να τροποποιήσει το σκεπτικό του Εργολάβου ως προς τις απαιτήσεις του Έργου, με αποτέλεσμα την εκτεταμένη και παρατεταμένη συζήτηση σχετικά με το σχεδιασμό που θα έπρεπε να υιοθετηθεί,
- ♦ καθυστέρηση και/ή άρνηση καταβολής οφειλόμενων πληρωμών στον Εργολάβο, παρά το γεγονός ότι ο Εργολάβος είχε καταστήσει σαφές ότι τέτοιες καθυστερημένες/μη πραγματοποιηθείσες πληρωμές θα είχαν ως αποτέλεσμα να έχει το δικαίωμα να αναστείλει ή να μειώσει τον ρυθμό εργασίας, και έως ότου αποκαθίστατο η καταβολή των πληρωμών, θα επηρεαζόταν αρνητικά η πρόοδος των εργασιών και
- ♦ επιδίωξη άσκησης παράνομης πίεσης στον Εργολάβο και σπατάλης των πόρων διαχείρισης του Εργολάβου, με επανειλημμένες απειλές με επίκληση στις ασφάλειες/δεσμεύσεις που παρείχε ο Εργολάβος, στο βαθμό που κάτι τέτοιο θα αποτελούσε παρανομία και/ή παραβίαση της σύμβασης και της εξυπακουόμενης υποχρέωσης για επίδειξη καλής πίστης όπως μην γίνει επίκληση των εν λόγω εγγράφων εκτός εάν αυτό κρινόταν σκόπιμο.

Όπως υποστήριξε ο Εργολάβος, η διαφορά μεταξύ των μερών προκλήθηκε λόγω της συμπεριφοράς της ΕΤΥΦΑ, η οποία του είχε προκαλέσει, και συνέχιζε να του προκαλεί, πολυάριθμες ζημιές. Αυτό συνιστούσε παραβίαση της σύμβασης εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ και/ή έδινε το δικαίωμα στον Εργολάβο να λάβει επιπρόσθετη πληρωμή. Επιπλέον, ο Εργολάβος υποστήριξε ότι είχε αναλάβει και συνέχιζε να καλείται όπως αναλάβει πολυάριθμες πρόσθετες και ποικίλες εργασίες για τις οποίες είχε το δικαίωμα να πληρωθεί βάσει της σύμβασης. Ωστόσο, η ΕΤΥΦΑ το αρνιόταν αυτό και ισχυριζόταν ότι ο Εργολάβος δεν εκτελούσε τις εργασίες σύμφωνα με τις συμβατικές του υποχρεώσεις και δεν όφειλε να καταβάλει στον Εργολάβο οποιαδήποτε επιπρόσθετη πληρωμή, είτε βάσει της σύμβασης, είτε λόγω παραβίασης της σύμβασης, είτε άλλως πως.

Ο Εργολάβος ζήτησε από το διαιτητικό δικαστήριο τη λήψη των ακόλουθων μέτρων:

- ♦ δήλωση ότι ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς της ΕΤΥΦΑ, ο χρόνος για την ολοκλήρωση του Έργου έχει καταστεί απροσδιόριστος (time at large) και ο Εργολάβος έχει το δικαίωμα να το ολοκληρώσει σε εύλογο χρόνο, και ότι ο χρόνος που απαιτήθηκε από τον Εργολάβο να εκτελέσει το τμήμα του Έργου που έχει αναλάβει μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης του διαιτητικού δικαστηρίου είναι εύλογος,

- ♦ πλήρη παράταση του χρόνου που προβλέπεται στο άρθρο 16.6 της σύμβασης ή/και παράταση χρόνου τουλάχιστον 387 ημερών ή/και τέτοια παράταση που το διαιτητικό δικαστήριο θα κρίνει ως οφειλόμενη,
- ♦ τα ακόλουθα ποσά ως οφειλόμενα βάσει της σύμβασης ή/και ως αποζημίωση για παραβίαση της σύμβασης ή/και σύμφωνα με τους νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας: (α) κόστος παράτασης τουλάχιστον €19,5εκ., (β) κόστος παρεμπόδισης εκτέλεσης εργασιών τουλάχιστον €12,5εκ., και (γ) πρόσθετες και/ή ποικίλες εργασίες τουλάχιστον €44,5εκ.,
- ♦ τόκοι ή/και δαπάνες χρηματοδότησης,
- ♦ έξοδα της Διαιτησίας, περιλαμβανομένων των εξόδων που είναι πληρωτέα στο Δικαστήριο, και
- ♦ περαιτέρω μέτρα, περιλαμβανομένων των προσωρινών μέτρων, εάν το Δικαστήριο κρίνει αυτά ως κατάλληλα.

6.4 Παρατυπίες στις διαδικασίες έγκρισης των εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας και των πιστοποιητικών πληρωμής

Οι διαδικασίες πιστοποίησης εκτελεσθείσας εργασίας και έγκρισης των πιστοποιητικών πληρωμής συμφωνήθηκαν μεταξύ ΕΤΥΦΑ και Εργολάβου και εγκρίθηκαν από τη ΣΕΔΕ κατά την τηλεδιάσκεψη της Επιτροπής στις 27.10.2020.

Σύμφωνα με τη διαδικασία η οποία συμφωνήθηκε μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, ο Εργολάβος υποβάλλει προς έγκριση ένα σύνολο εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας (WPFs, Work Progress Forms) μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, μέσω μιας πλατφόρμας/συστήματος ανταλλαγής εγγράφων στην οποία έχουν πρόσβαση η Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ και ο ΟΕ. Ο ΟΕ έχει έναν προκαθορισμένο αριθμό ημερών για να ολοκληρώσει την αξιολόγησή της και να καταθέσει τα ευρήματα/έγκρισή της επί των εντύπων στην Ομάδα Έργου, η οποία με τη σειρά της, αφότου ολοκληρώσει την αξιολόγηση αυτή, υποβάλλει σχετική Έκθεση στην Επιτροπή Διαδικασιών Ελέγχου της ΕΤΥΦΑ (ETYFA Audit & Procedures Committee). Ακολούθως, η εν λόγω Επιτροπή ετοιμάζει την εισήγησή της προς το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, το οποίο μετά από τη δική του αξιολόγηση, υποβάλλει σχετική εισήγηση στη ΣΕΔΕ. Τα σχόλια και οι εγκρίσεις από τα διάφορα όργανα μπορούν να υποβάλλονται/χορηγούνται σε ηλεκτρονική μορφή για διευκόλυνση της διαδικασίας. Με την ολοκλήρωση της πιο πάνω διαδικασίας, η ΕΤΥΦΑ ενημερώνει σχετικά τον Εργολάβο.

Κάθε πιστοποιητικό πληρωμής (τιμολόγιο) εκδίδεται σε προκαθορισμένη μορφή και συνοδεύεται από όλα τα εγκεκριμένα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας. Το ποσό του πιστοποιητικού πληρωμής δεν γίνεται να αποκλίνει από το ποσό που έχει εγκριθεί στη βάση των εντύπων αυτών, ενώ η ΕΤΥΦΑ διατηρεί το δικαίωμα να αμφισβητήσει ένα πιστοποιητικό ακόμα κι αν αυτό υποστηρίζεται από τα εγκεκριμένα έντυπα. Εάν κάποια από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα πιστοποιητικό πληρωμής, δεν έχουν εγκριθεί κατά την προαναφερθείσα διαδικασία, τότε αυτά τα στοιχεία δεν τυγχάνουν έγκρισης για πληρωμή. Ο ΟΕ ελέγχει τα πιστοποιητικά πληρωμής τα οποία υποβάλλονται από τον Εργολάβο και προωθεί την έγκρισή της στην Ομάδα Έργου, η οποία με τη σειρά της τα ελέγχει, τα εγκρίνει και τα προωθεί στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ. Νοούμενου ότι τύχουν έγκρισης

και από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, προωθούνται στη ΣΕΔΕ. Εάν δεν ληφθούν σχόλια, η Ομάδα Έργου ενημερώνει σχετικά τον Εργολάβο και κινεί τις διαδικασίες πληρωμής του. Σε περίπτωση διαφωνίας ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στη σύμβαση EPCOMA.

Η Υπηρεσία μας διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο επί των εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας και των πιστοποιητικών πληρωμής που αποστέλλονται από την ΕΤΥΦΑ στη ΣΕΔΕ για έγκριση, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διαδικασίες.

Τον Ιούλιο του 2022, κατά τον δειγματοληπτικό έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας σε έξι έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας που αφορούσαν στη γεωτεχνική μελέτη και τις ασφάλειες του Εργολάβου, παρατηρήσαμε ότι η δεύτερη σελίδα με τις εγκρίσεις ήταν πανομοιότυπη και στις έξι περιπτώσεις, ότι δηλαδή η έγκριση η οποία δινόταν από τον QA/QC Manager περιλάμβανε σχόλια "rwthrwethrthrwth" τα οποία δεν γινόταν αντιληπτό τι σημαίνουν, και πως σε όλες τις εγκρίσεις υπήρχαν οι ίδιες ημερομηνίες, 20.8.2020 και 21.8.2020. Επίσης, παρατηρήσαμε ότι η συμβατική ημερομηνία συμπλήρωσης της εργασίας (contractual scheduled completion date) στις πέντε περιπτώσεις ήταν μεταγενέστερη (στις τέσσερις περιπτώσεις ήταν 20.10.2020 και στη μία 1.4.2021) των ημερομηνιών των εγκρίσεων του ΟΕ.

Επίσης, παρατηρήσαμε ότι η δεύτερη σελίδα των εντύπων και στις έξι περιπτώσεις, δεν έφερε την έγκριση της ΕΤΥΦΑ, παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με τις διαδικασίες για έγκριση εκτελεσθείσας εργασίας και διενέργειας πληρωμών όπως αυτές έχουν περιγραφεί πιο πάνω, η διαδικασία έγκρισης από την Ομάδα Έργου και το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ προηγείται της διαδικασίας έγκρισης από τη ΣΕΔΕ. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε από την ΕΤΥΦΑ να μας αποστείλει τα έγγραφα/στοιχεία τα οποία αποδείκνυαν τις επιμέρους εγκρίσεις της Ομάδας Έργου και του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, τόσο επί των εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας, όσο και επί των πιστοποιητικών πληρωμής, καθώς φαινόταν ότι οι εν λόγω εγκρίσεις δεν αποστέλλονταν στη ΣΕΔΕ. Αντί αυτού, στα σχετικά ηλεκτρονικά μηνύματα με τα οποία προωθούνταν τα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας και τα πιστοποιητικά πληρωμής, αναφερόταν μόνο ότι *"η διαδικασία έγκρισης από την Ομάδα Έργου και το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ έχει ολοκληρωθεί χωρίς σχόλια και υπάρχει συμφωνία με την εισήγηση του ΟΕ για έγκριση των WPFs και PC"*.

Στις 8.7.2022 με ηλεκτρονικό μας μήνυμα ζητήσαμε σχετικές διευκρινήσεις από την ΕΤΥΦΑ.

Σε συνέχεια και των πιο πάνω παρατηρήσεων μας, κατά τη συνεδρία της ΣΕΔΕ η οποία πραγματοποιήθηκε στις 17.10.2022, εκφράστηκαν ανησυχίες από τα μέλη της Επιτροπής αναφορικά με τη διαδικασία έγκρισης της εκτελεσθείσας εργασίας και των πιστοποιητικών πληρωμής από την ίδια την Επιτροπή.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Δημοσίων Έργων ανέφερε ότι το Τμήμα του δεν μπορεί να προβαίνει στους σχετικούς ελέγχους για να καθίσταται δυνατό να τοποθετείται είτε θετικά είτε αρνητικά για τις εν λόγω εργασίες/πληρωμές. Επιπρόσθετα, σημείωσε πως ανέφερε γραπτώς κατ' επανάληψη σε προηγούμενα αιτήματα σχετικά με εργασίες και πληρωμές του Έργου, ότι δεν αναμένεται από τα μέλη της Επιτροπής να προβαίνουν σε λογιστικούς ελέγχους στα πιστοποιητικά πληρωμής (π.χ. αριθμητικούς ελέγχους, ποσά αναπροσαρμογής, ποσά προκαταβολής, κρατήσεις, ΦΠΑ, ποσά για τροποποιήσεις ή/και προσθήκες, κ.λπ.) ή/και να επιβεβαιώνουν ότι οι εργασίες που υπάρχουν στα

πιστοποιητικά πληρωμής έχουν ολοκληρωθεί και πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές/απαιτήσεις, χωρίς να έχουν άμεση εμπλοκή με την επίβλεψη των κατασκευαστικών εργασιών.

Με τη σχετική τοποθέτηση συμφώνησαν και οι εκπρόσωποι του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, οι οποίοι ανέφεραν ότι δεν μπορεί να αναμένεται από τα μέλη της ΣΕΔΕ να γνωρίζουν όλες τις τεχνικές και οικονομικές πτυχές του Έργου, τη στιγμή που υπάρχουν ειδικοί επί τούτου (ΟΕ), στις γνώσεις και εμπειρίες των οποίων η Επιτροπή στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό. Σημείωσαν ότι τα μέλη της Επιτροπής εκπροσωπούν Τμήματα και κυβερνητικές υπηρεσίες οι οποίες εμπλέκονται στο Έργο κυρίως λόγω των αρμοδιοτήτων τους σε σχέση με την αδειοδότηση, ενώ κάποια Τμήματα δεν έχουν την απαραίτητη τεχνογνωσία για άσκηση των απαραίτητων ελέγχων. Με την εν λόγω προσέγγιση συμφώνησε και ο εκπρόσωπος του ΥΠΟΙΚ.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής αναφέρθηκε στη σχετική Απόφαση του ΥΣ με αρ. 85.309, ημερ. 4.7.2018 με την οποία συστάθηκε η ΣΕΔΕ και εισηγήθηκε όπως τροποποιηθεί η παράγραφος 8(γ) της Απόφασης και να διαγραφεί η ευθύνη της ΣΕΔΕ για έγκριση των εγγράφων του Έργου (έγγραφα διαγωνισμού, πιστοποιητικά ολοκλήρωσης έργων, πιστοποιητικά πληρωμής, κ.λπ.), για τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Με την εν λόγω εισήγηση συμφώνησαν και τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής. Σχετική ήταν και η τοποθέτηση της εκπροσώπου της Νομικής Υπηρεσίας, η οποία ανέφερε ότι τα μέλη της ΣΕΔΕ δεν έχουν άμεση γνώση της ορθότητας των εγγράφων που καλούνται να εγκρίνουν και/ή οποιαδήποτε εμπλοκή, μήτε δύνανται να προβαίνουν σε πραγματικούς ελέγχους πληρότητας ή/και ορθότητας των πιστοποιητικών πληρωμής του Έργου, καθώς, αυστηρά νομικά, εγείρονται θέματα ευθυνών τους. Επί τούτου, αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα τροποποίησης των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, έτσι ώστε να αποσαφηνιστεί πλήρως ότι η ΣΕΔΕ δεν δύναται να δώσει τις υπό αναφορά εγκρίσεις για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω, οι οποίες δίδονται από το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο, δηλαδή το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, ως ο ΑΦ του Έργου.

Στο μεταξύ, ο Εργολάβος είχε υποβάλει στις 23.8.2022 στην ΕΤΥΦΑ για έγκριση 23 έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας συνολικής αξίας €4.385.006 (κατόπιν των κρατήσεων που προβλέπονται στη σύμβαση), σε σχέση με εκτελεσθείσες εργασίες που αφορούσαν στη μετατροπή της πλωτής μονάδας (vessel) και τον χερσαίο αγωγό φυσικού αερίου (onshore pipeline). Ο ΟΕ αξιολόγησε τα υποβληθέντα έντυπα και σε επιστολή του προς την ΕΤΥΦΑ ημερ. 1.9.2022 επιβεβαίωσε τη συμμόρφωσή τους με τις προδιαγραφές της σύμβασης ΕΡCOMA. Τα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας προωθήθηκαν από την Ομάδα Έργου στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, το οποίο αφότου έδωσε τη σχετική έγκριση στις 29.9.2022, τα απέστειλε στο ΥΕΕΒ για να υποβληθούν στη ΣΕΔΕ.

Το εν λόγω αίτημα έγκρισης εκτελεσθείσας εργασίας, το οποίο υποβλήθηκε στην Επιτροπή με ηλεκτρονικό μήνυμα στις 6.10.2022, συζητήθηκε στην προαναφερθείσα συνεδρία της Επιτροπής και οι εκπρόσωποι από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως δεν τοποθετήθηκαν επί αυτού, αναφέροντας, όπως καταγράφηκε στα σχετικά πρακτικά και αναφέρθηκε και πιο πάνω, ότι δεν μπορούσαν να προβαίνουν, ως Τμήματα, στους σχετικούς ελέγχους. Η Γραμματέας της Επιτροπής με ηλεκτρονικό της μήνυμα ημερ. 25.10.2022 ενημέρωσε τον ΓΔ της ΕΤΥΦΑ ότι *“η έγκριση της ΣΕΔΕ δίδεται για το*

εν λόγω αίτημα, χωρίς να μπορούν να τοποθετηθούν κάποια από τα μέλη επί τούτου, λόγω του ότι δεν μπορούν να προβαίνουν ως Τμήματα στους σχετικούς ελέγχους”.

Παρατηρούμε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση όπου τα μέλη της Επιτροπής δεν τοποθετήθηκαν είτε θετικά είτε αρνητικά στο αίτημα της ΕΤΥΦΑ για έγκριση της εκτελεσθείσας εργασίας, θεωρήθηκε "αυθαίρετα" ότι η ΣΕΔΕ έδωσε την έγκρισή της επί αυτής. Αντιστοίχως, σε προηγούμενες περιπτώσεις όπου είχε ζητηθεί μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου η έγκριση των μελών (εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος), χωρίς ωστόσο τα μέλη να αποστέλλουν τη σύμφωνη γνώμη τους, παρά μόνο σε κάποιες περιπτώσεις όπου είχαν αναφέρει ότι δεν είχαν οποιαδήποτε σχόλια, και πάλι θεωρείτο αυθαίρετα ότι η ΣΕΔΕ τα ενέκρινε. Άποψη της Υπηρεσίας μας είναι ότι εάν κάποιο μέλος δεν απαντήσει μέχρι τη συγκεκριμένη ημερομηνία, είτε απαντήσει ότι δεν έχει σχόλια, δεν μπορεί να θεωρείται ότι συμφωνεί. Θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να διατυπώνει ρητά είτε ότι συμφωνεί, είτε ότι διαφωνεί με οποιαδήποτε τυχόν σχόλια κρίνει αναγκαία να προσθέσει.

Το σχετικό με τις πιο πάνω εργασίες τιμολόγιο υποβλήθηκε από τον Εργολάβο για έγκριση στις 24.10.2022 με τον ΟΕ να το αξιολογεί και να δίνει γραπτώς προς την ΕΤΥΦΑ στις 25.10.2022 τη συγκατάθεσή του για τη διενέργεια της σχετικής πληρωμής στον Εργολάβο. Το τιμολόγιο προωθήθηκε από την Ομάδα Έργου στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ στις 26.10.2022 και στο ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 27.10.2022 με το οποίο το συγκεκριμένο τιμολόγιο υποβλήθηκε στη ΣΕΔΕ για έγκριση αναφέρεται ότι αυτό έχει περάσει από τις εσωτερικές διαδικασίες της ΕΤΥΦΑ. Ο ΣΣ, επισήμανε στο εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα, ότι παρά την απόφαση που λήφθηκε στη συνεδρία της ΣΕΔΕ ημερ. 17.10.2022 για αλλαγή των διαδικασιών και λήψη της τελικής έγκρισης από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών που απαιτούνταν και την απόφαση του ΥΣ, θα έπρεπε να ακολουθούνται οι υφιστάμενες διαδικασίες.

Σημειώνουμε ότι το ΥΣ στη συνεδρία του ημερ. 9.11.2022 αποφάσισε τη διαγραφή του όρου εντολής που αφορά στην έγκριση των εγγράφων του Έργου (έγγραφα διαγωνισμού, πιστοποιητικά ολοκλήρωσης έργων, πιστοποιητικά πληρωμής κ.λπ.) από τη ΣΕΔΕ και την προσθήκη του όρου εντολής ότι τα έγγραφα της εκτελεσθείσας εργασίας, ως επίσης τα τιμολόγια που λαμβάνουν έγκριση από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, θα υποβάλλονται στη ΣΕΔΕ για ενημέρωση και επιβεβαίωση των διαδικασιών.

Ακολούθως, ο Εργολάβος στις 23.9.2022 υπέβαλε προς την ΕΤΥΦΑ για έγκριση 54 έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας τα οποία αξιολογήθηκαν από τον ΟΕ. Σε επιστολή του προς την ΕΤΥΦΑ ημερ. 26.10.2022, ο ΟΕ επιβεβαίωσε τη συμμόρφωση 53 εντύπων με τις προδιαγραφές της σύμβασης ΕΡСОМА (το έντυπο που δεν είχε εγκριθεί αφορούσε εργασία που δεν ολοκληρώθηκε για να μπορέσει να πιστοποιηθεί), συνολικής αξίας €12.904.085 (κατόπιν των κρατήσεων που προβλέπονται στη σύμβαση), σε σχέση με εκτελεσθείσες εργασίες που αφορούσαν στη μετατροπή της πλωτής μονάδας, την προβλήτα (jetty), το χερσαίο σύστημα συστοιχίας αγωγών (onshore buffer solution) και τις χερσαίες σωληνώσεις για την παράδοση φυσικού αερίου στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό της ΑΗΚ (onshore PRMS). Τα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας προωθήθηκαν από την Ομάδα Έργου στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ. Παρόλο ότι δεν έχουμε στη διάθεσή μας τα σχετικά πρακτικά της συνεδρίας του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, από τα στοιχεία που έχουμε ζητήσει και μας

έχουν δοθεί από την ΕΤΥΦΑ, έχουμε εντοπίσει ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 22.11.2022 λειτουργού της ΕΤΥΦΑ, στο οποίο ανέφερε στον ΣΣ ότι εν αναμονή της επίσημης ενημέρωσης με τα πρακτικά του ΔΣ, ο ίδιος αντιλαμβανόταν ότι τα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας του Σεπτεμβρίου 2022 και του Οκτωβρίου 2022 είχαν εγκριθεί και μπορούσε να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας, με αποστολή τους στη ΣΕΔΕ για έγκριση.

Το σχετικό με τις πιο πάνω εργασίες τιμολόγιο υποβλήθηκε από τον Εργολάβο για έγκριση στις 31.10.2022 με τον ΟΕ να το αξιολογεί και να δίνει γραπτώς προς την ΕΤΥΦΑ στις 24.11.2022 τη συγκατάθεσή του για τη διενέργεια της σχετικής πληρωμής στον Εργολάβο. Το τιμολόγιο προωθήθηκε από την Ομάδα Έργου στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ στις 31.10.2022.

Ο ΣΣ στις 4.11.2022 ρώτησε τον ΓΔ κατά πόσο είχε ληφθεί η απαιτούμενη έγκριση επί των εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ για να μπορέσει να προωθήσει το σχετικό αίτημα στο ΥΕΕΒ. Ο ΓΔ στις 7.11.2022 του απάντησε ότι, δεδομένης της καθυστέρησης που παρουσιάστηκε στη διαδικασία πληρωμής προς τον Εργολάβο με αποτέλεσμα η ΕΤΥΦΑ να είναι εκτεθειμένη συμβατικά, το ΔΣ αποφάσισε στη συνεδρία του ημερ. 31.10.2022 όπως εγκρίνει την πληρωμή του τιμολογίου που αφορούσε Retention Bond ύψους €4.314.224, καθώς και των προαναφερθέντων τιμολογίων ύψους €4.385.006 και €12.904.085 αντίστοιχα, υπό τον όρο ότι θα ακολουθηθούν/ακολουθήθηκαν οι νενομισμένες διαδικασίες. Παρακάλεσε δε τον ΣΣ όπως προχωρήσει με τις νενομισμένες διαδικασίες, ούτως ώστε να αποφευχθεί περαιτέρω καθυστέρηση.

Την ίδια ημέρα, ο ΣΣ ζήτησε διευκρίνηση από τον ΓΔ κατά πόσο το τιμολόγιο ύψους €12.904.085 είχε εγκριθεί από το ΔΣ πριν τη σχετική έγκριση της εκτελεσθείσας εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ομάδα Έργου δεν είχε παρουσιάσει προς το ΔΣ το σχετικό τιμολόγιο και δεν είχε υποβάλει σχετική εισήγηση, καθώς δεν είχε λάβει προηγουμένως έγκριση της σχετικής εκτελεσθείσας εργασίας στη βάση των διαδικασιών που έχουν αναφερθεί πιο πάνω.

Ο ΓΔ του ανέφερε ότι η απόφαση του ΔΣ έκανε αναφορά και στην έγκριση των εν λόγω εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας, ωστόσο σε αυτή τη φάση δεν είχε ακόμη σταλεί το προσχέδιο των πρακτικών για έγκριση, και συνεπώς δεν μπορούσε να επιβεβαιώσει ότι δεν θα υπήρχαν σχόλια επί των πρακτικών. Ανέφερε πως είναι προφανές ότι η πρόθεση του ΔΣ, είναι η διασφάλιση της διαδικασίας έγκρισης των εντύπων/τιμολογίων στα συμφωνημένα χρονοδιαγράμματα στο πλαίσιο της συμβατικής υποχρέωσης της ΕΤΥΦΑ με τον Εργολάβο. Η καθυστέρηση προέκυψε λόγω μη έγκρισης των εντύπων/τιμολογίων από τη ΣΕΔΕ. Το ΔΣ έλαβε υπόψη του ότι υπήρχε κίνδυνος να εκτεθεί η ΕΤΥΦΑ σε περαιτέρω καθυστερήσεις στο Έργο αφού και ο Εργολάβος από τη μεριά του πρέπει να πληρώνει τους υπεργολάβους του, καθώς και το γεγονός ότι ο Εργολάβος θα το χρησιμοποιούσε προς όφελός του στην επικείμενη διαιτησία. Για τους πιο πάνω λόγους, το ΔΣ βασίστηκε στην εργασία που έγινε από τον ΟΕ και την Ομάδα Έργου, με σκοπό την επίσπευση της διαδικασίας. Εισηγήθηκε δε, πως αν δεν υπήρχε κάποια ενημέρωση εντός της περιόδου των επτά ημερών που απαιτείται για τυχόν σχόλια από το ΔΣ, να προχωρήσει η διαδικασία προς τη ΣΕΔΕ.

Ο ΣΣ ζήτησε οδηγίες από τον ΓΔ κατά πόσο να αποσταλεί στο ΥΕΕΒ για τη ΣΕΔΕ, η εισήγηση για έγκριση της εκτελεσθείσας εργασίας, δεδομένου ότι οι διαδικασίες είχαν ολοκληρωθεί μέχρι την έγκριση του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ. Σημείωσε δε ότι είχε παρέλθει το περιθώριο για σχόλια από το ΔΣ στις

4.11.2022, τονίζοντας ότι η προθεσμία για έγκριση εκτελεσθείσας εργασίας από την ολομέλεια του ΔΣ είναι δύο εργάσιμες ημέρες και όχι επτά, ως η αναφορά του ΓΔ.

Ο ΓΔ τον παρέπεμψε στο προηγούμενο του ηλεκτρονικό μήνυμα για να επανέλθει ο ΣΣ, αναφέροντάς του ότι η λήψη σχολίων εντός επτά ημερών (χωρίς διευκρίνηση αν είναι εργάσιμες ή ημερολογιακές) από το ΔΣ, δεν είναι σύμφωνη με τις εγκεκριμένες διαδικασίες. Επίσης η αποστολή προς τη ΣΕΔΕ της εργασίας προς πιστοποίηση, μέσω λήψης ή όχι σχολίων από το ΔΣ, δεν είναι σύμφωνη με τις εγκεκριμένες διαδικασίες, αφού απαιτείται ξεκάθαρα η προηγούμενη έγκριση των εργασιών σε συνεδρία του ΔΣ.

Στη βάση των πιο πάνω, ο ΣΣ του ανέφερε ότι δεν μπορεί η Ομάδα Έργου να προωθήσει την εισήγηση για πιστοποίηση της εκτελεσθείσας εργασίας, καθότι δεν υπήρχε ξεκάθαρη ενημέρωση/επιβεβαίωση για έγκρισή της (ή υποβολή σχολίων) σε συνεδρίαση του ΔΣ. Σε σχέση με τη δήλωση του ΓΔ ότι το ΔΣ βασίστηκε στην εργασία που έγινε από τον ΟΕ και την Ομάδα Έργου, με σκοπό την επίσπευση της διαδικασίας, του ανέφερε ότι αυτή δεν μπορεί αυθαίρετα να εκληφθεί ως τροποποίηση των διαδικασιών, εκτός και αν επιβεβαιωνόταν από τον ίδιο ότι αυτό εννοείται και υποστηριχθεί από σχετική απόφαση του ΔΣ. Τέλος, του ξεκαθάρισε ότι ο ίδιος ως ΣΣ και η Ομάδα Έργου, δεν μπορούσαν να παρακάμψουν τις επίσημες εγκεκριμένες διαδικασίες, οι οποίες αποτελούν όρους εντολής και δεν μπορούν να μην ακολουθούνται στην ολότητά τους και με απόλυτη συνέπεια και προσήλωση. Ανέφερε, ως εκ των πιο πάνω, ότι θα ανέμενε οδηγίες και ενημέρωση για έγκριση της σχετικής εκτελεσθείσας εργασίας, μέσω συνεδρίασης του ΔΣ (ή επίσημης ενημέρωσης για απόφαση αλλαγής των διαδικασιών), για προώθηση στα επόμενα βήματα.

Ο ΓΔ του ανέφερε ότι τα τρία τιμολόγια ήταν σε γνώση τους και λόγω των καθυστερήσεων που παρατηρούνταν, κρίθηκε σκόπιμο να τεθούν ενώπιον του ΔΣ με σκοπό να ληφθούν οι εκ των προτέρων εγκρίσεις, υπό την αίρεση ότι θα ακολουθηθούν όλες οι νενομισμένες διαδικασίες. Επίσης, κρίθηκε σκόπιμο να γίνουν τα πιο πάνω δεδομένου ότι είναι απαραίτητη η εκταμίευση ποσών για να υπάρχει ρευστότητα και να μην χρειάζεται χρόνος για εκταμιεύσεις από τις τράπεζες.

Η αναφορά του για τα έντυπα εκτελεσθείσας εργασίας αφορούσε στα ήδη εγκεκριμένα, για το τιμολόγιο ύψους €4.385.006. Αναφορικά με τα έντυπα τα οποία στάληκαν στην ολομέλεια του ΔΣ στις 2.11.2022 για το τιμολόγιο ύψους €12.904.085, δεδομένου ότι είχε προηγηθεί η συνεδρία του ΔΣ στις 31.10.2022, αναγκαστικά θα τίθεντο στην επόμενη συνέδρια του ΔΣ στις 21.11.2022. Ωστόσο, το τιμολόγιο ύψους €12.904.085 προεγκρίθηκε, υπό τον όρο ότι θα ακολουθούνταν οι νενομισμένες διαδικασίες.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ οφείλει να ακολουθεί τις διαδικασίες που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ των μερών μέσα στα συμβατικά πλαίσια. Οποιαδήποτε τροποποίηση επί των διαδικασιών αυτών, θα πρέπει να τύχει αξιολόγησης και έγκρισης από τα αρμόδια όργανα, προτού τεθεί σε εφαρμογή. Οποιαδήποτε παρέκκλιση από την πιστή εφαρμογή των συμφωνηθεισών διαδικασιών συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας ανέφερε ότι στα σχετικά ηλεκτρονικά μηνύματα τα οποία αποστέλλονταν προς τη ΣΕΔΕ αναγραφόταν μεταξύ άλλων ότι «Σημειώνεται ότι εάν δεν ληφθούν σχόλια μέχρι την προαναφερόμενη καταληκτική ημερομηνία και ώρα, τα έγγραφα θα

θεωρηθούν εγκεκριμένα και θα ενημερωθεί η ομάδα έργου της ΕΤΥΦΑ και έπειτα η κοινοπραξία του Έργου» όπως επίσης ότι η ΕΤΥΦΑ ενημερωνόταν ότι δεν λήφθηκαν σχόλια, και συνεπώς η ΕΤΥΦΑ δεν λειτουργούσε αυθαίρετα.

Η θέση της Υπηρεσίας μας παραμένει ότι εάν κάποιο μέλος της ΣΕΔΕ δεν απαντούσε μέχρι τη συγκεκριμένη ημερομηνία, είτε απαντούσε ότι δεν έχει σχόλια, δεν μπορεί να θεωρείτο ότι συμφωνεί. Θα έπρεπε σε κάθε περίπτωση να διατυπώνει ρητά είτε ότι συμφωνεί, είτε ότι διαφωνεί με οποιαδήποτε τυχόν σχόλια έκρινε αναγκαία να προσθέσει. Συναφώς, αναφέρουμε τη θέση της εκπροσώπου της Νομικής Υπηρεσίας, η οποία σε ηλεκτρονικό της μήνυμα ημερ. 4.10.2022 προς τη ΣΕΔΕ κατέγραψε την αντίθεση της Νομικής Υπηρεσίας στην πιο πάνω αναφορά η οποία περιλαμβανόταν στα ηλεκτρονικά μηνύματα προς τη ΣΕΔΕ, επισημαίνοντας ότι η μη ανταπόκριση μέλους της ΣΕΔΕ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ισοδυναμεί με σιωπηρή έγκριση.

6.5 Παρατυπίες στην έγκριση των Υπεργολάβων του Έργου

Στη σύμβαση EPCOMA προβλέπεται ότι ο Εργολάβος δεν θα αναθέσει υπεργολαβικά το σύνολο του Έργου ή των Υπηρεσιών. Επίσης, δεν θα αναθέσει με υπεργολαβία οποιοδήποτε υλικό μέρος του Έργου ή των Υπηρεσιών χωρίς την προηγούμενη γραπτή έγκριση του Ιδιοκτήτη (ΕΤΥΦΑ), η οποία έγκριση δεν θα παρακρατείται ή θα καθυστερεί να χορηγηθεί αδικαιολόγητα. Εάν ο Εργολάβος σκοπεύει να αναθέσει με υπεργολαβία ένα υλικό μέρος του Έργου ή των Υπηρεσιών, θα υποβάλει στον Ιδιοκτήτη για έγκριση συγκεκριμένα στοιχεία του προτεινόμενου υπεργολάβου, πληροφορίες σχετικά με το υλικό μέρος των Έργων ή των Υπηρεσιών που αυτός θα αναλάβει να εκτελέσει και την αυτοδήλωση (self-declaration) του προτεινόμενου υπεργολάβου στη μορφή που προβλέπεται στη σύμβαση EPCOMA. Καμία σύμβαση υπεργολαβίας δεν δεσμεύει τον Ιδιοκτήτη, αλλά σε κάθε περίπτωση, ο Εργολάβος θα διασφαλίζει ότι οποιοσδήποτε υπεργολάβος δεσμεύεται και θα τηρεί τις διατάξεις της σύμβασης EPCOMA στο βαθμό που αυτές εφαρμόζονται στη σύμβαση υπεργολαβίας.

Περαιτέρω, στη σύμβαση EPCOMA αναφέρεται ότι κάθε σύμβαση υπεργολαβίας θα προβλέπει ρητά το άνευ όρων δικαίωμα του Εργολάβου για ανανέωση και ανάθεση της υπεργολαβίας στον Ιδιοκτήτη, σε περίπτωση που ο Ιδιοκτήτης τερματίσει τη σύμβαση. Μόλις ο Ιδιοκτήτης δώσει την έγκρισή του σε μια σύμβαση υπεργολαβίας, ο Εργολάβος δεν θα προτείνει εναλλακτικό υπεργολάβο γι' αυτό το μέρος του Έργου ή των Υπηρεσιών, χωρίς να έχει βάσιμο λόγο να το κάνει. Σε περίπτωση που ο Ιδιοκτήτης τερματίσει τη σύμβαση EPCOMA, ο Εργολάβος θα διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε εγγύηση έχει δοθεί από οποιονδήποτε υπεργολάβο σε σχέση με οποιαδήποτε εγκατάσταση, υλικά ή εξοπλισμό που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτέλεση των εργασιών, θα διατεθεί υπέρ του Ιδιοκτήτη και θα δύναται να μεταφερθεί εκ νέου σε οποιοδήποτε άλλο νομικό πρόσωπο οριστεί από αυτόν.

Σε συνάντηση (workshop) που πραγματοποιήθηκε στις 13.4.2022 μεταξύ της ΕΤΥΦΑ, της ομάδας του ΟΕ και του Εργολάβου συζητήθηκε η διαφωνία που προέκυψε μεταξύ της ΕΤΥΦΑ και του Εργολάβου σχετικά με την έγκριση των υπεργολάβων Ι και Κ του Έργου. Σύμφωνα με τα πρακτικά της συνάντησης, ο ΓΔ της ΕΤΥΦΑ ανέφερε ότι όλα τα επίπεδα υπεργολάβων που εκτελούν υλικές εργασίες (material work) θα πρέπει να ακολουθούν τις διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης που προβλέπονται στη σύμβαση EPCOMA, χωρίς καμία διάκριση μεταξύ τους. Ως εκ τούτου, οι

υπεργολάβοι Ι και Κ στους οποίους αφορούσε η συζήτηση και οι οποίοι σύμφωνα με τον Διευθυντή Έργου, εκ μέρους του ΟΕ, θεωρούνταν ζωτικό μέρος της κατασκευαστικής ομάδας, θα έπρεπε να ακολουθήσουν τις εν λόγω συμβατικές διαδικασίες και να υπογράψουν τις σχετικές συμφωνίες.

Ο ΣΣ, αφότου εξέφρασε τις ανησυχίες του σχετικά με την αξιολόγηση και την έγκριση των υπεργολάβων, αναφέρθηκε στην προθυμία του Ιδιοκτήτη να συνεργαστεί με τον Εργολάβο για επίσπευση της διαδικασίας. Θέση του Εργολάβου, με την οποία συμφωνούσαν και οι Νομικοί του Σύμβουλοι, ήταν ότι η έγκριση των υπεργολάβων σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στο πρώτο επίπεδο υπεργολάβων, κάτι που έγινε με τον υπεργολάβο Η, ο οποίος εργοδότησε τους υπεργολάβους Ι και Κ. Ο Εργολάβος υποστήριξε, ως εκ τούτου, ότι οι υπεργολάβοι Ι και Κ ως υπο-υπεργολάβοι, δεν έχριζαν αξιολόγησης και έγκρισης από τον Ιδιοκτήτη σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA. Πρόσθεσε επίσης ότι είχαν ακολουθηθεί όλες οι διαδικασίες και είχαν υπογραφεί οι σχετικές συμβάσεις μεταξύ του υπεργολάβου Η και των υπο-υπεργολάβων Ι και Κ.

Ο ΣΣ και ο Διευθυντής Έργου, εκ μέρους του ΟΕ, ανέφεραν ότι στη βάση της πιο πάνω θέσης του Εργολάβου, η ΕΤΥΦΑ θα έπρεπε να αξιολογήσει και να εγκρίνει μόνο τον υπεργολάβο Θ, ο οποίος ανέθεσε υπεργολαβία στον υπεργολάβο Η, και όχι τον ίδιο τον υπεργολάβο Η, τονίζοντας ότι ο υπεργολάβος Ι, που εκτελούσε τον βασικό πυρήνα εργασιών στο πλοίο, θα έπρεπε να αξιολογηθεί σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της σύμβασης EPCOMA. Ο Εκτελεστικός Διευθυντής Έργου, εκ μέρους του Εργολάβου, πρότεινε να διαβουλευθούν οι Νομικοί Σύμβουλοι των δύο μερών προκειμένου να βρεθεί λύση στη διαφωνία αυτή, ενώ ο Αναπληρωτής Διευθυντής Έργου, εκ μέρους του Εργολάβου, ανέφερε ότι η σύμβαση EPCOMA, σύμφωνα με τους Νομικούς τους Συμβούλους, απαιτεί υπεργολάβους και όχι υπο-υπεργολάβους επισημαίνοντας ότι καμία σύμβαση/επιστολή δεν θα υπογραφεί μεταξύ του υπεργολάβου Η και των υπο-υπεργολάβων Ι και Κ.

Δεδομένης της διαφωνίας με τον Εργολάβο, ο ΣΣ και ο Διευθυντής Έργου, εκ μέρους της ομάδας του ΟΕ, εξέφρασαν την ανησυχία του Ιδιοκτήτη ότι σε περίπτωση τερματισμού της σύμβασης EPCOMA με τον Εργολάβο, το Έργο δεν θα μπορεί να προχωρήσει με τον υπεργολάβο Θ, καθώς αυτός δεν διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία, ούτε και προηγούμενη εμπειρία.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ επισήμανε ότι του ανατέθηκε από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ να συνεργαστεί στενά με τον Εργολάβο, καλή τη πίστει, ώστε να βρεθεί λύση σε αυτό το ζήτημα. Στη βάση αυτού, πρότεινε όπως τα δύο μέρη παραμερίσουν τη διαφωνία τους, με την ΕΤΥΦΑ να μην απαιτεί να ακολουθηθεί η σχετική διαδικασία που προβλέπεται στη σύμβαση EPCOMA για τους υπεργολάβους Ι και Κ (προς το παρόν), προκειμένου να συνεχιστεί το Έργο. Εάν αυτή η προσέγγιση στο μέλλον αποδειχθεί λανθασμένη και υπάρχουν καθυστερήσεις, τότε η ΕΤΥΦΑ επιφυλάσσει όλα τα δικαιώματά της βάσει της σύμβασης EPCOMA. Τέλος, ανέφερε ότι θα παρακολουθεί ο ίδιος αυτό το θέμα, ανεξαρτήτως αποτελέσματος, ζητώντας όπως την επόμενη ημέρα κατατίθεντο τα έγγραφα που αφορούσαν τους υπεργολάβους Η και Θ, για αξιολόγηση από τους Νομικούς Συμβούλους της ΕΤΥΦΑ.

Παρατηρήσαμε ότι, παρόλο που το θέμα της συζήτησης στην εν λόγω συνεδρία αφορούσε στις εργασίες μετατροπής στην πλωτή μονάδα FSRU, ουδεμία αναφορά έγινε στον οικονομικό φορέα Λ, μέλος της Αναδόχου Κοινοπραξίας Δ που είναι αυτός που είχε υποδειχθεί στην προσφορά της, ως ο Παροχέας Τεχνογνωσίας/Εμπειρίας στον τομέα της κατασκευής ή αγοράς ή μετατροπής

τερματικού FSRU (Experience Provider FSRU for the design and construction of a new-build FSRU, the purchase of an existing FSRU, or conversion of an LNG Carrier to an FSRU). Στα έγγραφα της προσφοράς είχε εντοπιστεί επιστολή στην οποία αναφέρεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας Λ είναι ο Experience Provider FSRU και ότι ο οικονομικός φορέας Η θα αναλάμβανε ως υπεργολάβος Σύμβουλος Μηχανικός για την ετοιμασία του βασικού σχεδιασμού και τα σχετικά παραδοτέα.

Δεδομένου ότι ο υπεργολάβος Η δεν είχε αξιολογηθεί από την ΕΤΥΦΑ στη βάση της σύμβασης EPCOMA, με ηλεκτρονικό μας μήνυμα ημερ. 10.2.2022 ζητήσαμε ενημέρωση για τη σχέση του με την Ανάδοχο Κοινοπραξία και τη σχετική διαδικασία που ακολουθήθηκε. Ο τέως Πρόεδρος του ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ με επιστολή του ημερ. 15.3.2022 μας ανέφερε ότι το ερώτημα αυτό, όπως και άλλα ερωτήματα που είχαμε θέσει για άλλα ζητήματα, θα τύγχανε απάντησης μέσω αιτήματος της ΕΤΥΦΑ προς την ΚΕΑΑ, το οποίο αναμενόταν να υποβληθεί το συντομότερο δυνατό. Το εν λόγω ερώτημα ουδόλως απαντήθηκε στην Εισηγητική Έκθεση που υπέβαλε η ΕΤΥΦΑ γραπτώς στις 10.5.2022 στην ΚΕΑΑ για αύξηση του ποσού της κατασκευαστικής σύμβασης κατά €25εκ.

Στη Διμερή Συμφωνία η οποία υπογράφηκε την 1.6.2022 περιλαμβάνονται, ως εγκεκριμένοι στον τομέα των σχεδιαστικών εργασιών και συμβουλευτικών υπηρεσιών (engineering works and consultants), ο υπεργολάβος Η για τον λεπτομερή σχεδιασμό του FSRU (detailed design and FSRU Integration) και ο υπεργολάβος Θ για τις εργασίες μετατροπής του FSRU (FSRU Conversion Works). Ο υπεργολάβος Η παρουσιάζεται και ως εγκεκριμένος υπεργολάβος στον τομέα των κατασκευαστικών εργασιών (construction works) για τις εργασίες μετατροπής του FSRU (FSRU Conversion Works) και τις εργασίες προμήθειας και κατασκευής του FSRU (FSRU Procurement and Construction).

Σημειώνεται ότι στις 20.12.2022 είχε υποβληθεί αίτημα στην ΕΤΥΦΑ από τον οικονομικό φορέα Γ για αλλαγή στη σύνθεση της Αναδόχου Κοινοπραξίας Δ, με αποχώρηση των οικονομικών φορέων Ε, Λ και Χ, δηλαδή όλων των μελών της Κοινοπραξίας πλην του ιδίου, και ανάληψη των συμβατικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους από τον ίδιο, το οποίο δεν έγινε αποδεκτό από το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, χωρίς ωστόσο να προωθηθεί για εξέταση στα αρμόδια όργανα (ΤΕΑΑ, ΚΕΑΑ) για την τελική λήψη απόφασης.

Θέση του οικονομικού φορέα Γ ήταν ότι τα συμβαλλόμενα μέρη γνώριζαν πριν την ημερομηνία έναρξης ότι ο οικονομικός φορέας Λ είχε πάψει να έχει ενεργή συμμετοχή στην Ανάδοχο Κοινοπραξία και ουδέποτε είχε εμπλοκή στην εκτέλεση του Έργου, ότι ο οικονομικός φορέας Ε βρισκόταν στη διαδικασία αλλαγής του επιχειρηματικού του αντικειμένου και δεν ήταν πλέον σε

θέση να εκπληρώσει τον αρχικό του ρόλο στο Έργο (επιβεβαιώνοντας επί της ουσίας τη θέση της Υπηρεσίας μας, παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις της ΕΤΥΦΑ, όπως έχουμε καταγράψει εκτενώς στο Κεφάλαιο 5.6 της παρούσας Έκθεσης), καθώς επίσης και ότι η ΕΤΥΦΑ είχε ζητήσει να μην συμμετέχει πλέον ο οικονομικός φορέας Χ στην Κοινοπραξία.

Από τα αρχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, δεν έχει εντοπιστεί επιστολή της ΕΤΥΦΑ προς τον Εργολάβο, με την οποία να τον πληροφορεί για την απόρριψη του αιτήματός του.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να ακολουθεί τους όρους και τις διαδικασίες που καθορίζονται στις συμβάσεις. Οποιαδήποτε παρέκκλιση από την εφαρμογή των συμβατικών όρων/διαδικασιών, χωρίς να εξασφαλιστεί εκ των προτέρων έγκριση από τα αρμόδια όργανα, αποτελεί παράβαση της σύμβασης και συνιστά λόγο τερματισμού της. Μη εφαρμογή των διαδικασιών από την ίδια τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, προς όφελος του Αναδόχου, δεν διασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον και συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του αρμόδιου λειτουργού που προβαίνει στην αντισυμβατική πράξη.

6.6 Τεχνικοί Έλεγχοι Αποδοχής και Αποδέσμευσης Εξοπλισμού (Factory Acceptance Test – FAT)

Σύμφωνα με τον ΣΣ, ο Τεχνικός Έλεγχος Αποδοχής και Αποδέσμευσης Εξοπλισμού (Factory Acceptance Test, FAT) βοηθά στην επαλήθευση ότι ο πρόσφατα κατασκευασμένος εξοπλισμός ανταποκρίνεται στην απαραίτητη λειτουργία και διασφαλίζει ότι οι προδιαγραφές της παραγγελίας του πελάτη (ΕΤΥΦΑ) και οι τεχνικές απαιτήσεις της σύμβασης EPCOMΑ έχουν τηρηθεί. Αυτές οι δοκιμές που πραγματοποιούνται στον χώρο του κατασκευαστή πριν από την παράδοση και την εγκατάσταση, βοηθούν στον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων και τη διόρθωσή τους πριν την αποστολή. Με άλλα λόγια, ένας Τεχνικός Έλεγχος Αποδοχής και Αποδέσμευσης Εξοπλισμού είναι ένας «εργοστασιακός εντοπισμός σφαλμάτων» για να διασφαλιστεί ότι όταν το σύστημα φτάσει στο χώρο του τερματικού LNG στο Βασιλικό ή στο ναυπηγείο, θα μπορεί να εγκατασταθεί και να λειτουργεί γρήγορα και ομαλά.

Κατά τον υπό αναφορά τεχνικό έλεγχο, τα δύο μέρη, ΕΤΥΦΑ και Εργολάβος, στα πλαίσια προσυμφωνημένων ελέγχων και δοκιμών (Inspection and Test Plan, ITP), μπορούν να βεβαιωθούν ότι ο εξοπλισμός πληροί όλες τις συμβατικές προδιαγραφές (τεχνικά και ποιοτικά) και ότι τυχόν προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν πριν την αποδέσμευση του εξοπλισμού. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να πραγματοποιηθεί η διόρθωση προβλημάτων ενώ το σύστημα είναι ακόμα στην κατοχή του κατασκευαστή, εξοικονομώντας χρόνο και χρήμα αφού δεν χρειάζεται η επίλυση προβλημάτων στο πεδίο (δηλαδή στο εργοτάξιο Βασιλικού ή στο ναυπηγείο) με πιθανές επιστροφές και αναμονή αντικατάστασης. Η συνήθης πρακτική είναι ότι σύμφωνα και κατόπιν των αποτελεσμάτων του εν λόγω τεχνικού ελέγχου, τα δύο μέρη δημιουργούν μια λίστα με πρόσθετα αντικείμενα που πρέπει να επιλυθούν πριν την αποστολή του εξοπλισμού.

Σε ηλεκτρονικό του μήνυμα στις 28.2.2022, ο ΣΣ ανέφερε στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ ότι αρκετοί από αυτούς τους ελέγχους αφορούν κρίσιμο εξοπλισμό αξίας δεκάδων εκατομμυρίων και είναι πολύπλευρου ενδιαφέροντος, π.χ. οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και των επαναεριοποιητών που αφορούν μηχανολογικό και ηλεκτρολογικό εξοπλισμό και αποτελούν το

κέντρο των διεργασιών. Λόγω των περιορισμών της πανδημίας, για κάποιους από τους ελέγχους ήταν δύσκολο να υπάρξει εκπροσώπηση, συνεπώς, θα έπρεπε να γίνει συντονισμός με τον Εργολάβο για καθορισμό σχετικών ημερομηνιών που να επέτρεπε τη συμμετοχή του Ιδιοκτήτη και σε περίπτωση αδυναμίας θα καλυπτόταν από την ομάδα του ΟΕ. Όπως του τόνισε, ήταν σημαντικό και με ουσιώδη σημασία να υπάρχει συμμετοχή του Ιδιοκτήτη στους συγκεκριμένους ελέγχους και στις δοκιμές για να μπορεί να μεταφερθεί η τεχνογνωσία από τους κατασκευαστές και να υπάρξει τεχνική κατάρτιση επί του συγκεκριμένου ιδιόκτητου εξοπλισμού που θα είναι αναπόσπαστο κομμάτι του τερματικού. Οι συγκεκριμένοι έλεγχοι και δοκιμές είναι κάτι που γίνεται μία φορά για το κάθε μεγάλο έργο και αποτελούν δικαίωμα του Ιδιοκτήτη να έχει άμεση και διαφανή εικόνα επί των τμημάτων του Έργου του, καθώς επίσης και μοναδική ευκαιρία για να παρακολουθήσει τέτοιους εξειδικευμένους ελέγχους που μεταφέρουν γνώση και εμπειρίες.

Χαρακτηριστικά του ανέφερε ότι το Έργο είναι εκατοντάδων εκατομμυρίων και το μικρό κόστος για συμμετοχή και παρακολούθηση του Ιδιοκτήτη είναι μηδαμινό σε σύγκριση με το όφελος που προσφέρεται για τη διασφάλιση της ποιότητας, πρακτική που εφαρμόζουν όλες οι μεγάλες εταιρείες (κρατικές και μη), οι οποίες πάντα εκπροσωπούνται, διαφυλάσσοντας τα συμφέροντά τους. Συνεχίζοντας, του ανέφερε ότι μετά από συντονισμό με την ομάδα του ΟΕ και κατόπιν εσωτερικού συντονισμού της Ομάδας Έργου της ΕΤΥΦΑ, αποφασίστηκε όπως η Τεχνική Ομάδα παρακολουθήσει συγκεκριμένους ελέγχους, οι οποίοι επιλέχθηκαν ως μέγιστης προτεραιότητας και κρισιμότητας. Σύμφωνα με τον ΣΣ, η ΕΤΥΦΑ, ως ο πελάτης, είχε υποχρέωση να παρακολουθήσει τους εν λόγω ελέγχους, έτσι ώστε να μπορούσε να δοθεί έγκαιρη εντολή αποδέσμευσης του εξοπλισμού από το εργοστάσιο παραγωγής του.

Την υπό αναφορά Τεχνική Ομάδα αποτελούν τέσσερα μέλη της Ομάδας Έργου της ΕΤΥΦΑ, τα οποία από την αρχή του Έργου και ανάλογα με την εξειδίκευσή τους, ως μηχανικοί, παρακολουθούν, σχολιάζουν και αποδέχονται, κατόπιν διαβούλευσης με τον ΟΕ, τα τεχνικά έγγραφα και τις προδιαγραφές των συγκεκριμένων εξοπλισμών. Είχαν, και εξακολουθούν να έχουν, συνεχή εμπλοκή στη μελέτη, επίβλεψη και έγκριση όλων των σχετικών με το αντικείμενο τους σχεδίων και τεχνικών μελετών, που αποτελούν τη βάση καθορισμού της επιλογής του κάθε εξοπλισμού.

Ο ΓΔ στις 11.3.2022 ενημέρωσε τον ΣΣ ότι, μετά από συνεννόηση που είχε και με τον Πρόεδρο του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, η απόφαση της Διεύθυνσης ήταν όπως στην προκειμένη φάση να μην πραγματοποιούνταν οποιαδήποτε ταξίδια αυτής της φύσης, δεδομένου ότι είχε και υποχρέωση ο ΟΕ να παραστεί στους εν λόγω τεχνικούς ελέγχους εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ. Το κόστος των προτεινόμενων ταξιδιών ήταν πολύ μεγάλο και δεν υπήρχε ο απαιτούμενος/διαθέσιμος προϋπολογισμός. Όσον αφορά στην ανάγκη για μεταφορά τεχνογνωσίας, του ανέφερε ότι αυτή θα μπορούσε να γίνει με τη χρήση της τεχνολογίας (Teams Call, WhatsApp, Zoom κ.τ.λ.) στη φάση των δοκιμών, παρουσία του ΟΕ. Θα μπορούσε επίσης να προγραμματιστεί ένα ταξίδι στην Κίνα, μετά την άρση των μέτρων καραντίνας, όπου θα δινόταν η δυνατότητα να γίνει και επιτόπου έλεγχος από την Τεχνική Ομάδα επί των κύριων μηχανημάτων στο ναυπηγείο.

Οι τέσσερις μηχανικοί της Ομάδας Έργου στις 8.7.2022 ενημέρωσαν γραπτώς τον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ ότι αδυνατούσαν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά βάσει των όρων εντολής τους, τονίζοντας ξανά την πιθανότητα να προκύψει παράδοση ελαττωματικού ή

ανεπαρκούς εξοπλισμού του Έργου, αφού δεν θα γινόταν ο απαραίτητος έλεγχος στο εργοστάσιο έναντι μηδαμινού κόστους σε σχέση με το κόστος του εξοπλισμού. Ανέφεραν ότι δεν μπορούσαν να αναλάβουν ευθύνη για πιθανή καθυστέρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του Έργου σε περίπτωση που προέκυπταν προβλήματα από μη συμμόρφωση εξοπλισμού με τις προδιαγραφές και ελέγχους, ούτε ευθύνη η οποία θα προέκυπτε σε σχέση με την ασφάλει και ποιοτική λειτουργία εξοπλισμού του Έργου. Πρόσθεσαν ότι η απόλυτη εμπιστοσύνη προς τον ΟΕ δεν συνάδει με τη διεθνή πρακτική που ακολουθείται σε έργα στρατηγικής σημασίας για την Κυπριακή Δημοκρατία. Για την ΕΤΥΦΑ, ο ΟΕ θεωρείται ένας καλός συνεργάτης, αλλά παραμένει Ανάδοχος και αντισυμβαλλόμενο μέρος.

Ανέφεραν ότι ο απαραίτητος έλεγχος δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, ούτε η απαραίτητη τεχνογνωσία μπορεί να μεταφερθεί στα μέλη της Ομάδας Έργου μέσω ηλεκτρονικών μέσων (Teams, Zoom κ.τ.λ.), όπως είχε προταθεί από τη Διεύθυνση. Σημείωσαν ότι σε παρόμοιες περιπτώσεις όπου μέλη της Ομάδας Έργου, που προέρχονται από την ΑΗΚ, δεν συμμετείχαν σε ελέγχους και δοκιμές εξοπλισμού στο εργοστάσιο παραγωγής, εντοπίστηκαν πολλαπλές αστοχίες σε παραδομένο εξοπλισμό. Υπήρξαν επίσης περιπτώσεις όπου έπρεπε να αντικατασταθεί εξ' ολοκλήρου ο εξοπλισμός, καθώς δεν μπορούσε να τροποποιηθεί ικανοποιητικά στο εργοτάξιο. Οι αστοχίες αυτές προκάλεσαν σημαντικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του Έργου, κάτι που θα μπορούσε εύκολα να αποφευχθεί εάν παρίσταντο μέλη της Ομάδας Έργου στην επιθεώρηση και τις δοκιμές του εξοπλισμού στο εργοστάσιο παραγωγής. Ανέφεραν επίσης ότι προϋπολογισμός για το σχετικό κόστος υπάρχει σε όλα τα έργα, καθώς αυτό είναι μέρος του κόστους ανάπτυξης του κάθε έργου και αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη (γενικότερα το Project Management) και για την Ευρωπαϊκή χορηγία.

Επισημάναν παλαιότερη απόφαση του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ η οποία αναγνώριζε την ανάγκη για την επίβλεψη και συμμετοχή της Ομάδας Έργου στους εν λόγω ελέγχους. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την προσέγγιση του Εργολάβου και την προσπάθεια περιορισμού/απομείωσης στα δικαιώματα της ΕΤΥΦΑ για επίβλεψη, έλεγχο και παρακολούθηση του Έργου, σε σχέση με την ποιότητα, τεχνικό σχεδιασμό κ.τ.λ., καθώς και την έως τότε κακή απόδοση του Εργολάβου, τόνισαν ότι η μη δυνατότητα συμμετοχής στους ελέγχους θα αδυνατούσε σημαντικά τη θέση και τη δυνατότητα προστασίας των συμφερόντων της ΕΤΥΦΑ.

Στις 12.8.2022 ετοιμάστηκε και στάλθηκε εκ νέου στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, λίστα με προτεινόμενους τεχνικούς ελέγχους που αφορούσαν κρίσιμο εξοπλισμό του Έργου. Επισημάνθηκε ότι επιλέγονται πάντα οι κρισιμότεροι τεχνικοί έλεγχοι εξοπλισμού από την Ομάδα Έργου για να γίνεται και η μέγιστη εξοικονόμηση κόστους, και ότι παρά το γεγονός πως είχε δυστυχώς χαθεί η ευκαιρία για παρακολούθηση κρίσιμου εξοπλισμού του Έργου στο παρελθόν, τουλάχιστον θα μπορούσε να γίνει παρακολούθηση του υπόλοιπου εξοπλισμού που κρινόταν ως σημαντικός. Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, σε απαντητικό του ηλεκτρονικό μήνυμα, επικαλούμενος απόφαση του ΔΣ της

ΕΤΥΦΑ ημερ. 18.7.2022, έθεσε περιορισμούς στον αριθμό των ταξιδιών (να μην υπερβαίνουν τα τέσσερα), στον αριθμό των ατόμων που θα συμμετείχαν σε κάθε ταξίδι (ένα άτομο) και στον προορισμό των ταξιδιών αυτών (θα έπρεπε να είναι σε ευρωπαϊκές χώρες).

Ο ΣΣ με ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερ. 13.3.2023 επισήμανε στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ τον σημαντικό ρόλο που έχει ο Ιδιοκτήτης στην επίβλεψη του Έργου, και ότι αυτός δεν μπορεί να αγνοηθεί. Του ανέφερε ότι το πλοίο δεν μπορεί να παραληφθεί χωρίς τη συμμετοχή και την επίβλεψη του σημαντικού σταδίου του "Commissioning" από την Τεχνική Ομάδα της ΕΤΥΦΑ, η οποία δεν είχε συμμετάσχει

σε καμία επίβλεψη εργασιών για το πλοίο μέχρι τότε. Κατέγραψε την ισχυρή σύσταση και θέση των μελών της Τεχνικής Ομάδας ότι θα έπρεπε να διευθετηθεί συμμετοχή στο στάδιο του "Commissioning" του εξοπλισμού του πλοίου, τονίζοντας ότι τα εν λόγω μέλη είναι η μόνη τεχνική εκπροσώπηση των συμφερόντων του Ιδιοκτήτη που δεν υπόκειται σε συμβατικό πλαίσιο (όπως ο ΟΕ), και πως αποτελεί τυπική διεθνή πρακτική του κλάδου, η συμμετοχή του Ιδιοκτήτη σε τέτοιες σημαντικές εγκρίσεις/αποδοχές οροσήμων. Ως εκ τούτου, του ανέφερε ότι, ήταν επιτακτική ανάγκη να υπάρξει συντονισμός των τεσσάρων μελών της Τεχνικής Ομάδας με τον ΟΕ και τον Εργολάβο για να καθορίσουν το κατάλληλο χρονικό σημείο για να παρακολουθήσουν τα κύρια συστήματα διεργασιών/δοκιμών πριν την αναχώρηση του πλοίου για την Κύπρο, αφού μετά την έγκριση για αναχώρηση δεν θα υπήρχαν επαναλαμβανόμενες δοκιμές.

Στις 6.4.2023, ο ΣΣ ενημερώθηκε ότι σε σχέση με το πιο πάνω αίτημά του, το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ είχε αποφασίσει όπως ενημερωθεί ο ΟΕ να προχωρήσει σε συμφωνία προγράμματος του σταδίου του "Commissioning" με τον Εργολάβο και τον νηογνώμονα, και μετά την κατάληξη του προγράμματος, η Ομάδα Έργου να έρθει στο ΔΣ με συγκεκριμένη εισήγηση για τα ταξίδια της στην Κίνα, τα οποία θα έπρεπε να καλύπτουν όσο πιο πολλά κομμάτια του εν λόγω σταδίου ήταν δυνατόν. Σημειώθηκε, δε, ότι η περίοδος διαμονής στην Κίνα για κάθε μηχανικό της Ομάδας Έργου, δεν θα έπρεπε να ξεπερνά τις έξι ημέρες.

Ο ΣΣ στη συνάντηση που έγινε στα γραφεία μας στις 28.8.2023, μας ανέφερε ότι ενώ είχε προηγηθεί απόφαση του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, το οποίο αναγνώριζε τις ανάγκες για την επίβλεψη και συμμετοχή της Ομάδας Έργου στους εν λόγω τεχνικούς ελέγχους, στη συνέχεια τέθηκαν περιορισμοί σε σχέση με τον αριθμό των συμμετεχόντων και τον τρόπο συμμετοχής. Τελικά δεν παρευρέθηκε κανένας μηχανικός της Ομάδας Έργου σε επιτόπιο τεχνικό έλεγχο. Σύμφωνα με τον ΣΣ, υπήρχε παρουσία του ΟΕ σε κάποιους λειτουργικούς ελέγχους, καθώς και συνεχής παρουσία του στο ναυπηγείο. Δεν έγινε κανένας επιτόπιος έλεγχος από μέλη της Ομάδας Έργου στο ναυπηγείο, παρά μόνο από τον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ και από ένα μέλος του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ λόγω εξειδίκευσης και αντικειμένου εργασίας (ναυπηγός), μία φορά.

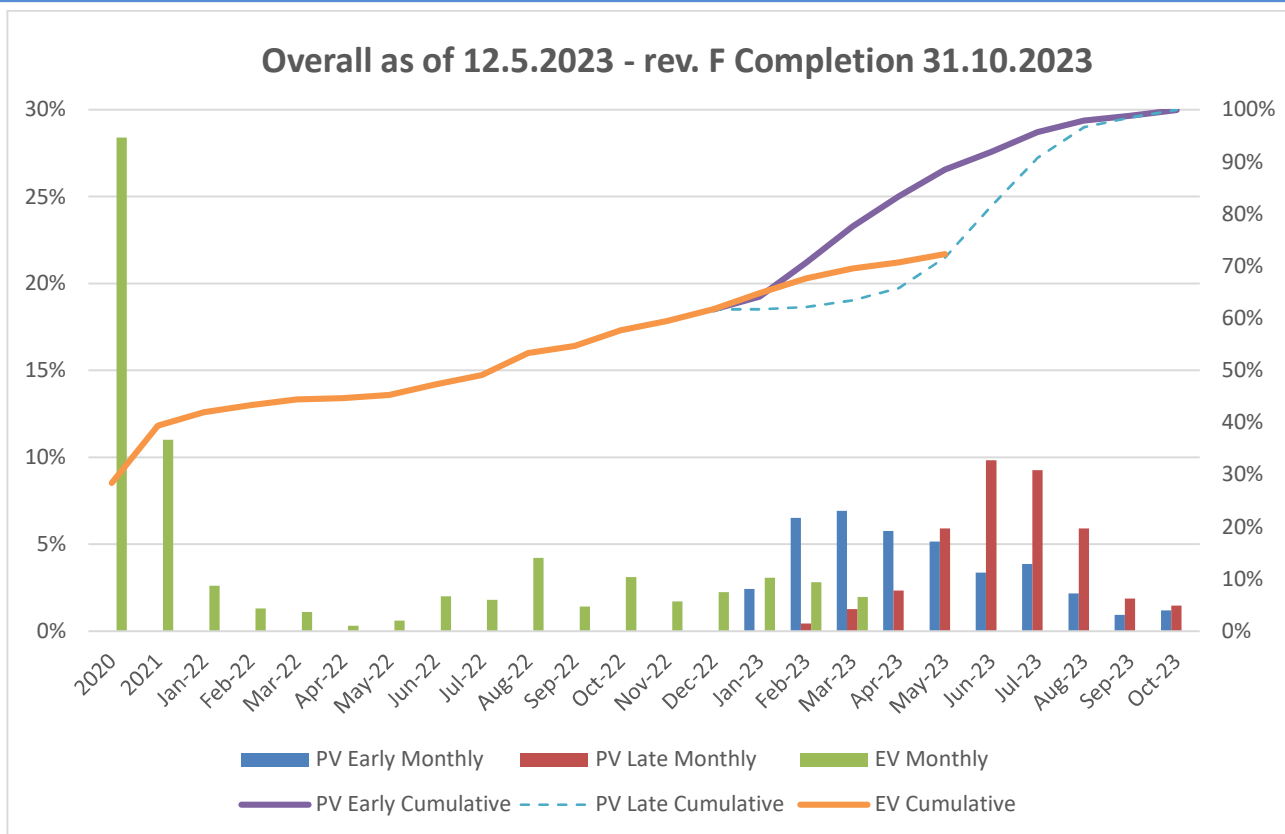
6.7 Πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την πρόοδο των κατασκευαστικών εργασιών

Το ΥΕΕΒ, με ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερ. 30.9.2022 και την επικοινωνία που ακολούθησε στις 22.11.2022 και στις 14.12.2022, υπέβαλε αίτημα για τροποποίηση της συμφωνίας "Grant Agreement under the CEF - Energy Sector" και επέκταση της ημερομηνίας ολοκλήρωσης του Έργου/ Δράσης κατά 19 μήνες, δηλαδή μέχρι τις 31.7.2024. Όπως έχουμε προαναφέρει, η συμφωνία αυτή αφορούσε τη χρηματοδότηση του Έργου με χορηγία ύψους €101εκ. από τον INEA ο οποίος, στο μεταξύ, μετεξελίχθηκε στον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό Κλίματος, Υποδομών και Περιβάλλοντος (CINEA, European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency).

Ο CINEA με επιστολή του ημερ. 20.12.2022, ενημέρωσε το ΥΕΕΒ ότι υπό το φως των λόγων που είχαν αναφερθεί και την αξιολόγηση της τότε τρέχουσας κατάστασης, το αίτημα για παράταση της ημερομηνίας ολοκλήρωσης της Δράσης κατά επιπλέον 19 μήνες, δηλαδή μέχρι τις 31.7.2024, κρινόταν ως ένα βαθμό δικαιολογημένο και, ως εκ τούτου, γινόταν μερικώς αποδεκτό. Συγκεκριμένα, ο CINEA παραχώρησε παράταση διάρκειας 12 μηνών, δηλαδή μέχρι τις 31.12.2023, θεωρώντας αυτή ως την ενδεδειγμένη και αιτιολογημένη παράταση που έπρεπε να δοθεί σε εκείνο το στάδιο για τους ακόλουθους λόγους:

- ♦ η τεχνική πρόοδος της Δράσης μέχρι τις 31.12.2023 αναμενόταν να είναι της τάξης του 83%, ενώ η πλήρης (100%) ολοκλήρωσή της αναμενόταν μέχρι τις 31.7.2024, σύμφωνα με το αίτημα του ΥΕΕΒ,
- ♦ σύμφωνα με τις πληροφορίες που είχαν ληφθεί από το ΥΕΕΒ, οι επιλέξιμες δαπάνες της Δράσης, ως είχαν εκτιμηθεί στη συμφωνία χρηματοδότησης, αναμενόταν να επιτευχθούν τον Αύγουστο του 2023,
- ♦ αν και τα ρίσκα δεν μπορούσαν να αποκλειστούν πλήρως, η παράταση της συμφωνίας χρηματοδότησης μέχρι τις 31.12.2023 θα επέτρεπε την πλήρη ολοκλήρωση της Δράσης εντός των επόμενων 12 επιπλέον μηνών, δηλαδή μέχρι τις 31.12.2024 που είναι η προθεσμία για την επίσημη υποβολή της Τελικής Τεχνικής και Οικονομικής Έκθεσης της Δράσης, και
- ♦ η χορηγηθείσα παράταση ενός έτους θα επέτρεπε την ολοκλήρωση της Δράσης και τη διεκδίκηση των εξόδων που θα προέκυπταν μέχρι τις 31.12.2023, χωρίς κυρώσεις για μερική ή καθυστερημένη ολοκλήρωση, εάν η Δράση ολοκληρωνόταν πλήρως το 2024.

Στις 8.6.2023, κλιμάκιο του CINEA, διενήργησε επιτόπιο έλεγχο στο Έργο. Όπως προκύπτει από την παρουσίαση που έγινε στο κλιμάκιο από τον ΣΣ και τον Τεχνικό Σύμβουλο της ΕΤΥΦΑ (από την ομάδα του ΟΕ), στις 22.1.2023 είχε υποβληθεί αναθεωρημένο πρόγραμμα εργασιών από τον Εργολάβο, με ημερομηνία ολοκλήρωσης των εργασιών τέλη Οκτωβρίου του 2023, το οποίο δεν έγινε αποδεκτό από την ΕΤΥΦΑ. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, μέχρι τα μέσα Μαΐου του 2023, οι εργασίες είχαν εκτελεσθεί σε ποσοστό 72,35%, αντί του προγραμματιζόμενου 80,53%, όπως φαίνεται πιο κάτω. Δηλαδή, ακόμη και με το αναθεωρημένο για δεύτερη φορά πρόγραμμα (με το πρώτο είχε μετατεθεί η ημερομηνία ολοκλήρωσης από 28.9.2022 σε 31.7.2023, και με το δεύτερο σε 31.10.2023), ο Εργολάβος εξακολουθούσε να παρουσιάζει σοβαρές καθυστερήσεις.

item	DESCRIPTION	EPCOMA MILESTONE	Planned (for 12/05/23)	Actual (as of 12/05/2023)
1	Onshore/Offshore (PRMS, Onshore Buffer, Onshore Pipeline, Shoreside AGI)	2, 3, 4, 5	49,13%	36,42%
2	Jetty, Moorings	6, 7	52,56%	31,35%
3	Vessel	8	96,74%	94,50%
4	General Items	1	91,06%	83,39%
5	Spare Parts	9	0,00%	0,00%
6	TOTAL	all	80,53%	72,35%

Μέχρι τον Απρίλιο του 2023 είχε πιστοποιηθεί εκτελεσθείσα εργασία συνολικού ποσού της τάξης των €203εκ., το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 64,5% της συνολικής αναθεωρημένης αξίας της σύμβασης περιλαμβανομένου του επιπρόσθετου ποσού των €25εκ., για το οποίο γίνεται αναφορά στο Κεφάλαιο 6.2. Για το ποσό αυτό είχαν ήδη εκταμιευθεί ποσά ύψους €100εκ. από την ΕΙΒ (από το μέγιστο ενδεικτικό ποσό των €150εκ.), €47,5εκ από την EBRD (από το μέγιστο ενδεικτικό ποσό των €80εκ.), και είχαν ήδη ληφθεί από τον INEA €40,5εκ. (από τα €101εκ.). Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η ΕΙΒ καταβάλλει ποσά στην ΕΤΥΦΑ η οποία τα διαχειρίζεται ανάλογα, ενώ η EBRD προχωρεί η ίδια σε απευθείας πληρωμές στον Εργολάβο, έναντι εγκεκριμένων τιμολογίων.

Στην Εισηγητική Έκθεση που υπέβαλε η ΕΤΥΦΑ στην ΚΕΑΑ στις 25.8.2023, στο πλαίσιο της εξέτασης της δεύτερης διαδοχικά απαίτησης του ΟΕ για χρονική και οικονομική επέκταση της σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών επίβλεψης του Έργου (σχετική αναφορά γίνεται στο Κεφάλαιο 7.2), καταγράφεται ότι μετά την έγκριση της ΚΕΑΑ για αύξηση του κόστους της κατασκευαστικής σύμβασης EPCOMA κατά €25εκ. (εκτενής αναφορά γίνεται στο Κεφάλαιο 6.2) και μετά από μεγάλη

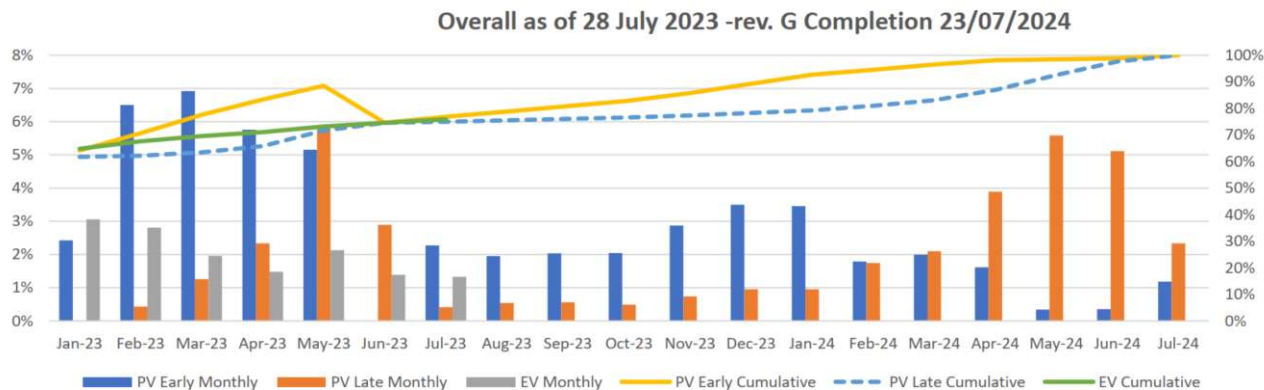
σειρά αναβολών εκ μέρους του Εργολάβου, αυτός υπέβαλε στις 21.1.2023 χρονοδιάγραμμα εργασιών με ένδειξη ολοκλήρωσης τις 20.10.2023. Η εντελώς εκτός πραγματικότητας ημερομηνία ολοκλήρωσης, όπως χαρακτηρίστηκε από την ίδια την ΕΤΥΦΑ, είχε υποδειχθεί άμεσα στον Εργολάβο, ο οποίος τελικά στις 21.7.2023 υπέβαλε αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα εργασιών με ένδειξη ολοκλήρωσης τις 23.7.2024. Το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα το οποίο παρουσιάζει σημαντική χρονική απόκλιση από το σχετικό συμβατικό χρονικό ορόσημο ολοκλήρωσης του Έργου δεν είχε εγκριθεί, σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, η οποία χαρακτηρίζει την απόδοση του Εργολάβου ως επίμονα κακή και αντισυμβατική.

Στην εν λόγω Έκθεση γίνεται αναφορά στην έλλειψη των απαραίτητων μέσων, τεχνογνωσίας, εμπειρίας και διαχείρισης τεχνικών θεμάτων από πλευράς Εργολάβου, η οποία παρεμποδίζει τον συντονισμό του Έργου και την ολοκλήρωση τακτικών διαδικαστικών βημάτων. Όσον αφορά στην πρόοδο του Έργου, αναφέρεται ότι σύμφωνα με το τελευταίο πρόγραμμα εργασιών του Εργολάβου, η πρόοδος έφτανε το 71% σε σχέση με τις πραγματικές πληρωμές (cost based). Η συνολική πρόοδος του Έργου σε σχέση με την πραγματική εργασία που είχε πραγματοποιηθεί μέχρι τότε ανερχόταν σε περίπου 50% και αυτό οφειλόταν κυρίως στην πολύ αργή πρόοδο του Έργου μετά την υπογραφή της Διμερούς Συμφωνίας.

Σύμφωνα με τον ΟΕ, η πρόοδος του πλοίου στο ναυπηγείο στην Κίνα ανερχόταν στο 95%, με εκτιμώμενη ημερομηνία άφιξης στην Κύπρο τον Οκτώβριο του 2023, όταν θα είχαν πραγματοποιηθεί όλες οι απαραίτητες εργασίες βάσει της σύμβασης και όλοι οι απαραίτητοι έλεγχοι. Ο Αναπληρωτής ΣΣ ανέφερε ότι αν και ο σχεδιασμός του πλοίου είχε σχεδόν ολοκληρωθεί, μεγάλος αριθμός των τελικών σχεδίων και εγγράφων δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί. Στο αυτοματοποιημένο λογισμικό διαχείρισης του Έργου καταγραφόταν ότι 47% των εγγράφων παρέμεναν ανοικτά, πολλά εκ των οποίων είχαν πολλαπλές αναθεωρήσεις με ορισμένες απ' αυτές να φτάνουν μέχρι την έβδομη εκδοχή. Χαρακτηριστικά ανέφερε ότι εκκρεμούσε η εκκαθάριση περίπου 300 ανοικτών θεμάτων (punch list) και ότι όλα θα έπρεπε να ελεγχθούν και επιβεβαιωθούν πριν προχωρήσουν οι δοκιμές με φυσικό αέριο στην Κίνα. Συναφώς, ανέφερε ότι η παρουσία των ειδικών της ομάδας του ΟΕ στο ναυπηγείο, η οποία είχε ξεκινήσει πριν την αναμενόμενη ημερομηνία ενεργοποίησής τους και μετά και την έκκληση εκ μέρους του Εργολάβου, ξεπέρασε τους 26 μήνες από τους 14 μήνες που προβλέπονταν στη σύμβαση και θα συνεχιζόταν για τουλάχιστον ακόμα τρεις μήνες.

Σύμφωνα με τον ΟΕ, η μεγαλύτερη καθυστέρηση παρουσιαζόταν στην κατασκευή των χερσαίων και θαλάσσιων εργασιών στην Κύπρο (onshore/offshore works), όπου η πραγματική πρόοδος ανερχόταν στο 35%, έναντι του προγραμματισμένου 65%. Ο κύριος λόγος της καθυστέρησης οφειλόταν στην κατασκευή της προβλήτας. Ο Εργολάβος είχε καθυστερήσει αρκετά την παραγγελία των πασσάλων, ενώ τα υλικά που έφτασαν, με καθυστέρηση, στο εργοτάξιο στο Βασιλικό παρουσίασαν σημαντικά θέματα ποιότητας (εκτενής αναφορά γίνεται στο Κεφάλαιο 6.7.1), γεγονός τα οποία μετέθεσαν σημαντικά την ημερομηνία έναρξης των πασσαλώσεων, στις 30.6.2023. Ο Αναπληρωτής ΣΣ συμπλήρωσε ότι όσον αφορούσε στα χερσαία και θαλάσσια έργα, αναμενόταν ακόμη η υποβολή περίπου του 20% των εγγράφων, σημειώνοντας επίσης ότι το προηγούμενο έτος είχε γίνει ολοκληρωτική αναθεώρηση του σχεδιασμού.

Σύμφωνα με το αναθεωρημένο πρόγραμμα εργασιών που υπέβαλε ο Εργολάβος στις 21.7.2023 (με επιπρόσθετη αναθεώρηση στις 28.7.2023), το οποίο παρουσιάστηκε από τον ΟΕ στη συνεδρία του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ στις 23.8.2023, οι εργασίες μέχρι τότε είχαν εκτελεσθεί σε ποσοστό περίπου 76%, όπως φαίνεται πιο κάτω.

item	DESCRIPTION	EPCOMA MILESTONE	Planned (for 23/06/23) Baseline Rev. F	Planned (for 28/07/23) Baseline Rev. G	Actual (as of 28/07/2023) Updated Rev. G
1	Onshore/Offshore (PRMS, Onshore Buffer, Onshore Pipeline, Shoreside AGI)	2, 3, 4, 5	78.89%	38.10%	37.29%
2	Jetty, Moorings	6, 7	86.75%	39.42%	39.91%
3	Vessel	8	98.20%	97.00%	96.64%
4	General Items	1	98.01%	89.98%	87.50%
5	Spare Parts	9	0.00%	0.00%	0.00%
6	TOTAL	all	93.19%	76.37%	75.89%

6.7.1 Προβλήματα στην ποιότητα των πασσάλων της προβλήτας του Έργου

Στις 8.5.2023, και αφού είχε διαπιστωθεί στον χώρο αποθήκευσης τους και πριν την εγκατάστασή τους, αστοχία/ξεφλούδισμα της εποξικής κάλυψης των πασσάλων της προβλήτας επί της οποίας θα τοποθετηθεί ο εξοπλισμός παραλαβής φυσικού αερίου και ο αγωγός μεταφοράς του προς τη ξηρά, ο Εργολάβος υπέβαλε στον ΟΕ τη μεθοδολογία (Method Statement) που εισηγείτο για επιδιόρθωση του προβλήματος. Την επόμενη ημέρα, ο ΟΕ ενημέρωσε τον Εργολάβο για τις απόψεις του σχετικά με το θέμα, σημειώνοντας ότι οι εν λόγω αστοχίες ήταν μεγάλης έκτασης και θα έπρεπε να εντοπιστούν, επιδιορθωθούν, επιθεωρηθούν και γίνουν αποδεκτές στην ολότητά τους, πριν την εγκατάσταση των αγωγών. Εξέφρασε επίσης την άποψη του σχετικά με τους λόγους της εν λόγω αστοχίας, οι οποίοι σχετιζόνταν με τη διαδικασία συγκόλλησης και επικάλυψης των αγωγών κατά την κατασκευή τους. Τέλος, υπέβαλε στον Εργολάβο τις τεχνικές εισηγήσεις του αναφορικά με τη διαδικασία επιθεώρησης και επιδιόρθωσης του προβλήματος, τονίζοντας ότι θα έπρεπε να ληφθούν μέτρα για τον όσο το δυνατόν περιορισμό της καθυστέρησης που θα προκληθεί στην ολοκλήρωση του Έργου από αυτήν, ζητώντας να αναθεωρηθεί ανάλογα η πιο πάνω μεθοδολογία που είχε υποβάλει.

Ενόψει των πιο πάνω, στις 9.5.2023 ο ΣΣ ζήτησε τις απόψεις/σχόλια του ΟΕ σχετικά με την πιο πάνω αστοχία, τονίζοντας τη σημασία του θέματος εφόσον οι σχετιζόμενες με το θέμα εργασίες βρίσκονται στην κρίσιμη διαδρομή του Έργου και αναμενόταν να επηρεάσουν την ημερομηνία ολοκλήρωσής του. Ζήτησε επίσης, μεταξύ άλλων, αναλυτική ενημέρωση σχετικά με τους λόγους της εν λόγω αποτυχίας, τους ελέγχους που έγιναν και αυτούς που επιθεωρήθηκαν από τους ίδιους, τυχόν περαιτέρω επιπλοκές στο Έργο, πώς διασφαλίζονται τα συμφέροντα της ΕΤΥΦΑ, εάν υπήρχε δικαίωμα επέκτασης των σχετικών εγγυήσεων (warranties) καθώς και τις θέσεις/συμβουλές τους για τον τρόπο χειρισμού του θέματος.

Μετά την ανταλλαγή αλληλογραφίας μεταξύ του Εργολάβου και του ΟΕ σχετικά με το εν λόγω θέμα, η οποία αφορούσε εισηγήσεις εκ μέρους του Εργολάβου και σχόλια/απόψεις του ΟΕ επί αυτών, την 1.6.2023 ο Εργολάβος υπέβαλε στον ΟΕ την αναθεωρημένη μεθοδολογία του για την επιδιόρθωση των αγωγών. Ακολούθως, στις 7.6.2023 ο Εργολάβος υπέβαλε στον ΟΕ τρεις επιλογές για επίλυση του προβλήματος οι οποίες, όπως ανέφερε, αξιολογούνταν από τους ίδιους σε συνεργασία με τον κατασκευαστή και τον προμηθευτή τους, και μόλις θα λάμβαναν την τελική απόφασή τους θα την υπέβαλλαν το ταχύτερο, έτσι ώστε να μειωθεί η επίδραση του χρόνου καθυστέρησης από την εν λόγω διαδικασία στην ολοκλήρωση του Έργου.

Σημειώνεται ότι κατά την ανταλλαγή της πιο πάνω αλληλογραφίας, ο ΟΕ τόνισε μεταξύ άλλων στον Εργολάβο ότι, η διαδικασία επιδιόρθωσης δεν θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή από τον Ιδιοκτήτη του Έργου ή τον ΟΕ χωρίς την προηγούμενη γραπτή έγκρισή της από τον κατασκευαστή του υλικού επικάλυψης και τη διασφάλιση της εγγύησης καλής λειτουργίας των υλικών.

Στις 15.6.2023, ο ΟΕ πληροφόρησε τον ΣΣ για τις απόψεις του σχετικά με τις επιλογές που είχε υποβάλει ο Εργολάβος για επίλυση του προβλήματος, αναφέροντας ότι δεν είχαν ένσταση στην εφαρμογή μίας εκ των δύο επιλογών, της πλήρους εξ' υπαρχής επικάλυψης των αγωγών με υλικό που θα ικανοποιεί πλήρως τις απαιτήσεις της σύμβασης ή της περιτύλιξής τους με ειδικό εγκεκριμένο υλικό, σύμφωνα με σχετική υποβολή του Εργολάβου. Επίσης, τον πληροφόρησε αναλυτικά για τις θέσεις/απόψεις τους σχετικά με τα ερωτήματα/θέματα που είχαν τεθεί από τον ΣΣ στις 9.5.2023, αναφέροντας

μεταξύ άλλων ότι η σύμβαση δίνει στον Εργολάβο το προνόμιο να αναθεωρεί την ταξινόμηση σημαντικών εγγράφων ποιότητας των προμηθευτών του σε Επίπεδο 3 (πληροφόρησης μόνο), καθώς και το δικαίωμα να αγνοεί τις εισηγήσεις του ΟΕ σε θέματα ποιότητας (έλεγχοι, κατάλληλη αξιολόγηση προμηθευτών, συναντήσεις προεργασίας κ.λπ.), οι οποίες θα έδιναν τα απαραίτητα εργαλεία ελέγχου των διαφόρων δραστηριοτήτων του Έργου με πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Στις 16.6.2023, ο Εργολάβος υπέβαλε στους εκπροσώπους της ΕΤΥΦΑ και του ΟΕ τη μεθοδολογία για επιδιόρθωση του προβλήματος με τη διαδικασία περιτύλιξης των αγωγών. Με την πιο πάνω επιλογή, συμφώνησε και ο εκπρόσωπος της ΑΗΚ στην Τεχνική Ομάδα παρακολούθησης του Έργου με ηλεκτρονικό του μήνυμα προς τον ΣΣ ημερ. 19.6.2023, αναφέροντας ότι τη θεωρεί τεχνικά προτιμητέα από την πλήρη εκ νέου επικάλυψη των αγωγών, καθώς και λιγότερο χρονοβόρα, που ήταν επίσης ένας σημαντικός παράγοντας στη λήψη της σχετικής απόφασης. Σημείωσε ωστόσο ότι δεν είχε μελετήσει την υποβληθείσα μεθοδολογία και, ενδεχομένως να υπέβαλλε τυχόν σχόλια του μεταγενέστερα.

Στις 20.6.2023, ο ΟΕ πληροφόρησε τον ΣΣ ότι μετά και τις επιτόπου συναντήσεις που έγιναν με τον Εργολάβο, ότι δεν είχαν αντίρρηση στην εφαρμογή της επιλογής περιτύλιξης των αγωγών όπως είχε εισηγηθεί ο Εργολάβος, νοουμένου ότι θα ικανοποιούνταν όλες οι απαιτήσεις/πρόνοιες της σύμβασης σχετικά με την προστασία και αντίστασή τους στη διάβρωση.

Την ίδια ημέρα, ο ΣΣ μετέφερε την πιο πάνω θέση του ΟΕ σχετικά με το θέμα στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, μαζί με τις αναλυτικές θέσεις/σχόλια του επί του θέματος, ζητώντας του να τα υποβάλει στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ όπως είχε ζητηθεί από το τελευταίο.

Μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης, η Υπηρεσία μας δεν είχε οποιαδήποτε πληροφόρηση σχετικά με την απόφαση της ΕΤΥΦΑ επί του θέματος, ενώ δεν υπέπεσε στην αντίληψή μας να έχει υποβληθεί οποιοδήποτε σχετικό αίτημα στην ΚΕΑΑ, στην οποία εκπρόσωπός μας συμμετέχει ως παρατηρητής.

Σχολιάζοντας τα πιο πάνω, η Υπηρεσία μας έχει την άποψη ότι ένα τόσο σημαντικό θέμα, τόσο σε κόστος, όσο και σε επηρεασμό της ποιότητας, καθώς και του χρόνου ολοκλήρωσης του Έργου, το οποίο αφορά αλλαγή σε ένα σημαντικό μέρος του Έργου, θα έπρεπε να τύχει ενδελεχούς μελέτης και αξιολόγησης από ανεξάρτητο εξειδικευμένο εμπειρογνώμονα και να υποβληθεί τεκμηριωμένα στα αρμόδια όργανα χειρισμού αλλαγών και απαιτήσεων (ΤΕΑΑ/ΚΕΑΑ), για χειρισμό και λήψη τελικής απόφασης, ώστε να επιλεγθεί η πιο ορθή τεχνικά και οικονομικά λύση.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να υποδεικνύει στους Αναδόχους τις περιπτώσεις στις οποίες δεν συμμορφώνονται με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, καλώντας τους να διασφαλίζουν την άριστη ποιότητα των υλικών/εξοπλισμών που πρόκειται να ενσωματωθούν στο Έργο και να μεριμνούν για την εκτέλεση των σχετικών εργασιών με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια. Οποιοδήποτε ζήτημα προκύπτει, το οποίο επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα ενός Έργου, ιδιαίτερα όταν αυτό αναπόφευκτα θα έχει επιπτώσεις σε χρόνο και κόστος, να υποβάλλεται έγκαιρα και τεκμηριωμένα στα αρμόδια όργανα χειρισμού αλλαγών και απαιτήσεων (ΤΕΑΑ/ΚΕΑΑ), για χειρισμό και λήψη τελικής απόφασης.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας παρέθεσε απόσπασμα από τα πρακτικά του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ όπου καταγράφονται τα πιο κάτω:

«Ενημέρωση από ΣΣ και ΟΕ σε σχέση με την Πρόοδο του Έργου και με το Wrapping Method of Repairing Piles' Damaged Coating:

Ο ΣΣ και ο ΟΕ παρουσίασαν στο ΔΣ σχετικό σημείωμα για την πρόοδο του το οποίο επισυνάπτεται ως "Παράρτημα 4" ενώ στη συνέχεια παρουσίασαν σχετικό ενημερωτικό σημείωμα με το Wrapping Method of Repairing Piles' Damaged Coating το οποίο επισυνάπτεται ως "Παράρτημα 5".

Ο ΣΣ μαζί με τον ΟΕ έκαναν παρουσίαση στο ΔΣ με ενημέρωση σε σχέση με την πρόοδο των εργασιών, τα κύρια θέματα και προκλήσεις που αντιμετωπίζονται για το Έργο, καθώς και για τις πληρωμές και οικονομική υλοποίηση/απορρόφηση.

Κατά την παρουσίαση/συζήτηση έγιναν αναφορές στα διάφορα θέματα όπως παρουσιάζονται στη συνημμένη παρουσίαση και δέχθηκαν ερωτήσεις, στις οποίες απάντησαν. Έγινε παρουσίαση της προτεινόμενης λύσης για την επιδιόρθωση της αστοχίας του υλικού της επικάλυψης των πασσάλων, στα πλαίσια των οδηγιών του ΔΣ. Η επιλεγθείσα λύση της περιτύλιξης (Denso petrolatum tape and HDPE protective jacket), όπως

παρουσιάστηκε στα σχετικά έγγραφα που κοινοποιήθηκαν στο ΔΣ, είχε την έγκριση του επιβλέποντος μηχανικού και τη σύμφωνη γνώμη της Ομάδας Έργου.».

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ σημείωσε επίσης ότι σε εσωτερική υπηρεσιακή συνάντηση η οποία πραγματοποιήθηκε στις 17.7.2023 ο ΣΣ ανέφερε ότι «το 3^ο μέρος των πασσάλων είναι ήδη οξειδωμένα εξωτερικά αλλά δεν επηρεάζει γιατί τα καλύπτει η μεθοδολογία διόρθωσης. Το 4^ο θα είναι με διαφορετική επικάλυψη. Το 3^ο ξεφορτώνεται ήδη στο λιμάνι στο Βασιλικό. Ανέφερε επίσης ότι δεν επηρεάζεται η στατική αντοχή, κατασκευάστηκαν πριν 1-1,5 μήνα και ίσως η οξείδωση είναι από τη θάλασσα κ.λπ.».

6.7.2 Προβλήματα κατά τις θαλάσσιες δοκιμές του πλοίου

Εντός Ιουλίου του 2023 πραγματοποιήθηκαν οι θαλάσσιες δοκιμές (sea trials) στο πλοίο ΕΤΥΦΑ PROMETHEAS, οι οποίες θεωρούνται ζωτικής σημασίας αφού γίνεται έλεγχος της αξιοπλοΐας του, του συστήματος πλοήγησης και ασφάλειας, καθώς και του νέου/ανακαινισμένου εγκατεστημένου εξοπλισμού. Όπως αναφέρεται σε σχετική επιστολή της ΕΤΥΦΑ προς τον Εργολάβο ημερ. 1.8.2023, οι δοκιμές αυτές κατέδειξαν σωρεία κατασκευαστικών και λειτουργικών προβλημάτων (punch list), τα οποία είχαν δυσμενή επίδραση στην ποιότητά του και στον χρόνο ολοκλήρωσης των εργασιών επί του πλοίου.

Σε συνεδρία η οποία πραγματοποιήθηκε στις 7.8.2023 και στην οποία συμμετείχαν ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, κάποια μέλη της Ομάδας Έργου (δεν είχε λάβει μέρος ο ΣΣ) και ο Τεχνικός Σύμβουλος από την Ομάδα του ΟΕ, ο τελευταίος ανέφερε ότι όλα τα προβλήματα είχαν καταγραφεί από τον ΟΕ και την ΕΤΥΦΑ πριν τις θαλάσσιες δοκιμές, και είχαν ενημερώσει τον Εργολάβο ότι δεν συμφωνούσαν να γίνουν οι δοκιμές αυτές. Ο ΟΕ παρευρέθηκε στην τελετή

των θαλάσσιων δοκιμών με την επιφύλαξη των τεχνικών προβλημάτων. Σημειώθηκε ότι υπήρχαν πολλά προβλήματα και σε θέματα ασφάλειας και δεν έπρεπε το πλοίο να μπει στη θάλασσα, ενώ εντύπωση είχε προκαλέσει το γεγονός πως ο νηογνώμονας είχε δώσει σχετική έγκριση. Ο ΓΔ ανέφερε ότι δεν μπορεί να γίνει συμβιβασμός στο Έργο, στο θέμα λειτουργικότητας και ασφάλειας του πλοίου, θέση με την οποία συμφώνησε ο Τεχνικός Σύμβουλος.

Ο ΓΔ ζήτησε, επίσης, από τον Τεχνικό Σύμβουλο να γίνει ανάλυση και περιγραφή ως προς το τι ακριβώς καλύπτει η κάθε ασφάλεια του πλοίου. Ο Τεχνικός Σύμβουλος ανέφερε ότι υπήρχαν 12 ενεργές ασφάλειες οι οποίες ήταν σύμφωνες με τη σύμβαση EPCOMA και ήταν στο όνομα του Εργολάβου, με επιπρόσθετο ασφαλιζόμενο πρόσωπο την ΕΤΥΦΑ. Ωστόσο, ανέφερε, οι ασφάλειες αυτές είχαν ετοιμαστεί λαμβάνοντας υπόψη ότι το πλοίο ήταν στο όνομα του Εργολάβου και, συνεπώς, όταν θα έβγαινε από το ναυπηγείο, ίσως θα έπρεπε να είναι επ' ονόματι της ΕΤΥΦΑ. Ο Τεχνικός Σύμβουλος έθεσε τον προβληματισμό ότι αυτός που κάνει την ασφάλεια πληρώνει, και

συνεπώς πώς θα τις έκανε η ΕΤΥΦΑ και θα πλήρωνε ο Εργολάβος. Εισηγήθηκε, ως εκ τούτου, αφού λαμβανόταν γνωμάτευση από τους Νομικούς Συμβούλους και τους εξειδικευμένους Ασφαλιστικούς Συμβούλους να αποφασιζόταν, όταν θα έφευγε το πλοίο από το ναυπηγείο, αν και ποιες ασφάλειες θα έπρεπε να εκδίδονται στο όνομα της ΕΤΥΦΑ ή όχι, επισημαίνοντας ότι στη Διμερή Συμφωνία ο Εργολάβος δεν είχε αρνηθεί να τις πληρώσει.

Ο οικονομικός φορέας Γ, ο οποίος ηγείται της Αναδόχου Κοινοπραξίας/Εργολάβου, με επιστολή του στις 9.8.2023 ενημέρωσε την ΕΤΥΦΑ ότι το πλοίο προβλεπόταν να είναι έτοιμο να αποπλεύσει από το ναυπηγείο στην Κίνα μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2023 και ότι αναμενόταν το ταξίδι στην Κύπρο να διαρκέσει περίπου 4-6 εβδομάδες. Προκειμένου να διευκολυνθεί ο απόπλους και η παράδοση του πλοίου στην Κύπρο, επισήμανε στην ΕΤΥΦΑ ότι θα έπρεπε να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της, ως ο Ιδιοκτήτης, βάσει της σύμβασης EPCOMA σε σχέση με τις διαδικαστικές απαιτήσεις για την άφιξη του πλοίου όπως εκτελωνισμοί, άδειες, δασμοί, φόροι και άλλα συναφή έξοδα και κανονιστικές απαιτήσεις.

Κυρίως, ωστόσο, επισήμανε στην ΕΤΥΦΑ ότι η σύμβαση EPCOMA καθιστά σαφές ότι το πλοίο δεν επιτρέπεται να εγκαταλείψει το ναυπηγείο έως ότου ο Εργολάβος λάβει το Πιστοποιητικό Προσωρινής Παραλαβής του Ιδιοκτήτη (Owner's Provisional Acceptance Certificate). Για τον σκοπό αυτό κάλεσε την ΕΤΥΦΑ να υποστηρίξει την έγκαιρη ικανοποίηση των κριτηρίων για την προσωρινή παραλαβή του πλοίου, συμμετέχοντας στην ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων "Testing", "Pre-Commissioning" και "Commissioning", οι οποίες βρίσκονταν ήδη σε εξέλιξη, στην έγκαιρη αξιολόγηση των πιστοποιητικών του νηογνώμονα, στην αποδοχή των διαδικασιών και σχεδίων μεταφοράς και εγκατάστασης αμέσως μετά την ετοιμασία τους από τον Εργολάβο και στην ολοκλήρωση τυχόν οπτικών επιθεωρήσεων του πλοίου πριν τον απόπλου. Τόνισε, δε, ότι οποιαδήποτε καθυστέρηση στην έκδοση του πιστοποιητικού θα καθυστερούσε τον απόπλου του πλοίου και, κατ' επέκταση, την άφιξή του στην Κύπρο.

Σε επιστολή που ετοιμάστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους της ΕΤΥΦΑ στις 22.8.2023 για να αποσταλεί στον οικονομικό φορέα Γ, αναφερόταν πως φαινόταν να υπάρχει λανθασμένη αντίληψη ως προς το επίπεδο εμπλοκής του Ιδιοκτήτη όσον αφορά στην πρόοδο των εργασιών στο πλοίο μέχρι το σημείο της προσωρινής παραλαβής, η οποία θα επέτρεπε στο πλοίο να εγκαταλείψει το ναυπηγείο, καθώς σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA, ο Εργολάβος υποχρεούται να αναλαμβάνει όλες τις εργασίες και τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για να διασφαλιστεί ότι το Έργο συμμορφώνεται με τα τεχνικά κριτήρια.

Επισημαινόταν στον Εργολάβο ότι δεν υπήρχε καμία υποχρέωση για τον Ιδιοκτήτη να υποστηρίξει την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων "Testing", "Pre-Commissioning" και "Commissioning", ή να αποδεχθεί τις διαδικασίες και τα σχέδια μεταφοράς και εγκατάστασης αμέσως μετά την ετοιμασία τους, όπως ο ίδιος ο Εργολάβος πρότεινε. Οι εν λόγω εργασίες θα έπρεπε να εκτελεστούν πλήρως από τον Εργολάβο, σε επίπεδο που να είναι ικανοποιητικό για τον Ιδιοκτήτη.

Στην επιστολή καταγραφόταν ότι κατά τις πρόσφατες θαλάσσιες δοκιμές του πλοίου, ο Εργολάβος προειδοποιήθηκε επανειλημμένα από τον ΟΕ, τόσο σε συνεδριάσεις, όσο και σε πολλές επιστολές, ότι το πλοίο στην πραγματικότητα δεν ήταν ακόμη έτοιμο για θαλάσσιες δοκιμές. Ο ΟΕ είχε απαριθμήσει πολυάριθμα τεχνικά ζητήματα σχετικά με τα διάφορα συστήματα του πλοίου,

δηλώνοντας ξεκάθαρα την ανετοιμότητα του πλοίου του για θαλάσσιες δοκιμές. Ο Εργολάβος ανέλαβε με δική του ευθύνη να θέσει το πλοίο «εν πλω» και να εκτελέσει τις δοκιμές. Το αποτέλεσμα ήταν να προκύψει μία λίστα με περισσότερα από 120 ελαττώματα/αστοχίες (αποτυχία ή μη εφικτή η εκτέλεση δοκιμών), με ορισμένα από αυτά να είναι κρίσιμα.

Επισημαινόταν στον Εργολάβο ότι σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA, καθώς και τα σχετικά ναυτιλιακά πρότυπα, όλες οι απαραίτητες δραστηριότητες για να τεθεί το πλοίο σε λειτουργία θα έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί με επιτυχία πριν το ταξίδι του πλοίου. Η μέχρι τώρα απόδοση του Εργολάβου είχε εγείρει σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη δέσμευσή του σχετικά με την ασφάλεια του πλοίου και τη δέουσα ολοκλήρωση των απαραίτητων εργασιών. Ως εκ τούτου, η επιστολή τον καλούσε να προβεί σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες, σημειώνοντας ότι η ασφάλεια είναι ύψιστης σημασίας για τον Ιδιοκτήτη. Συγκεκριμένα, ο Εργολάβος όφειλε να διορθώσει και να ολοκληρώσει όλα τα τεχνικά ζητήματα όπως εντοπίστηκαν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τις θαλάσσιες δοκιμές, να παρέχει αποδεικτικά στοιχεία στον Ιδιοκτήτη και στον ΟΕ για επιτυχείς αναθεωρήσεις/επιθεωρήσεις/δοκιμές όπως εφαρμόζονται/απαιτούνται από τον νηογνώμονα και άλλα σχετικά τρίτα μέρη επιθεώρησης, πριν προχωρήσει στις δοκιμές αερίου, καθώς και να υποβάλει στον Ιδιοκτήτη και τον ΟΕ ένα εφικτό χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση όλων των εν λόγω δραστηριοτήτων, περιλαμβανομένης της παροχής συγκεκριμένων ημερομηνιών για τις δοκιμές αερίου, την ολοκλήρωση του "commissioning" του πλοίου και το ταξίδι στην Κύπρο.

Τέλος, στην επιστολή αναφερόταν ότι η σύμβαση EPCOMA υποχρέωνε τον Εργολάβο να ενημερώσει τον Ιδιοκτήτη για την ημερομηνία άφιξης του πλοίου, καθώς η μόνη υποχρέωση του Ιδιοκτήτη ήταν να εξασφαλίσει όλους τους σχετικούς εκτελωνισμούς, άδειες, δασμούς, φόρους, επιβαρύνσεις που θα προέκυπταν από την άφιξη και χρήση του πλοίου.

Ο ΓΔ στις 24.8.2023 ενημέρωσε την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ και τον ΟΕ ότι το ΔΣ είχε αποφασίσει όπως η επιστολή που ετοίμασαν οι Νομικοί Σύμβουλοι να μην σταλεί στον Εργολάβο, αλλά να τεθεί ενώπιον του ΥΕΕΒ (Υπεύθυνης Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας) για καθοδήγηση σε σχέση με τα θέματα που τίθενται ως υποχρεώσεις της ΕΤΥΦΑ και χρειάζεται να γίνουν ενέργειες από άλλα Υπουργεία/Υπηρεσίες, να ζητηθεί η άποψη του ΥΕΕΒ (Υπεύθυνης Έργου εκ μέρους της Δημοκρατίας) κατά ποσό έπρεπε να γίνει συντονισμός με το Υφυπουργείου Ναυτιλίας από μέρους της ΕΤΥΦΑ ή από το ΥΕΕΒ, να γίνουν οι απαιτούμενες ενέργειες από τον ΟΕ, και να επανέλθει το θέμα σε επόμενη συνεδρία του ΔΣ με σημείωμα του ΣΣ για τις εξελίξεις και τις απαιτούμενες ενέργειες.

Ο ΣΣ σε ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερ. 25.8.2023 προς τον ΓΔ της ΕΤΥΦΑ, αφού του ανέφερε ότι οι πιο πάνω οδηγίες θα υλοποιούνταν, σημείωσε περαιτέρω ότι ουσιαστικά το προσχέδιο απαντητικής επιστολής παρέθετε αποσπάσματα από τη σύμβαση και σχετικές υποχρεώσεις των μερών. Η υλοποίηση των οδηγιών θα μπορούσε να γίνει και μετά την αποστολή της επιστολής, καθότι δεν θεωρούσε ότι επηρεάζεται οτιδήποτε.

Ανέφερε ότι η όποια καθυστέρηση στη διατύπωση της ορθής συμβατικής θέσης, λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές εκκρεμότητες και εργασίες που δεν είχαν ολοκληρωθεί επιτυχώς επί του FSRU, θα είχε ως συνέπεια ακόμη μεγαλύτερη αύξηση της έκθεσης της ΕΤΥΦΑ σε ρίσκα. Ο Εργολάβος, σκόπιμα προσπαθούσε να δημιουργήσει περιβάλλον πίεσης και μεθόδευε την «παραλαβή» του

FSRU με κάθε τρόπο, αγνοώντας ή υποβαθμίζοντας τα πραγματικά προβλήματα που υπήρχαν στις εργασίες στο ναυπηγείο. Η ενημέρωση και αναφορά που δινόταν από τους επί τόπου εκπρόσωπους του ΟΕ, έδειχνε ότι υπήρχαν σοβαρές ανησυχίες λόγω της προόδου και εκκρεμοτήτων σε κρίσιμα θέματα.

Ανέφερε ότι ένα σημαντικό παράδειγμα, μεταξύ άλλων, αποτελούσε το κρίσιμο θέμα του ατμοστρόβιλου πρόωσης του πλοίου, αφού χωρίς τη λειτουργική του ικανότητα, το πλοίο δεν θα μπορεί να πλέει αυτόνομα με ασφάλεια. Οι εκπρόσωποι του ΟΕ ενημέρωσαν την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ ότι ο Εργολάβος προσπαθούσε να υποβαθμίσει τη σημαντικότητα και ότι τους ανέφερε ότι το πλοίο θα μπορούσε να κινείται με τη βοήθεια ρυμουλκών στα πολύ περιορισμένα ταξίδια που θα έκανε προς Κύπρο και Γερμανία κ.τ.λ.. Με έκπληξη, ανέφερε, άκουσαν τις θέσεις του Εργολάβου, καθότι, αφενός, ήταν επικίνδυνο και, αφετέρου, πολύ μακριά από τις συμβατικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις του. Περαιτέρω, η αναφορά σε ταξίδι στη Γερμανία δημιούργησε απορίες, καθότι δεν υπάρχει κάποια γνώση από την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ.

Προσωπική του άποψη, ανέφερε, την οποία υπέβαλλε ως Διευθυντής Έργου και ΣΣ, ήταν ότι η ΕΤΥΦΑ δεν θα έπρεπε να δείξει αδράνεια και θα έπρεπε να διαφυλάξει τα συμφέροντά της, αποστέλλοντας την επιστολή άμεσα, με τις οδηγίες που δόθηκαν να μπορούν να υλοποιούνται ανάλογα.

Ο ΓΔ της ΕΤΥΦΑ απάντησε στον ΣΣ ότι το ηλεκτρονικό του μήνυμα θα προωθείτο στο ΔΣ. Σε σχέση με τις αναφορές σε αυτό ότι το πλοίο θα μπορεί να κινείται με τη βοήθεια ρυμουλκών στα πολύ περιορισμένα ταξίδια που θα κάνει προς Κύπρο και Γερμανία κ.τ.λ., σημείωσε ότι αυτές δεν τέθηκαν από τον ΟΕ ενώπιον του ΔΣ στην τελευταία συνεδρία στην οποία παρών ήταν ο Τεχνικός Σύμβουλος από την Ομάδα του ΟΕ. Συνεπώς, λόγω της σοβαρότητας των εν λόγω αναφορών και δεδομένου ότι η ενημέρωση στην Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ έγινε από τον ΟΕ, ζήτησε όπως αυτές επιβεβαιωθούν από τον Τεχνικό Σύμβουλο για να γίνει ανάλογη ενημέρωση του ΔΣ. Σε περίπτωση επιβεβαίωσης, ζήτησε όπως καταγραφεί τότε, από ποιον και με ποιο τρόπο έγινε η εν λόγω αναφορά από τον Εργολάβο.

Ο ΣΣ, κατά τη συνάντηση που είχαμε μαζί του στις 28.8.2023, υποστήριξε ότι σε τηλεφωνική του επικοινωνία ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ έκανε παρατήρηση στον Τεχνικό Σύμβουλο της Ομάδας του ΟΕ για την ενημέρωση που έκανε στην Ομάδα Έργου και στον ίδιο, ως Διευθυντή Έργου, σχετικά με τη χρήση ρυμουλκών κατά την πλεύση του πλοίου. Αφού σημείωσε ότι το πλοίο θα πρέπει να έχει την ικανότητα να ταξιδεύει χωρίς τη βοήθεια ρυμουλκών, εξέφρασε τη θέση ότι το πιο πάνω έδειχνε την προσπάθεια του ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να αποκρύψει κρίσιμη πληροφορία από τον Διευθυντή Έργου και την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ.

Μετά τις θαλάσσιες δοκιμές θα ακολουθούσαν οι δοκιμές αερίου (gas trials) για έλεγχο της ακεραιότητας των δεξαμενών φορτίου, των σωληνώσεων των αντλιών, των συναγερμών ασφαλείας και του νέου εξοπλισμού για μετατροπή του LNG σε φυσικό αέριο. Ο ΣΣ στις 28.8.2023 μας ανέφερε ότι ο Εργολάβος είχε παρουσιάσει πρόγραμμα για τις δοκιμές αερίου, το οποίο ήταν αντίθετο, τόσο των διαδικασιών που συμφωνήθηκαν μεταξύ όλων των μερών, όσο και από τη διεθνή κοινή πρακτική και μεθόδους που χρησιμοποιούνται. Ως τέτοιο, αποτελούσε επικίνδυνη

προσέγγιση, αφού αφορούσε δοκιμές με φυσικό αέριο χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι τεχνικές εργασίες και χωρίς να έχουν επιλυθεί όλα τα εκκρεμή κρίσιμα θέματα.

Μέχρι τη στιγμή έκδοσης της παρούσας Έκθεσης, η Υπηρεσία μας δεν είχε οποιαδήποτε πληροφόρηση σχετικά με το εάν έχουν επιλυθεί τα κρίσιμα ζητήματα που αναδείχθηκαν κατά τις θαλάσσιες δοκιμές, εάν έχουν πραγματοποιηθεί οι δοκιμές αερίου και, εάν ναι, για τυχόν προβλήματα που προέκυψαν κατά τις δοκιμές αυτές.

Ως εκ των πιο πάνω, προκύπτει ότι το πλοίο, του οποίου η κυριότητα δήθεν εξασφαλίστηκε με τη Διμερή Συμφωνία, ένα και πλέον χρόνο αργότερα παραμένει στη Σαγκάη της Κίνας, χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες μετατροπής που προβλέπονται στη σύμβαση EPCOMA. Ακόμη δε πιο οξύμωρο είναι το γεγονός ότι, ακόμη και αν το πλοίο ήταν έτοιμο να παραδοθεί και να καταφθάσει στο Βασιλικό, η προβλήτα στην οποία θα προσδεθεί βρίσκεται στα αρχικά στάδια κατασκευής της. Οι σκέψεις της Κυβέρνησης για ενοικίαση του σε άλλες χώρες μέχρι την ολοκλήρωση της προβλήτας και των υπόλοιπων θαλάσσιων και χερσαίων υποδομών, μόνο περαιτέρω προβληματισμό μπορούν να προκαλέσουν, αφού πόρρω απέχουν από το αντικείμενο της σύμβασης EPCOMA που ήταν η έλευση φυσικού αερίου στην Κύπρο εντός του 2022.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να υποδεικνύει στους Αναδόχους τις περιπτώσεις στις οποίες δεν συμμορφώνονται με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, καλώντας τους να διασφαλίζουν ότι το Έργο θα εξυπηρετεί τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται (fit for its purpose), δεν θα παρουσιάζει οποιαδήποτε λειτουργικά προβλήματα και θα πληροί όλους τους κανόνες ασφάλειας.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας ανέφερε ότι οι προαναφερθείσες τοποθετήσεις και συμπεράσματα του ΣΣ σχετικά με τη χρήση ρυμουλκών κατά την πλεύση του πλοίου δεν υιοθετούνται από τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ.

6.7.3 Ζητήματα χωρητικότητας του πλοίου

Δημοσίευμα στον ηλεκτρονικό τύπο ανέδειξε το ζήτημα της μικρής χωρητικότητας του πλοίου «Προμηθέας», αναφέροντας ότι αυτή ανέρχεται σε 125.000μ³, ενώ η χωρητικότητα ενός συνηθισμένου μεγέθους πλοίου μεταφορέα υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG carrier), ανέρχεται σε 174.000μ³. Δεδομένης αυτής της διαφοράς (περίπου 40%) στη χωρητικότητα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ποσότητα υγροποιημένου φυσικού αερίου θα περισσεύει στο πλοίο-μεταφορέα, χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα άμεσης εκφόρτωσής του στο πλοίο «Προμηθέας». Ως εκ τούτου, το πλοίο-μεταφορέας θα πρέπει να παραμένει σε αναμονή στον θαλάσσιο χώρο, έως ότου το πλοίο «Προμηθέας» εκφορτώσει την ποσότητα που μπορεί να αποθηκεύσει και στη συνέχεια να φορτώσει ξανά.

Στη βάση πάντοτε του εν λόγω δημοσιεύματος, το πλοίο «Προμηθέας» θα χρειάζεται για να ολοκληρώσει όλη τη διαδικασία φόρτωσης-εκφόρτωσης στην καλύτερη περίπτωση 8 ημέρες και

στη χειρότερη περίπτωση 11,5 ημέρες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σταλίες, δηλαδή ο χρόνος αναμονής ενός πλοίου σε καθορισμένο σημείο όπως λιμένα, εγκατάσταση, αγκυροβόλιο κ.λπ., σύμφωνα με τις τρέχουσες τιμές της αγοράς ανέρχονται σε \$220.000 ημερησίως, η παραμονή του πλοίου-μεταφορέα στον θαλάσσιο χώρο του Έργου αναμένεται να στοιχίζει μηνιαίως, περί τα \$4εκ., σύμφωνα με τα δημοσιεύματα, στα οποία σημειώνεται επίσης, ότι το πλοίο-μεταφορέας δεν θα έρχεται μόνο μία φορά σε διάστημα ενός μηνός στην Κύπρο για να ξεφορτώσει στο πλοίο «Προμηθέας».

Στο εν λόγω δημοσίευμα φιλοξενείται και δήλωση του Υπουργού ΕΕΒ, ο οποίος ανέφερε ότι «ο Προμηθέας έχει κάποιο δεξαμενισμό, δηλαδή έχει κάποια χωρητικότητα η οποία μπορεί να μην είναι ακριβώς η χωρητικότητα εκείνη την οποία έχουν τα LNG carriers, τα πλοία δηλαδή μεταφοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου και αυτό είναι ένα πολύ σύνθητες φαινόμενο. Δηλαδή όχι κατ' ανάγκη η πλωτή μονάδα να πρέπει να έχει τον ίδιο δεξαμενισμό, δηλαδή χωρητικότητα με το πλοίο το οποίο θα φορτώνει στη συγκεκριμένη πλωτή μονάδα. Οπότε οι ανησυχίες πιστεύω του άρθρου δεν είναι ορθές. Θα ήταν ευχής έργο να υπήρχε η χωρητικότητα του Προμηθέα και η χωρητικότητα ενός πλοίου LNG carrier να ήταν η ίδια ακριβώς αλλά τούτο σπάνια συμβαίνει στη βιομηχανία του φυσικού αερίου. Οπότε, θα έρχεται το πλοίο, θα εκφορτώνει την ποσότητα εκείνη που αντιστοιχεί στη χωρητικότητα του Προμηθέα και μετά το πλοίο το LNG carrier θα πηγαίνει σε άλλο σημείο εκφόρτωσης και θα εκφορτώνει το υπόλοιπο φορτίο του για σκοπούς των αναγκών του άλλου προορισμού».

Στο ίδιο δημοσίευμα, αναφέρονται στατιστικά στοιχεία τα οποία καταδεικνύουν ότι υπήρχε γνώση των δεδομένων, άρα και των αναγκών της αγοράς, και ότι παρά ταύτα, το πλοίο το οποίο αγοράστηκε από τη Δημοκρατία διαθέτει μικρότερη χωρητικότητα από οποιοδήποτε άλλο από τα FSRUs που κατασκευάστηκαν από το 2002 μέχρι σήμερα. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι τη δεκαετία του 2000 κατασκευάστηκαν 12 FSRUs με μέση χωρητικότητα $143.600\mu^3$, τη δεκαετία του 2010 κατασκευάστηκαν 22 FSRUs με μέση χωρητικότητα $172.000\mu^3$ και την τριετία 2020-2022 κατασκευάστηκαν 6 FSRUs με μέση χωρητικότητα $174.000\mu^3$. Σε σχέση με τα πλοία-μεταφορείς, τη δεκαετία του 1990 κατασκευάστηκαν 36 LNG carriers με μέση χωρητικότητα $131.000\mu^3$, τη δεκαετία του 2000 κατασκευάστηκαν 224 LNG carriers με μέση χωρητικότητα $157.000\mu^3$, τη δεκαετία του 2010 κατασκευάστηκαν 269 LNG carriers με μέση χωρητικότητα $171.000\mu^3$, την τριετία 2020-2022 κατασκευάστηκαν 123 LNG carriers με μέση χωρητικότητα $172.000\mu^3$, ενώ υπό κατασκευή μέχρι το 2028 είναι 311 LNG carriers με μέση χωρητικότητα $174.000\mu^3$.

Σύμφωνα με τα έγγραφα του διαγωνισμού, αποτελούσε υποχρέωση του Εργολάβου, η απόκτηση πλοίου (FSRU) με ελάχιστη αποθηκευτική χωρητικότητα $125.000\mu^3$ για εκφόρτωση υγροποιημένου φυσικού αερίου από πλοία-μεταφορείς χωρητικότητας από $120.000\mu^3$ έως $217.000\mu^3$ (Q-Flex). Η Ανάδοχος Κοινοπραξία στην προσφορά της είχε υποδείξει το συγκεκριμένο πλοίο (τότε με την

ονομασία Galea), κατασκευής του 2002, αναφέροντας ότι η μικτή (gross) χωρητικότητά του ανερχόταν σε $137.161\mu^3$. Στην αξιολόγηση της ΕΤΥΦΑ, καταγράφεται ότι η χωρητικότητα του πλοίου ανέρχεται σε $136.141\mu^3$ (at normal filling level).

Πέραν του πιο πάνω, από το οποίο προκύπτει ότι συνειδητά η ΕΤΥΦΑ ζήτησε πλοίο με ελάχιστη αποθηκευτική χωρητικότητα $125.000\mu^3$, το οποίο θα εκφορτώνει υγροποιημένο φυσικό αέριο από πλοία-μεταφορείς με πολύ μεγαλύτερη χωρητικότητα, η Υπηρεσία μας δεν έχει εντοπίσει στα έγγραφα τα οποία έχουμε στη διάθεσή μας, οποιαδήποτε άλλη αναφορά επί του συγκεκριμένου ζητήματος και στις ενδεχόμενες οικονομικές επιπτώσεις που αυτό θα προκαλέσει.

7 Διαγωνισμός με αρ. ΕΤΥΦΑ 03/2020 για την παροχή υπηρεσιών Επιβλέποντα Μηχανικού εκ μέρους του Ιδιοκτήτη του Έργου του τερματικού εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου

Ο διαγωνισμός με αρ. ΕΤΥΦΑ 03/2020 "Request for Proposal for the Provision of Owner's Engineer Services for the Cyprus LNG Import Terminal Project" προκηρύχθηκε με ανοικτή διαδικασία στις 13.3.2020 με προθεσμία υποβολής προσφορών τις 30.4.2020. Η εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού ανερχόταν σε €10,6εκ. πλέον ΦΠΑ, εκ των οποίων €8εκ. πλέον ΦΠΑ αφορούσαν στο ποσό που θα διατεθεί στον Ανάδοχο για την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης εντός της 24μηνιας συμβατικής περιόδου, €1,1εκ. πλέον ΦΠΑ το ύψος του ποσού που δύναται ο ΑΦ να διαθέσει για επιπρόσθετες υπηρεσίες που ενδεχομένως θα ζητήσει από τον Ανάδοχο εκτός του αντικειμένου της σύμβασης, και €1,5εκ. πλέον ΦΠΑ το ύψος του ποσού για τυχόν επιπρόσθετες εργασίες που θα ζητηθούν από τον Ανάδοχο κατά την 36μηνια περίοδο ("Retainer Period") που ακολουθεί την έκδοση του Πιστοποιητικού Παραλαβής ("Certificate of Confirmation of Acceptance").

Η Υπηρεσία μας διενήργησε δειγματοληπτικό έλεγχο επί των εγγράφων του διαγωνισμού και στις 9.4.2020 στείλαμε σχετική επιστολή στην ΕΤΥΦΑ. Μεταξύ άλλων, παρατηρήσαμε ότι η ΕΤΥΦΑ τροποποίησε το λεκτικό της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, προσφέροντας στο τραπεζικό ίδρυμα ευχέρεια πέντε εργάσιμων ημερών ως προθεσμία για την πληρωμή σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης, αντί τριών ημερών ως έχει υιοθετηθεί, κατόπιν εκτενών συζητήσεων και με τον Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου, από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΑΑΔΣ) και αναφέρεται ρητά στα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών. Επιπρόσθετα, είχε προστεθεί παράγραφος στην εγγυητική επιστολή συμμετοχής η οποία ανέφερε ότι:

"Except to the extent it is inconsistent with the express terms of this Guarantee, this Guarantee is subject to the ICC Uniform Rules for Demand Guarantees, 2010 revision, ICC Publication No. 758, with the exception of Article 15. The incorporation of URDG 758 is optional".

Όπως αναφέραμε στο Κεφάλαιο 5.3 της παρούσας Έκθεσης, κατόπιν διαπίστωσης ότι η επιτυχούσα Κοινοπραξία στο πλαίσιο του διαγωνισμού αρ. ΕΤΥΦΑ Ε01/2018 είχε προχωρήσει η ίδια σε τροποποίηση του λεκτικού της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, στην επιστολή μας ημερ. 31.10.2019 είχαμε επιστήσει την προσοχή στην ΕΤΥΦΑ ότι η απόκλιση στην προθεσμία των τριών ημερών είναι ουσιώδους σημασίας, γιατί παρέχει τη δυνατότητα στον Ανάδοχο να επιδιώξει μέσω δικαστηρίου την έκδοση προσωρινών μέτρων που θα εμποδίζουν το τραπεζικό ίδρυμα να προχωρήσει στην καταβολή του ποσού στον ΑΦ, ενώ θίξαμε και το γεγονός της προσθήκης πρόνοιας, μέσω της οποίας, η εγγύηση έπαυε να διέπεται αποκλειστικά από το κυπριακό δίκαιο. Επαναλάβαμε στην ΕΤΥΦΑ ότι σύμφωνα με τις εμπεδωμένες αρχές της νομολογίας, οι όροι που αφορούν στην υποβολή ορθής ή/και έγκυρης εγγύησης συμμετοχής θεωρούνται ουσιώδεις και προσφορά η οποία δεν πληροί και δεν ανταποκρίνεται σε ουσιώδη όρο του διαγωνισμού, είναι άκυρη και κατ' επέκταση δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης. Η απόκλιση ή παρέκκλιση από ουσιώδη όρο αποτελεί ουσιαστική παράβαση, που κανονικά οδηγεί σε αποκλεισμό του ενδιαφερόμενου φορέα. Ζητήσαμε, ως εκ τούτου, από την ΕΤΥΦΑ να μας επεξηγήσει την απόφασή της να προβεί στις εν λόγω διαφοροποιήσεις στο περιεχόμενο της

εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, όπως επίσης και γιατί θεωρούσε ορθό να ενεργεί διαφορετικά από τον τρόπο που έχει καθορίσει η ΑΑΔΣ, μετά μάλιστα από διαβούλευση με τον Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου.

Αναφορικά με τον καθορισμό των ελάχιστων απαιτούμενων τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων που έπρεπε να πληρούν τόσο οι προσφοροδότες όσο και οι Βασικοί Εμπειρογνώμονες (Core Management and Key Experts), αναφέραμε ότι ως αυτές είχαν καθοριστεί, ενδεχομένως να αποθάρρυναν δυνητικούς οικονομικούς φορείς να συμμετέχουν στη διαγωνιστική διαδικασία, με αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό της ανάπτυξης υγιούς ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε από την ΕΤΥΦΑ να μας αναφέρει κατά πόσο, πριν την έναρξη της διαδικασίας ετοιμασίας των εγγράφων του διαγωνισμού και καθορισμού των υπό αναφορά ελάχιστων προσόντων των Βασικών Εμπειρογνομώνων, είχε διεξαχθεί έρευνα αγοράς ή εάν είχαν πραγματοποιηθεί οποιεσδήποτε διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να ενημερωθούν οι οικονομικοί φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις της όσον αφορά στη σύμβαση η οποία κρινόταν εξαιρετικά μεγάλης σημασίας και αξίας. Συναφώς, ζητήσαμε τα ονόματα τριών τουλάχιστον οικονομικών φορέων που πληρούσαν όλες τις απαιτήσεις που καθορίζονταν στα έγγραφα του διαγωνισμού.

Στο στάδιο αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς δεν καθοριζόταν η ελάχιστη βαθμολογία την οποία απαιτείτο να εξασφαλίζει μια προσφορά για να μην απορριφθεί και να προχωρήσει η αξιολόγησή της στο στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης. Θέση της Υπηρεσίας μας ήταν ότι θα μπορούσε να καθοριστεί εκ των προτέρων, ακόμη και μετά την προκήρυξη του διαγωνισμού, με δημοσίευση σχετικού τροποποιητικού εγγράφου, η ελάχιστη βαθμολογία την οποία θα έπρεπε να εξασφαλίζει το τεχνικό τμήμα μιας προσφοράς για να καταστεί δυνατή η περαιτέρω αξιολόγησή της, καθώς τούτο δεν θα μπορούσε να γίνει μετά.

Οι συντελεστές βαρύτητας για τον υπολογισμό του τελικού βαθμού κατάταξης των προσφορών είχαν καθοριστεί σε 60% για τον βαθμό τεχνικής αξιολόγησης και 40% για τον βαθμό οικονομικής αξιολόγησης. Επιπρόσθετα, τα κριτήρια τεχνικής αξιολόγησης είχαν βασιστεί στα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών της ΑΑΔΣ, με αποτέλεσμα στην πλειονότητά τους να μην είναι αντικειμενικά και μετρήσιμα, ιδιαίτερα για τις υπηρεσίες που απαιτούνται για ένα Έργο τέτοιου μεγέθους. Ως εκ τούτου, τα κριτήρια αυτά σε συνδυασμό με τον συντελεστή βαρύτητας της τεχνικής αξιολόγησης, ενδεχομένως να οδηγούσαν σε κατακύρωση της σύμβασης με σημαντικά αυξημένο κόστος. Επιπρόσθετα, από τα εν λόγω κριτήρια αξιολόγησης, δεν καθίστατο σαφές πως θα εξασφαλιζόταν η αντικειμενικότητα κατά την αξιολόγηση και ελλόχευε ο κίνδυνος όπως τα μέλη του αρμοδίου οργάνου οδηγηθούν σε λανθασμένη ή υποκειμενική κρίση. Εισήγηση της Υπηρεσίας μας, ήταν να εξεταστεί το ενδεχόμενο αναθεώρησης της βαρύτητας των επιμέρους τεχνικών κριτηρίων αξιολόγησης, προκειμένου τα αντικειμενικά και μετρήσιμα κριτήρια (π.χ. επιπρόσθετα προσόντα και εμπειρία/τεχνογνωσία των Εμπειρογνομώνων) να έχουν μεγαλύτερο συντελεστή βαρύτητας από τα υποκειμενικά. Όλα τα ανωτέρω σε συνδυασμό με ενδεχόμενη αναθεώρηση των συντελεστών βαρύτητας, ώστε αυτοί να καθοριστούν σε μικρότερο ποσοστό για τον βαθμό της τεχνικής αξιολόγησης και μεγαλύτερο ποσοστό για τον βαθμό της οικονομικής αξιολόγησης, θα οδηγούσαν στην εξασφάλιση μιας πιο οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς για το δημόσιο, η οποία ταυτόχρονα θα ήταν, στον αναμενόμενο επιθυμητό βαθμό, ποιοτικά αποδοτική,

διασφαλίζοντας την παροχή των βέλτιστων δυνατών υπηρεσιών στη Δημοκρατία με χαμηλότερο κόστος.

Επίσης, ζητήσαμε πληροφόρηση για το ποιες πρόνοιες είχαν περιληφθεί στα έγγραφα του παρόντος διαγωνισμού, για οποιαδήποτε καθυστέρηση ενδεχομένως προέκυπτε στην κατασκευή του Έργου και στα επιμέρους χρονοδιαγράμματα υλοποίησης της σύμβασης ΕΡСОМА, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συμβουλευτικές υπηρεσίες οι οποίες αναμενόταν ότι θα εξασφαλιστούν μέσω του διαγωνισμού αυτού, ήταν πλήρως συνυφασμένες με την εν λόγω σύμβαση. Τούτο, δεδομένης της ήδη υπάρχουσας καθυστέρησης στο Έργο αφού είχε παρέλθει η χρονική περίοδος των 90 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ΕΡСОМА (13.12.2019), εντός των οποίων η ΕΤΥΦΑ προβλεπόταν να δώσει εντολή έναρξης των εργασιών στον Εργολάβο, ο οποίος τέσσερις μήνες αργότερα ακόμα ανέμενε την εν λόγω εντολή.

Τέλος, παρατηρήσαμε ότι ποσοστό 40% της αξίας της σύμβασης για την παροχή των υπό αναφορά υπηρεσιών, θα τύγγανε χρηματοδότησης από τη χορηγία την οποία είχε εξασφαλίσει το ΥΕΕΒ από την ΕΕ και τον ΙΝΕΑ. Από τις έως τότε επιστολές που είχαμε λάβει τόσο από τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, όσο και από το ΥΕΕΒ, προέκυπτε το συμπέρασμα ότι ολόκληρο το ποσό της χορηγίας, το οποίο ανέρχεται σε έως και €101εκ., θα προοριζόταν αποκλειστικά για κάλυψη μέρους της αξίας της σύμβασης ΕΡСОМА, κάτι το οποίο εκ των πραγμάτων φαινόταν να μην ισχύει. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε ενημέρωση για τις συμβάσεις, η αξία ή μέρος της αξίας των οποίων θα καλυπτόταν από τη χορηγία αυτή, καθώς και για την κατανομή του ποσού της εν λόγω χορηγίας στις συμβάσεις αυτές.

Η ΕΤΥΦΑ στην απαντητική της επιστολή ημερ. 8.7.2020 μας ανέφερε ότι στις 16.4.2020 προχώρησε στη δημοσίευση τροποποιητικού εγγράφου με το οποίο τροποποίησε το λεκτικό της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, προκειμένου η προθεσμία των πέντε ημερών για κατάπτωση της εγγύησης να μειωθεί στις τρεις ημέρες. Σε σχέση με την πρόνοια της εγγύησης συμμετοχής αναφορικά με το ICC Uniform Rules for Demand Guarantees - URDG 758, η ΕΤΥΦΑ μας ανέφερε ότι αυτή δεν προστέθηκε αυθαίρετα, αλλά κατόπιν εισήγησης και νομικής γνωμάτευσης που έλαβε από τους εξωτερικούς Νομικούς της Συμβούλους. Σύμφωνα με την εν λόγω γνωμάτευση, η χρήση των όρων αυτών δεν είναι επιβλαβής για τα συμφέροντα του ΑΦ. Αντιθέτως, ανέφερε η ΕΤΥΦΑ, οι υπό αναφορά όροι χρησιμοποιούνται διεθνώς στα έγγραφα εγγύησης. Επίσης, τόνισε ότι δεν προκύπτει από οποιοδήποτε έγγραφο του διαγωνισμού ότι η εγγυητική επιστολή συμμετοχής παύει να διέπεται από το κυπριακό δίκαιο. Είναι ξεκάθαρο, υποστήριξε, ότι ο διαγωνισμός και συνεπώς οποιοδήποτε έγγραφό του, διέπεται αποκλειστικά και μόνο από το κυπριακό δίκαιο. Όλα τα πιο πάνω θέματα συζητήθηκαν, ανέφερε η ΕΤΥΦΑ, με την ΑΑΔΣ από την οποία εγκρίθηκε το αναθεωρημένο έγγραφο της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής προτού δημοσιευθεί.

Η ΕΤΥΦΑ επισήμανε ότι οι απαιτούμενες τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες, οι οποίες καθορίζονται στα έγγραφα του διαγωνισμού, πρέπει να είναι τέτοιες έτσι ώστε να διασφαλίζεται πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας ότι οι οικονομικοί φορείς κατέχουν την απαιτούμενη εμπειρία, τεχνογνωσία και τις προδιαγραφές για να ανταπεξέλθουν πλήρως στις απαιτήσεις ενός τόσο σημαντικού και ιδιαίτερου έργου για τη Δημοκρατία. Συνεπώς, ανέφερε, ο καθορισμός των κριτηρίων πρέπει να είναι τέτοιος που να επιτρέπει την υποβολή προτάσεων από οικονομικούς

φορείς οι οποίοι να είναι πλήρως καταρτισμένοι στον εν λόγω τομέα παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών.

Πρόσθεσε ότι το συγκεκριμένο Έργο είναι σύνθετο και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πληθώρα εργασιών, μεταξύ των οποίων είναι η μετατροπή του δεξαμενόπλοιου μεταφοράς LNG σε μονάδα αποθήκευσης και επαναεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (FSRU), οι θαλάσσιες υποδομές ελλιμενισμού και πρόσδεσης πλοίων, καθώς και χερσαίες εγκαταστάσεις παραλαβής μεταφοράς με δίκτυα υψηλής πίεσης αερίου. Εκ των πραγμάτων, από τον σκοπό του Έργου, όπως προκύπτει και από τη σύμβαση EPCOMA, είναι δύσκολο να συμμετέχει ένας οικονομικός φορέας, και συνεπώς οι οικονομικοί φορείς είναι συνήθως κοινοπραξίες που αποτελούνται από έμπειρες εταιρείες.

Ο καθορισμός των ελάχιστων απαιτούμενων τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων που ζητούνται, ετοιμάστηκαν από τους εξειδικευμένους εξωτερικούς Νομικούς, Τεχνικούς και Εμπορικούς της Συμβούλους με σχετική εμπειρία πέραν των 30 ετών. Σύμφωνα με τους εν λόγω Συμβούλους, οι απαιτήσεις για την ικανότητα και την εμπειρία είναι αυστηρές και είχαν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν ότι θα υποβάλουν προσφορά οικονομικοί φορείς με σχετική εμπειρία στη διαχείριση και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για ένα τόσο περίπλοκο και εξειδικευμένο Έργο. Συνεπώς, η ΕΤΥΦΑ μας ανέφερε ότι, στη βάση των εισηγήσεων των Συμβούλων της, οι οποίοι εξειδικεύονται στα εν λόγω θέματα και στη συγκεκριμένη αγορά, καθορίστηκαν τα ελάχιστα απαιτούμενα τεχνικά και επαγγελματικά κριτήρια τα οποία διασφάλιζαν τη συμμετοχή έμπειρων οικονομικών φορέων, χωρίς να αποκλείουν οποιοδήποτε δυνητικό οικονομικό φορέα.

Η ΕΤΥΦΑ μας επισήμανε πως θέση της είναι ότι, θέτοντας τα συγκεκριμένα τεχνικά και επαγγελματικά κριτήρια, διασφαλίστηκε η παροχή ποιοτικών και υψηλών προδιαγραφών υπηρεσιών και δεν περιορίστηκε η ανάπτυξη του υγιούς ανταγωνισμού. Χαρακτηριστικά, ανέφερε ότι οκτώ οικονομικοί φορείς είχαν υποβάλει προσφορά, κάτι που αποδείκνυε ότι τα συγκεκριμένα κριτήρια που τέθηκαν, ουδόλως περιόρισαν τον ανταγωνισμό.

Η ΕΤΥΦΑ ανέφερε ότι, σύμφωνα και με τους εξωτερικούς εξειδικευμένους της Συμβούλους, στο στάδιο αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς δεν εφαρμόζεται ελάχιστη βαθμολογία. Αντί αυτού καθορίστηκαν αυστηρά ελάχιστα προσόντα κατά τη διάρκεια του σταδίου της αξιολόγησης των προϋποθέσεων συμμετοχής, το οποίο καλύπτει όλες τις ουσιαστικές και βασικές πτυχές του υπό αναφορά πολύπλοκου Έργου με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι οι οικονομικοί φορείς θα αποδείξουν την καταλληλότητά τους. Τα εν λόγω ελάχιστα προσόντα ήταν επαρκή και σχεδιασμένα για να καθορίσουν εάν οι υποψήφιοι κατέχουν τη σχετική εμπειρία και δεξιότητες για τον ρόλο του ΟΕ. Συνεπώς, μόνο όσοι οικονομικοί φορείς αποδείκνυαν ότι πληρούσαν τα ελάχιστα κριτήρια θα προχωρούσαν στα επόμενα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης. Επίσης, ανέφερε ότι οι συντελεστές βαρύτητας για τον υπολογισμό του τελικού βαθμού κατάταξης των προσφορών είχαν καθοριστεί στο πλαίσιο των εισηγήσεων των εξωτερικών τους Συμβούλων, με σκοπό το τεχνικό μέρος να έχει μεγαλύτερη βαρύτητα από το οικονομικό μέρος, καθώς οι υπηρεσίες κάτω από το συγκεκριμένο διαγωνισμό είναι σημαντικές για ένα τόσο στρατηγικό Έργο για τη Δημοκρατία.

Αναφορικά με την περίοδο των 90 ημερών εντός της οποίας έπρεπε να δώσει εντολή έναρξης των εργασιών στον Εργολάβο, η ΕΤΥΦΑ σημείωσε ότι το όλο χρονοδιάγραμμα και οι σχετικές

προαπαιτούμενες ενέργειες για την υλοποίηση του Έργου είχαν επηρεαστεί λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που δημιουργήθηκαν από την έξαρση της πανδημίας Covid-19 σε παγκόσμιο επίπεδο. Υποστήριξε ότι, λαμβάνοντας αυτά υπόψη, ακόμη και να δινόταν η εν λόγω εντολή στον Εργολάβο, αυτός δεν θα μπορούσε να ενεργήσει απρόσκοπτα και ανεπηρέαστα. Σημείωσε, δε, ότι βρισκόταν συνεχώς σε επικοινωνία με τον Εργολάβο, εξετάζοντας τα εκάστοτε δεδομένα με βάση τους περιορισμούς όπως αυτοί αναθεωρούνταν, για τον καθορισμό των επόμενων βημάτων και την απρόσκοπτη έναρξη των εργασιών, αναφέροντας μας ότι στις 29.5.2020 δόθηκε η εντολή έναρξης εργασιών στον Εργολάβο.

Αναφορικά με τις πρόνοιες που είχαν περιληφθεί στα έγγραφα του διαγωνισμού για οποιαδήποτε καθυστέρηση ενδεχομένως προέκυπτε στην κατασκευή του τερματικού και στα επιμέρους χρονοδιαγράμματα υλοποίησης της σύμβασης EPCOMA, η ΕΤΥΦΑ μας ανέφερε ότι η σύμβαση του παρόντος διαγωνισμού είχε συνταχθεί στη βάση του ρίσκου ενδεχόμενης καθυστέρησης. Αυτή περιλαμβάνει εγγύηση πιστής εκτέλεσης και πρόνοια για την αποκοπή ποσοστού 10% από όλα τα πληρωτέα ποσά μέχρι την έκδοση του Πιστοποιητικού Παραλαβής, σύμφωνα με τη σύμβαση EPCOMA. Αυτές οι πρόνοιες, σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, αποτελούν κίνητρο για τον ΟΕ για να εργαστεί εντός των αποδεκτών χρονικών πλαισίων για την παράδοση των απαραίτητων εργασιών της σύμβασης EPCOMA.

Τέλος, μας ανέφερε ότι η ευρωπαϊκή χορηγία από τον INEA, αφορά τόσο το ποσό κάλυψης κεφαλαιουχικών δαπανών για το Έργο, όσο και το κόστος για την επίβλεψη της εκτέλεσής του. Η χορηγία αυτή αφορά 40% επί των επιλέξιμων δαπανών με οροφή το ποσό των €101.255.320. Η διαδικασία ετοιμασίας της Ετήσιας Έκθεσης Προόδου (Annual Status Report) του Έργου για υποβολή στον INEA περιλαμβάνει συλλογή πληροφόρησης από το ΥΕΕΒ σε σχέση με τις εργατοώρες της κάθε Υπηρεσίας, Τμήματος κ.λπ. που μετέχει στη ΣΕΔΕ, με σκοπό τη συμπερίληψη του σχετικού κόστους στο οικονομικό μέρος της εν λόγω Έκθεσης. Μας ανέφερε ότι ανάμεσα στις πιθανές επιπρόσθετες συμβάσεις που θα περιλαμβάνονταν στο κόστος υλοποίησης του Έργου ήταν η σύμβαση που σύναψε το Τμήμα Δημοσίων Έργων σχετικά με εργασίες για αποκατάσταση της μολυσμένης με φωσφογύψο περιοχής εντός του εργοταξίου, οι οποίες είχαν ολοκληρωθεί, ενώ αναμενόταν να προκηρυχθεί διαγωνισμός για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για κάλυψη των απαιτούμενων διοικητικών εργασιών (administrative consultant), οι οποίες πηγάζουν από τις υποχρεώσεις της ΕΤΥΦΑ από τη χορηγία ως Φορέας Υλοποίησης Έργου και της συμπερίληψης του Έργου στη λίστα των ΕΚΕ. Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, η ΕΕ τηρείται ενήμερη για όλες τις πιο πάνω απαιτήσεις.

Στις 21.5.2020 υποβλήθηκαν οκτώ προσφορές, οι οποίες έτυχαν αξιολόγησης από πενταμελή ομάδα προσωπικού της ΔΕΦΑ, με τη συνδρομή των Νομικών, Τεχνικών και Εμπορικών της Συμβούλων. Σύμφωνα με την Έκθεση Τεχνικής Αξιολόγησης ημερ. 3.7.2020, οι τέσσερις προσφορές απορρίφθηκαν λόγω μη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που αφορούσαν στην εγγυητική επιστολή συμμετοχής, ενώ άλλες τρεις προσφορές απορρίφθηκαν καθώς δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις συμμετοχής που είχαν καθοριστεί αναφορικά με τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες. Δηλαδή, επτά από τους οκτώ προσφοροδότες αποκλείστηκαν σε αυτό το στάδιο της αξιολόγησης και μόνο ένας προσφοροδότης προχώρησε στο στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης, όπου η προσφορά του βαθμολογήθηκε στη βάση των ποιοτικών κριτηρίων που είχαν καθοριστεί.

Σύμφωνα με την Έκθεση Οικονομικής Αξιολόγησης ημερ. 6.7.2020, παρά το γεγονός ότι η αξία της προσφοράς του ύψους €8.205.040 ήταν κατά 22,6% χαμηλότερη από την εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού ύψους €10.600.000, η ομάδα των Συμβούλων δεν τη θεώρησε αυτή ως ασυνήθιστα χαμηλή και, ως εκ τούτου, αποφασίστηκε να μην ζητηθούν οποιεσδήποτε διευκρινήσεις από τον εν λόγω προσφοροδότη.

Το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ σε συνεδρία του ημερ. 6.7.2020, υιοθέτησε την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης και αποφάσισε όπως κατακυρώσει τον διαγωνισμό και αναθέσει τη σύμβαση στην Κοινοπραξία Μ, ως ο επιτυχών προσφοροδότης, για το ποσό των €8.205.040, εκ των οποίων €6.184.000 για τους σκοπούς που ορίζονται στη σύμβαση, €1.010.520 για εργασίες που θα γίνουν εντός της περιόδου με την ονομασία "Retainer Period" και €1.010.520 για επιπρόσθετες εργασίες.

Το γεγονός ότι επτά από τους οκτώ προσφοροδότες αποκλείστηκαν στο στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, και μόνο η προσφορά της Κοινοπραξίας Μ, στην οποία εν τέλει ανατέθηκε η σύμβαση, προχώρησε στο στάδιο της τεχνικής και οικονομικής αξιολόγησης, δυστυχώς επιβεβαίωσε τις ανησυχίες της Υπηρεσίας μας για τη μη ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού.

Η σύμβαση για τον ΟΕ υπογράφηκε τελικά στις 31.8.2020. Όπως έχει αναφερθεί και στο Κεφάλαιο 6.1.1, η καθυστέρηση στην υπογραφή της εν λόγω σύμβασης, η οποία εξυπηρετούσε και τον Εργολάβο, είχε ως αποτέλεσμα να καθυστερήσει και η έγκριση του προγράμματος εργασιών του Εργολάβου. Ως εκ τούτου, οι εργασίες για την υλοποίηση του Έργου ξεκίνησαν στις 28.9.2020, δηλαδή δέκα σχεδόν μήνες μετά την υπογραφή της σύμβασης ΕΡСОМА.

Σύσταση: Οι πρόνοιες που καθορίζονται από τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στα έγγραφα των διαγωνισμών, να είναι σύμφωνες με τις αντίστοιχες πρόνοιες των Πρότυπων Εγγράφων Διαγωνισμών και των Εγκυκλίων της ΑΑΔΣ. Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να μην επιδεικνύει ολιγωρία στην προκήρυξη διαγωνισμών με άμεσο αντίκτυπο σε άλλες συμβάσεις.

7.1 Αντικατάσταση του Υπεύθυνου Έργου του ΟΕ

Στις 5.8.2021 ο ΟΕ, ενημέρωσε την ΕΤΥΦΑ, ως τον ΑΦ και Ιδιοκτήτη του Έργου, ότι η εργοδότηση του Υπεύθυνου Έργου (Project Director) είχε τερματιστεί με άμεση ισχύ. Έκτοτε, χρέη Υπεύθυνου Έργου εκτελούσε άλλο μέλος της ομάδας του ΟΕ, χωρίς να υπάρχει και/ή να παρατηρείται, σύμφωνα με τον ΣΣ, οποιοδήποτε κενό στις παρεχόμενες υπηρεσίες. Ο ΟΕ στις 9.11.2021 ενημέρωσε τον ΑΦ για το προτεινόμενο άτομο που θα αναλάμβανε καθήκοντα Υπεύθυνου Έργου.

Η ΕΤΥΦΑ έκρινε, κατόπιν αξιολόγησης, ότι το προτεινόμενο άτομο πληρούσε τα ελάχιστα κριτήρια των εγγράφων του διαγωνισμού που έπρεπε να ικανοποιούνται για τη θέση του Υπεύθυνου Έργου, επισημαίνοντας ότι το άτομο αυτό υπερείχε του αρχικού Υπεύθυνου Έργου σε δύο εκ των τριών κριτηρίων αξιολόγησης. Στη βάση αυτού, ενέκρινε την εν λόγω αντικατάσταση, αναφέροντας ότι το σχετικό ποσό που περιλαμβάνεται στη σύμβαση και αφορά στη μισθοδοσία του Υπεύθυνου Έργου ύψους €351.538 δεν θα τροποποιείτο και απέστειλε την εισήγησή της στην ΚΕΑΑ για λήψη απόφασης.

Το θέμα συζητήθηκε σε συνεδρία της ΚΕΑΑ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 16.2.2022. Η Υπηρεσία μας λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, ενώ ο ΟΕ ενημέρωσε τον ΑΦ για τον τερματισμό της απασχόλησης του Υπεύθυνου Έργου (η οποία είχε άμεση ισχύ) τον Αύγουστο του 2021, αλλά υπέβαλε αίτημα για αντικατάστασή του τον Νοέμβριο του 2021, δηλαδή τρεις μήνες μετά, εξέφρασε, κατά τη συνεδρία, την άποψη ότι θα έπρεπε να γίνει ανάλογη αποκοπή με βάση τη μισθοδοσία του εν λόγω μέλους της ομάδας του ΟΕ, καθώς και αποκοπή για τυχόν κόστη που είχαν προκληθεί για τον ΑΦ από την εν λόγω αλλαγή, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης.

Η ΚΕΑΑ αποφάσισε να εγκρίνει το αίτημα της ΕΤΥΦΑ για αντικατάσταση του Υπεύθυνου Έργου, ζητώντας την υποβολή ανάλυσης της αποκοπής που θα γινόταν στον ΟΕ για τη χρονική περίοδο κατά την οποία δεν υπήρχε διορισμένος Υπεύθυνος Έργου. Ο ΓΔ της ΕΤΥΦΑ σε επιστολή του προς την ΚΕΑΑ ημερ. 24.5.2022 κατέγραψε την απόφαση της Διεύθυνσης της ΕΤΥΦΑ να μην εισηγηθεί την αποκοπή οποιουδήποτε ποσού, θεωρώντας ότι δεν επηρεάστηκε η απόδοση του ΟΕ για τη χρονική περίοδο κατά την οποία δεν υπήρχε διορισμένος Υπεύθυνος Έργου, εκφράζοντας παράλληλα την ικανοποίηση της ΕΤΥΦΑ για την παροχή υπηρεσιών/εργασιών του ΟΕ κατά την περίοδο αυτή. Η Υπηρεσία μας στη συνεδρία της ΚΕΑΑ η οποία πραγματοποιήθηκε την 1.6.2022 και στην οποία συζητήθηκε πάλι το εν λόγω θέμα, κατέθεσε τη διαφωνία της στην πιο πάνω εισήγηση της ΕΤΥΦΑ. Η ΚΕΑΑ ζήτησε από την ΕΤΥΦΑ την υποβολή τεκμηρίωσης για τη μη αποκοπή ποσού από τον ΟΕ για την υπό αναφορά χρονική περίοδο.

Ο ΓΔ της ΕΤΥΦΑ σε νέα επιστολή του προς την ΚΕΑΑ ημερ. 10.6.2022, κατέγραψε τα άτομα από την ομάδα του ΟΕ τα οποία εκτελούσαν καθήκοντα με σκοπό να καλύψουν το κενό του Υπεύθυνου Έργου μέχρι την αντικατάστασή του, επικαλούμενος και σχετική επιστολή του ΟΕ στην οποία αναφερόταν ότι το ποσό που αντιστοιχούσε στις υπηρεσίες των συγκεκριμένων ατόμων ήταν μεγαλύτερο από το σχετικό κόστος του ατόμου που αντικαταστάθηκε. Ο ΓΔ τόνισε, στη βάση των πιο πάνω, ότι δεν υπήρξε κανένα κενό στην παροχή υπηρεσιών για τη συγκεκριμένη θέση λόγω της εμπλοκής των εν λόγω ατόμων, σημειώνοντας ότι το άτομο που επιλέχθηκε για οριστική αντικατάσταση και το οποίο έτυχε της έγκρισης της ΚΕΑΑ έχει πλεονεκτήματα σε σύγκριση με τον προηγούμενο Υπεύθυνο Έργου. Η ΚΕΑΑ στη συνεδρία της ημερ. 22.6.2022, παρά τη διαφωνία της Υπηρεσίας μας, ενέκρινε το αίτημα της ΕΤΥΦΑ για μη αποκοπή οποιουδήποτε ποσού από τον ΟΕ για τη χρονική περίοδο κατά την οποία δεν υπήρχε διορισμένος Υπεύθυνος Έργου.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να προβαίνει στις ενδεδειγμένες αποκοπές σε περίπτωση αλλαγής των Βασικών Εμπειρογνομόνων μιας σύμβασης, με βάση τη μισθοδοσία των εν λόγω μελών, για την περίοδο κατά την οποία δεν υπάρχουν διορισμένα άλλα άτομα/Εμπειρογνώμονες στη θέση τους, καθώς και σε αποκοπή για τυχόν επιπρόσθετα κόστη που προκαλούνται στη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ από τις εν λόγω αλλαγές, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης.

7.2 Επέκταση της διάρκειας και αύξηση του ποσού της σύμβασης με τον ΟΕ

Με βάση τους όρους της σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών ΟΕ, η διάρκεια της ορίζεται από την ημέρα που αποστέλλεται η ειδοποίηση έναρξης εργασιών από τον ΣΣ μέχρι την έκδοση του Πιστοποιητικού Παραλαβής του Έργου με βάση τη σύμβαση ΕΡСОМА. Η σχετική ειδοποίηση στάλθηκε στις 7.9.2020, επειδή όμως ο ΟΕ ξεκίνησε εργασίες αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης, ως πρώτη ημέρα έναρξης των εργασιών ορίστηκε η 1.9.2020. Στη σύμβαση

διευκρινίζεται ότι η υλοποίησή της θα είναι για περίοδο 24 μηνών από την έναρξή της. Η διάρκεια αυτή έχει άμεση σχέση με τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου, για την παρακολούθηση του οποίου θα πρέπει να υπάρχουν σε όλη τη διάρκεια σχετικές προσφερόμενες υπηρεσίες από τον ΟΕ. Το Έργο, αντιστοίχως, έχει ως ημερομηνία έναρξης των εργασιών την 28.9.2020 και συμβατική διάρκεια 24 μηνών.

Ο ΟΕ σε συνέχεια συνάντησης που είχε στις 21.6.2022 με την ΕΤΥΦΑ, της απέστειλε σχετικό σημείωμα στο οποίο αναφέρθηκε στα διάφορα προβλήματα του Έργου, την κακή απόδοση του Εργολάβου και την αδυναμία συμμόρφωσής του με τις προδιαγραφές και τη διεθνή βέλτιστη πρακτική σε σχέση με τον σχεδιασμό του Έργου. Αυτό, σύμφωνα με τον ΟΕ, είχε σημαντικές και εκτός τυπικής απαίτησης πολλαπλάσιες ανάγκες σε χρόνο και αριθμό μελέτης/θεώρησης του σχεδιασμού, σε σχέση με τις αρχικά προβλεπόμενες, με συνεπαγόμενη αύξηση του κόστους για τον ίδιο. Η καθυστέρηση της ολοκλήρωσης του σχεδιασμού είχε σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών και τον περιορισμό του σχετικού κόστους στα αρχικά στάδια της σύμβασης. Ο ΟΕ υποστήριξε όμως, ότι είχε κινητοποιήσει άτομα από την Ομάδα του με βάση το αρχικό πρόγραμμα εργασιών.

Σύμφωνα με τον ΣΣ, οι αναφορές του ΟΕ σε σχέση με τα προβλήματα του Έργου και την απόδοση του Εργολάβου, ήταν αληθείς και παρουσίαζαν την πραγματική εικόνα. Σημείωσε δε ότι ο ΟΕ είχε αναγκαστεί σε συγκεκριμένες φάσεις να ξεπεράσει τα όρια της μελέτης και θεώρησης του σχεδιασμού, παρέχοντας καθοδήγηση και συνεχείς επεξηγήσεις για να μπορεί να υπάρξει συμμόρφωση με τις απαιτήσεις. Τόσο ο ΟΕ, όσο και οι Μηχανικοί της Ομάδας Έργου της ΕΤΥΦΑ, ξόδεψαν πολλαπλάσιο από τον τυπικά απαιτούμενο χρόνο για το τμήμα του σχεδιασμού του Έργου, ιδιαίτερα τους πρώτους μήνες μετά την έναρξη υλοποίησης του Έργου. Επίσης, ανέφερε ότι ο ΟΕ υποστήριξε και μετείχε σε διαδικασίες πέραν της τυπικής παρακολούθησης της υλοποίησης του Έργου, σε εργασίες που σχετίζονταν με διαπραγματεύσεις, στην προετοιμασία των Νομικών Συμβούλων για την επικείμενη διαδικασία επίλυσης διαφορών (μέσω ετοιμασίας με την Ομάδα Έργου της ΕΤΥΦΑ ενημερωτικών εγγράφων και συναντήσεων), παρείχε στήριξη και καθοδήγηση στον Εργολάβο κ.ά..

Στη βάση των πιο πάνω, η ΕΤΥΦΑ υπέβαλε αίτημα στην ΚΕΑΑ για επέκταση της διάρκειας της σύμβασης του ΟΕ για ένα έτος, δηλαδή μέχρι τις 31.8.2023, και τη διαφοροποίηση του ποσού της σύμβασης ύψους €6.184.000 με την προσθήκη επιπλέον ποσού ύψους €3.092.000 (σύνολο €9.276.000), σημειώνοντας ότι το Έργο είναι ύψιστης στρατηγικής σημασίας για τη Δημοκρατία και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από τον ΟΕ είναι αναγκαία για την επιτυχή ολοκλήρωσή του. Πρόσθεσε ότι τα επόμενα στάδια σε σχέση με τη διαδικασία επίλυσης διαφορών που επικείμενα ενδεχομένως να ξεκινούσε, χωρίς γνώση ή καθαρή εκτίμηση για τη χρονική διάρκεια, ενίσχυαν ακόμη περαιτέρω την ανάγκη συνέχισης των υπηρεσιών από τον ΟΕ και τη διατήρηση της συνοχής της ομάδας των Συμβούλων του και της Ομάδας Έργου της ΕΤΥΦΑ.

Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, το πιο πρόσφατο μη εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα του Εργολάβου, ανέφερε ολοκλήρωση μέχρι τα τέλη Ιουλίου του 2023, αλλά αυτό αποτελούσε αισιόδοξη εκτίμηση και με βάση την απόδοση που παρατηρήθηκε και τις τότε συνθήκες της αγοράς θεωρείτο ότι ήταν δύσκολο να διατηρηθεί. Στην Εισηγητική της Έκθεση προς την ΚΕΑΑ, ανέφερε ότι η χρονική

επέκταση της σύμβασης για ένα χρόνο έδινε τη δυνατότητα να είναι παρών ο ΟΕ για ακόμα ένα μήνα μετά την παραλαβή του Έργου (αν ολοκληρωνόταν με βάση το τελευταίο χρονοδιάγραμμα), δηλαδή στην πρώτη φάση λειτουργίας η οποία σχεδόν πάντα συνοδεύεται με προβλήματα και αστοχίες.

Το αίτημα της ΕΤΥΦΑ εξετάστηκε σε συνεδρία της ΚΕΑΑ η οποία πραγματοποιήθηκε στις 5.9.2022. Η Υπηρεσία μας, κατά τη συνεδρία, ανέφερε ότι στην εισήγηση της ΕΤΥΦΑ ημερ. 13.4.2022 προς την ΚΕΑΑ, και συγκεκριμένα στην Έκθεση του ΣΣ ημερ. 7.4.2022, καταγραφόταν ότι ο ΟΕ είχε καταλήξει ότι το αίτημα του Εργολάβου για αύξηση του ποσού της κατασκευαστικής σύμβασης κατά €25εκ. ήταν αιτιολογημένο και ικανοποιητικό. Η ίδια τοποθέτηση είχε καταγραφεί σε σύνοψη ιστορικού (memo) ημερ. 10.5.2022 του ιδίου του ΟΕ και περιληφθεί στην Εισηγητική Έκθεση ημερ. 10.5.2022 της ΕΤΥΦΑ προς την ΚΕΑΑ, η οποία συζητήθηκε στη συνεδρία της ΚΕΑΑ στις 11.5.2022.

Ως εκ τούτου, ανεξαρτήτως του ισχυρισμού του ΟΕ (ως επίσης καταγράφεται στις Εισηγητικές Εκθέσεις της ΕΤΥΦΑ) ότι από την αρχική απαίτηση του Εργολάβου ύψους €100εκ. κατάφεραν με την ΕΤΥΦΑ να μειώσουν το ποσό στα €25εκ. και μάλιστα να πετύχουν πρόσθετες διασφαλίσεις, ο ΟΕ, ενώ δήλωνε υπέρ της αύξησης του ποσού της σύμβασης του Εργολάβου κατά €25εκ., σημείωνε ότι το Έργο αντιμετώπισε πολλά ζητήματα από την ημερομηνία έναρξής του που αποδίδονται αποκλειστικά σε αναποτελεσματικότητα, ελλείψεις και αδυναμία του Εργολάβου να υλοποιήσει και να παραδώσει το συμβατικό του αντικείμενο σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές και τις βέλτιστες πρακτικές του κλάδου.

Άποψη της Υπηρεσίας μας ήταν ότι, στη βάση των πιο πάνω αλλά και των λόγων της διαφωνίας μας σχετικά με την καταβολή στον Εργολάβο επιπρόσθετου ποσού ύψους €25εκ., η ΕΤΥΦΑ θα έπρεπε να κινηθεί με ανταπαίτηση εναντίον του ΟΕ, αντί να εισηγείται έγκριση του αιτήματός του.

Αναφέραμε ότι το Έργο παρουσίαζε σε μεγάλο βαθμό καθυστερήσεις, καθώς, όχι μόνο, ενώ η σύμβαση ΕΡСОМА υπογράφηκε με τον Εργολάβο στις 13.12.2019, οι κατασκευαστικές εργασίες ξεκίνησαν στις 28.9.2020, αλλά και ενώ αυτές θα έπρεπε να ολοκληρωθούν μέχρι τις 27.9.2022, είχε υποβληθεί από τον Εργολάβο αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα με ημερομηνία ολοκλήρωσης του Έργου την 31.7.2023. Ακόμα και η ΕΤΥΦΑ, η οποία επανειλημμένα διαβεβαίωνε ότι το Έργο θα ολοκληρωνόταν μέχρι τις 31.7.2023 και συμπεριέλαβε την ημερομηνία αυτή στη Διμερή Συμφωνία, υποστήριζε πλέον ότι αυτή αποτελούσε αισιόδοξη εκτίμηση και με βάση την απόδοση που παρατηρήθηκε και τις συνθήκες της αγοράς θεωρείτο δύσκολο να επιτευχθεί.

Θέση της Υπηρεσίας μας ήταν ότι οι πιο πάνω καθυστερήσεις, όχι μόνο δεν τεκμηριώναν, αλλά έθεταν και εν αμφιβόλω τη θέση του ΟΕ ότι είχε εργαστεί περισσότερες ανθρωποημέρες από τις αρχικά εκτιμώμενες. Διαφωνήσαμε με την υποβληθείσα απαίτηση και συγκεκριμένα εκφράσαμε την έκπληξή μας επί της Εισηγητικής Έκθεσης που είχε υποβληθεί από την ΕΤΥΦΑ, καθότι στο σημείωμα που είχε υποβάλει ο ΟΕ, παρουσιάζονταν εσφαλμένα οι σχετικοί υπολογισμοί ανθρωποημερών και κόστους. Στην Έκθεση του ΣΣ γινόταν μια σύγκριση αριθμών από την οποία, ωστόσο, δεν προέκυπτε με σαφήνεια το ύψος του ποσού που δικαιούταν ο ΟΕ. Η ΕΤΥΦΑ όφειλε να ετοιμάσει και να υποβάλει αναλυτικό συγκριτικό πίνακα με τις συμβατικά εκτιμώμενες, τις διεκδικούμενες εκ μέρους του ΟΕ και τις πραγματικές (όπως προέκυπταν βάσει της δικής της

παρακολούθησης και αξιολόγησης) ανθρωπομήρες απασχόλησης με το αντίστοιχο κόστος, προκειμένου να μπορεί η συγκεκριμένη απαίτηση να τύχει ολοκληρωμένης εξέτασης.

Σε ότι αφορά την εισήγηση για τη χρονική επέκταση της σύμβασης, δεν εκφράσαμε οποιαδήποτε σχόλια.

Η ΚΕΑΑ αποφάσισε να εγκρίνει το αίτημα της ΕΤΥΦΑ για επέκταση της διάρκειας της σύμβασης του ΟΕ για ένα έτος, δηλαδή μέχρι τις 31.8.2023, και τη διαφοροποίηση του ποσού της σύμβασης ύψους €6.184.000 με την προσθήκη επιπλέον ποσού ύψους €3.092.000, δηλαδή σύνολο €9.276.000. Όπως κατέγραψε στην απόφασή της, η ΚΕΑΑ έλαβε υπόψη ότι ο ΟΕ είχε πραγματοποιήσει μεγάλο όγκο επιπρόσθετης εργασίας κατά το στάδιο της μελέτης και θεώρησης του σχεδιασμού χωρίς οποιαδήποτε επιπλέον χρέωση, και ότι ανεξάρτητα από την πρόοδο του Έργου, ο ΟΕ είναι αναγκασμένος να το παρακολουθεί σε συνεχή βάση έχοντας δεσμευμένους πόρους για τον σκοπό αυτό. Έλαβε επίσης υπόψη ότι, λόγω της εμπλοκής του ΟΕ στο Έργο, η συμμετοχή του στις διαπραγματεύσεις για τις διαφορές που είχαν προκύψει με τον Εργολάβο, είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση των συμφερόντων της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και το ότι η ΕΤΥΦΑ συμφωνούσε με την ανάλυση του κόστους των εργασιών που δόθηκε από τον ΟΕ.

Ο Εργολάβος είχε υποβάλει στις 21.1.2023 χρονοδιάγραμμα εργασιών με ένδειξη ολοκλήρωσης τις 20.10.2023. Σύμφωνα με την ΕΤΥΦΑ, του υποδείχθηκε άμεσα ότι η ημερομηνία ολοκλήρωσης ήταν εντελώς εκτός πραγματικότητας, και ο Εργολάβος υπέβαλε στις 21.7.2023 αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα εργασιών με ένδειξη ολοκλήρωσης τις 23.7.2024. Το εν λόγω χρονοδιάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει σημαντική χρονική απόκλιση από το σχετικό συμβατικό χρονικό ορόσημο ολοκλήρωσης του Έργου, δεν εγκρίθηκε από την ΕΤΥΦΑ. Σύμφωνα πάντοτε με την ΕΤΥΦΑ, με βάση τη μέχρι τότε προβληματική απόδοση του Εργολάβου και τα δεδομένα της αγοράς, ακόμη και η συγκεκριμένη αναφερθείσα ημερομηνία/ στόχος ολοκλήρωσης θεωρείτο αισιόδοξη και δύσκολο να επιτευχθεί.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω, ο ΟΕ υπέβαλε αίτημα στην ΕΤΥΦΑ για επέκταση της σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών επίβλεψης του Έργου για ακόμα ένα έτος, και αύξηση του συμβατικού ποσού κατά €2.468.887, περιλαμβανομένης αύξησης 8% για κάλυψη του πληθωρισμού. Η ΕΤΥΦΑ, ως ο ΑΦ, υπέβαλε στις 25.8.2023 αίτημα στην ΚΕΑΑ για επέκταση της διάρκειας της εν λόγω σύμβασης για ένα έτος, δηλαδή μέχρι τις 31.8.2024, και διαφοροποίηση του ήδη αναθεωρημένου ποσού της σύμβασης ύψους €9.276.000 με προσθήκη επιπρόσθετου ποσού ύψους €2.380.815, δηλαδή σύνολο €11.656.815. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξης του 88,5% του αρχικού συμβατικού ποσού. Στην εισήγησή του ο ΑΦ, επισήμανε, μεταξύ άλλων, τον σημαντικό και κρίσιμο ρόλο και συνεισφορά του ΟΕ, κατά την ίδια, στη διαδικασία διαιτησίας η οποία είχε ξεκινήσει για επίλυση των συμβατικών διαφορών με τον Εργολάβο για τις καθυστερήσεις στην υλοποίηση του Έργου.

Σε συνέχεια της διαφωνίας μας για την καταβολή του πρώτου επιπρόσθετου ποσού ύψους €3.092.000 στον ΟΕ, το οποίο ενέκρινε η ΚΕΑΑ στις 31.8.2023, η Υπηρεσία μας διαφώνησε με την καταβολή και του δεύτερου στη σειρά επιπρόσθετου ποσού ύψους €2.380.815 στον ΟΕ. Επισημάναμε, δε, στην ΚΕΑΑ την αναφορά της ΕΤΥΦΑ ότι η ημερομηνία/στόχος ολοκλήρωσης του

Έργου στις 23.7.2024 θεωρείτο αισιόδοξη/ος και δύσκολο να επιτευχθεί, και συνεπώς γινόταν αντιληπτό πως τον Αύγουστο του 2024 θα υποβαλλόταν εκ νέου αίτημα από την ΕΤΥΦΑ για χρονική και οικονομική επέκταση της εν λόγω σύμβασης. Για το θέμα της χρονικής επέκτασης της σύμβασης για ακόμα ένα έτος, δεν υποβάλαμε οποιαδήποτε σχόλια/ παρατηρήσεις.

Τέλος, ζητήσαμε να μας διευκρινιστεί γιατί η Έκθεση που υποβλήθηκε στην ΤΕΑΑ ετοιμάστηκε από τον Αναπληρωτή ΣΣ (Βοηθός Διευθυντής Παραγωγής στην ΑΗΚ), και όχι από τον ΣΣ, και κατά πόσο ο διορισμός του έγινε με βάση τις πρόνοιες του Κανονισμού 6 της ΚΔΠ 138/2016.

Η ΚΕΑΑ σε συνεδρία της στις 13.9.2023 αποφάσισε όπως η συζήτηση επί του θέματος αναβληθεί έως ότου η ΕΤΥΦΑ ετοιμάσει ανάλυση των ποσών σε σχέση με τις εργασίες που έγιναν από τον ΟΕ και τις εργασίες που υπολείπονται.

Κατόπιν υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων από την ΕΤΥΦΑ, η ΚΕΑΑ σε συνεδρία της στις 25.10.2023 αποφάσισε να εγκρίνει το αίτημά της για επέκταση της διάρκειας της σύμβασης του ΟΕ για ακόμα ένα έτος, δηλαδή μέχρι τις 31.8.2024, και τη διαφοροποίηση του ποσού της σύμβασης ύψους €9.276.000 με την προσθήκη επιπλέον ποσού ύψους €2.380.815, δηλαδή σύνολο €11.656.815. Επιπρόσθετα, η ΚΕΑΑ ζήτησε όπως σε έξι μήνες υποβληθεί επιβεβαίωση των παραδοχών του πίνακα που περιλήφθηκε στο αίτημα της ΕΤΥΦΑ και ότι τα κόστη θα διεκδικηθούν από τον Εργολάβο.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ οφείλει στο πλαίσιο εξέτασης αιτημάτων των Αναδόχων για οικονομικές αποζημιώσεις λόγω επιπρόσθετων ανθρωποημερών, να ετοιμάζει και να υποβάλλει στα αρμόδια όργανα αναλυτικό συγκριτικό πίνακα με τις συμβατικά εκτιμώμενες, τις διεκδικούμενες εκ μέρους των Αναδόχων και τις πραγματικές (όπως προκύπτουν βάσει της δικής της παρακολούθησης και αξιολόγησης) ανθρωποημέρες απασχόλησης με το αντίστοιχο κόστος, προκειμένου να μπορεί η κάθε απαίτηση να τύχει ολοκληρωμένης εξέτασης.

8 Διαγωνισμός με αρ. ΔΕΦΑ 47/2022 για την παροχή υπηρεσιών ρύθμισης, σχεδιασμού, επίβλεψης και λειτουργίας για την ανάπτυξη του συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου στην Κυπριακή Δημοκρατία

Ο διαγωνισμός με αρ. ΔΕΦΑ 47/2022 "Request for Proposal for the Provision of Regulatory, Engineering, Supervision and Operation Services for the Development of the Natural Gas Transmission System in the Republic of Cyprus" προκηρύχθηκε με ανοικτή διαδικασία στις 18.10.2022 με προθεσμία υποβολής προσφορών τις 25.11.2022. Η εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού ανερχόταν σε €15εκ. πλέον ΦΠΑ, εκ των οποίων €9εκ. πλέον ΦΠΑ αφορούσαν στο ύψος του ποσού που θα διατεθεί κατ' αποκοπή (fixed lump sum) στον Ανάδοχο της σύμβασης και €6εκ. πλέον ΦΠΑ στο μέγιστο ύψος του ποσού που δύναται ο ΑΦ να διαθέσει για επιπρόσθετες υπηρεσίες που ενδεχομένως θα ζητήσει από τον Ανάδοχο (maximum additional work on a work rate basis). Επίσης, περιλαμβάνεται πρόνοια για επιπρόσθετο ποσό ύψους €3εκ. ως δικαίωμα επέκτασης των εργασιών στο πλαίσιο χρήσης της διαδικασίας με διαπραγμάτευση βάσει του άρθρου 44(στ) του Ν.140(Ι)/2016.

Η Υπηρεσία μας κατόπιν δειγματοληπτικού ελέγχου των εγγράφων του διαγωνισμού, απέστειλε στις 17.11.2022 επιστολή στη ΔΕΦΑ, ως ο ΑΦ, στην οποία κατέγραψε τις παρατηρήσεις της.

Ζητήσαμε να μας αποσταλεί η αναλυτική εκτίμηση δαπάνης και να τύχουν διευκρίνισης οι πηγές χρηματοδότησης της σύμβασης. Συγκεκριμένα, ζητήσαμε πληροφόρηση, εάν όντως η σύμβαση θα τύγχανε συγχρηματοδότησης από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα "European Energy Programme for Recovery" όπως αναφερόταν τόσο στο εξώφυλλο των εγγράφων του διαγωνισμού όσο και στη σχετική προκήρυξη (contract notice) του e-procurement, καθώς επίσης για το ύψος του ποσού που θα προερχόταν από αυτό, ή εάν θα καλυπτόταν από ιδίους πόρους, όπως αναφερόταν στα έγγραφα του διαγωνισμού αν υπήρχαν διαθέσιμες οι αναγκαίες πιστώσεις.

Ζητήσαμε να ενημερωθούμε για το πού βασίστηκε και πώς τεκμηριωνόταν η εκτίμηση της ΔΕΦΑ για τη χρονική διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, η οποία ανερχόταν σε 60 μήνες με πιθανότητα επέκτασης για μέχρι ακόμα 60 μήνες, καθώς αυτή, κατά την άποψή μας, ήταν πιεστική/ασφυκτική και ανέφικτη. Σημειώσαμε ότι δεν είχαμε εντοπίσει αναφορά στο τί ενδεχομένως να περιλάμβανε η προαιρετική χρονική περίοδος που δύνατο να ανέλθει σε έως και 60 μήνες και τί θα γινόταν σε περίπτωση καθυστέρησης στην ολοκλήρωση του αντικειμένου της σύμβασης και των παραδοτέων.

Χωρίς να παραγνωρίζουμε την ιδιαιτερότητα και πολυπλοκότητα της σύμβασης η οποία επρόκειτο να υπογραφεί στο πλαίσιο του εν λόγω διαγωνισμού καθώς και την απαιτούμενη εξειδίκευση για την επιτυχή εκτέλεσή της, εκφράσαμε την άποψη ότι κάποιες εκ των προϋποθέσεων συμμετοχής που έπρεπε να πληρούν οι οικονομικοί φορείς, και συγκεκριμένα ο αριθμός του μόνιμα εργοδοτούμενου προσωπικού κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία καθώς και η ελάχιστη χρονική διάρκεια της εμπειρίας των Βασικών Εμπειρογνομώνων, ενδεχομένως να τους αποθάρρυναν στο να συμμετέχουν στη διαγωνιστική διαδικασία. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα τη μη επίτευξη ικανοποιητικής ευρύτητας συμμετοχής και τη μη διασφάλιση ανάπτυξης υγιούς ανταγωνισμού. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη και την πανδημία, εκφράσαμε την άποψη ότι η χρονική περίοδος των τελευταίων πέντε ετών που είχε τεθεί ως απαίτηση για την επιτυχή συμπλήρωση συμβάσεων με

παρόμοιο αντικείμενο παροχής υπηρεσιών, αποτελούσε πολύ περιοριστική προϋπόθεση συμμετοχής.

Ως εκ τούτου, ζητήσαμε πληροφόρηση κατά πόσο, πριν την έναρξη της διαδικασίας ετοιμασίας των εγγράφων του διαγωνισμού και καθορισμού των υπό αναφορά ελάχιστων προϋποθέσεων συμμετοχής, είχε διεξαχθεί έρευνα αγοράς ή εάν είχαν πραγματοποιηθεί οποιεσδήποτε διαβουλεύσεις με την αγορά, δυνάμει του άρθρου 52(1) του Ν.140(I)/2016, προκειμένου να ενημερωθούν οι οικονομικοί φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις του ΑΦ και να τεθούν τέτοιες απαιτήσεις ώστε να διασφαλιστεί ικανοποιητική ευρύτητα συμμετοχής οικονομικών φορέων με την επιθυμητή εμπειρία/τεχνογνωσία για να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού σε ένα τέτοιο διαγωνισμό εξαιρετικά μεγάλης σημασίας και αξίας.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συμβάσεις εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών οι οποίες αφορούν την έλευση του φυσικού αερίου στην Κύπρο θεωρούνται στρατηγικής σημασίας και γινόταν διαρκής επίκληση από τη ΔΕΦΑ στη διασφάλιση του εθνικού συμφέροντος, ζητήσαμε να μας επεξηγηθεί το σκεπτικό για καθορισμό της εγγύησης συμμετοχής σε ποσό ύψους €300.000, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 2% της εκτιμώμενης αξίας του διαγωνισμού, δηλαδή στο κατώτατο όριο των ποσοστών που καθορίζονται στα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών (2%-5%).

Επίσης, με δεδομένη την υψηλή εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού και ιδιαίτερα την κρισιμότητα των υπηρεσιών που απαιτούνται για την επιτυχή εκτέλεση της σύμβασης, ζητήσαμε από τη ΔΕΦΑ να μας παραθέσει τους λόγους για τους οποίους είχε καθορίσει την εγγύηση πιστής εκτέλεσης σε ποσό ύψους €600.000, το οποίο αντιστοιχεί μόλις σε ποσοστό 4% επί της εκτιμώμενης αξίας του διαγωνισμού. Επισημάναμε ότι σύμφωνα με τα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών το ποσό της εγγύησης πιστής εκτέλεσης πρέπει να καλύπτει το 10% της τιμής της σύμβασης, ενώ στην Εγκύκλιο ΓΛ/ΑΑΔΣ 101 ημερ. 30.6.2017 αναφέρεται πως σε συμβάσεις υπηρεσιών θα πρέπει να αποφεύγεται από τους ΑΦ η απαίτηση για υποβολή εγγύησης πιστής εκτέλεσης, εκτός όπου οι υπηρεσίες είναι κρίσιμες για τη λειτουργία τους ή όπου κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη άμεσα διαθέσιμου προς χρήση ποσού για τον ΑΦ σε περίπτωση πλημμελούς εκτέλεσης της σύμβασης.

Αναφέραμε επίσης ότι τα κριτήρια της τεχνικής αξιολόγησης συνολικής βαρύτητας 67% δεν φαινόταν να μπορούν να αξιολογηθούν αντικειμενικά, ειδικά εάν αναλογιζόταν κανείς την εξειδικευμένη ικανότητα που απαιτείται ώστε κάποιος να είναι σε θέση να τα αξιολογήσει, αφού επιπρόσθετα δεν είχαν καθοριστεί μετρήσιμοι τρόποι βαθμολόγησής τους με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Δηλαδή, η υποκειμενικότητα η οποία θα υπεισερχόταν στην τεχνική αξιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εν λόγω κριτήρια θα συνδυάζονταν με τον συντελεστή βαρύτητας της τεχνικής αξιολόγησης ο οποίος είχε καθοριστεί σε 60%, ενδεχομένως να οδηγούσε σε κατακύρωση της σύμβασης με σημαντικά αυξημένο κόστος, χωρίς αυτή η διαφορά στο κόστος να αντικατοπτρίζεται σε ποιοτικά αποδοτικότερη παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Σημειώσαμε σχετικά, πως στο άρθρο 79(6) του Ν.140(I)/2016 καθορίζεται ότι "τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και να συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφοροδότες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης". Επίσης, στον Οδηγό Βέλτιστων Πρακτικών της

ΑΑΔΣ αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι στις συμβάσεις κυρίως υπηρεσιών όπως η υπό αναφορά σύμβαση, η θέσπιση όσο το δυνατόν σαφέστερα διατυπωμένων, αντικειμενικών και μετρήσιμων κριτηρίων αποτελεί προαπαιτούμενο για την ορθή διαδικασία αξιολόγησης.

Αναφέραμε ότι πάγια θέση της Υπηρεσίας μας είναι η εξασφάλιση ευρύτητας συμμετοχής, η ανάπτυξη συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού και η διασφάλιση της ικανότητας του επιτυχόντα προσφοροδότη να υλοποιήσει με επιτυχία τη σύμβαση που θα αναλάβει, μέσα από τον καθορισμό των καταλληλότερων, σε κάθε περίπτωση, κριτηρίων/προϋποθέσεων συμμετοχής στα έγγραφα διαγωνισμών. Ως εκ τούτου, η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι θα έπρεπε η ΔΕΦΑ να εξετάσει το ενδεχόμενο επανακαθορισμού των κριτηρίων αξιολόγησης, προκειμένου αυτά να καταστούν αντικειμενικά και μετρήσιμα, καθώς επίσης ενδεχομένως να αναθεωρήσει τους συντελεστές βαρύτητας ώστε να καθοριστούν σε μικρότερο ποσοστό για τον βαθμό της τεχνικής αξιολόγησης και μεγαλύτερο ποσοστό για τον βαθμό της οικονομικής αξιολόγησης. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να εξασφαλιστεί μια πιο οικονομικά συμφέρουσα προσφορά για το δημόσιο, η οποία ταυτόχρονα θα ήταν, στον αναμενόμενο επιθυμητό βαθμό, ποιοτικά αποδοτικότερη, διασφαλίζοντας έτσι την παροχή των βέλτιστων δυνατών υπηρεσιών στη Δημοκρατία με χαμηλότερο κόστος.

Παρατηρήσαμε ότι ο τρόπος πληρωμής του Αναδόχου θα γινόταν με προκαταβολή ύψους 10% και στη συνέχεια ανά τριμηνία, στη βάση της εκτελεσθείσας και πιστοποιηθείσας εργασίας του, χωρίς να συνδέεται ο τρόπος πληρωμής με οποιαδήποτε παραδοτέα (milestones) των δραστηριοτήτων (activities) του αντικειμένου της σύμβασης (contract scope), αφού στην οικονομική προσφορά δεν υπήρχε σύνδεση της εκτελεσθείσας εργασίας με πληρωμές, αλλά αυτή βασιζόταν στο μηνιαίο κόστος των Εμπειρογνωμόνων της Ομάδας Έργου. Θεωρήσαμε, ως εκ τούτου, ότι αφήνεται πολύ μεγάλο ρίσκο στην υλοποίηση του αντικειμένου, αφού, αφενός, παρέχεται η δυνατότητα στον Ανάδοχο να χρεώνει κόστος ανά Εμπειρογνώμονα το οποίο να μην αντιστοιχεί στην πραγματική αξία των εργασιών/παραδοτέων, και, αφετέρου, δεν προκύπτει από τη σύμβαση η οποία θα υπογραφόταν, η ύπαρξη ασφαλιστικών δικλείδων που θα διασφαλίζουν και θα προστατεύουν τον ΑΦ από ενδεχόμενες υπερβολικές απαιτήσεις του Αναδόχου.

Οι εργασίες που προέκυπταν από τις διάφορες δραστηριότητες του αντικειμένου της σύμβασης, φαινόταν να είναι εξαρτώμενες από το αποτέλεσμα η μια της άλλης. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που η ανοικτή διαδικασία (open season procedure) δεν κατέληγε σε συμφωνία/ες σύνδεσης που θα συνεπάγονταν ανάγκες για νέα έργα που θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στο επόμενο δεκαετές πρόγραμμα, δεν θα υπήρχε ενδεχομένως ανάγκη για το επόμενο στάδιο, δηλαδή τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση υλοποίησης κ.ο.κ.. Αναφέραμε στη ΔΕΦΑ τα πιο πάνω, λόγω του ότι δεν είχαν εντοπισθεί στα έγγραφα του διαγωνισμού, οποιεσδήποτε ρητές προϋποθέσεις για την υλοποίηση του κάθε σταδίου και το πώς θα αντιμετωνιζόταν η τυχόν καθυστέρηση σε κάποιο στάδιο ή η μη ανάγκη υλοποίησης ενός σταδίου, με κίνδυνο ο Ανάδοχος να έχει απαιτήσεις για πληρωμή ανεξάρτητα από τον όγκο εργασίας και παραδοτέων.

Επισημάναμε ότι γενικά στις συμβάσεις, η κάθε ασάφεια επιφέρει υψηλό ρίσκο, με πιθανή κατάληξη την υψηλή τιμολόγηση των προσφορών, το μειωμένο ενδιαφέρον από δυνητικούς προσφοροδότες και τη μη ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων αφού σε ορισμένους

παρέχεται μεγαλύτερο πλεονέκτημα, σενάρια τα οποία ενδεχομένως να προέκυπταν ιδιαίτερα στον συγκεκριμένο αρκετά εξειδικευμένο διαγωνισμό. Επίσης, ασάφειες ή ελλείψεις στην περιγραφή του αντικείμενου της σύμβασης, όπως για παράδειγμα οι υποχρεώσεις που προέκυπταν από τη ρυθμιστική αδειοδότηση που δεν εντοπίσαμε να υπάρχουν στα έγγραφα κ.ά., μπορεί να επέφεραν, και κατά την εκτέλεση της σύμβασης, σοβαρές υπερβάσεις στον χρόνο και στο κόστος της.

Δεδομένης της καθυστέρησης που παρατηρείτο στην εκτέλεση της σύμβασης EPCOMA, και του γεγονότος ότι το αντικείμενο του παρόντος διαγωνισμού είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τη σύμβαση αυτή, ζητήσαμε πληροφόρηση για τα χρονοδιαγράμματα τα οποία αναμενόταν να εφαρμοστούν στο πλαίσιο της νέας σύμβασης, και τι θα γινόταν σε περίπτωση περαιτέρω καθυστέρησης στην ολοκλήρωση της EPCOMA, δηλαδή εάν ολοκληρωνόταν μετά το τέλος Ιουλίου του 2023 που προβλεπόταν στη Διμερή Συμφωνία. Περαιτέρω, είχαμε παρατηρήσει ότι στα έγγραφα του διαγωνισμού δεν φαινόταν να υπάρχει πρόνοια σε σχέση με θέματα διασύνδεσης με το τερματικό εισαγωγής LNG. Αυτό θεωρούμε ότι ήταν κρίσιμο καθώς η ανταλλαγή πληροφοριών/δεδομένων είναι βασική λειτουργία και σε περίπτωση που δεν περιλαμβανόταν ρητά στο έγγραφο, είναι βέβαιο ότι θα οδηγούσε, κατά την εκτέλεση της σύμβασης, σε υποβολή εκ μέρους του Αναδόχου απαιτήσεων για πρόσθετη εργασία, σε καθυστέρηση και σε υπέρβαση στο κόστος.

Δεν είμασταν σε θέση να γνωρίζουμε με βεβαιότητα, λόγω της εξειδίκευσης του θέματος, κατά πόσο είχαν συμπεριληφθεί στα έγγραφα του διαγωνισμού όλες οι υποχρεώσεις που θα προέκυπταν από όρους αδειών, όπως αυτών της ΡΑΕΚ κ.ά.. Ωστόσο, κατά την άποψή μας, θα έπρεπε να καθίσταται σαφές ότι η ευθύνη για όλα αυτά, τα οποία είτε ήταν ήδη γνωστά στη ΔΕΦΑ είτε όχι, θα ανήκε στον Ανάδοχο, ως ο πλέον ειδικός και έμπειρος για το θέμα, καθώς σε αντίθετη περίπτωση υπήρχε κίνδυνος να υποβάλλονται συνεχώς αιτήματα εκ μέρους του για επιπρόσθετη εργασία, με μεγάλη οικονομική και χρονική επίπτωση στο δημόσιο. Το ίδιο ίσχυε και για την εμπλοκή που ο Ανάδοχος θα έπρεπε να έχει με τη ΡΑΕΚ κ.λπ., ζήτημα για το οποίο και πάλι δεν εντοπίσαμε οποιαδήποτε αναφορά στους όρους εντολής του Αναδόχου.

Προέκυπτε επίσης το ερώτημα κατά πόσο θα ήταν ευθύνη του Αναδόχου να εισηγηθεί/καθορίσει τη σχέση μεταξύ των διαφόρων μερών, όπως για παράδειγμα του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς, του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής, του τερματικού και των καταναλωτών, και κατά πόσο οι διαδικασίες θα περιλαμβάνονταν στις υποχρεώσεις του Αναδόχου ώστε να είναι σε ισχύ πριν την εμπορική λειτουργία του συστήματος μεταφοράς και της αγοράς αερίου γενικότερα.

Παρόλο ότι δεν ήταν δυνατό να καθοριστεί επακριβώς η λεπτομέρεια που απαιτείται στα παραδοτέα, εντούτοις δεν εντοπιζόταν καμία αναφορά που να καθορίζει το επίπεδο και λεπτομέρεια, τουλάχιστον, για παράδειγμα της Μελέτης/Σχεδίασης. Αυτό προβλημάτισε την Υπηρεσία μας, καθώς ο Ανάδοχος ενδεχομένως να παρέδιδε επίπεδο σχεδιασμού που δεν θα ήταν επαρκές και δεν θα είχε την αναγκαία σαφήνεια για να χρησιμοποιηθεί για την επιλογή, για παράδειγμα, του Εργολάβου κατασκευαστικών εργασιών. Επειδή αυτό θα είχε αλυσιδωτές επιπτώσεις και στο κατασκευαστικό συμβόλαιο, εισηγηθήκαμε στη ΔΕΦΑ να εξετάσει το ενδεχόμενο να καθοριστεί το επίπεδο του απαιτούμενου σχεδιασμού, δηλαδή, για παράδειγμα, αν θα γίνονταν όλα τα λεπτομερή κατασκευαστικά σχέδια και οι προδιαγραφές υλικών και

τεχνουργίας από τον Ανάδοχο και ο Εργολάβος κατασκευαστικών εργασιών απλά θα εφαρμόζε πιστά τον σχεδιασμό ή αν μέρος του σχεδιασμού θα γινόταν από τον Εργολάβο, οπότε και θα απαιτείτο ενδελεχής έλεγχος από τον Ανάδοχο.

Τέλος, σημειώσαμε ότι δεν είχε γίνει αντιληπτό το σκεπτικό με βάση το οποίο είχε καθοριστεί το ορόσημο της Μελέτης/Σχεδίασης να έπεται του οροσήμου της ετοιμασίας των εγγράφων του διαγωνισμού για την επιλογή Εργολάβου κατασκευαστικών εργασιών, όπως επίσης και το κατά πόσο ο Ανάδοχος θα είχε υπό την ευθύνη του και τον συντονισμό όλων των άλλων συμβάσεων τις οποίες είτε θα επέβλεπε είτε όχι. Σε διαφορετική περίπτωση, ζητήσαμε πληροφόρηση πώς θα διασφαλιζόταν ότι οι διάφορες διεργασίες και συμβάσεις που θα έτρεχαν ταυτόχρονα ή παράλληλα δεν θα καθυστερούσαν/επηρέαζαν η μία την άλλη.

Στη βάση των πιο πάνω παρατηρήσεων/θέσεων, καλέσαμε τη ΔΕΦΑ να κρίνει κατά ποσό θα έπρεπε να προβεί στην αναθεώρηση των σχετικών προνοιών των εγγράφων του διαγωνισμού, με τη δημοσίευση σχετικού τροποποιητικού εγγράφου στο e-procurement, εξετάζοντας επίσης το ενδεχόμενο για παροχή της ανάλογης παράτασης χρόνου στην υποβολή των προσφορών, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη και τον χρόνο που θα απαιτείτο για πιθανή υποβολή ερωτήσεων από ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς.

Η ΔΕΦΑ, στην απαντητική της επιστολή ημερ. 13.12.2022, αφού πρώτα επεξήγησε το σκεπτικό της βάσει του οποίου κατέληξε στην εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού, μας ανέφερε ότι η προτεινόμενη χρονική διάρκεια της σύμβασης αιτιολογείται, δεδομένου ότι η ΡΑΕΚ απαιτεί τη διενέργεια ανοικτών διαδικασιών Εκτίμησης της Ζήτησης Φυσικού Αερίου για τα επόμενα τέσσερα έτη (Open Season Procedure) καθώς και τον καταρτισμό του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς (Ten Years National Development Plan) για τα επόμενα πέντε έτη. Περαιτέρω αιτιολογείται, καθότι η ΔΕΦΑ θα πρέπει να στελεχωθεί, να εκπαιδευτεί και να αποκτήσει εμπειρία στη διαχείριση και λειτουργία του συστήματος, λαμβάνοντας υπόψη και την εισήγηση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρισμού Κύπρου, βάσει της δικής του εμπειρίας, ότι για τα πρώτα πέντε έτη τουλάχιστον το σύστημα θα πρέπει να τυγχάνει διαχείρισης από έμπειρο φορέα. Σε σχέση με την προαιρετική περίοδο, μας ανέφερε ότι αυτή αφορά στη δυνατότητα επέκτασης της διάρκειας διαχείρισης του συστήματος από τον Ανάδοχο της σύμβασης.

Σημείωσε ότι η ανατροφοδότηση από τις διαβουλεύσεις με την αγορά όσο και οι πολύπλευρες δραστηριότητες της σύμβασης οι οποίες περιλαμβάνουν σχεδιαστικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ρύθμισης, διαχείριση δικτύων και διαδικασίες αδειοδοτήσεων αυξάνουν την πιθανότητα οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να υποβάλουν προσφορά ως κοινοπραξία. Παρόλα αυτά, ακόμη και στην περίπτωση που κάτι τέτοιο δεν συμβεί, ο αριθμός των υπαλλήλων των εταιριών που ανταποκρίθηκαν στη διαδικασία της διαβούλευσης με την αγορά είναι τέτοιος, που δικαιολογεί τα όρια που είχαν τεθεί στα έγγραφα του διαγωνισμού. Η ΔΕΦΑ μας ανέφερε τα ονόματα πέντε εταιριών που συμμετείχαν στη διαβούλευση, αναφέροντας μας ότι βάσει του μεγέθους των εταιριών αυτών, η ίδια θεωρούσε ότι ήδη εργοδοτούσαν τους απαιτούμενους Βασικούς Εμπειρογνώμονες, ή σε περίπτωση ανάληψης τέτοιας έκτασης σύμβασης θα επρόκειτο να τους εργοδοτήσουν για να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες.

Όσον αφορά στις δραστηριότητες των οικονομικών φορέων, στα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών της ΑΑΔΣ ο υπολογισμός γίνεται στη βάση των τριών τελευταίων ετών. Η ΔΕΦΑ λαμβάνοντας υπόψη τα δύο έτη της πανδημίας και επιδιώκοντας την όσο το δυνατό μεγαλύτερη συμμετοχή, μετά από σχετικό αίτημα οικονομικού φορέα μέσω της διαδικασίας της υποβολής διευκρινήσεων που προνοείται στον διαγωνισμό, αύξησε την περίοδο στα πέντε έτη, ενώ λαμβάνοντας υπόψη και τις εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας, αύξησε περαιτέρω την περίοδο αυτή στα οκτώ έτη. Η ΔΕΦΑ ανέφερε πως η ίδια θεωρούσε ότι σε περιπτώσεις κοινοπραξιών δεν θα υπήρχε πρόβλημα να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος αριθμός έργων.

Η ΔΕΦΑ μας ανέφερε πως, βάσει των ανωτέρω, θεωρούσε ότι οι τέσσερις από τις πέντε εταιρίες που συμμετείχαν στις διαβουλεύσεις με την αγορά, πληρούσαν τις απαιτήσεις που είχαν καθοριστεί. Ενισχυτικό του πιο πάνω, σύμφωνα με την ίδια, ήταν ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου διευκρινίσεων, κανείς από τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς δεν αιτήθηκε αλλαγή στις προϋποθέσεις συμμετοχής, πέραν του προαναφερθέντος αιτήματος.

Η ΔΕΦΑ θεώρησε δόκιμο όπως το ποσό της εγγύησης συμμετοχής καθοριστεί σε συνάρτηση της εκτιμώμενης αξίας του κατ' αποκοπή ποσού των €9εκ. και όχι του συνολικού ποσού των €15εκ. που περιελάμβανε και ποσό ύψους €6εκ. για επιπρόσθετες εργασίες, κάτι που ανέβαζε την εγγύηση συμμετοχής σε ποσοστό 3,3% επί της εκτιμώμενης αξίας. Θέση της ΔΕΦΑ ήταν ότι η απαίτηση όπως η εγγύηση συμμετοχής να ανέρχεται σε ποσοστό 5%, ενδεχομένως να λειτουργούσε ως αποτρεπτικός παράγοντας προς τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Σε σχέση με την εγγύηση πιστής εκτέλεσης, μας ανέφερε ότι και αυτή ορίστηκε στο 10% επί της εκτιμώμενης αξίας του κατ' αποκοπή ποσού των €9εκ.

Αναφορικά με την εισήγησή μας για εξέταση τυχόν επανακαθορισμού των κριτηρίων τεχνικής αξιολόγησης, η ΔΕΦΑ ανέφερε ότι αναγνωρίζοντας την πολυπλοκότητα της σύμβασης προχώρησε στη σύσταση πενταμελούς ομάδας αξιολόγησης, αντί της ελάχιστης απαιτούμενης τριμελούς, έτσι ώστε να υπάρξει πιο αντικειμενική βαθμολόγηση. Προτίμησε δε να κρατήσει τα κριτήρια αξιολόγησης στη βάση των Προτύπων Εγγράφων Διαγωνισμών για να διασφαλίσει την αντικειμενικότητα και τη μετρησιμότητα, αφού θεωρεί ότι αυτές έχουν ελεγχθεί από την ΑΑΔΣ. Αναφορικά με το θέμα της τεχνικής βαρύτητας έναντι της οικονομικής βαρύτητας, θεώρησε ότι η ορθή κατανόηση του αντικειμένου της συγκεκριμένης σύμβασης και των παραδοτέων αυτής θα επέφερε και την αντικειμενικότερη υποβολή οικονομικής προσφοράς από τους οικονομικούς φορείς.

Η ΔΕΦΑ σημείωσε ότι στα έγγραφα τίθεται ρητά ότι σε περίπτωση καθυστέρησης των παραδοτέων ο Ανάδοχος υπόκειται σε πρόστιμο. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, σε συνδυασμό με τα ξεκάθαρα ορόσημα που ορίζονται στο τέλος κάθε δραστηριότητας, η ΔΕΦΑ θεωρεί ότι υπάρχει σαφής σύνδεση όσον αφορά στην εκτελεσθείσα εργασία στη βάση της οποίας θα γίνονται οι πληρωμές. Για τις υπόλοιπες δραστηριότητες που δεν βασίζονται σε προκαθορισμένα ορόσημα, αλλά θα είναι συνεχείς και επαναλαμβανόμενες, όπως για παράδειγμα η λειτουργία του συστήματος, δεν αναμένεται διαφοροποίηση από μήνα σε μήνα από τις τιμές που θα σημειώνονταν από τους ενδιαφερόμενους φορείς στην οικονομική προσφορά τους.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμιστικές αποφάσεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες αυτών που έχει εκδώσει η ΡΑΕΚ, η διενέργεια Ανοικτών Διαδικασιών Εκτίμησης Ζήτησης Φυσικού Αερίου, καθώς επίσης και η εκπόνηση και έκδοση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης είναι υποχρεωτική κάθε έτος για τα πρώτα πέντε έτη, ανεξάρτητα από το αν υπογραφούν ή όχι Συμφωνίες Σύνδεσης με δυνητικούς ανεξάρτητους ηλεκτροπαραγωγούς. Επίσης στα έγγραφα του διαγωνισμού αναφέρεται ότι ο Ανάδοχος της σύμβασης θα πρέπει να εκπληρώσει όλες τις απαιτήσεις των όρων όπως αυτές έχουν τεθεί από τη ΡΑΕΚ, στους οποίους περιλαμβάνεται και αυτή η υποχρέωση. Η ΔΕΦΑ εκτιμούσε ότι στην Ανοικτή Διαδικασία που βρισκόταν σε εξέλιξη θα συμμετείχαν τουλάχιστον δύο ηλεκτροπαραγωγοί και συνεπώς οι ανάγκες στη δραστηριότητα της επίβλεψης και του σχεδιασμού θα υφίσταντο. Επιπλέον, οι πληρωμές θα γίνονταν στη βάση πιστοποιημένης εκτελεσθείσας εργασίας.

Η ΔΕΦΑ μας ανέφερε ότι στις 19.8.2010, η ΕΕ με την Απόφασή της αρ. C (2010)5706, ενέκρινε τη χορήγηση ενωσιακής χρηματοδοτικής συνδρομής στη ΔΕΦΑ για δράση η οποία στοχεύει στην ανάπτυξη των αναγκών υποδομών (τοπικό δίκτυο φυσικού αερίου με τη μορφή τριών αγωγών) στην Κυπριακή Δημοκρατία για την εξυπηρέτηση των μελλοντικών αναγκών των χρηστών φυσικού αερίου. Η εν λόγω Απόφαση αναθεωρήθηκε στις 25.6.2018 με επέκταση της ημερομηνίας ολοκλήρωσης της δράσης μέχρι τις 31.12.2022. Το εγκεκριμένο ποσό για οικονομική βοήθεια για τη δράση ανέρχεται στα €10εκ. Με βάση τα πιο πάνω και με δεδομένες τις ρυθμιστικές αποφάσεις για την ανάπτυξη του δικτύου αγωγών (πρώτα σε ακτίνα 5km από το έργο έλευσης), η ΔΕΦΑ υπέβαλε στις 30.11.2022, αίτημα στην ΕΕ για εκ νέου τροποποίηση της Απόφασης για χορηγία, τόσο για επέκταση των χρονοδιαγραμμάτων, όσο και για αλλαγή των δραστηριοτήτων, αίτημα το οποίο βρισκόταν υπό αξιολόγηση από την Επιτροπή. Συνεπώς, σύμφωνα με τη ΔΕΦΑ, αν ικανοποιείτο το αίτημα, ένα κομμάτι της σύμβασης θα τύγχανε χρηματοδότησης από το εν λόγω ταμείο και το υπόλοιπο από τον προϋπολογισμό της ΔΕΦΑ. Σε περίπτωση που το αίτημα δεν ικανοποιείτο, σύμφωνα και πάλι με την ίδια, είχαν γίνει διευθετήσεις έτσι ώστε να έχει τις απαιτούμενες πιστώσεις για τη εν λόγω σύμβαση μέσω του προϋπολογισμού της.

Η ΔΕΦΑ κατέγραψε στην επιστολή της ότι οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στα έγγραφα του υπό αναφορά διαγωνισμού, καθώς και οι κατασκευαστικές εργασίες που θα ακολουθήσουν για την κατασκευή του δικτύου, δεν επηρεάζονται ή συνδέονται με τις εργασίες του τερματικού εισαγωγής υδροποιημένου φυσικού αερίου που είναι υπό υλοποίηση, πάρα μόνο στην τελική φάση που θα απαιτηθεί η σύνδεση των δύο. Η τελική σύνδεση αναμένεται ότι θα αποτελεί μέρος της σύμβασης του Εργολάβου, ο οποίος θα προκύψει στη βάση εγγράφων διαγωνισμού τα οποία θα ετοιμαστούν, σε συνεργασία με τη ΔΕΦΑ, δυνάμει συγκεκριμένου ορόσημου της σύμβασης που θα υπογραφεί στο πλαίσιο του παρόντος διαγωνισμού (47/2022), και στους συμβατικούς όρους θα γίνεται ξεκάθαρη επεξήγηση των τεχνικών και χρονικών απαιτήσεων.

Η ΔΕΦΑ μας ανέφερε ότι στα έγγραφα του διαγωνισμού, και συγκεκριμένα στις δραστηριότητες, περιγράφονται λεπτομερώς τα απαιτούμενα στη βάση των όρων των αδειών που έχουν εκδοθεί από τη ΡΑΕΚ με τα αντίστοιχα ορόσημα αυτών. Το ίδιο ισχύει και για την εμπλοκή που ο Ανάδοχος θα πρέπει να έχει με τη ΡΑΕΚ. Όσον αφορά τη σχέση που θα διέπει τον Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς με τον Διαχειριστή του Συστήματος Διανομής προνοούνται ρητά στις άδειες που έχουν

εκδοθεί από τη ΡΑΕΚ και οι όροι αυτών, δυνάμει των ανωτέρω, δεσμεύουν τη ΔΕΦΑ, αλλά και τον Ανάδοχο.

Η ΔΕΦΑ μας ανέφερε επιπρόσθετα ότι η δραστηριότητα του σχεδιασμού περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται σε αυτά, μια σειρά από σχέδια και μελέτες η λεπτομέρεια των οποίων θα πρέπει να γίνει αποδεκτή τόσο από τη ΔΕΦΑ, όσο και από άλλες εμπλεκόμενες αρμόδιες Αρχές δυνάμει σχετικών νομοθεσιών (πχ. ΡΑΕΚ, Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας κ.λπ.). Για να μην υπάρξει καθυστέρηση ως προς την επιλογή Εργολάβου και κατ' επέκταση ως προς την ολοκλήρωση του συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου (σε εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε ακτίνα εντός 5km από το Έργο του τερματικού εισαγωγής), η ΔΕΦΑ απαιτεί από τον Ανάδοχο όπως δώσει προτεραιότητα στο να προετοιμάσει και καταθέσει τα ελάχιστα απαιτούμενα με τα οποία ο όποιος δυνητικός Εργολάβος να μπορεί να κοστολογήσει και να προσφοροδοτήσει. Στη συνέχεια, και ενώ ο διαγωνισμός για τον εν λόγω Εργολάβο θα μπορεί να τρέχει παράλληλα βάσει των παραδοτέων του σχετικού οροσήμου, θα προχωρήσει με την ολοκλήρωση του λεπτομερούς σχεδιασμού και των κατασκευαστικών λεπτομερειών που απαιτούνται. Την επίβλεψη και τον συντονισμό των συμβάσεων και των κατασκευαστικών έργων θα έχει ο Ανάδοχος της σύμβασης που θα υπογραφεί στο πλαίσιο του παρόντος διαγωνισμού.

Η μοναδική τροποποίηση επί των εγγράφων των διαγωνισμού στην οποία προχώρησε εν τέλει η ΔΕΦΑ, ήταν η αύξηση της χρονικής περιόδου των τελευταίων πέντε ετών που είχε τεθεί ως απαίτηση για την επιτυχή συμπλήρωση συμβάσεων με παρόμοιο αντικείμενο παροχής υπηρεσιών, σε οκτώ έτη. Η Υπηρεσία μας είχε επισημάνει ότι, λαμβάνοντας υπόψη την πανδημία, η απαίτηση αυτή αποτελούσε πολύ περιοριστική προϋπόθεση συμμετοχής, ενώ η συγκεκριμένη εισήγηση για αύξηση από πέντε σε οκτώ έτη, είχε υποβληθεί και από ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα.

Στις 15.12.2022, ημερομηνία στην οποία μετατέθηκε, κατόπιν έκδοσης τροποποιητικού εγγράφου, η προθεσμία υποβολής προσφορών για τον εν λόγω διαγωνισμό, υποβλήθηκε μόνο μία προσφορά, επιβεβαιώνοντας δυστυχώς τις ανησυχίες της Υπηρεσίας για τη μη επίτευξη ευρύτητας συμμετοχής και περιορισμό της ανάπτυξης υγιούς ανταγωνισμού.

Η Υπηρεσία μας, σε νέα επιστολή της ημερ. 2.1.2023, επισήμανε ότι δεδομένου πως είχε υποβληθεί μόνο μία προσφορά, υπήρχε το ενδεχόμενο αυτή, είτε να απορριφθεί επειδή δεν θα πληρούσε τις προϋποθέσεις συμμετοχής / απαιτήσεις που είχαν καθοριστεί στα έγγραφα του διαγωνισμού, είτε να απορριφθεί ως υψηλή σε σχέση με την εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού, και ο εν λόγω διαγωνισμός να ακυρωθεί. Εάν σε αυτή την περίπτωση, η ΔΕΦΑ αποφάσιζε να προχωρήσει στην επαναπροκήρυξη του εν λόγω διαγωνισμού, επιστήσαμε την προσοχή της στις παρατηρήσεις που είχαμε καταγράψει στην επιστολή μας ημερ. 17.11.2022, και εισηγηθήκαμε όπως τύχουν επανεξέτασης οι προϋποθέσεις συμμετοχής, καθώς επίσης και όλες οι πρόνοιες/όροι των εγγράφων, και ως εκ τούτου να πράξει δεόντως, προκειμένου να διασφαλιστεί ευρύτητα συμμετοχής και ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού σε ένα τέτοιο διαγωνισμό εξαιρετικά μεγάλης σημασίας και αξίας.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ με επιστολή του ημερ. 10.3.2023 μας ενημέρωσε ότι το ΔΣ της ΔΕΦΑ στις 23.12.2022 αποφάσισε την υιοθέτηση της εισήγησης της Επιτροπής Αξιολόγησης για ακύρωση του διαγωνισμού λόγω του ότι η εγγυητική επιστολή συμμετοχής που υπέβαλε στην προσφορά του ο

μοναδικός προσφοροδότης δεν συμμορφωνόταν πλήρως με τις απαιτήσεις που ορίζονταν στα έγγραφα του διαγωνισμού, αφού σε αυτήν καθοριζόταν ως ημερομηνία λήξης η 30.6.2023, αντί η 15.7.2023.

8.1 Επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού με αρ. DEFA 50/2023

Κατόπιν ακύρωσης του διαγωνισμού με αρ. DEFA 47/2022, έγινε επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού με αρ. DEFA 50/2023 στις 27.1.2023, με την ίδια εκτιμώμενη αξία και με προθεσμία υποβολής τις 14.3.2023.

Από δειγματοληπτικό έλεγχο των εγγράφων του διαγωνισμού αρ. DEFA 50/2023 παρατηρήσαμε ότι σε σχέση με τα έγγραφα του αρχικού διαγωνισμού αρ. DEFA 47/2022, η ΔΕΦΑ προχώρησε σε κάποιες τροποποιήσεις, μεταξύ των οποίων, η αύξηση της χρονικής περιόδου των τελευταίων οκτώ ετών (όπως προαναφέρθηκε η εν λόγω χρονική περίοδος αρχικά ανερχόταν σε πέντε έτη) που είχε τεθεί ως απαίτηση για την επιτυχή συμπλήρωση συμβάσεων με παρόμοιο αντικείμενο παροχής υπηρεσιών, σε δέκα έτη. Επίσης, με το τροποποιητικό έγγραφο ημερ. 3.3.2023, η χρονική διάρκεια της σύμβασης αυξήθηκε από 60+60 μήνες σε 84+60 μήνες.

Όπως προέκυψε από επισκόπηση του διαγωνισμού στο e-procurement, στις 14.3.2023 υποβλήθηκαν δύο προσφορές, μία από την Κοινοπραξία Ν για ποσό ύψους €12.395.448 και μία από την Κοινοπραξία Ω για ποσό ύψους €12.959.000.

Η Κοινοπραξία Ν, η οποία ήταν και ο χαμηλότερος προσφοροδότης, υπέβαλε στις 21.7.2023 ενώπιον της ΑΑΠ την προσφυγή αρ. 29/2023 εναντίον της απόφασης της ΔΕΦΑ ημερ. 7.7.2023 να κατακυρώσει τον διαγωνισμό στην Κοινοπραξία Ω αντί στην ίδια, ισχυριζόμενη ότι μπορεί μεν η προσφορά της Κοινοπραξίας Ω να είχε συγκεντρώσει υψηλότερη βαθμολογία αλλά παρουσίαζε ουσιώδεις αποκλίσεις από τους όρους του διαγωνισμού και συνεπώς θα έπρεπε να απορριφθεί από το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης.

Κατά την ακροαματική διαδικασία στις 28.7.2023, ο δικηγόρος του ΑΦ έφερε ένσταση στη χορήγηση προσωρινών μέτρων, αναφέροντας ότι ο διαγωνισμός δημοσιεύτηκε με αυστηρά χρονοδιαγράμματα αρχικά τον Σεπτέμβριο του 2022 (αρ. DEFA 47/2022) και ακυρώθηκε καθότι ο μοναδικός προσφοροδότης, που είναι και ο αιτητής στην παρούσα προσφυγή, δεν συμμορφώθηκε με τους όρους του διαγωνισμού και συγκεκριμένα με τον όρο που αφορούσε στη διάρκεια της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, και επαναπροκηρύχθηκε τον Ιανουάριο του 2023 (αρ. DEFA 50/2023) με ελάχιστες χρονικές προθεσμίες.

Υποστήριξε ότι η οποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση σε περίπτωση έκδοσης προσωρινών μέτρων θα επέφερε τεραστίων διαστάσεων αρνητικές οικονομικές συνέπειες για το δημόσιο, πολύ περισσότερες από τα όποια οφέλη τους. Προς υποστήριξη της ένστασης, τόνισε ότι υπήρχε σοβαρό ενδεχόμενο απώλειας της χορηγίας ύψους €10εκ. από το Ευρωπαϊκό Ενεργειακό Πρόγραμμα Ανάκαμψης αφού είχε ήδη ζητηθεί δεύτερη επέκταση, ότι κάθε μήνας καθυστέρησης προμήθειας φυσικού αερίου στην ΑΗΚ οδηγούσε σε κόστος δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων πέραν των €23εκ., ότι οι καθυστερήσεις στα χρονοδιαγράμματα που θέτει η ΡΑΕΚ στη ΔΕΦΑ επιφέρουν πρόστιμα εκατομμυρίων ευρώ, καθώς επίσης ότι οι υπόλοιποι αδειοδοτημένοι ηλεκτροπαραγωγοί υφίστανται ζημιά από τη μη ολοκλήρωση του δικτύου μεταφοράς. Τέλος, ανέφερε ότι και η έκτη

μονάδα παραγωγής του σταθμού Βασιλικού, η οποία είναι σχεδιασμένη να εργάζεται με φυσικό αέριο, δεν θα μπορεί να λειτουργήσει όταν θα είναι έτοιμη το καλοκαίρι του 2024.

Σε κάθε περίπτωση, υποστήριξε ότι εάν δεν χορηγούνταν προσωρινά μέτρα και ο αιτητής επιτύγχανε στην προσφυγή του, θα αποζημιωνόταν και η ζημιά του είναι προκαθορισμένη. Αποτελούσε, κατέληξε, κλασική περίπτωση υπεροχής του δημόσιου συμφέροντος το οποίο θα ζημιωνόταν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό, και προς υποστήριξη της ένστασης στη χορήγηση προσωρινών μέτρων, παρέπεμψε στην απόφαση της ΑΑΠ στην προσφυγή αρ. 44/2019 (έγινε αναφορά στο Κεφάλαιο 5.1), η οποία όπως ανέφερε αποτελεί σχετικό προηγούμενο.

Ο αιτητής, από πλευράς του, ζήτησε τη χορήγηση προσωρινών μέτρων καθότι, όπως ανέφερε, δεν συνέτρεχε οτιδήποτε το επείγον, ούτε κίνδυνος απώλειας χρημάτων η οποιοσδήποτε λόγος πρόκλησης ζημιάς στο δημόσιο συμφέρον. Το εν λόγω Έργο είναι διάρκειας επτά χρόνων με κόστος €15εκ. και απαιτείται η διασφάλιση της νομιμότητας της προσβαλλόμενης απόφασης και κατ'επέκταση του δημόσιου συμφέροντος, εφόσον η διάρκεια, το κόστος και η σοβαρότητα του Έργου, σε περίπτωση λανθασμένης απόφασης, θα θέσουν εν αμφιβόλω ολόκληρη την ενεργειακή πολιτική και τα συμφέροντα της Κύπρου. Δεν υπάρχει, ανέφερε, δυσμενής αντίκτυπος στο δημόσιο συμφέρον από την έκδοση των προσωρινών μέτρων. Αντίθετα, με την έκδοσή τους διασφαλίζεται η ορθότητα της επιλογής του όποιου προσφοροδότη.

Όσον αφορά στους λόγους που επικαλέστηκε ο ΑΦ σε σχέση με την ΑΗΚ, ο αιτητής ανέφερε ότι αυτοί είναι άσχετοι καθότι η ΑΗΚ δεν έχει σχέση με την παρούσα σύμβαση εφόσον η ίδια θα εξυπηρετείται από το σύστημα LNG που θα εγκατασταθεί, και όχι από το δίκτυο της προσφοράς. Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι οι υπόλοιποι αδειοδοτημένοι ηλεκτροπαραγωγοί υφίστανται ζημιά, ανέφερε πως αυτό δεν έχει σχέση με το δημόσιο συμφέρον. Σε σχέση με τη θέση ότι υπάρχει κίνδυνος απώλειας χορηγίας €10εκ., υπέδειξε ότι ο ΑΦ απέφυγε να αναφέρει μέχρι τότε δόθηκε η επέκταση, ενώ, ούτε για τα πρόστιμα στη ΔΕΦΑ είχαν αναφερθεί με σαφήνεια τα χρονοδιαγράμματα που είχαν τεθεί και το ύψος του ποσού των προστίμων αυτών. Τέλος, επισήμανε ότι από την πρώτη προκήρυξη του διαγωνισμού, είχαν παρέλθει εννέα μήνες και ο ίδιος ο ΑΦ, με τις ενέργειές του, είχε συμβάλει στην καθυστέρηση του Έργου, γεγονός που αναιρούσε τους ισχυρισμούς του για το επείγον της υπογραφής της σύμβασης.

Η ΑΑΠ, αφού μελέτησε με προσοχή τις θέσεις των δύο μερών, ανέφερε στην Απόφαση της ότι με την προκήρυξη ενός διαγωνισμού οι ΑΦ δεν πρέπει να παραβλέπουν το ενδεχόμενο προσφυγής ενώπιόν της, ώστε στα χρονοδιαγράμματά τους να συνυπολογίζουν και τον πολύ μικρό χρόνο που χρειάζεται για ολοκλήρωση της προσφυγής. Δεν χωρεί, ανέφερε, αμφιβολία ότι ο παρών διαγωνισμός αφορά την υλοποίηση ενός σημαντικού, για την οικονομία και το περιβάλλον, Έργου με υψηλή προϋπολογιζόμενη δαπάνη. Αυτό όμως από μόνο του δεν μπορεί να οδηγήσει στη μη χορήγηση προσωρινών μέτρων, δεδομένου ότι οι δημόσιοι διαγωνισμοί θα πρέπει να διεξάγονται σύμφωνα με τους κανόνες που τους διέπουν. Όσον αφορά τη θέση του ΑΦ ότι η μη χορήγηση προσωρινών μέτρων στην προσφυγή αρ. 44/2019 αποτελεί σχετικό προηγούμενο, η ΑΑΠ τόνισε ότι η κάθε προσφυγή εξετάζεται με τα δικά της δεδομένα. Το γεγονός ότι πρόκειται για τον ίδιο ΑΦ δεν βοηθά, αφού το εκεί αντικείμενο του διαγωνισμού ήταν διαφορετικό (κατασκευή τερματικού

εισαγωγής LNG) και τα ζητήματα που απασχόλησαν και συνυπολογίστηκαν ήταν επίσης διαφορετικά.

Η ΑΑΠ, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, έκρινε ότι δεν συνέτρεχαν λόγοι για τη μη χορήγηση προσωρινών μέτρων. Από τις θέσεις του ΑΦ δεν προέκυπτε ότι το Έργο δεν μπορούσε να καθυστερήσει για το πολύ σύντομο χρονικό διάστημα που απαιτείται για ολοκλήρωση της προσφυγής ενώπιον της ΑΑΠ, και το οποίο με συμφωνία των μερών και διευθετήσεις στο ημερολόγιο της ΑΑΠ μπορούσε να συντηρηθεί ακόμη περισσότερο. Ως εκ τούτου, η ΑΑΠ αποφάσισε τη χορήγηση προσωρινών μέτρων για αναστολή της διαδικασίας ανάθεσης ή της εκτέλεσης πράξης ή απόφασης του ΑΦ ή της υπογραφής της σύμβασης αναφορικά με τον διαγωνισμό αρ. ΔΕΦΑ 50/2023 μέχρι την έκδοση της τελικής της απόφασης επί της προσφυγής αρ. 29/2023, αναφέροντας ότι αυτή είναι προς το δημόσιο συμφέρον, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 24 του Ν.104(Ι)/2010.

Η ΑΑΠ στις 26.10.2023 ενέκρινε την προσφυγή της Κοινοπραξίας Ν καταγράφοντας στην Απόφασή της ως λόγους επιτυχίας της: (α) τα ελλιπή ή/και αντιφατικά στοιχεία στα βιογραφικά κάποιων Βασικών Εμπειρογνομόνων που είχε δηλώσει η Κοινοπραξία Ω στην προσφορά της, για την εργοδότηση των οποίων η ΑΑΠ ανέφερε ότι ο ΑΦ όφειλε να διενεργήσει περαιτέρω έρευνα, και (β) την ελλιπή πληροφόρηση για τη χώρα εκτέλεσης έργου στο οποίο η Κοινοπραξία Ω είχε δηλώσει ότι παρείχε τις υπηρεσίες της, θέμα για το οποίο και πάλι η ΑΑΠ ανέφερε ότι ο ΑΦ λανθασμένα δεν έκρινε αναγκαίο να ζητήσει περαιτέρω διευκρινίσεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο οικονομικός φορέας Ξ, εκ των συνιστώντων μελών της Κοινοπραξίας Ν η οποία είναι ο προσφοροδότης/αιτητής ο οποίος υπέβαλε στην ΑΑΠ την προσφυγή αρ. 29/2023 εναντίον της ΔΕΦΑ, είναι ο ίδιος οικονομικός φορέας που συμμετέχει ως συνιστών μέλος στην Ανάδοχο Κοινοπραξία Μ η οποία παρέχει υπηρεσίες ΟΕ. Ο δε Τεχνικός Διευθυντής (Senior Project Manager/Director) του οικονομικού φορέα Ξ, ο οποίος εκπροσώπησε την Κοινοπραξία Ν στην ακροαματική διαδικασία ενώπιον της ΑΑΠ, είναι το ίδιο άτομο που ενεργεί ως ο Τεχνικός Σύμβουλος της ΕΤΥΦΑ, αποστέλλει τις σχετικές επιστολές προς τον Εργολάβο, πιστοποιεί εκτελεσθείσα εργασία και πληρωμές προς τον Εργολάβο, παρευρίσκεται στο πλευρό της ΕΤΥΦΑ στις συνεδρίες της ΣΕΔΕ, υποστηρίζει σε τεχνικά ζητήματα την ΕΤΥΦΑ κατά τη δικοινοπραξία, και συνόδευσε την Ομάδα της ΕΤΥΦΑ στη συνεδρία της ΚΕΑΑ όπου συζητήθηκε το αίτημα για αύξηση του ποσού της κατασκευαστικής σύμβασης ΕΡСОМА κατά €25εκ.

Αξιοσημείωτη είναι και η αναφορά του ΣΣ στην επιστολή παραίτησής του ημερ. 30.8.2023, ότι ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, με τη στήριξη του ΔΣ, τον απέκλεισαν από την εν λόγω διαγωνιστική διαδικασία, δήθεν για λόγους "καθυστερήσεων". Ανέφερε ότι ο σχετικός διαγωνισμός στερήθηκε κατά τη δόμηση και ετοιμασία του, τους πιο έμπειρους και σχετικούς υπαλλήλους της ΔΕΦΑ. Το αρχικό πλάνο προέβλεπε ολοκλήρωση της αξιολόγησης και ενημέρωση των συμμετεχόντων στις 11.11.2022. Αντί αυτού, κατέληξε 13,5 μήνες μετά τον αποκλεισμό τους από τον Ιούλιο του 2022, να έχει προκηρυχθεί δύο φορές και στην προκειμένη φάση να βρίσκεται ενώπιον της ΑΑΠ, με σοβαρό κίνδυνο για τη συνέχεια και τα επόμενα βήματα ανάπτυξης της αγοράς φυσικού αερίου. Ακόμη και σε επιτυχή κατάληξη, βέβαιο είναι, υποστήριξε ο ΣΣ, ότι και κατά την υλοποίηση θα έχει τεράστια προβλήματα, καθότι το αντικείμενο είναι ελλιπές και μπερδεμένο, αφού ο ΓΔ και η ομάδα λειτουργιών που απέσπασε από το Τμήμα που προΐστατο, πήραν το ανώριμο και υπό ανάπτυξη

αντικείμενο και έγγραφα διαγωνισμού που ετοίμαζαν, δημιουργώντας απαιτήσεις που δύσκολα υλοποιούνται με συνοχή ή/και εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων. Εξέφρασε δε και τον φόβο του ότι θα ακολουθούσαν ενδεχομένως πολλαπλές διαφοροποιήσεις και αιτήματα, οι οποίες/τα οποία θα ανέβαζαν περαιτέρω τον ήδη πολύ υψηλό προϋπολογισμό της σύμβασης.

Σύσταση: Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ κατά τον καταρτισμό των εγγράφων διαγωνισμού και τον καθορισμό των προϋποθέσεων συμμετοχής, να σταθμίζει δεόντως όλα τα δεδομένα και να ενεργεί με γνώμονα, αφενός, την εξασφάλιση ικανοποιητικής ευρύτητας συμμετοχής στους διαγωνισμούς και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού, και αφετέρου, τη διασφάλιση της ικανότητας του επιτυχόντα προσφοροδότη να υλοποιήσει με επιτυχία τη σύμβαση που θα αναλάβει. Επιπρόσθετα, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε οι πρόνοιες των διαγωνισμών που προκηρύσσει να συμμορφώνονται με τα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών και τις Εγκυκλίους της ΑΑΔΣ, για τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.

Ο ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 15.12.2023 μας πληροφόρησε ότι σε σχετικό του σημείωμα προς το ΔΣ ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Αξίζει να σημειωθεί ότι η ετοιμασία των εγγράφων του διαγωνισμού ΔΣΜ (σ.σ. κατασκευή του δικτύου αγωγών), όπως ενημερώθηκα, ξεκίνησε πριν τουλάχιστον 1,5 χρόνο, γεγονός που καταδεικνύει την καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των εργασιών από τον ΣΣ.

Για σκοπούς ενημέρωσης με βάση Gantt Chart που ετοιμάστηκε από την Τεχνική υπηρεσία στις 22.4.2021, (το οποίο απορρίφθηκε και από την ΡΑΕΚ), αναμενόταν να αρχίσει η Πρώτη Ανοιχτή Διαδικασία Ζήτησης Φυσικού Αερίου με ημερομηνία έναρξης την 13.9.2021, ενώ σήμερα 25.7.2022 με 10μηνη καθυστέρηση είμαστε έτοιμοι να ανοίξουμε την διαδικασία μετά από άσκηση πολλών πιέσεων και προσωπικής μου εμπλοκής. Με δικές μου οδηγίες ζητήθηκε να ετοιμαστεί αναθεωρημένο Gantt Chart που να ενσωματώνει τα σημερινά δεδομένα. Το εν λόγω Gantt Chart ετοιμάστηκε στις 18.4.2022 και σημειώνονται πιο ρεαλιστικές προσεγγίσεις αλλά σε αυτήν την περίπτωση απέχει από τον ορίζοντα υλοποίησης που καθορίστηκε από το ΔΣ».

Όπως μας ανέφερε ο ΓΔ, με δεδομένη την καθυστέρηση που παρουσιαζόταν από τον ΣΣ αλλά και τους δύο λειτουργούς τους οποίους είχε εμπλέξει μέχρι τότε στην ετοιμασία των εγγράφων του διαγωνισμού για τις τεχνικές υποστηρικτικές υπηρεσίες για το ΔΣΜ, ο ίδιος εισηγήθηκε όπως οι τρεις αυτοί λειτουργοί αντικατασταθούν πλήρως από τρεις άλλους λειτουργούς. Δύο λειτουργοί θα αναλάμβαναν την ετοιμασία των εγγράφων του εν λόγω διαγωνισμού και θα απευθύνονταν απευθείας και αποκλειστικά στον ίδιο τον ΓΔ.

9 Διαγωνισμοί με αρ. ΔΕΦΑ 13/2017 και αρ. ΔΕΦΑ 33/2021 για την παροχή νομικών, εμπορικών και οικονομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών

Η ΔΕΦΑ, μέσα από την κλειστή διαγωνιστική διαδικασία με αρ. ΔΕΦΑ 13/2017 και τίτλο "Legal-Commercial-Financial Consultancy Services for the implementation of Cyprus LNG Project" η οποία ολοκληρώθηκε στις 8.11.2017, προχώρησε στις 2.4.2018 στη σύναψη σύμβασης με την Κοινοπραξία Ο για την παροχή νομικών, εμπορικών και οικονομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών για το Έργο. Η αξία της σύμβασης ανερχόταν σε €2.062.708, για χρονική περίοδο 25 μηνών, με δικαίωμα ανανέωσης για επιπλέον 11 μήνες.

Στις 25.3.2019 ο οικονομικός φορέας Π, επικεφαλής της Κοινοπραξίας Ο, ζήτησε αλλαγή στη σύνθεση της Αναδόχου Κοινοπραξίας, με την αποχώρηση του έτερου στην Κοινοπραξία, οικονομικού φορέα Ρ και την προσθήκη δύο υπεργολάβων οι οποίοι θα εκτελούσαν τις εργασίες τις οποίες, σύμφωνα με τη σύμβαση, θα εκτελούσε ο φορέας αυτός, δηλαδή των οικονομικών φορέων Σ και Τ, για την παροχή των εμπορικών και οικονομικών υπηρεσιών, αντίστοιχα. Στη βάση της αλλαγής αυτής, ζήτησε και την αντικατάσταση των τριών, εκ των τεσσάρων, Βασικών Εμπειρογνομόνων (Key Experts) της Ομάδας Έργου, μεταξύ των οποίων και του Διευθυντή Έργου (Project Manager/Lead Negotiator), ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την παροχή των νομικών υπηρεσιών. Το ΔΣ της ΔΕΦΑ ενέκρινε την αλλαγή στη σύνθεση της Αναδόχου Κοινοπραξίας σε συνεδρία του, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 20.5.2019. Ο οικονομικός φορέας Π ενημερώθηκε για την εν λόγω έγκριση με ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 24.5.2019.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία τα οποία ζητήθηκαν με επιστολή μας ημερ. 16.8.2021 και τα συνημμένα έγγραφα στην απαντητική της επιστολής ημερ. 18.10.2021, το ΔΣ της ΔΕΦΑ δεν προέβη στις απαιτούμενες ενέργειες, με βάση τη νομοθεσία, για να εξασφαλίσει τη σχετική έγκριση της ΚΕΑΑ για τις υπό αναφορά αλλαγές στη σύνθεση του Αναδόχου, παρά μόνο περιορίστηκε στη δική του έγκριση. Σημειώνεται ότι την αξιολόγηση των προσφορών που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του διαγωνισμού με αρ. ΕΤΥΦΑ Ε01/2018 για τη μελέτη, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του Έργου, εκπόνησε, σε συνεργασία με την Επιτροπή Αξιολόγησης της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, η εν λόγω ομάδα Συμβούλων με τη νέα της σύνθεση.

Στα πρακτικά της συνεδρίας του ΔΣ της ΔΕΦΑ η οποία πραγματοποιήθηκε στις 7.5.2020, αναφέρεται ότι από τον Απρίλιο του 2018 και μέχρι τις 30.4.2020 οι εξωτερικοί Νομικοί, Εμπορικοί και Οικονομικοί Σύμβουλοι για τις διάφορες εν εξελίξει διαδικασίες της ΔΕΦΑ, ήταν συγκεκριμένη ομάδα του οικονομικού φορέα Π με επικεφαλής τον προαναφερθέντα Διευθυντή Έργου. Από τις 30.4.2020, δηλαδή πριν το πέρας της συμβατικής περιόδου των 25 μηνών, η ΔΕΦΑ και κατ' επέκταση η ΕΤΥΦΑ, σταμάτησε να λαμβάνει τις εν λόγω συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Στα εν λόγω πρακτικά καταγράφεται ότι το ΔΣ της ΔΕΦΑ με αποφάσεις του ημερ. 6.2.2020 και 5.3.2020 αποφάσισε τη μη συνέχιση τη σύμβασης με τον οικονομικό φορέα Π λόγω εξάντλησης του συμβατικού προϋπολογισμού. Επίσης καταγράφεται ότι το ΔΣ της ΔΕΦΑ στις 19.3.2020, 2.4.2020 και 28.4.2020 ενημερώθηκε για την αποχώρηση της ομάδας με την οποία συνεργαζόταν

από τον οικονομικό φορέα Π και αποφάσισε να ολοκληρώσει τη συνεργασία μαζί του. Όπως προκύπτει, ούτε για το ζήτημα αυτό, το ΔΣ της ΔΕΦΑ ενημέρωσε την ΚΕΑΑ.

Όπως αναφέρεται στα πρακτικά, η αποχώρηση της συγκεκριμένης ομάδας από τον οικονομικό φορέα, δεν ήταν στον έλεγχο της ΔΕΦΑ και παρόλο ότι καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια για ολοκλήρωση του πακέτου εργασιών που εμπριέχονταν στο "Closing Package Work", αυτό δεν κατέστη εφικτό να πραγματοποιηθεί επί του συνόλου του, στο πολύ περιορισμένο χρονικό διάστημα που υπήρχε διαθέσιμο. Το ΔΣ της ΔΕΦΑ σημείωσε επιπλέον ότι η πανδημία Covid-19 και τα συνεπακόλουθα περιοριστικά μέτρα που είχαν αντίκτυπο στον τρόπο λειτουργίας όλων των εταιρειών, υπηρεσιών και εργαζομένων σε παγκόσμια κλίμακα, δυσχέραναν την υλοποίηση των συγκεκριμένων εργασιών. Επίσης, επισήμανε ότι η εν λόγω απόφαση της συγκεκριμένης ομάδας από τον οικονομικό φορέα Π ανακοινώθηκε στη ΔΕΦΑ ως τετελεσμένο γεγονός, όπως επίσης ότι από την ημερομηνία της εν λόγω ανακοίνωσης μέχρι και τις 30.4.2020, όλα τα θέματα της ΔΕΦΑ εξακολουθούσε να τα χειρίζεται αποκλειστικά και μόνο η συγκεκριμένη ομάδα και κανένα άλλο πρόσωπο εκ μέρους του οικονομικού φορέα δεν είχε οποιαδήποτε εμπλοκή ή/και ανάμιξη. Συνεπώς, σύμφωνα με το ΔΣ της ΔΕΦΑ, κανένα άλλο πρόσωπο εκ μέρους του φορέα αυτού δεν γνώριζε και δεν ήταν σε θέση να χειριστεί τα θέματα τα οποία ήταν σε εξέλιξη εκείνη τη φάση. Όλες οι συμβάσεις που απαιτείτο να ολοκληρωθούν για να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ΕΙΒ και ΕΒΡΔ, ήταν εξιδεικευμένες και δομημένες για το συγκεκριμένο Έργο και τις ανάγκες του, και δεν ήταν τυπικές ώστε να μπορούσαν να ολοκληρωθούν εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, από οποιονδήποτε δεν είχε πρότερη εμπλοκή.

Πρόσθεσε ότι αν και η ίδια η ΔΕΦΑ είχε ήδη ξεκινήσει την ετοιμασία των εγγράφων για τον νέο διαγωνισμό για επιλογή Νομικών, Εμπορικών και Οικονομικών Συμβούλων για τις περαιτέρω ανάγκες σε μεγαλύτερη χρονική βάση, εντούτοις λόγω της σημαντικότητας όλων των τρεχουσών διαδικασιών και της ανάγκης να προχωρήσουν γρήγορα οι διαδικασίες κρινόταν απαραίτητη, πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας, η ανάγκη για εμπλοκή έμπειρων Νομικών, Εμπορικών και Οικονομικών Συμβούλων για κάλυψη των άμεσων απαιτήσεων σε συμβουλευτικές υπηρεσίες στα κρίσιμα ζητήματα των διαδικασιών της ΔΕΦΑ.

Με βάση τους υπολογισμούς και τις εκτιμήσεις για ολοκλήρωση των απαιτούμενων εργασιών (στη βάση των μέχρι τότε τιμολογήσεων που λαμβάνονταν από τον οικονομικό φορέα Π και του υπόλοιπου ποσού) αναμενόταν ότι οι υπηρεσίες που ήταν αναγκαίες θα κόστιζαν περίπου €165.000 επιπλέον το οποίο κόστος σχετιζόταν με τη διαδικασία για τη σύμβαση ΕΡСОМА και την εκπροσώπηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου (όπου η ΔΕΦΑ προσκλήθηκε σε συνεδρίαση αλλά λόγω περιοριστικών μέτρων αναβλήθηκε). Το ΔΣ της ΔΕΦΑ σημείωσε, δε, ότι το εν λόγω ποσό ήταν συγκριτικά μικρό σε σχέση με την αξία των Έργων τα οποία βρίσκονταν σε εξέλιξη και τη σημαντικότητά τους για τη Δημοκρατία. Ως εκ τούτου, ήταν απαραίτητη η ανάγκη εμπλοκής έμπειρων Νομικών, Εμπορικών και Οικονομικών Συμβούλων για κάλυψη των άμεσων απαιτήσεων.

Η ΔΕΦΑ, λόγω της σημαντικότητας όλων των πιο πάνω, ζήτησε στις 4.5.2020 και 5.5.2020, καθοδήγηση από τον εξωτερικό Νομικό της Σύμβουλο σε σχέση με τις επιλογές που είχε στη διάθεσή της, στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας και του εσωτερικού κανονισμού αγορών.

Ο Νομικός Σύμβουλος στις 5.5.2020 ανέφερε ότι για την άμεση παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στα κρίσιμα τμήματα των διαδικασιών της ΔΕΦΑ, το ΔΣ δύνατο, με βάση το άρθρο 44(δ) του Ν.140(1)/2016, να χρησιμοποιήσει τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, επικαλούμενο ότι, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα τα οποία η ΔΕΦΑ, ως ο ΑΦ, δεν μπορούσε να προβλέψει, δεν ήταν δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιστάσεις τις οποίες θα επικαλείτο για τη δικαιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης, σε καμία περίπτωση, δεν ήταν απόρροια δικής της ευθύνης.

Όλα τα πιο πάνω γεγονότα, σύμφωνα με τη ΔΕΦΑ, αποδείκνυαν την αναγκαιότητα για την άμεση παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από την ομάδα η οποία αποχώρησε στις 30.4.2020 από τον οικονομικό φορέα Π και η οποία χειριζόταν όλα τα εξειδικευμένα ζητήματα της ΔΕΦΑ, τα οποία παρέμεναν σε εκκρεμότητα, και είχε άμεση εμπλοκή με αυτά, αφού λόγω της ιδιάζουσας και ιδιαίτερης φύσης των εν λόγω εργασιών, οι υπηρεσίες δεν θα μπορούσαν να συνεχιστούν από άλλους Συμβούλους. Τα εν λόγω γεγονότα αποδείκνυαν ότι η ΔΕΦΑ, ως ο ΑΦ, δεν είχε οποιαδήποτε ευθύνη και δεν μπορούσε να προβλέψει και δεν ήταν στον έλεγχό της, η αποχώρηση της συγκεκριμένης ομάδας Συμβούλων από τον οικονομικό φορέα Π. Τέλος, τα γεγονότα αυτά αποδείκνυαν και δικαιολογούσαν την κατεπείγουσα ανάγκη, λόγω των εξειδικευμένων ζητημάτων, αλλά και των αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων, για μη τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού.

Στη βάση των πιο πάνω, το ΔΣ της ΔΕΦΑ στις 7.5.2020 ενέκρινε τη διαδικασία απευθείας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, με τον επικεφαλής της ομάδας που αποχώρησε από τον οικονομικό φορέα Π και τον οικονομικό φορέα Υ στον οποίο μεταφέρθηκε η εν λόγω ομάδα. Η σύμβαση με τον οικονομικό φορέα Υ υπογράφηκε στις 14.5.2020 για το ποσό των €155.000.

Ο διαγωνισμός με αρ. DEFA 33/2021 και τίτλο "Request for Proposal for the Provision of Legal - Commercial - Financial Advisor Services" προκηρύχθηκε με ανοικτή διαδικασία στις 23.2.2021 με προθεσμία υποβολής προσφορών τις 23.4.2021. Η εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού ανερχόταν σε €6εκ. πλέον ΦΠΑ, εκ των οποίων €4εκ. πλέον ΦΠΑ αφορούσαν στο ύψος του ποσού που θα διατεθεί κατ' αποκοπή (fixed lump sum) στον Ανάδοχο για την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης εντός της 24μηνιας συμβατικής περιόδου και €2εκ. πλέον ΦΠΑ το ύψος του ποσού που δύναται ο ΑΦ να διαθέσει για επιπρόσθετες υπηρεσίες που ενδεχομένως θα ζητήσει από τον Ανάδοχο (maximum optional work on a work rate basis). Επίσης, υπήρχε πρόνοια για επιπρόσθετο επιπλέον ποσό ύψους €2.000.000 ως δικαίωμα επέκτασης των εργασιών στο πλαίσιο χρήσης της διαδικασίας με διαπραγμάτευση βάσει του άρθρου 44(στ) του Ν.140(1)/2016. Σημειώνεται ότι, από

τα πιο πάνω ποσά, προκύπτει ότι η εκτιμώμενη αξία του διαγωνισμού ανερχόταν σε €8εκ. (€4εκ. + €2εκ. + €2εκ.) πλέον ΦΠΑ, και όχι σε €6εκ. πλέον ΦΠΑ όπως αναφερόταν στη σχετική προκήρυξη.

Υποβλήθηκαν έξι προσφορές, εκ των οποίων οι τέσσερις απορρίφθηκαν στο στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής. Δύο μόνο προσφορές προχώρησαν στο στάδιο της τεχνικής και, μετέπειτα, της οικονομικής αξιολόγησης και όπως προκύπτει από την Έκθεση Αξιολόγησης, η μία αφορούσε ποσό ύψους €6.737.000 (απόκλιση +12,28% από την εκτιμώμενη αξία) και η άλλη ποσό ύψους €4.192.680 (απόκλιση -30,12% από την εκτιμώμενη αξία). Το ΔΣ της ΔΕΦΑ, σε συνεδρία του στις 2.6.2021, αποφάσισε την κατακύρωση του διαγωνισμού στην Κοινοπραξία Υ που ήταν ο προσφοροδότης με την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής - ποιότητας (ήταν και ο χαμηλότερος προσφοροδότης) για το ποσό των €4.192.680, χωρίς να κρίνει σκόπιμο να ζητήσει από την Κοινοπραξία, δυνάμει του άρθρου 81(1) του Ν.140(I)/2016, να εξηγήσει την τιμή της προσφοράς της, δεδομένου ότι αυτή η προσφορά φαινόταν ασυνήθιστα χαμηλή σε σύγκριση με την αξία που η ίδια η ΔΕΦΑ καθόρισε ως εκτιμώμενη στον διαγωνισμό.

Σημειώνεται ότι οι Νομικοί Σύμβουλοι της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ είχαν σημαντική συμβολή στις διαπραγματεύσεις και στον καταρτισμό της Διμερούς Συμφωνίας, όπως έχει αναφερθεί στο Κεφάλαιο 6.2. Επίσης, κατόπιν δικών τους γνωματεύσεων, η ΕΤΥΦΑ εξακολουθεί να μην επιβάλλει, ως θα έπρεπε βάσει της σύμβασης EPCOMA, αποζημιώσεις για καθυστερήσεις ("Liquidated Damages") στον Εργολάβο, με την αιτιολογία ότι η Διμερής Συμφωνία το απαγορεύει. Και αυτό, ενώ όλο το προηγούμενο διάστημα διαβεβαίωναν, παραπλανητικά κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, τόσο την ΚΕΑΑ, όσο και το ΥΣ (το οποίο έδωσε την έγκρισή του για να υπογραφεί η Διμερής Συμφωνία), ότι αυτή διασφάλιζε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα συμφέροντα της Δημοκρατίας.

9.1 Γνωμάτευση Νομικού Συμβούλου επί της υποχρέωσης της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ για υποβολή αιτημάτων αλλαγών και απαιτήσεων Αναδόχων στα αρμόδια όργανα

Στη συνεδρία του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ στις 23.3.2023, ο Νομικός Σύμβουλος της Κοινοπραξίας Φ ρωτήθηκε κατά πόσον το υποβληθέν αίτημα (Variation) του Εργολάβου ημερ. 16.2.2023 με το οποίο ζητούσε χρονική παράταση αλλά και οικονομική αποζημίωση, δεδομένου ότι, κατ' ισχυρισμό του ιδίου, η αλλαγή στο σχεδιασμό της πλατφόρμας (loading platform) για επέκτασή της ήταν εκτός του αντικειμένου (scope) της σύμβασης, έπρεπε να εξεταστεί από την ΤΕΑΑ, το ΔΣ της ΕΤΥΦΑ και την ΚΕΑΑ. Παρά το γεγονός ότι, σύμφωνα με τον ΓΔ της ΕΤΥΦΑ, ο Νομικός Σύμβουλος που ρωτήθηκε είχε άποψη, τους παρότρυνε όπως το εν λόγω ερώτημα τεθεί στον Νομικό Σύμβουλο Ψ της ΔΕΦΑ, δεδομένου ότι το θέμα ήταν διαδικαστικό και αφορούσε όλα τα αιτήματα τα οποία τυχόν να προέκυπταν σε όλες τις συμβάσεις.

Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ με ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ. 13.3.2023 ζήτησε γνωμάτευση από τον Νομικό Σύμβουλο Ψ σχετικά με τις διαδικασίες τις οποίες οφείλει να ακολουθεί σε περίπτωση υποβολής αιτημάτων από τους Αναδόχους για αλλαγές και απαιτήσεις επί των συμβάσεων. Συγκεκριμένα, του ανέφερε ότι τόσο τα αιτήματα του ΟΕ, το μεν πρώτο για αλλαγή μέλους της Ομάδας Έργου και το δε δεύτερο για χρονική και οικονομική επέκταση της μεταξύ τους σύμβασης, όσο και το αίτημα του Εργολάβου για οικονομική επέκταση (το οποίο χειρίστηκαν οι Νομικοί Σύμβουλοι της

Κοινοπραξίας Φ), είχαν εγκριθεί δυνάμει των εσωτερικών διαδικασιών που ακολουθούνται εφαρμόζοντας τις ΚΔΠ 138/2016 και ΚΔΠ 378/2016. Δηλαδή, έτυχαν εξέτασης από τον ΣΣ και μετέπειτα από την ΤΕΑΑ της ΕΤΥΦΑ, και ακολούθως, μέσω του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ, ως ο Προϊστάμενος του ΑΦ, τέθηκαν ενώπιον της ΚΕΑΑ με σκοπό τη λήψη απόφασης, η οποία τα ενέκρινε.

Στον Νομικό Σύμβουλο αναφέρθηκε ότι στη σύμβαση ΕΡСОМА προνοείται απάντηση από τον Ιδιοκτήτη στον Εργολάβο εντός 10 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή αιτήματος Variation, καθώς επίσης ότι, μετά τη λήψη σχετικής γνωμάτευσης από τους Νομικούς Συμβούλους της Κοινοπραξίας Φ, οι οποίοι χειρίζονται τα θέματα της σύμβασης ΕΡСОМА, η ΕΤΥΦΑ απάντησε γραπτώς την 1.3.2023 στον Εργολάβο ότι το προαναφερόμενο αίτημά του απορρίπτεται, μεταξύ άλλων λόγων, ως αναιτιολόγητο.

Όπως ανέφερε η ΕΤΥΦΑ, το εν λόγω αίτημα του Εργολάβου είχε εξεταστεί μόνο από τον ΣΣ και δεν είχε προωθηθεί η Έκθεσή του μέχρι τότε στην ΤΕΑΑ, στο ΔΣ της ΕΤΥΦΑ (Προϊστάμενος του ΑΦ) και στην ΚΕΑΑ, δεδομένου ότι μεσολάβησε η απάντηση προς τον Εργολάβο και εν αναμονή της ζητηθείσας γνωμάτευσης επί του διαδικαστικού ζητήματος. Τονίστηκε ότι η γνωμάτευση των Νομικών Συμβούλων και η εισήγηση για απάντηση προς τον Εργολάβο αφορούσε αποκλειστικά και μόνο την κάλυψη του ζητήματος της μη παράβασης του συμβατικού όρου από την ΕΤΥΦΑ, δηλαδή την παρέλευση του χρονικού διαστήματος που ορίζει η σύμβαση ΕΡСОМА χωρίς να απαντηθεί το σχετικό αίτημα του Εργολάβου.

Στη βάση των πιο πάνω, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ ανέφερε ότι γίνεται αντιληπτό πως σε περίπτωση έγκρισης από τον ΣΣ, την ΤΕΑΑ και το ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ των αιτημάτων των Αναδόχων, αυτά θα πρέπει να προωθούνται στην ΚΕΑΑ (εάν εμπίπτουν εντός των ορίων της, βάσει των Κανονισμών) για τη λήψη απόφασης. Έθεσε ωστόσο το ερώτημα εάν, σε περίπτωση κατά την οποία ο ΣΣ κρίνει ότι το αίτημα του Εργολάβου δεν δικαιολογείται ή/και για οποιουδήποτε λόγους δεν εισηγείται την έγκρισή του, το εν λόγω αίτημα θα πρέπει να προωθείται για εξέταση στην ΤΕΑΑ και στο ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ. Επίσης, σε περίπτωση θετικής απάντησης στο πιο πάνω ερώτημα, και σε περίπτωση που η ΤΕΑΑ και το ΔΣ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ συμφωνούν με την εισήγηση του ΣΣ για απόρριψη του αιτήματος του Εργολάβου, ο Νομικός Σύμβουλος ρωτήθηκε εάν το εν λόγω αίτημα θα πρέπει να αποστέλλεται από τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στην ΚΕΑΑ για λήψη τελικής απόφασης. Τέλος, ζητήθηκε από τον Νομικό Σύμβουλο όπως τύχει διευκρίνισης εάν οι απαντήσεις στα πιο πάνω ερωτήματα διαφοροποιούνται αναλόγως εάν η απαίτηση είναι χρονική ή οικονομική.

Ο Νομικός Σύμβουλος Ψ σε ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερ. 24.3.2023 ενημέρωσε τη ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ ότι, κατά τη γνώμη του, και μετά από μελέτη των ΚΔΠ 138/2016 και ΚΔΠ 376/2016, όπου η διαδικασία απόφασης προνοεί τη σύμπραξη οργάνων, δηλαδή του ΣΣ, της ΤΕΑΑ, του Προϊσταμένου του ΑΦ (ΔΣ της ΕΤΥΦΑ) και της ΚΕΑΑ, δεν νοείται η σύντμηση της διαδικασίας, καθότι τέτοια ενέργεια θα σήμαινε την απόδοση αποφασιστικής αρμοδιότητας σε όργανο το οποίο κατά τη σχετική νομοθεσία θα ήταν αναρμόδιο.

Για παράδειγμα, ανέφερε, στις ρυθμίσεις των διατάξεων των Κανονισμών 19(1)(β) και 19(1)(γ)(iii) είναι ξεκάθαρο ότι η αποφασιστική αρμοδιότητα ανήκει στην ΚΕΑΑ και η σύμπραξη των υπόλοιπων οργάνων είναι αναγκαία μεν, καθοδηγητική δε. Ο ΣΣ, στις προαναφερόμενες περιπτώσεις, προωθεί

έκθεση, η ΤΕΑΑ εισήγηση και ο Προϊστάμενος του ΑΦ την τεκμηρίωσή του, αλλά η απόφαση λαμβάνεται από την ΚΕΑΑ. Αντίθετα, όταν βάσει ρητών προνοιών το αποφασίζουν όργανο είναι άλλο από την ΚΕΑΑ, όπως στις περιπτώσεις των διατάξεων των Κανονισμών 4(2), 4(3) και 4(4), η διαδικασία που ακολουθείται είναι σύννομα συντετμημένη.

Κατέληξε επομένως, ότι θεωρεί πως σε κάθε περίπτωση που κατά τη νομοθεσία προνοείται η σύμπραξη των ως άνω οργάνων, αυτή πρέπει να διενεργείται δεόντως, ακόμα και αν υπάρχει κοινή τοποθέτηση των οργάνων που προηγούνται του αποφασίζοντος για απόρριψη του αιτήματος.

Ο ΣΣ είχε επισημάνει την 1.3.2023 στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ την πρόνοια της σύμβασης ΕΡСОМА για απάντηση της ΕΤΥΦΑ στο αίτημα του Εργολάβου εντός δέκα εργάσιμων ημερών, όπως επίσης ότι δεν μπορούσαν να αγνοηθούν οι διαδικασίες που προκύπτουν από την περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία. Είχε, ως εκ τούτου, εισηγηθεί όπως ενημερωθεί ο Εργολάβος επίσημα (πριν παρέλθει η προθεσμία) ότι το αίτημά του είχε εξεταστεί εμπρόθεσμα από την ΕΤΥΦΑ, αλλά θα έπρεπε να ολοκληρωθεί η διαδικασία που προβλέπει η νομοθεσία για οριστική απόφαση, καθώς η ΚΕΑΑ έχει τον τελικό λόγο και την εξουσία να διαφοροποιηθεί από τις εισηγήσεις του ΣΣ και της ΤΕΑΑ.

Η Υπηρεσία μας ουδόλως αμφισβητεί το δικαίωμα της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να ζητήσει γνωμάτευση από τους εξωτερικούς Νομικούς της Συμβούλους επί οποιουδήποτε ζητήματος κρίνει σκόπιμο, περιλαμβανομένου ακόμα και του κατά πόσο έχει την υποχρέωση να ακολουθεί τις διαδικασίες εξέτασης αιτημάτων αλλαγών και απαιτήσεων που προβλέπονται στην ΚΔΠ 138/2016, έστω και αν οι Κανονισμοί αυτοί διέπουν την εξέταση αλλαγών και απαιτήσεων σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, είτε αυτές συνάπτονται από Αναθέτουσες Αρχές δυνάμει του Ν.73(Ι)/2016, είτε από ΑΦ δυνάμει του Ν.140(Ι)/2016. Αυτό ωστόσο που μας προκαλεί έντονο προβληματισμό είναι το γεγονός ότι, έστω και αν η υποχρέωση για εξέταση του εν λόγω αιτήματος από τα αρμόδια όργανα (ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ), επισημάνθηκε αρχικά την 1.3.2023 στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ από τον ΣΣ, και αυτή μετέπειτα επιβεβαιώθηκε από τον εξωτερικό της Νομικό Σύμβουλο, το εν λόγω ζήτημα ουδέποτε τέθηκε/προωθήθηκε ενώπιον των αρμοδίων οργάνων, ακόμα και μετά που ο Εργολάβος επανήλθε με νέα επιστολή του ημερ. 23.3.2023 επί του συγκεκριμένου αιτήματος. Ιδιαίτερα, όταν σε συνέχεια της εν λόγω επιστολής, ο ΣΣ επισήμανε και πάλι στον ΓΔ της ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ στις 24.3.2023, και στη βάση της γνωμάτευσης του Νομικού Συμβούλου αυτή τη φορά, την υποχρέωση για προώθηση του αιτήματος στις αρμόδιες Επιτροπές ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ για τη λήψη τελικής απόφασης. Αντίστοιχα, ουδέποτε υποβλήθηκαν σε ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ τα αιτήματα του Εργολάβου για τα οποία έχει γίνει εκτενής αναφορά στα Κεφάλαια 6.5 και 6.7.1..

10 Γενικά συμπεράσματα

Με βάση τα επιμέρους ευρήματα του ελέγχου, καταλήγουμε στα πιο κάτω γενικά συμπεράσματα:

- α.** Σε ένα διαγωνισμό κολοσσιαίου μεγέθους δεν διασφαλίστηκε ικανοποιητική ευρύτητα συμμετοχής, ενώ διαπιστώθηκε και μη ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού, αφού στο στάδιο της αξιολόγησης προχώρησε ένας και μόνο προσφοροδότης.
- β.** Εντοπίστηκαν πολύ σοβαρές παραβιάσεις της περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσίας κατά το στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών, οι οποίες είτε είχαν γίνει από τον προσφοροδότη και η ΕΤΥΦΑ τις αποδέχθηκε, είτε είχαν γίνει από την ίδια την ΕΤΥΦΑ. Παρά τις υποδείξεις της Υπηρεσίας μας ότι αυτές θα έπρεπε αναπόφευκτα να οδηγήσουν σε αποκλεισμό της Κοινοπραξίας που ήταν και ο μοναδικός «έγκυρος» προσφοροδότης, η ΕΤΥΦΑ αποφάσισε να προχωρήσει σε ανάθεση της σύμβασης ΕΡСОМА στην «επιτυχούσα» Κοινοπραξία εξαιρουμένου ενός εκ των βασικών συνιστώντων μελών της, επικαλούμενη την κατεπείγουσα φύση του Έργου.
- γ.** Με την υπογραφή της σύμβασης ξεκίνησαν και οι καθυστερήσεις στο Έργο. Ως αιτιολογία για την καθυστέρηση, η οποία εξυπηρετούσε και τον Εργολάβο, προτάθηκε η καθυστέρηση από την ΕΤΥΦΑ στην προκήρυξη και κατακύρωση του διαγωνισμού για τον ΟΕ, διαδικασία η οποία ολοκληρώθηκε με την υπογραφή της σχετικής σύμβασης στις 31.8.2020. Η καθυστέρηση αυτή χρησιμοποιήθηκε ως αιτιολογία για την έκδοση της εντολής έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών της σύμβασης ΕΡСОМА προς τον Εργολάβο με τουλάχιστον 6,5 μήνες καθυστέρηση.
- δ.** Παρά τις σοβαρές καθυστερήσεις εκ μέρους του Εργολάβου στο Έργο, τις οποίες η Υπηρεσία μας συνεχώς υποδείκνυε σε επιστολές της προς την ΕΤΥΦΑ αλλά και στις συνεδρίες της ΣΕΔΕ όπου συμμετέχει με το καθεστώς του παρατηρητή, η ΕΤΥΦΑ πρόσφερε κάλυψη στον Εργολάβο με διαβεβαιώσεις ότι αυτός λάμβανε τα απαιτούμενα μέτρα για απορρόφηση των καθυστερήσεων και δεσμευόταν για την έγκαιρη συμπλήρωση του Έργου. Αποκορύφωμα της ευνοϊκής μεταχείρισης του Εργολάβου και γενικότερα της τραγικής διαχείρισης του Έργου εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ ήταν η εισήγησή της προς την ΚΕΑΑ για έγκριση του αιτήματος του Εργολάβου για καταβολή επιπρόσθετου ποσού ύψους €25εκ. λόγω αύξησης της αξίας του χάλυβα, με μοναδικό αιτιολογικό ότι σε αντίθετη περίπτωση, ο Εργολάβος θα εγκατέλειπε το Έργο και θα επερχόταν χάος. Η Υπηρεσία μας διαφώνησε έντονα με την καταβολή του εν λόγω ποσού, καθώς η σύμβαση δεν προνοούσε καταβολή αποζημίωσης στον Εργολάβο λόγω αύξησης στις τιμές των υλικών. Η ΚΕΑΑ, με πλειοψηφία, ενέκρινε το εν λόγω αίτημα.
- ε.** Η ΕΤΥΦΑ, κατόπιν έγκρισης του ΥΣ, προχώρησε σε υπογραφή Διμερούς Συμφωνίας με τον οικονομικό φορέα που ηγείται της Αναδόχου Κοινοπραξίας / Εργολάβου και όχι με την ίδια, με την Υπηρεσία μας και πάλι να εκφράζει την έντονη διαφωνία της καθώς η εν λόγω συμφωνία τροποποιούσε ουσιαστικά τη σύμβαση ΕΡСОМА, παρά το γεγονός ότι η ίδια η ΕΤΥΦΑ με τους Νομικούς της Συμβούλους διαβεβαίωναν για το αντίθετο. Στη συμφωνία αυτή γινόταν ουσιαστικά αποδεκτή επιπρόσθετη αδικαιολόγητη καθυστέρηση 10 και πλέον μηνών στην υλοποίηση του Έργου (από Σεπτέμβριο του 2022 σε Ιούλιο του 2023), με ταυτόχρονη

έμμεση απεμπόληση του δικαιώματος της ΕΤΥΦΑ για επιβολή στον Εργολάβο αποζημιώσεων λόγω αδικαιολόγητων καθυστερήσεων.

- στ. Οι καθυστερήσεις συνεχίστηκαν με τον Εργολάβο να υποβάλλει τον Ιανουάριο του 2023 αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα εργασιών, μεταθέτοντας την ολοκλήρωση του Έργου από τον Ιούλιο του 2023 στον Οκτώβριο του 2023, και με νέο αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα εργασιών το οποίο υπέβαλε τον Ιούλιο του 2023, να υποδεικνύει ολοκλήρωση του Έργου τον Ιούλιο του επόμενου έτους. Δηλαδή, το Έργο του οποίου η μελέτη και κατασκευή θα ολοκληρωνόταν εντός 24 μηνών, θα παραδιδόταν, και αυτό υπό αμφισβήτηση, 22 μήνες μετά τη συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσής του.
- ζ. Οι ανησυχίες της Υπηρεσίας μας για απεμπόληση του δικαιώματος της ΕΤΥΦΑ για επιβολή στον Εργολάβο αποζημιώσεων για τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, λόγω της Διμερούς Συμφωνίας, δυστυχώς επιβεβαιώθηκαν, αφού οι ίδιοι οι Νομικοί Σύμβουλοι της ΕΤΥΦΑ, οι οποίοι αρχικά διαβεβαίωναν για το αντίθετο, εξέφραζαν πλέον με γνωματεύσεις τους την αμφιβολία τους κατά πόσο η ΕΤΥΦΑ ήταν νομικά κατοχυρωμένη να προχωρήσει σε επιβολή αποζημιώσεων προς τον Εργολάβο λόγω των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων στην ολοκλήρωση του Έργου. Μέχρι την έκδοση της παρούσας Έκθεσης, ουδεμία σχετική ενέργεια είχε ληφθεί από την ΕΤΥΦΑ για διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.
- η. Από τον έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας προέκυψαν και άλλα σοβαρά ευρήματα τα οποία ενδεχομένως να ενέχουν πειθαρχικές/ποινικές ευθύνες, μεταξύ των οποίων, παρατυπίες εκ μέρους του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ στις διαδικασίες έγκρισης των εντύπων εκτελεσθείσας εργασίας και των αντίστοιχων τιμολογίων/πιστοποιητικών πληρωμής, καθώς και παρατυπίες εκ μέρους του ΓΔ της ΕΤΥΦΑ στις διαδικασίες έγκρισης των υπεργολάβων του Έργου.
- θ. Έντονες ανησυχίες στην Υπηρεσία μας έχουν προκαλέσει κυρίως τα προβλήματα ποιότητας στα δύο σημαντικότερα μέρη του Έργου, και συγκεκριμένα, η σωρεία αστοχιών και ελαττωμάτων που παρουσιάστηκαν στο πλοίο κατά τις θαλάσσιες δοκιμές στο ναυπηγείο στην Κίνα θέτοντας ζητήματα λειτουργικότητας και ασφάλειάς του, καθώς και η αστοχία/ξεφλούδισμα της εποξικής κάλυψης των πασσάλων της προβλήτας στην οποία θα προσδεθεί μόνιμα το πλοίο και θα τοποθετηθεί ο εξοπλισμός παραλαβής και ο αγωγός μεταφοράς του φυσικού αερίου προς τη ξηρά.
- ι. Τόσο η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, όσο και το ΥΕΕΒ, ουκ ολίγες φορές προέβαλαν ως επιτακτική και άμεση την ανάγκη υλοποίησης του Έργου, προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις οι οποίες κάθε άλλο παρά διασφάλιζαν το δημόσιο συμφέρον. Απότοκο των επανειλημμένων, ευνοϊκών προς τον Εργολάβο, λανθασμένων αποφάσεων και ενεργειών τους, είναι να εξακολουθεί να τελεί εν αμφιβόλω, αφενός, εάν το πλοίο θα καταφθάσει στην Κύπρο, και εάν αυτό καταστεί εφικτό εάν δεν θα παρουσιάζει οποιαδήποτε προβλήματα λειτουργικότητας και ασφάλειας και, αφετέρου, εάν το Έργο στο σύνολό του θα παραδοθεί στην αναθεωρημένη ημερομηνία που έχει δηλώσει ο Εργολάβος. Και τούτο, πάντοτε υπό την επιφύλαξη ότι ο Εργολάβος δεν θα επανέλθει με νέες ατεκμηρίωτες απαιτήσεις, τις οποίες οι εμπλεκόμενοι φορείς θα φροντίσουν για ακόμη μια φορά να ικανοποιήσουν υπό την απειλή της εγκατάλειψης του Έργου.

-
- ια.** Όλα τα ευρήματα τα οποία καταγράφονται στην παρούσα Έκθεση, επιβεβαιώνουν δυστυχώς με τον χειρότερο τρόπο, τις ανησυχίες και επιφυλάξεις της Υπηρεσίας μας, τις οποίες από την πρώτη στιγμή εκφράσαμε προς όλους τους αρμόδιους φορείς, για ένα Έργο τόσο μεγάλου βεληνεκούς και εθνικής σημασίας του οποίου οι δαπάνες, άμεσες και μη, ξεπερνούν το ποσό των €542εκ. πλέον ΦΠΑ.

11 Γενικές συστάσεις

- ♦ Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να ενεργεί πάντοτε σε συμμόρφωση με το νομικό πλαίσιο και τις ορθές πρακτικές και διαδικασίες για χρηστή χρηματοοικονομική διαχείριση, με τον πλέον οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο, και για διασφάλιση των συμφερόντων του Κράτους. Για το σκοπό αυτό, να συσταθεί Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, δυνάμει του άρθρου 41 του Ν.140(Ι)/2022, η οποία διασφαλίζει την τήρηση των προνοιών των σχετικών Νόμων, Κανονισμών και Εγκυκλίων. Επίσης, να εφαρμόζονται αυστηρά οι πρόνοιες της περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσίας, καθώς και οι πρόνοιες των όρων των σχετικών συμβάσεων.
- ♦ Σύμφωνα με τη νομοθεσία, δεν επιτρέπεται σε ΑΦ να αναθέσουν δημόσια σύμβαση σε οικονομικό φορέα ή σε ένωση οικονομικών φορέων στην οποία συμμετέχει οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, για την περίοδο του αποκλεισμού του. Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, από το στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, να εξετάζει την επιλεξιμότητα κάθε οικονομικού φορέα που συμμετέχει σε Κοινοπραξία η οποία υποβάλλει προσφορά, και εάν διαφαίνεται ότι συντρέχουν οποιοδήποτε λόγοι αποκλεισμού, να ζητά διευκρινιστικά στοιχεία. Σε περίπτωση επιβεβαίωσης των λόγων αποκλεισμού, τότε η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να προχωρεί σε απόρριψη της προσφοράς από αυτό το στάδιο της αξιολόγησης, και στον αποκλεισμό ολόκληρης της Κοινοπραξίας από τη διαγωνιστική διαδικασία.
- ♦ Τα κριτήρια αξιολόγησης, όπως αυτά καθορίζονται στα έγγραφα διαγωνισμών, περιλαμβανομένων βαθμολογιών και συντελεστών που αφορούν στην τεχνική αξιολόγηση, επ' ουδενί λόγο μπορούν να τροποποιούνται μετά την υποβολή των προσφορών. Προσφορές οι οποίες δεν συγκεντρώνουν την ελάχιστη βαθμολογία τεχνικής αξιολόγησης, εάν καθορίζεται τέτοια στα έγγραφα του διαγωνισμού, να απορρίπτονται σε αυτό το στάδιο της αξιολόγησης.
- ♦ Υποβληθείσες προσφορές, όπου η εγγυητική επιστολή συμμετοχής δεν συνάδει πλήρως με τις απαιτήσεις που ορίζονται στα έγγραφα του διαγωνισμού, παραβιάζουν ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού και, ως εκ τούτου, να απορρίπτονται στο στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση.
- ♦ Οι προϋποθέσεις συμμετοχής που καθορίζονται στα έγγραφα διαγωνισμών, αφενός, να μην είναι υπερβολικά αυστηρές για να μην περιορίζουν την ευρύτητα συμμετοχής και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού και, αφετέρου, να μην είναι υπερβολικά χαλαρές ή/και κάποιες από αυτές να μην εφαρμόζονται, για να αποφεύγεται η επιλογή Αναδόχου ο οποίος ενδεχομένως να μην έχει την ικανότητα να ανταποκριθεί με επιτυχία στην εκτέλεση και συμπλήρωση των εργασιών που απαιτούνται από τη σύμβαση.
- ♦ Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, στο στάδιο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, να προβαίνει σε ενδελεχή εξέταση του κατά πόσο οι οικονομικοί φορείς όντως πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής που καθορίζονται στα έγγραφα του διαγωνισμού και σε περίπτωση που εγείρονται οποιαδήποτε ερωτήματα σε σχέση με την αξιοπιστία των υποβληθέντων στην

προσφορά εγγράφων που θα πρέπει να αποδεικνύουν την προηγούμενη τεχνογνωσία/εμπειρία τους, να ζητά σχετικές διευκρινήσεις. Σε καμία περίπτωση, δεν επιτρέπεται να γίνεται εκ των υστέρων, δηλαδή μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης, έλεγχος των κριτηρίων επιλεξιμότητας ενός οικονομικού φορέα.

- ◆ Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να εφαρμόζει τις διαδικασίες που προβλέπονται στην περί δημοσίων συμβάσεων νομοθεσία κατά την εξέταση των απαιτήσεων των Αναδόχων. Οι Συντονιστές των συμβάσεων οφείλουν να ετοιμάζουν και να υποβάλλουν έγκαιρα τις Εισηγητικές Εκθέσεις τους αναφορικά με τα υπό εξέταση αιτήματα των Αναδόχων στα αρμόδια όργανα χειρισμού αλλαγών και απαιτήσεων (ΤΕΑΑ, ΔΣ, ΚΕΑΑ). Επίσης, να εξετάζουν απαιτήσεις των Αναδόχων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές υποβάλλονται γραπτώς, εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων, πλήρως τεκμηριωμένες και με σαφή αναφορά στα άρθρα της σύμβασης στις οποίες βασίζονται.
- ◆ Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να τηρεί πιστά τις πρόνοιες του Ν.140(Ι)/2016 και να μην τροποποιεί συμβάσεις, κατά την εκτέλεσή τους, εάν δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις. Σε περίπτωση υποβολής αιτημάτων από τους Ανάδοχους με τα οποία διεκδικούν χρονική παράταση ή/και οικονομική αποζημίωση, για γεγονότα ή καταστάσεις των οποίων η ευθύνη/ρίσκο ανήκει στους ίδιους τους Αναδόχους, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ οφείλει να τα απορρίπτει, καθώς δεν προκύπτει από τη σύμβαση οποιαδήποτε υποχρέωσή της να ικανοποιήσει τα εν λόγω αιτήματα.
- ◆ Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να εφαρμόζει πιστά τους όρους των συμβάσεων, διασφαλίζοντας το δημόσιο συμφέρον. Οι αποζημιώσεις καθίστανται πληρωτέες από τη στιγμή που προκύπτουν αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στην ημερομηνία ολοκλήρωσης μιας σύμβασης, και η καταβολή τους γίνεται με ανάλογες αποκοπές από τις οφειλόμενες προς τον Ανάδοχο πληρωμές για εγκεκριμένες εκτελεσθείσες εργασίες.
- ◆ Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να υποδεικνύει στους Αναδόχους τις περιπτώσεις στις οποίες δεν συμμορφώνονται με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, καλώντας τους να διασφαλίζουν την άριστη ποιότητα των υλικών/εξοπλισμών που πρόκειται να ενσωματωθούν στο Έργο και να μεριμνούν για την εκτέλεση των σχετικών εργασιών με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια.

Η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ, κατά τον καταρτισμό των εγγράφων διαγωνισμού και του καθορισμού των προϋποθέσεων συμμετοχής, να σταθμίζει δεόντως όλα τα δεδομένα και να ενεργεί με γνώμονα, αφενός, την εξασφάλιση ικανοποιητικής ευρύτητας συμμετοχής στους διαγωνισμούς και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού, και, αφετέρου, τη διασφάλιση της ικανότητας του επιτυχόντα προσφοροδότη να υλοποιήσει με επιτυχία τη σύμβαση που θα αναλάβει. Επιπρόσθετα, η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε οι πρόνοιες των διαγωνισμών που προκηρύσσει να συμμορφώνονται με τα Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών και τις Εγκυκλίους της ΑΑΔΣ, για διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.